

2008 M. SPALIO 8 D., TREČIADIENIS

PIRMININKAVO: Hans-Gert PÖTTERING

Pirmininkas

1. Iškilmingas posėdis – Ingrid Betancourt

Pirmininkas. – Ponios ir ponai, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, su dideliu džiaugsmu ir susižavėjimu norėčiau pasveikinti šiandien Europos Parlamente viešinę Ingrid Betancourt. Nuoširdžiausi sveikinimai jums, ponია I. Betancourt!

(Plojimai)

Tai, kad jūs šiandien esate čia su mumis, liudija, jog drąsūs žmonės niekada nepraranda vilties kovodami už laisvę ir žmogaus orumą. Po jūsų išlaisvinimo 2008 m. birželio 2 d. man teko garbė Europos Parlamento vardu jums rašyti ir pasveikinti grįžus į laisvę. Dabar jūs esate čia kaip mūsų viešnia.

Jūs buvote kalinama šešerius metus, keturis mėnesius ir devynias dienas. Tik jūs viena žinote, ką jums teko išgyventi per šią 2 321 dieną, tačiau visame pasaulyje jūs tapote laisvės ir žmogaus pasipriešinimo prievartai bei pagrindinių žmogaus teisių nepaisymui simboliu, taip pat orumo ir drąsos pavyzdžiu mums visiems. Visą tą laiką jūsų vaikai buvo su jumis. Niekada nepamiršiu, kaip abu jūsų vaikai – duktė ir sūnus – prieš kelerius metus susirado mane, dar einantį kitas pareigas, ir kaip jie kovojo už savo motiną. Tai buvo tikra vaikų meilė motinai. Galite didžiuotis savo vaikais!

(Plojimai)

Jūsų pagrobėjų vykdytas teroras – tai tiesioginis išpuolis prieš mūsų vertybes, laisvę, žmogaus orumą ir demokratiją.

Ponia I. Betancourt, jūsų pavyzdys dar kartą mums labai aiškiai parodo, kad demokratija neturi atsitraukti nė per žingsnį kovoje su terorizmu. Mūsų politinė ir moralinė pareiga užtikrinti, kad teisės viršenybė visada nugalėtų.

Kol buvote kalinama, daug Europos Parlamento narių nenuilsdami stengėsi, kad būtumėte išlaisvinta; žinau, kad šiandien čia yra nemažai įvairių Ingrid Betancourt komitetų atstovų – aktyvių jūsų tikslo šalininkų, žmonių, siekiančių išlaisvinti visus Kolumbijoje kalinamus įkaitus. Norėčiau nuoširdžiai pasveikinti visus, kurie gynė Ingrid Betancourt ir kurie šiandien yra čia, Europos Parlamente.

(Plojimai)

Ponios ir ponai, privalome nenuilstamai toliau siekti, kad būtų paleisti visi, iš kurių šiandien yra atimta laisvė. Tai dar viena jūsų apsilankymo čia priežastis. Jūs esate sakiusi: „Nuo terorizmo nukentėjusiam asmeniui didžiausia baimė – būti pamirštam. Kai buvau džiunglėse, turėjau veidą ir vardą. Dabar prašau, kad tą patį padarytumėte tiems, kurie ten pasiliko.“ Tokie buvo ir yra jūsų žodžiai. Europos Parlamento vardu linkiu, kad jie išsipildytų.

Šiomet minime 1948 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtos Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos šešiasdešimtmetį. Šioje deklaracijoje pirmą kartą pasauliniu mastu oficialiai buvo įtvirtinta pareiga ginti kiekvieno žmogaus orumą ir visų žmonių lygybę nepaisant odos spalvos, religijos ar kilmės. Deklaracijos 3 straipsnyje rašoma: „Kiekvienas turi teisę į gyvybę, laisvę ir asmens saugumą.“

Labai daug žmonių neteko laisvės, nes gynė žmogaus teises. Šią savaitę Europos Parlamente surengtoje konferencijoje „Žodis suteikiamas gynėjams“ girdėjome daugybę liudijimų žmonių, kurie buvo engiami, savavališkai suimti arba prievarta ištremti, nes kovojo už pagrindines teises ir laisves. Mes taip pat turėjome progą išsamiai aptarti, kaip galėtume geriau apsaugoti šiuos žmones ir paremti jų veiklą.

Ponia I. Betancourt, mums visiems didelė garbė paprašyti jus kreiptis į Europos Parlamentą.

Ingrid Betancourt. – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, man labai malonu būti čia su jumis būtent šiandien, kai Jungtinės Tautos ir Europos Sąjunga mini 60-ąsias Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos metines.

Žinoma, telieka stebėtis, koks neįtikėtinas šis sutapimas. Dar prieš tris mėnesius iš giliausios Amazonės miškų glūdumos stebėjau jus dirbančius, o mano didžiausias troškimas buvo, kad kiti ateitų ir pasisakytų čia mūsų vardu, kol patys buvome vieni įniršio, kitų – abejingumo belaisviai.

Nuoširdžiai tikiu, kad stebuklas tai, jog galiu su jumis pasidalyti šiomis akimirkomis. Atvykau čia, į Parlamentą, kuriuo žaviuosi ir kuriam visada pavydėjau. Kaip ir visi lotynų amerikiečiai svajoju, kad jūsų rodomas pavyzdys būtų užkrečiamas ir kad mūsų žmonės susivienytų ir vieną dieną galėtume susitikti kurios nors Lotynų Amerikos šalies parlamente, kaip jūsiškis, ir per dialogą bei pagarbą rastume raktą į didį ir dosnų mūsų žemyno likimą.

Labai gerai žinau, kiek daug jūs apie mane galvojote tais sudėtingais metais. Gerai atsimenu jūsų, kaip ir mūsų šeimų, ryžtą tuo metu, kai pasaulis nustojo domėtis Kolumbijos įkaitų likimu ir kai iš viso buvo vengiama net kalbėti apie mus.

Būdama džiunglėse klausiausi radijo, kuris transliavo jūsų posėdį. Vaizdo nebuvo, tačiau girdėjau apie posėdį pasakojančių žurnalistų balsus. Būtent iš čia, iš šitos salės, per jus, per jūsų nepasidavimą ir jūsų tylų nepritariamą mane pasiekė pirmoji pagalba. Jūsų dėka daugiau kaip prieš penkerius metus supratau, kad mes nebesame vieni.

Jei visus tuos metus nepraradau vilties, kabinausi į gyvenimą, nešiau savo kryžių diena po dienos, tai tik todėl, kad žinojau, jog esu jūsų širdyse. Pasakiau sau, kad jie gali pradanginti mano kūną, bet mano vardas ir mano veidas visada gyvens jūsų mintyse.

Štai kodėl nuo pat tos akimirkos, kai grįžau į laisvą pasaulį, norėjau atvykti čia, į šią vietą, kuri man yra kaip namai. Turėjau jums pasakyti, kad niekas, ką jūs pasakėte ar padarėte, nenuėjo veltui. Jums esu skolinga už tai, kad esu gyva ir kad iš naujo atradau gyvenimo džiaugsmą. Turite suprasti, kad jūsų žodžiai padėjo man daug anksčiau, nei mane pasiekė fizinė pagalba.

Ačiū jums už tai!

(Plojimai)

Ačiū jums visiems. Ačiū, kad atvėrėte savo širdis šiai taip toli įvykusiai tragedijai. Kai galvojau apie terorizmo aukų statuso įvedimą ir kalbėjau su JT apie būtinybę leisti pasisakyti nukentėjusiųjų šeimoms, mažiau apie jūsų parodytą pavyzdį. Žinau, kad priėmėte mano šeimą, mano mamą, mano vaikus ir juos išklausėte. Kai, būdama džiunglėse, tai sužinojau, man viskas pasikeitė. Dėl savo kilnumo Europos Parlamentas tapo vieta, iš kurios pasauliui buvo pranešta apie mūsų patirto ir daugiau kaip 3 000 mano tėvynainių vis dar patiriamo žiaurumo mastą.

Čia pasakyti žodžiai, dėl kurių aš ir mano bendražygiai buvo išlaisvinti, pagimdė poreikį veikti ir kartu gerbti visų įkaitų, taip pat ir mūsų pagrobėjų – sukilėlių, gyvybes. Tai, kad viskas įvyko be smurto, buvo jūsų atkaklumo ir ryžto rezultatas. Tai ypatingas, aiškus ir konkretus jūsų veiksmų rezultatas.

(Plojimai)

Taip pat norėčiau pareikšti pagarbą tūkstančiams žmogaus teisių aktyvistų ir tūkstančiams kovotojų už laisvę, kurie visame pasaulyje dirbo, kad mes būtume paleisti ir kad būtų paleista daugybė kitų žmonių visame pasaulyje. Matau čia žmonių su geltonais FICIB (Ingrid Betancourt komitetų tarptautinė federacija) marškinėliais.

(Plojimai)

(ES) Norėčiau padėkoti FICIB už tai, kad kovoja dėl visų Kolumbijoje laikomų įkaitų. Jūs pirmieji atidarėte šias duris. Jūsų dėka aš ir penkiolika mano bendražygių atgavome laisvę. Turime toliau kovoti, kad išlaisvintume likusius belaisvius; žinau, kad galiu jumis pasikliauti.

(Plojimai)

(FR) Buvo daug kovotojų už laisvę. Visų pirma – FICIB, taip pat ir daug kitų komitetų iš viso pasaulio: Paryžiuje, Italijoje, Nyderlanduose, Graikijoje, Vokietijoje, Airijoje, Danijoje, Švedijoje – visur. Visur turėjome draugų: Kanadoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, visose Lotynų Amerikos šalyse, tačiau viskas prasidėjo čia. Ačiū jums!

(Plojimai)

Daugiau nei šešerius metus kiekvieną dieną šie kovotojai už laisvę organizavo akcijas, kad mūsų tragedija nepaskęstų abejingume. Kai kurie mūsų jau laisvi, bet ne visi. Jų kova tęsiasi.

Labiau nei kada nors anksčiau jiems reikia jūsų paramos, jūsų atvirų durų, jūsų noro ir laiko. Tačiau labiausiai mums reikia jūsų žodžio. Matote, vienintelis mūsų ginklas – tai žodis.

(ES) Norėčiau pakalbėti apie ypatingą žodžių galią, nes šiandien su dideliu liūdesiu galvoju apie moterį, kurios ginklas buvo žodžiai, o prieš ją buvo panaudotas smurtas ir tikras ginklas.

Kolumbietė Olga Marina Vergara buvo nužudyta rugsėjo 22 d. kartu su savo vaikaičiu, sūnumi ir kitais šeimos nariais. Ji buvo aktyvi kovotoja už žmogaus teises. Tai buvo moteris, kuri kalbėjo, kuri savo žodžiais gynė kitus.

Galvoju apie ją šiandien ir čia, šioje šventoje vietoje, prašau savo šalies Kolumbijos valdžios padaryti tai, kas būtina, kad kaltieji būtų patraukti atsakomybėn teisingame teisme ir nubausti už padarytas gėdingas veikas.

(Plojimai)

(FR) Visi žinome, kad žodžiai yra be galo svarbūs. Žodžiai – veiksmingiausia kovos su neapykanta ir smurtu priemonė. Tikiu, kad ne kartą jautėtės nusivylę, kad negalite „veikti“, o „kalbėjimas“ atrodo tik beprasmis burnos aušinimas. Manau, kad tikriausiai būsite tai patyrę, – aš tai tikrai, kai buvau Kolumbijos parlamento narė, – kai, pavyzdžiui, gailėtės, kad nesate vyriausybės – vykdomosios valdžios, kur priimami sprendimai, skirstomos lėšos ir vykdomi darbai – dalis. Materialiame pasaulyje, kuriame neegzistuoja tai, ko nematome, visa tai yra nusivylimas, kurio visi turime saugotis.

Tačiau Parlamentas yra žodžių, kurie išlaisvina, tvirtovė. Čia prasideda visi didieji visuomenės nubudimo procesai. Būtent čia nagrinėjami ir aptariami mūsų žmonėms svarbūs klausimai. Jei vykdomoji valdžia nustoja ką daryti, tai tik todėl, kad dar anksčiau kažkas iš jūsų atsistojo ir tarė žodį. Jūs kaip ir aš gerai žinote, kad kai tik kuris nors iš jūsų taria žodį čia, Parlamente, šėtonas atsitraukia dar per vieną žingsnį.

Žodžiai turi didelę galią realiame pasaulyje. Ž. P. Sartras jautė tai dar vaikystėje. Fransuaza Dolto labai gražiai tai išreiškė, pasakydama, kad žmonės yra žodžių būtybės ir kad žodžiai gali apsupti rūpesčiu, gydyti ir gimdyti, tačiau gali ir susargdinti bei nužudyti. Žodžiai, kuriuos ištariame, turi mumyse slypinčių emocijų galią.

Buvau priblokšta, kai sužinojau, – tai yra labai asmeniškai, atskleisiu jums kai ką iš savo asmeninio gyvenimo, – kad mano duktė per tuos metus, kai manęs nebuvo, nuolat prisimindavo mano žodžius, kuriuos aš buvau ištarusi mums esant kartu visai nemąstydamą. Tuo metu negalėjau net pagalvoti, kokią viltį ir stiprybę šie žodžiai suteiks jai, kai būsiu toli nuo jos, nelaisvėje. Labiausiai ji atsimena laišką, kurį jai parašiau jos penkiolikto gimtadienio proga ir apie kurį buvau visai pamiršusi. Ji sako, kad šį laišką skaitydavo per kiekvieną savo gimtadienį...

(Plojimai)

... ir kad kiekvienais metais – kadangi ji pati keitėsi – ji atrodavo jame ką nors nauja, skirtą žmogui, kuriuo ji virto...

(Plojimai)

Gydytojai tai vadina potrauminiu streso sindromu. Su juo reikia kovoti. Tik tiek. Apgailestauju.

Taigi, norėjau pasakyti, ką ji turėjo išgyventi kaskart, kai tuose parašytuose žodžiuose rasdavo ką nors nauja, skirta žmogui, kuriuo ji virto. O Dieve, jei tik būčiau žinojusi! Būčiau buvusi atidesnė ir palikusi jos kelyje daugiau meilės ir saugumo.

Šiandien galvoju apie mus – jus ir save. Jei tik iš tikrųjų galėtume suvokti tikrą žodžių galią, galbūt būtume drąsesni, narsesni, reiklesni kalbėdami apie tai, kaip galėtume palengvinti kančias tų, kuriems reikia, kad už juos kovotume. Nukentėjusieji nuo despotiškų santvarkų žino, kad tai, kas pasakoma čia ir dabar, parodo jų kančių reikšmę ir įprasmina jų kovą. Jūs niekada nepamiršote jų vardų ir bėdų. Jūs neleidote jų engėjams pasislėpti jų padarytų nusikaltimų užmarštyje. Jūs neleidote jiems tą siaubą, kurį jie kelia savo aukoms, pridengti doktrinomis, ideologija ar religija.

Kai buvau kalinama, ne kartą girdėjau mano vardu kalbantį Kolumbijos ginkluotųjų revoliucinių pajėgų (FARC) atstovą spaudai Raulį Reyes. Per radiją girdėdavau jį sakant: „Ingrid sako tą“ arba „Ingrid sako aną“. Buvau įsiutusi, kad mane pagrobę sukilėliai ne tik pasisavino mano likimą, bet kėsinosi ir į mano žodžius.

Tai suvokusi vėl atradau žodžius, kuriais noriu jums pasakyti, kaip labai pasauliui reikia, kad Europa kalbėtų. Pasaulyje, kuriame vis daugiau nerimo, kuriame mūsų patiriama rytojaus baimė verčia mus užsidaryti savyje, turime atsiverti, dosniai ištiesti rankas ir pradėti keisti pasaulį.

Vartotojiška visuomenė, kurioje gyvename, nepadaro mūsų laimingų. Savižudybių skaičius, narkotikų vartojimo lygis, smurtas visuomenėje yra tik keli pasaulio negalios simptomai, kurie vis plinta. Pasaulinis atšilimas ir virtinė gamtos kataklizmų mums primena, kad pati Žemė taip pat serga dėl mūsų neatsakingumo ir egoizmo.

(Plojimai)

Koks ryšys tarp viso to ir visame pasaulyje nuo žvėriškumo nukentėjusių žmonių kančių? Manau, kad ryšys labai gilus. Būdama nelaisvėje galėjau šiek tiek pastudijuoti savo pagrobėjų socialinę elgseną. Mane saugantys partizanai buvo ne vyresni negu mano pačios vaikai. Jauniausi buvo vienuolikos, dvylikos ir trylikos metų, vyriausi – ne daugiau kaip dvidešimties ar dvidešimt penkerių metų. Dauguma jų – sakyčiau, 95 procentai – prieš tai, kai juos užverbavo FARC, skynė kokamedžio lapus. Jie vadinami „raspačiais“. Nuo saulėtekio iki saulėlydžio jie trina kokamedžio lapus į pastą, kuri naudojama kokainui gaminti.

Tai jauni kaimiečiai, kurių dauguma gyvena labai atokiose vietovėse, bet turi palydovinę televiziją ir gerai žino, kas vyksta pasaulyje. Kaip ir mūsų vaikai, jie apipilami gausybe informacijos ir, kaip ir mūsų vaikai, svajoja apie „iPod’us“, „Playstation’us“ ir DVD. Tačiau jiems taip jų trokštamas vartotojiškas pasaulis nepasiekiamas. Dar daugiau, už atlyginimą, gaunamą už darbą narkotikų plantacijose, nors jis ir didesnis negu paprasto Kolumbijos valstiečio pajamos, jie vos išgali patenkinti savo būtiniausius poreikius.

Todėl jie nepatenkinti, negali prisidėti prie šeimos poreikių tenkinimo, yra persekiojami teisėtvarkos (suprantama, juk jie verčiasi neteisėta veikla), dažnai nukenčia nuo nesąžiningų pareigūnų korupcijos ir atsitiktinio smurto, taip pat nuo regione šeiminkaujančių nusikaltėlių prievartos, sukčiavimo ir nešvarių sandorių. Tai nusikaltėlių, narkotikų prekybos, mafijos imperija. Galiausiai jie skandina savo gėlą ir tuos tris uždirbtus pesus alkoholyje lauko smuklėse, kur jie randa užuovėją.

Kai juos užverbuoja partizanai, šie jaunuoliai mano radę išeitį iš visų savo bėdų: jie yra pamaitinti, apmokyti ir aprūpinti būstu visam gyvenimui. Jie mano padarę karjerą, nes gali užsitarnauti vis didesnę laipsnį karinėje partizanų organizacijoje. Be to, ant peties jie turi šautuvą, kuris regione, t. y. jų šeimų ir draugų akyse, suteikia jiems orumo. Todėl ten, kur viešpatauja skurdas, būti partizanų yra laikoma socialine sėkme.

Tačiau jie viską praranda. Jie paranda laisvę. Jie niekada nebegali pasitraukti iš FARC, nebegali pamatyti savo šeimų. Patys to nesuvokdami (bet aš tai mačiau) jie tampa organizacijos, kuri niekada jų nepaleis, vergais, pašaru pabūklams beprasmiškame kare.

Šie jaunuoliai, kurių yra apie 15 000 ir kurie sudaro FARC dalinių pagrindą, niekada nebūtų atsidūrę ten, kur yra, jei mūsų visuomenė būtų suteikusi jiems tikrą sėkmės perspektyvą. Jie niekada nebūtų ten atsidūrę, jei mūsų visuomenės vertybės nebūtų apverstos aukštyn kojomis, o siekis ką nors turėti nebūtų laikomas svarbiausiu gyvenime.

(Plojimai)

Mūsų visuomenė gimdo partizanus Kolumbijoje, fanatikus Irake, teroristus Afganistane, ekstremistus Irane. Mūsų visuomenė daug žmonių sielas ir juos atstumia kaip sistemos atliekas: imigrantus, kurių nenorime, bedarbius, kurie mums trukdo, narkomanus, kontrabandininkus, vaikus kareivius, varguolius, ligonius – visus, kuriems nėra vietos mūsų pasaulyje.

Turime paklausti savęs: ar turime teisę toliau kurti visuomenę, kurioje daugumai nėra vietos? Ar galime sau leisti kurti sau laimę, kuri daro kitus nelaimingus? Galbūt verta tą maistą, kurio tonas išmetame, padalyti šalyse, kurios patiria badą? Galbūt reiktų paieškoti racialesnių vartojimo modelių, kad ir kiti galėtų pasinaudoti šiuolaikinio pasaulio pranašumais? Ar esame pajėgūs išivaizduoti kitokią ateities civilizaciją, kur dėl bendravimo baigsis ginkluoti konfliktai, kur technologijų pažanga leis mums kitaip suplanuoti savo laiką ir erdvę, kad kiekvienas mūsų planetos gyventojas rastų savo vietą jau vien dėl to, kad yra pasaulio pilietis.

Nuoširdžiai tikiu, kad norėdami apginti žmogaus teises, turime keisti savo papročius ir įpročius. Turime nepamiršti, kad mūsų gyvenimo būdas daro spaudimą tiems, kurie neturi galimybių tokį gyvenimą gyventi. Negalime palikti neužsukto neteisybės čiaupo ir tikėtis, kad indas niekada nepersipildys.

(Plojimai)

Visi mes esame žmonės, turį tuos pačius poreikius ir norus. Pirmiausia turime pripažinti, kad ir kiti žmonės – žmogus po tiltu arba tie, kurių nenorime matyti, nes jie gadina mums vaizdą – turi teisę norėti to paties, ko norime mes.

(Plojimai)

O dar – mūsų širdys. Visi mes galime atlikti geriausius darbus, bet spaudžiami bandos, galime atlikti ir blogiausius darbus. Nesu įsitikinusi, ar galime jaustis saugūs nuo savo pačių gebėjimo būti žiaurūs. Stebėdama savo pagrobėjus, galvojau, ar galėčiau pasielgti taip kaip jie. Buvo aišku, kad dauguma jų patiria didžiulį spaudimą, spaudimą, kurį jiems darė grupuotė.

Kas gali mus nuo to apsaugoti? Kas gali užtikrinti, kad patys nepažeisime žmogaus teisių, – visų pirma, savyje, jei su tuo susitarkysime, užsimerksime ar teisinsimės, – o po to ir viso pasaulio akivaizdoje? Kaip galime nuo to apsisaugoti? Geriausia apsauga visuomet buvo ir bus mūsų dvisingumas ir principingumas. Tačiau turime kovoti žodžiais; žodžiai – pats geriausias ginklas.

Todėl nuolat kartuju, kad tik per dialogą galime baigti karą pasaulyje. Ar karas vyktų mano šalyje Kolumbijoje, ar Darfūre, ar Kongo Demokratinėje Respublikoje, ar Somalyje – sprendimas visuomet tas pats. Turime kalbėtis, turime pripažinti kitų teisę būti išgirstiems, nesvarbu, ar jie teisūs ar klysta, ar jie blogi ar geri, nes tik kalbėdamiesi galime išsaugoti žmonių gyvybes.

(Plojimai)

Noriu pasakyti jums tai, kuo tikiu. Nėra nieko stipriau už žodžius. Turime apipilti pasaulį žodžiais, paliesti širdis ir pakeisti elgesį. Semdamiesi iš savo sielų lobynų galime kalbėti bet kurio žmogaus labui. Iš mūsų sielų gelmių gimstančiais žodžiais galime kurti taiką. Žodžiais galime ginti kiekvieno laisvę, žodžiais galime pradėti kurti naują civilizaciją, Meilės civilizaciją.

(Plojimai)

Leiskite man pakalbėti apie Meilę. Jūs žinote, kad nuo mano išlaisvinimo dienos nuolat galvojau apie savo likimo brolius, kuriems pasisekė ne taip, kaip man, ir kurie iki šiol yra kaip gyvuliai pririšti prie medžių, kurie man išvykus liko džiunglėse. Noriu nuvesti jus pas juos.

(Plojimai)

Atsiprašau, man taip nesmagu.

(Plojimai)

Eikite paskui mane pas juos, po didžiuliais medžiais, užstojančiais dangaus žydrynę...

(Plojimai)

dūstančius nuo augmenijos, kuri juos slegia iš visų pusių, skendinčius nepaliaujamame nežinomų vabzdžių dūzgime, neleidžiančiame jiems pailsėti nė akimirkos, apsuptus visokiausių į juos nusitaikiusių pabaisų...

Atsiprašau, negaliu kalbėti. Labai atsiprašau.

(Plojimai)

...apsuptus visokiausių į juos nusitaikiusių pabaisų, skausmo surakintais kūnais.

Gali būti, kad šiuo metu jie, prispaudę ausis prie radijo imtuvo, klausosi šių žodžių, mūsų žodžių, kurie jiems primena, kad jie vis dar gyvi. Pagrobėjams jie yra tik daiktai, prekė, netgi mažiau nei gyvuliai. Jiems – jų pagrobėjams, partizanams, jie yra kasdieninis varginantis darbas, neduodantis jokios greitos naudos, todėl į juos jie lengvai nukreipiama savo susierzinimą.

Norėčiau išvardyti jums juos visus. Padovanokite man kelias minutes kaip pagarbos jiems ženklą, nes kai jie girdės mūsų tariamus jų vardus, jie iš pačios juos įkalinusių džiunglių gūdomos atsakys spartesniu širdžių plakimu. Taip mes nors kelioms akimirkoms išlaisvinsime juos iš sunkių pažeminimo grandinių.

ALAN JARA, SIGISFREDO LOPEZ, OSCAR TULIO LIZCANO, LUIS MENDIETA, HARVEY DELGADO, LUIS MORENO, LUIS BELTRAN, ROBINSON SALCEDO, LUIS ARTURO ARCIA, LIBIO MARTINEZ, PABLO MONCAYO, EDGAR DUARTE, WILLIAM DONATO, CESAR LASSO, LUIS ERAZO, JOSE LIBARDO FORERO, JULIO BUITRAGO, ENRIQUE MURILLO, WILSON ROJAS, ELKIN HERNANDEZ,

ALVARO MORENO, LUIS PENA, CARLOS DUARTE, JORGE TRUJILLO, GUILLERMO SOLORZANO, JORGE ROMERO, GIOVANNI DOMINGUEZ.

Taip pat galvoju apie ypatingą moterį AUNG SAN SUU KYI, kuri savo gyvybę moka už žmonių teisę į laisvę ir kuri pradėjo bado streiką siekdama būti išgirsta. Jai mūsų žodžių reikia labiau už viską.

(Plojimai)

Galvoju ir apie dar vieną savo tėvynainį – Guiladą Shalitą, kuris buvo paimtas įkaitu 2006 m. birželio mėn. Jo šeima kenčia kaip kentėjo maniškė, belsdamasi į kiekvienas duris, darydama viską, kas įmanoma ir neįmanoma, kad tik jis būtų paleistas. Jo asmeninis likimas supainiotas su politiniais interesais, kurie neturi nieko bendra su juo pačiu ir kurie nuo jo visiškai nepriklauso.

GUILAD SHALIT, AUNG SAN SUU KYI, LUIS MENDIETA, ALAN JARA, JORGE TRUJILLO, FORERO,...

Šių vardų, ištartų tarp šių sienų, aidas skelbia pasauliui apie jiems padaryto blogio mastą. Jie turi žinoti, kad kol jie nebus paleisti, mes visi jausimės kalininiais.

Labai tikiuosi, kad iš šio Parlamento juos pasieksiantys plojimai perduos jiems mūsų meilę, visą mūsų stiprybę ir jėgą. Tegu jie žino, kad mes visa širdimi juos palaikome. Tegu jie tvirtai žino, kad mes netylėsime ir nenuleisime rankų tol, kol jie visi bus laisvi!

Ačiū jums!

(Ovacijos stovint)

Pirmininkas. – Ingrid Betancourt, jūs atvėrėte savo širdį mums, laisva valia išrinktiems Europos Parlamento nariams ir – ponios ir ponai, tikiuosi, galiu pasakyti tai visų jūsų vardu – šiame Parlamente dar nėra buvę tokių didžiulių emocijų, kokias ką tik patyrėme.

Ponia I. Betancourt, jūs kalbėjote apie solidarumą ir troškimą, kad jūsų patirtis – tos kančios, kurias jums teko iškentėti, ir pagaliau atgauta laisvė – nuvestų prie visų tų, kurie tebėra teroristų nelaisvėje, ir grąžintų jiems laisvę. Tai didžiausias solidarumo ženklas, kurį galite parodyti visiems belaisviams visame pasaulyje ir už tai dėkojame jums iš visos širdies.

(Plojimai)

Ponia I. Betancourt, savo taikia kova už laisvę, už kiekvieno žmogaus teises ir orumą jūs skatinate mus, laisva valia išrinktus Europos Parlamento narius, ryžtingai ir nenuleidžiant rankų tęsti kovą taikiomis priemonėmis. Jūs skatinate mus pradėti dialogą, o žodžius apibūdinote kaip patį svarbiausią dalyką gyvenime. Nuo žodžių prasideda žmonių bendravimas. Jūs įkvėpėte mus toliau eiti šiuo keliu.

Ingrid Betancourt, baigdamas norėčiau pasakyti štai ką: mums teko didelė garbė klausytis jūsų didžiai jaudinančios kalbos, kupinos žmogiškų jausmų, bet kartu ir aistringų raginimų veikti – raginimo visiems mums, išrinktiems, kad veiktume. Dabar, kai atgavote laisvę ir grįžote į gyvenimą, tikimės, kad rasite ramybę savo gimtojoje šalyje – Prancūzijoje, kuri yra svarbi Europos Sąjungos šalis ir kuri šį pusmetį pirmininkauja Europos Sąjungai, ir kad rasite trokštamą laimę. Bet labiausiai mes linkime jums meilės, apie kurią kalbėjote. Ačiū jums, Ingrid Betancourt!

(Plojimai)

PIRMININKAVO: Rodi KRATSA-TSAGAROPOULOU

Pirmininko pavaduotoja

(Posėdis pradėtas 15.55 val.)

2. Sesijos atnaujinimas

Pirmininkė. – (EL) Skelbiu atnaujintą Europos Parlamento sesiją, kuri buvo atidėta 2009 m. rugsėjo 25 d., ketvirtadienį.

3. Ankstesnio posėdžio protokolo tvirtinimas (žr. protokolą)

4. Parlamento sudėtis (žr. protokolą)**5. Komitetų ir delegacijų sudėtis (žr. protokolą)****6. Pateikti dokumentai (žr. protokolą)****7. Žodiniai klausimai ir rašytiniai pareiškimai (gauti dokumentai) (žr. protokolą)****8. Anuluoti rašytiniai pareiškimai (žr. protokolą)****9. Tarybos perduoti susitarimų tekstai (žr. protokolą)****10. Asignavimų perkėlimas (žr. protokolą)****11. Darbų programa (žr. protokolą)****12. Pasirengimas Europos Vadovų Tarybos susitikimui, įskaitant pasaulinės finansų sistemos padėtį (diskusijos)**

Pirmininkė. – (EL) Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl pasirengimo Europos Vadovų Tarybos susitikimui, įskaitant pasaulinės finansų sistemos padėtį.

Jean-Pierre Jouyet, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Ponia pirmininke, Komisijos Pirmininke, ponios ir ponai, tikiuosi, suprantate, kaip sunku kalbėti iš karto po tokių akimirkų, pilnų emocijų, žmogiškumo ir solidarumo, kurias ką tik patyrėme klausydamiesi Ingrid Betancourt kalbos ir kvietimo veikti.

Tačiau turime grįžti į tikrovę. Europos Vadovų Taryba susirenka spalio 15–16 d. Ši nauja sesija ypač svarbi šiuo krizės ir nestabilumo laikotarpiu, reikalaujančiu Europos Sąjungos parodyti politinę valią, imtis iniciatyvų ir priimti sprendimus. Daugiausia dėmesio Europos Vadovų Tarybos susitikime bus skiriama ekonominei ir finansinei padėčiai.

Kaip jau sakiau Parlamentui rugsėjo 23 d., ši krizė – ne tik Amerikos krizė. Dabar ji – ir Europos krizė. Taip pat ir tarptautinė krizė. Per kelias pastarąsias dienas pasitikėjimo rinkomis ir mūsų finansų sektoriumi krizė dar labiau pagilėjo. ES privalo prisiišti atsakomybę.

Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė yra pasiryžusi dėti visas pastangas, kad pagerėtų nacionalinių iniciatyvų koordinavimas ir vykdymas. Tą ji darė šeštadienį, susitikime su G7 priklausančiomis Europos valstybėmis narėmis, dalyvaujant Komisijos Pirmininkui, Eurogrupės pirmininkui ir Europos centrinio banko pirmininkui. Tą ji darė vakar, ekonomikos ir finansų ministrų tarybos susitikime. Tą ji darys ir Europos Vadovų Tarybos susitikime spalio 15–16 d.

Mes susitarėme, kad Europos Sąjungos valstybės narės turi aktyviai dalytis informacija, kaip kiekviena jų sprendžia krizės padarinius savo finansų sistemai. Dialogas Europoje jau vyksta. Nuolat palaikomas ryšys tarp vyriausybių, valdymo institucijų, centrinių bankų, bankų priežiūros institucijų ir Europos Komisijos. Kaip Jean-Claude Trichet jau sakė, su krize kovojame panaudodami savo pačių išteklius ir struktūras. Mes nesame federalinė valstybė, kokia yra Jungtinės Amerikos Valstijos. Nėra ko dėl to gailėtis; turime dirbti savo pačių institucinėje sistemoje. Atėjo laikas veikti. Svarbiausia, kad Europos šalys dirbtų kartu ir priimtų atsakomybę kartu su Europos centriniu banku. Savo pareškime, padarytame pirmadienį, spalio 6 d., Europos Vadovų Tarybos Pirmininkas Nicolas Sarkozy priminė, kad ES vadovai vieningai pritarė, jog reikia imtis visų būtinų priemonių finansų sistemos stabilumui užtikrinti.

Turėtume pasveikinti Europos centrinio banko ir kitų centrinių bankų – Amerikos, Britanijos, Švedijos ir Kanados – susitarimą puse procentinio punkto sumažinti palūkanų normas. Turime veikti nedelsdami. Kaip vakar pažymėjo finansų ministrai, reikia skubiai didinti indėlininkų pasitikėjimą ir aprūpinti tarpbankinę rinką. Taip galėsime atkurti pasitikėjimą. Taip pat turime iš esmės persvarstyti finansų valdymą ir sukurti ilgalaikiam ekonomikos finansavimui, europiečių skatinimui taupyti ir svyravimų bei finansinių spekuliacijų mažinimui palankesnę sistemą.

Visa tai netrukdo išlaikyti konkurencingą ir novatorišką finansų pramonę. Dėl valdymo gerinimo daug vilčių dedame į Europos Komisiją, iš kurios laukiame pasiūlymų. Ji turi veikti greitai ir ryžtingai.

Vakar valstybės narės pasiekė susitarimą dėl neatidėliotinų priemonių, visų pirma skirtų finansinių institucijų stabilumui užtikrinti skiriant joms lėšų arba kitais būdais pagal aplinkybes. Šiuo klausimu labiausiai sveikintinos Britanijos ministro pirmininko šį rytą paskelbtos priemonės. Jos visiškai atitinka valstybių ir vyriausybės vadovų spalio 6 d. priimtus įsipareigojimus. Prancūzija persvarsto savo teisinę bazę, kad prireikus vyriausybė galėtų priimti dalį finansinės naštos, kada ir kur jos reikia. Europos Vadovų Tarybos pirmininkas toliau naudos šias įvairias iniciatyvas ir pasiūlymus kaip priemonę koordinavimui Europoje stiprinti.

Turime ginti ir garantuoti ir indėlininkų interesus. Kaip žinote, mažiausią indėlių draudimo sumą Europoje ketinama padidinti iki 50 000 EUR. Kai kurios valstybės narės – tiksliau sakant, daug valstybių narių – paskelbė sprendimą indėlių draudimą padidinti iki 100 000 EUR. Dabartinėmis išskirtinėmis sąlygomis Bendrijos taisyklės dėl valstybės pagalbos bei Stabilumo ir augimo pakto nuostatas būtina taikyti lanksčiai. Primygtinai savo Pirmininko raginama Europos Komisija padeda mums šiuo labai specifiniu klausimu.

Pasitikėjimui atkurti būtinas ir veiksmų derinimas tarptautiniu mastu, o tai bus galima padaryti savaitės pabaigoje vykstančiame G7 susitikime. Kaip sakė Japonijos finansų ministras, einantis G7 pirmininko pareigas, G7 finansų ministrai ir centrinių bankų valdytojai turi duoti stiprų vieningą signalą. Būtent tai centriniai bankai ir padarė – pasiuntė ryžtingą ir labai teigiamą signalą, žiūrint iš šios pozicijos. Atsižvelgdami į tai, kad krizė tarptautinė, mes, ko gero, turime į rinkų stabilizavimo darbą įtraukti ir didžiąsias besikuriančias šalis. Būtent to Europos Vadovų Tarybos pirmininkas nori iš padidėjusio G8 iki metų pabaigos.

Galiausiai Tarptautinis valiutos fondas turėtų būti ta vieta, kur vyksta svarbiausios pagrindinių pasaulio veikėjų diskusijos. Užuo vien tik kontroliavęs padėtį besikuriančiose ir besivystančiose šalyse, jis turėtų vėl priimti anksčiau vykdytą „finansinio policininko“ funkciją ir prižiūrėti pinigų stabilumą, finansinį stabilumą, kaip buvo planuota iškart po Antrojo pasaulinio karo.

Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė nori, kad Taryba, be šių ypač svarbių ekonomikos ir finansų krizės klausimų, aptartų ir energetikos bei klimato priemonių paketą. Vokietijos pirmininkavimo Tarybai metu pastūmėta, 2007 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba priėmė keletą didelių įsipareigojimų dėl aplinkos apsaugos. Mes norime, kad šie Komisijos pateiktame priemonių pakete numatyti aplinkosaugos tikslai išliktų ir tikimės, kad Parlamentas šiam paketui pritars – noriu pabrėžti – per pirmąjį svarstymą. Turime būti pasirengę dviem susitikimams – 2008 m. gruodžio mėn. Poznanėje ir 2009 m. pabaigoje Kopenhagoje, ir laikytis juose tvirtos pozicijos.

Tačiau dabartinis ekonomikos nuosmukis didina kai kurių mūsų partnerių ir mūsų pramonės šakų susirūpinimą. Šiuos nuogąstavimus turime įveikti kartu. Turime pasvarstyti, kiek lankstumo galime suteikti nesumažindami siekiamų rodiklių, pagrindinių principų ir pagrindinių balansų Komisijos siūlomame priemonių pakete. Pakete siūlomas naujas vystymosi modelis, kurį turėsime taikyti ateityje, nes įvykus šiai ekonomikos ir finansų krizei dabartiniu modeliu suabejota.

Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat nori, kad būtų iškeltas energetinio saugumo klausimas, kaip numatyta rugsėjo 1 d. vykusio neeilinio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadose. Šiuo klausimu noriu pasakyti be užuolankų: dar daug ką reikia nuveikti, ypač dėl energijos vartojimo efektyvumo, energijos šaltinių diversifikavimo, jungčių tiesimo, infrastruktūros plėtros, bendradarbiavimo su didžiosiomis energiją tiekiančiomis šalimis, tranzito šalimis ir didžiausiais vartotojais. Atsižvelgdami į teisėtus daugelio valstybių narių, ypač tų, kurios neturi energetinės nepriklausomybės – Vidurio ir Rytų Europos valstybių narių, nuogąstavimus, norėtume nubrėžti kai kurias kryptis ir gaires. Turime nubrėžti gaires, kad lapkričio mėn. Komisija galėtų pateikti pasiūlymų dėl energetinio saugumo didinimo mūsų žemyne.

Airijos siūlymu, kurį ji padarė birželio mėn. ir kuriam pritarė visos valstybės narės, Europos Vadovų Taryba turėtų grįžti prie Lisabonos sutarties klausimo. Šis institucinis klausimas, kaip matome, šiandien mūsų nuogąstavimams yra svarbus kaip niekada anksčiau. Kaip žinote, pirmininkaujanti valstybė narė norėtų, kad iki gruodžio mėn. būtų parengtas bendras veikimo planas. Airijos ministras pirmininkas Brian Cowen Europos Vadovų Tarybos pirmininkui patvirtino, kad jis savo kolegoms – kitų valstybių ir vyriausybės vadovams – pateiks Airijos vyriausybės užsąlytą studiją apie tai, kodėl referendume buvo nepritarta sutarčiai ir kokias išvadas iš to galima daryti. Lankydamasis Paryžiuje jis taip pat paskelbė, kad kuriamas parlamentinis *ad hoc* komitetas, kurio posėdžių rezultatais nuo dabar iki lapkričio mėn. bus remiamasi Airijos vyriausybės posėdžiuose. Spalio 6 d. Užsienio reikalų ministras Michael Martin Konstitucinių reikalų komitete patvirtino, kad Airijos vyriausybė yra pasiryžusi pateikti konkrečių pasiūlymų. Tuo pat metu pirmininkaujanti valstybė

narė ragina to dar nepadariusias valstybes baigti sutarties ratifikavimo procedūrą. Nestabilumas, su kuriuo esame šiuo metu susidūrę – tai dar vienas paaiškinimas, kodėl Europos Sąjungai reikia naujos teisinės ir institucinės sistemos. Mums jos reikia labiau nei kada nors anksčiau ir jos reikia tuoj pat.

Europos Vadovų Taryba taip pat bus prašoma priimti Europos prieglobsčio ir imigracijos paktą, kurio tekstui rugsėjo 25 d. Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje buvo duotas politinis pritarimas. Nektartosiu to, ką jau sakė I. Betancourt, bet tai yra be galo svarbu. Imigracija vis dar yra Europai naudingas dalykas. Europos prieglobsčio ir imigracijos pakto siekiama suteikti naują impulsą migracijos politikai; be to, jis atitinka subalansuotą išsamaus požiūrio koncepciją, įgyvendinamą nuo 2005 m., ir Europos Komisijos pateiktų pasiūlymų paketą. Jame nustatomos ambicingos kryptys ateičiai, einant link tikros bendros migracijos politikos. Paktas apima visus migracijos srautų valdymo aspektus: ne tik sienų kontrolę ir kovą su neteisėta imigracija, bet ir tokias naujas sritis kaip ekonominė imigracija, tinkamas prieglobsčio sistemos suderinimas ir kilmės šalių vystymasis. Mums tai atrodo svarbiausia, turint omenyje, kad šiais metais buvo išplėsta Šengeno erdvė.

Kalbant apie išorės santykius, Europos Vadovų Taryba įvertins, ar Rusija įvykdė savo įsipareigojimus pagal rugpjūčio 12 d. ir rugsėjo 8 d. susitarimus išvesti Rusijos karius, nes nuo to priklauso, ar bus atnaujintos derybos dėl būsimos Rusijos ir Europos Sąjungos partnerystės sutarties. Komisija ir Taryba nuodugniai ir išsamiai vertins ES santykius su Rusija, rengiantis artėjančiam valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimui, kuris planuojamas lapkričio 14 d. Niojeje.

Kartu Europos Sąjunga yra pasiryžusi toliau remti rytinių kaimyninių šalių pastangas vykdyti ekonomines ir demokratines reformas. Čia norėčiau priminti ES ir Ukrainos vadovų susitikimo, vykusio rugsėjo mėn. Paryžiuje, kuris buvo precedento neturintis postūmis Europos Sąjungos ir Ukrainos santykiuose, rezultatų svarbą.

Ta pačia dvasia Europos Sąjunga ragins stiprinti ES santykius su Moldova, kurioje lankiausi praėjusį pirmadienį; su šia šalimi bus sudarytas naujas, tik šiai šaliai skirtas susitarimas, keliantis didesnius tikslus negu prieš tai buvęs ir numatantis sąsajas su įvairiomis ES politikos sritimis – jei tik šioje šalyje artėjantys rinkimai praeis gerai. Be to, Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybai bus pavesta atlikti preliminarų pasiūlymų dėl būsimos Rytų partnerystės, kuriuos Komisija ketina pateikti lapkričio mėn., nagrinėjimą.

Ponia pirmininke, Komisijos Pirmininke, ponios ir ponai, kaip matote, Tarybai pirmininkaujančiai Prancūzijai teks atlikti nemažai skubių darbų. Nors pirmininkaujančiai valstybei narei visų pirma teko krizės valdymo uždavinys, ji neturi tam paaukoti savo prioritetų. „Su šiandienos iššūkiais kovojanti Europa“ – toks buvo mūsų prieš kelis mėnesius duotas Prancūzijos pirmininkavimo darbų programos pavadinimas. Į šį siekį orientuosime savo darbą labiau nei bet kada. Į jį labiau nei bet kada turi orientuotis ir Europos Vadovų Taryba spalio 15–16 d.

13. Oficialus pasveikinimas

Pirmininkė. – Prieš suteikdama žodį Komisijos Pirmininkui, norėčiau pasveikinti Kanarų salų regioninio parlamento delegaciją, vadovaujamą jo pirmininko A. I. Castro Cordobez.

(Plojimai)

14. Pasirengimas Europos Vadovų Tarybos susitikimui, įskaitant pasaulinės finansų sistemos padėtį (diskusijų tęsinys)

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – (FR) Ponia pirmininke, J. P. Jouyetai, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau pateikti Tarybai pirmininkaujančios Prancūzijos vaidmens vertinimą.

Kaip ką tik sakė J. P. Jouyet, įpusėjus Prancūzijos pirmininkavimo kadencijai įvyko Rusijos ir Gruzijos santykių krizė, o dabar dar ir precedento neturinti pasaulinė finansų krizė. Ši krizė kilo ne Europoje – ji atėjo iš už Atlanto ir mes Europoje dar neturime – pabrėžiu „dar“ – taisyklių, kurių reikia, kad galėtume duoti tipiską europinį atkirtį. Aš pats mačiau, kokias milžiniškas pastangas dėjo Tarybai pirmininkaujanti Prancūzija ir Nicolas Sarkozy, kad būtų rasta būdų, kaip Europa galėtų taisyti šią kritišką padėtį.

Mes visi žinome, kokia sunki yra ši finansų krizė, ir visiškai logiška, kad jai kitą savaitę vyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime turi būti skiriama daugiausia dėmesio.

Šios krizės įveikimas – svarbus išmėginimas finansų sektoriui, valstybėms narėms, Europai ir jos institucijoms bei tarptautinėms finansų institucijoms. Šiame procese dalyvauja įvairūs subjektai – bankai ir kitos finansų institucijos, priežiūros institucijos, ECB ir kiti centriniai bankai, nacionalinės vyriausybės, Komisija, todėl reikia derinti veiksmus. O įvykiai rutuliojasi labai greitai, todėl ir mes turime skubėti.

Praėjusią savaitę raginau, kad Europa imtųsi suderintų veiksmų, nes esu įsitikinęs, kad be jų Europai bus daug sunkiau įveikti krizę. Šiandien man vilčių teikia valstybių narių pasiryžimas veikti kartu, kaip parodė 27 valstybių narių vadovų ir mano pirmadienį priimtas pareiškimas, taip pat Eurogrupės ir ECOFIN susitikimai. Tačiau dar nesu patenkintas – mes galime ir privalome padaryti daugiau.

Visų pirma raginu valstybes nares iš tikrųjų sustiprinti koordinavimą – tarp jų pačių ir su Europos institucijomis. Taip, valdžia iš tikrųjų įsikišo, bet daugiausia nacionaliniu lygmeniu, nes būtent čia yra pinigai ir įtaka. Tai parodo, kad esame ne viena valstybė, o valstybių sąjunga, kur padėtis daugiau ar mažiau skiriasi. Dauguma priemonių, kurių ėmėsi valstybės narės, pasiteisino. Tačiau valstybės narės turi vadovautis bendrais principais ir veikti pagal bendrai suderintą sistemą bei atsižvelgti į galimą savo veiksmų poveikį kaimyninėms šalims.

Naudodamasis proga norėčiau pasveikinti šiandien Jungtinės Karalystės paskelbtas priemones, kurios atitinka vakar ECOFIN susitikime suderintus principus.

Žinoma, yra ir daug kitų darbų, kuriuos dirbame ir dar turime nuderinti Europos institucijų lygmeniu ir trumpuoju, ir vidutiniu, ir ilguoju laikotarpiu. Pasiūlymai, kuriuos turiu galvoje, yra konkretūs, praktiški ir realistiški.

Norėčiau pabrėžti viena: kad ir kaip norėtusi, dabar ne laikas ir ne vieta politiniams pozavimams ir efektams bei grandiozinėms iniciatyvoms, kurių nėra jokių galimybių įgyvendinti. Rinkos už tokį elgesį iškart nubaustų, o sąnaudas tektų padengti ūkio subjektams ir daugiausia mokesčių mokėtojams. Dabar laikas realistiškiems siekiams ir atsakomybei.

Čia norėčiau atiduoti pagarbą ECB, kuris pasirodė esąs pasitikintis ir rezultatyvus pasaulinis žaidėjas su euru – svarbiausia stabilizavimo priemone.

Komisija savo vaidmenį atliko iki galo: valstybės pagalbos ir konkurencijos taisyklės pasiteisino kaip būtina vienuodų žaidimo sąlygų sudarymo garantija. Dėl pavojaus, kad priemonės, kurių buvo imtasi vienoje valstybėje narėje, turės neigiamų padarinių kitai valstybei narei, šios taisyklės tampa dar svarbesnės. Be to, Komisija parodė, kad yra visiškai pajėgi veikti greitai ir lanksčiai. Džiaugiuosi, kad ECOFIN tarybos išvadose buvo pripažintas šis teigiamas valstybės pagalbos taisyklių vaidmuo ir tai, kaip Komisija jas taiko. Netrukus Komisija paskelbs gaires dėl tvarkos, pagal kurią bus galima greitai įvertinti rekapitalizacijos ir garantijų schemų suderinamumą su valstybės pagalbos taisyklėmis.

Kalbant apie teisėkūrą, kitą savaitę pateiksime du pasiūlymus. Pirmas – dėl indėlių draudimo sistemų suvienodinimo. Griežtesnės ir vienesnės taisyklės šioje srityje bus svarbi išėjimo iš krizės strategijos dalis. Padrąsinimą suteikė ECOFIN taryba, kuri pritarė mūsų pasiūlymui bent jau padvigubinti draudžiamą sumą, nustatant bendrą mažiausią 50 000 EUR sumą; kai kurios valstybės narės ją didina net iki 100 000 EUR.

Antras pasiūlymas skirtas užtikrinti, kad Europos finansų institucijos dėl apskaitos taisyklių ir jų aiškinimo nepatektų į blogesnę padėtį negu jų tarptautiniai konkurentai. Praėjusią savaitę buvau susitikęs su Europos bankų atstovais, kurie visi be išimties man sakė, kad tai jiems yra rimta problema. Komisijos užduotis buvo skatinti imtis priemonių ir suteikti politinį pagreitį ir atrodo, kad dabar visos kai kurių valstybių narių iškeltos problemos galų gale išnyko.

Tačiau vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu šiomis priemonėmis į finansų rinkas turi būti grąžintas stabilumas ir tvarumas. Jau sakiau, bet dar kartą kartoju: be likvidumo, šiai ekonominei padėčiai reikia ir patikimumo. Vien tik gesinti gaisrą nepakanka. Šioje srityje Komisija dirba jau visus metus, nuo pat krizės pradžios.

Valstybės narės turi parodyti, kad išmokome pamoką, t. y. kad, norint minimizuoti krizės pavojų, reikia sukurti teisingą reguliavimo sistemą. Reikės atidžiai stebėti, kaip vykdomas pernai suderintas ECOFIN veiksmų planas.

Norėčiau labiau pabrėžti tris klausimus. Pirma, norėčiau, kad Taryba ir Parlamentas mūsų praėjusią savaitę pateiktam pasiūlymui dėl kapitalo poreikių skirtų tikrą prioritetą. Antra, kitą savaitę pateiksime pasiūlymą, apie kurį jau skelbėme, dėl reitingų agentūrų. Vėlgi žinau, kad galiu pasikliauti jūsų parama siekiant paspartinti šį procesą. Trečia, mes persvarstysime mūsų 2004 m. gruodžio mėn. rekomendaciją dėl įmonių vadovų

atlyginimų, kurių, deja, valstybės narės ignoravo, o tiksliau – tik viena valstybė narė nusprendė kažkiek atsižvelgti į 2004 m. gruodžio mėn. Komisijos pateiktas rekomendacijas. Tai rodo, su koku pasipriešinimu mums teko susidurti šioje srityje per pastaruosius kelerius metus.

Paskutinis dalykas labiau susijęs su visa sistema. Turime toliau svarstyti vienos bendros finansų rinkos priežiūros Europos mastu klausimą. Šiuo metu Europos Sąjungoje veikia per 8 000 bankų, tačiau net du trečdaliai viso visų Europos Sąjungos bankų turto koncentruota keturiasdešimt keturių bankų tinkluose. Kai kurie jų filialų turi net penkiolikoje valstybių narių. Nors čia turi veikti viena bendra rinka, tarptautiniai bankai kiekvienoje valstybėje narėje susiduria su vis kitokia priežiūra, o nacionalinės priežiūros institucijos nepajėgios aprėpti visos bankų veiklos, išeinančios už nacionalinių sienų. Todėl reikėtų suderinti visą žemyną apimančią rinką ir nacionalines priežiūros sistemas. Kai toks keliose valstybėse veiklą vykdančias bankas spaudžiamas, jam vienu metu ir greitai susitarti su keliomis nacionalinėmis priežiūros institucijomis gal ir įmanoma (kaip parodė kelios pastarosios savaitės), bet nėra lengva.

Žinau, kad su kai kuriomis valstybėmis narėmis šiuo klausimu reikės pakovoti. Iš dabartinių diskusijų, vykstančių Taryboje dėl direktyvos „Mokumas II“, matyti, kokio didelio pasipriešinimo bet kokiems mėginimams sustiprinti tarpvalstybinę priežiūrą tebesama.

Tai, ką pasiūlėme projekte „Mokumas II“ ir Kapitalo poreikių direktyvoje, yra tik pats būtiniausias minimumas. Esu įsitikinęs, kad turėsime padaryti dar daugiau.

Taigi svarbu pabrėžti šį aspektą. Kai Komisija pasisako už vienodą priežiūros sistemą Europoje, tai ne todėl, kad norime priimti kuo daugiau galių. Taip darome todėl, kad susidarė tokia padėtis, o padėtis tokia, kad beveik du trečdaliai Europos Sąjungos bankų turto jau turi tarptautinę dimensiją. Tai reiškia – europinę dimensiją, todėl turime rasti visai Europai bendrą sprendimą.

Taigi, turime inicijuoti persvarstymą, kad sukurtume bendrą pagrindą. Todėl ir ketinu įkurti aukšto lygio grupę, kuri ieškos sprendimų, kaip finansų rinkas priderinti pagal padėtį vienoje bendroje rinkoje ir kaip priežiūros institucijos galėtų kartu spręsti bankų tinklų iššūkius. Džiaugiuosi galėdamas šiandien jums pranešti, kad buvęs TVF direktorius, Prancūzijos Banko valdytojas ir ERPB pirmininkas Jacques de Larosière sutiko vadovauti šiai grupei, kuri bus nepriklausoma ir sudaryta iš šios srities aukšto lygio specialistų. Tikiu, kad jų idėjos bus naudingos bendro pobūdžio persvarstymams ir bus rasti ilgalaikiai sprendimai.

Dabartinė krizė parodė, kad reikia iš esmės persvarstyti finansų rinkos reguliavimo ir priežiūros taisykles, įskaitant Parlamento atskirai paminėtas taisykles dėl rizikos draudimo fondų ir privataus kapitalo. Taigi, prie šių klausimų dar grįšime. Tikiuosi, kad visos valstybės narės parodys tiek pat ryžto, kiek ir Parlamentas bei Komisija.

Dar kartą apie viską, tik trumpai: trumpuoju laikotarpiu turime užtikrinti, kad gelbėjimo operacijos ir kitokio pobūdžio valstybės įsikišimas būtų vykdomi koordinuotai ir nuosekliai visoje Europoje. Skubus Komisijos valstybės pagalbos taisyklių taikymas padidins valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, o mes labai greitai pateiksime gaires. Kitą savaitę pateiksime pasiūlymų dėl indėlių draudimo sistemų ir apskaitos taisyklių.

Kalbant apie vidutinį laikotarpį, reikėtų pabrėžti tris priemones: praėjusią savaitę pateiktą pasiūlymą dėl kapitalo poreikių, būsimą pasiūlymą dėl reitingų agentūrų ir mūsų 2004 m. rekomendacijos dėl vadovų atlyginimų persvarstymą.

Ir galiausiai ilguoju laikotarpiu mano minėta aukšto lygio grupė turėtų padėti pagrindą sutarimui dėl visuotinės priežiūros pasiekti.

Visos šios priemonės, taip pat suderinti ir nuoseklūs valstybių narių veiksmai, padės Europos Sąjungai spręsti realias problemas. Kuo labiau institucijos bus pasiryžusios veikti greitai, tuo daugiau sustiprės pasitikėjimas.

Dėl Komisijos norėčiau pranešti, kad kolegijoje nutariau įkurti nuolatinę finansų krizės valdymo grupę, sudarytą iš Komisijos narių J. Almunijos, C. McCreevy ir N. Kroes, kuriai vadovausiu aš. Norėčiau turėti nuolatinį ryšį su Parlamentu šiais klausimais. Žinau, kad Parlamentas jau davė suprasti, jog yra atviras perspektyviems pasiūlymams, ir tikiuosi, kad galime dirbti kartu šiuo labai svarbiu ir opiu klausimu, nes finansinis stabilumas yra visuotinė gėrybė. Mūsų pareiga parodyti mūsų bendrą ryžtą spręsti šią labai sudėtingą ir aktualią padėtį.

Čia labai svarbus tarptautinis aspektas, kaip ką tik sakė Tarybos pirmininkas. Turime rasti sprendimus Europai, bet kartu turime dirbti ir su tarptautinėmis finansų institucijomis.

Aš ypač palankiai vertinu Prezidento N. Sarkozy pasiūlymą surengti tarptautinę konferenciją. Būtent šia linkme reikia eiti. Kuo darnesni bus valdžios institucijų veiksmai, tuo jie bus veiksmingesni ir tuo mažesnė bus tikimybė, kad mūsų veiksmai pakenks sąžiningai konkurencijai ir Europos integracijos *acquis*.

Visas dėmesys atitenka finansų krizei – ir teisingai. Tačiau klystume, jei dėl to Europa sustotų. Dar dvejose srityse privalome pasiekti konkrečių rezultatų šį rudenį. Iš tikrųjų jų yra dar daugiau, bet dėl laiko stokos trumpai paminėsiu tik dvi: klimato kaita ir energetikos priemonių paketas bei Lisabonos sutartis.

Pirmiausia – klimato kaita ir energetikos priemonių paketas. Tie, kurie galvoja, kad šio ekonomikos nuosmukio metu apie tai galvoti nereikia, klysta. Šis paketas be galo svarbus Europos gerovei ateityje. Be jo ateityje patirsime didesnes sąnaudas, didesnius energijos trūkumus ir prarasime progą pasinaudoti kai kuriomis didelėmis naujomis rinkomis. Žinoma, pramonė susirūpinusi, kad dėl šio priemonių paketo ji patirs papildomų išlaidų. Tai visiškai suprantama. Tačiau taip pat esu įsitikinęs, kad galime rasti būdų, kaip įtikinti pramonę, kad dėl to jų konkurencingumas nesumažės.

Raginsiu Europos Vadovų Tarybą susitelkti ir laikytis grafiko, kurio laikosi Parlamentas ir kurio taip veiksmingai laikosi pirmininkaujanti Prancūzija – pritariu ką tik Tarybos Pirmininko padarytomis pastaboms. Vakar Parlamentas žengė svarbų žingsnį pirmyn. Žinoma, kol kas tarpžinybinės derybos dar tik prasideda. Komisija pasirengusi konstruktyviai jose dalyvauti, kad būtų pasiektas susitarimas, kuriam visapusiškai pritartų ir Taryba, ir Parlamentas savo plenarinėje sesijoje.

Galiausiai – dėl Lisabonos sutarties. Dabar ne laikas tiksliai nubrėžti, kuria kryptimi eiti. Tačiau atėjo laikas priminti, kad praėjusios kelios savaitės ir mėnesiai dar kartą parodė, kaip Europai reikia Lisabonos sutarties. Klausiu atvirai – ar ateityje galėsime spręsti tokias krizes, kokia kilo tarp Rusijos ir Gruzijos, jei kas šešis mėnesius Tarybai pirmininkauja vis kita valstybė narė? Akivaizdu, kad reikia daugiau pastovumo. Akivaizdu, kad reikia daugiau nuoseklumo. Akivaizdu, kad Europos sprendimų priėmimo procese reikia daugiau efektyvumo. Reikia efektyvesnės Europos, demokratiškesnės Europos, tarptautinėje arenoje aiškiai kalbančios Europos. Todėl manau, turime toliau siekti Lisabonos sutarties ratifikavimo.

Išgyvename neeilinį laikotarpį. Šis laikotarpis neturi precedento, todėl visi mes – ir Komisija, ir Taryba, ir Parlamentas – turime atitinkamai reaguoti. Kartu mes galime dirbti ir Europos mastu spręsti finansų krizę. Mes privalome tai padaryti savo piliečių labui.

(Plojimai)

Joseph Daul, *PPE-DE frakcijos vardu*. – (FR) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos Pirmininke, ponios ir ponai, ši finansų krizė, taip staigiai kirtusi mūsų ekonomikai, verčia labai sunerimti. Ji kelia nerimą dėl mūsų valstybių ekonomikos, dėl darbo vietų, o svarbiausia – dėl milijonų žmonių, kurie sunkiai dirba ir taupo tikėdamiesi, kad gaus pensiją ir turės ką palikti savo vaikams, bet staiga pamato, kad jų darbo vaisiai sunyko arba išgaravo. Šią savaitę visų pasaulio akcijų biržų išgyventas „Juodasis pirmadienis“ dar kartą parodė, kad rinkos gali prarasti visą ryšį su tikrove ir kad finansų sistemą gali tapti sunku valdyti.

Krizės priežasčių yra daug. Europos Komisija teisi teigdama, kad didelė dalis atsakomybės tenka JAV valdžios institucijoms. Turime paprašyti jų paaiškinti. Komisija teisi. Tačiau Europa taip pat turi veikti, kad įveiktų krizę ir iš jos pasimokytų.

Šiuo sudėtingu metu pirma valstybių narių reakcija – galvoti apie save. Tačiau pati svarbiausia mūsų, Europos vadovų, pareiga – suvienyti pastangas ir neleisti finansų krizei padaryti pernelyg didelį neigiamą poveikį realiajai ekonomikai. Bet kokia kaina turime neleisti krizei turėti pernelyg didelį ir pernelyg ilgą poveikį verslo įmonių, ypač MVĮ, finansams. Komisijos Pirmininke, Tarybos Pirmininke, bijau, kad mažosios ir vidutinės įmonės per šią krizę išnyks ir niekam tai nerūpės. Mums reikia MVĮ rėmimo plano.

Turime užtikrinti, kad mūsų bendrapiliečiai pasitikėtų bankų sistema ir nepasiduotų panikai, dėl kurios tik dar labiau grimztume žemyn. Todėl raginu valstybes nares veikti koordinuotai ir ryžtingai, kad ši krizė nepakenktų pensijoms, darbo vietoms ir augimui Europoje.

Kaip ir Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė, kurios ryžtingus veiksmus mes sveikiname, mūsų frakcija tiki, kad vienašališki veiksmai nėra tinkama išeitis iš šios pasaulinės krizės. Akivaizdu, kad finansų rinkų priežiūra neveiksminga. Todėl reikia įkurti europinę kontrolės sistemą. Dar kartą Europa turi parodyti pavyzdį visam pasauliui. Dabartinė nepakankama priežiūra yra ypač didelė problema, o kredito reitingų agentūrų negebėjimas veikti visuotinio intereso labui ir skelbti tikruosius pagrindinių pasaulinės finansų rinkos dalyvių mokumo rodiklius nebegali būti toleruojamas.

Norėčiau pridurti, kad šiuo milijonams mūsų bendrapiliečių neužtikrintu ir nesaugiu laikotarpiu mūsų frakcija mano, kad būtų visiškai nepriimtina, jei savo įstaigas prie bankroto privedę direktoriai nepajustų jokių pasekmių. Ir šioje srityje žmonės turi rimčiau žiūrėti į savo pareigas.

Dar norėčiau pakartoti, ką sakė J. P. Jouyet: atėjo laikas veikti. Turime imtis suderintų veiksmų: kad grįžtų pasitikėjimas mūsų ekonomika, reikia visų dvidešimt septynių valstybių narių drąsos ir solidarumo.

Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Europos Vadovų Taryba aptars ir Lisabonos sutartį, todėl norėčiau paraginti visas šios sutarties dar neratifikavusias valstybes nares kuo greičiau tai padaryti, kad kiekviena šalis galėtų pareikšti tvirtą nuomonę šiuo klausimu. Žinau, kad šioje salėje yra žmonių, kurie nemato tame naudos, tačiau aš jų nuomonei nepritariu.

Mes puikiai suprantame, kokia padėtis susiklostė Airijoje, ir taip pat puikiai suprantame, kad jos vyriausybei reikia laiko pasirengti reaguoti į savo piliečių balsavimo rezultatus, kuriuos mes gerbiame. Tačiau nors Europos Sąjunga yra pasirengusi būti kantri ir supratinga, šis *status quo* nėra priimtinas vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. Todėl raginu Europos Vadovų Tarybą parodyti politinę valią, kuri, išnagrinėjus spalio mėn. susiklosčiusią padėtį, būtina norint gruodžio mėn. parengti tokį veiksmų planą, kokį jūs siūlote, kartu su konkrečiais įvykdymo terminais.

Taip pat raginu Europos Vadovų Tarybą prisiimti atsakomybę už savo sprendimus: arba galiausiai bus taikoma Lisabonos sutartis ir ji bus taikoma visiems, arba toliau bus taikoma Nicos sutartis ir ji taip pat bus taikoma visoms institucijoms. Žinoma, Europos Parlamente liktų mažiau vietų ir mažiau galių nei tuo atveju, jei įsigaliotų Lisabonos sutartis, tačiau Europos Komisijoje taip pat būtų mažiau narių negu yra valstybių narių. Šiuo metu galioja Nicos sutartis. Tokia tikrovė. Visi politiniai sprendimai kainuoja, tad jei Europa nori, kad ja būtų pasitikima, ji turi prisiimti atsakomybę už visus savo politinius sprendimus – ar jie būtų susiję su finansų krize, ar su jos institucijomis.

Norėčiau pridurti, ponia pirmininke, Komisijos Pirmininke ir Tarybos Pirmininke, kad, kalbant apie šiuo sudėtingu metu pateiktą svarstyti energetikos / klimato priemonių paketą, reikia elgtis atsargiai, išlaikyti bendras kryptis, bet neišgąsdinti verslo, kad jis nestabdytų investicijų.

Tiems, kurie tam nepritaria, paprasčiausiai pasakysiu, kad įveikiau labai rimtą krizę: karvių pasiutligę. Pusantrų metų buvome nežinioje; turime patikėti sistema, ją priimti ir su ja gyventi dėl aplinkos, dėl mūsų planetos, tačiau taip pat turime priimti tai, kas vyksta finansų srityje. Jei prireiks dar vieno metų, dirbsime vienus metus, kad pasiektume to, ko reikia, kad išgelbėtume planetą ir užtikrintume ateitį savo vaikams ir vaikaičiams.

Martin Schulz, PSE frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, aš taip pat norėčiau pradėti nuo referendumo Airijoje, t. y. nuo Lisabonos sutarties. Jūs, Komisijos Pirmininke, esate teisus – mums šios sutarties reikia labiau nei bet kada. Todėl manau, kad mums reikia tvirto pagrindo, kad ji įsigaliotų, o tai reiškia, kad reikia įtikinti Airijos žmones ir Airijos rinkėjus balsuoti už šią sutartį.

Jei Airijos vyriausybei nepavyks to pasiekti iki Europos Parlamento rinkimų, kito Europos Parlamento ir Komisijos sudėties klausimą spręsimė vadovaudamiesi Nicos sutartimi. Tačiau šis klausimas išliks aktualus ir po to, nes mums tų reformų reikia. Mums jų reikia dėl plėtros, mums jų reikia dėl krizės, kurią šiuo metu mes vėl patiriame, o iki kito referendumo Airijoje turime pakankamai laiko, kad išsiaiškintume, iš kokių šaltinių finansuojama kampanija prieš Lisabonos sutartį – iš CŽV, Jungtinių Valstijų karinės pramonės ar iš kitur.

(Nepritarimo šūksniai)

Paklauskite: jau šūkauja tie, apie kuriuos kalbu. Mes žinome, iš kur jie ima pinigų. Mes ištirsime tai daug nuodugniau, galite tuo neabejoti!

Komisijos Pirmininke, jūs labai tiksliai apibūdinote dabartinę krizę, tačiau yra keletas pastebėjimų dėl to, ką sakėte. Prašau neįsižeisti, tačiau privalau pasakyti, kad nors beveik viskas, ką sakėte, yra tiesa, vienas dalykas mane sukėlė nerimą ir tai yra jūsų buriamos kovos su krize valdymo grupės sudėtis. Visiškai suprantama, kad jūs pats esate jos narys ir kad joje yra toks kompetentingas Komisijos narys kaip J. Almunia. Tačiau jūs sakėte, kad į šią kovą su krize grupę norite įtraukti ir C. McCreevy. Jei kas nors iš šių Rūmų ir iš Komisijos ir galėtų būti kaltinamas klaidinančiu rinkos radikalizmu, tai yra C. McCreevy.

(Plojimai)

Net ir esant geriausiems norams padegėjas niekada netaps gaisrininku! Tai paprasčiausiai neįmanoma. O dėl Komisijos narės N. Kroes, jūs minėjote, kad Europoje yra 8 000 bankų. Kodėl gi nepaklauskus N. Kroes, ką ji

mano apie valstybinių bankų sistemą Europos Sąjungoje. Mano šalyje valstybiniai bankai gauna mažiau valstybės garantijų negu kai kuriose šalyse jų gauna privatūs bankai. Mano šalyje jūs ponia N. Kroes susidorojo su taupomaisiais bankais – dar daugiau, tai ji padarė padedama Šiaurės Reino Vestfalijos žemės vyriausybės! Jei pasitikėsime kate ir leisime jai saugoti grietinėlę, krizės tikrai neįveiksime!

Metų metais buvome priversti klausytis neoliberalų dogmos, esą rinkta pati viską sureguliuos. Metų metais mums buvo sakoma, kad rinkos sukuriamą naudą pakels visuomenės gerovę ir galiausiai naudos turės visi. Tačiau iš tikrųjų atsitiko taip, kad tie, kurie turėjo gauti naudos, t. y. mokesčių mokėtojai, gavo tik padengti nuostolius. Esant tokiai krizei kaip ši, tai turi būti pasakyta.

Namas dega ir jį reikia gesinti. Priemonės teisingos ir teisūs esate jūs, sakydami, kad jos turi būti koordinuojamos visoje Europoje, nes turime susigrąžinti pasitikėjimą ir nugalėti baimę; jei ne, ši baimė taps išsipildžiusia pranašyste ir tik paspartins griūtį, kurios mėginame išvengti. Mes pritariame šioms priemonėms, tačiau leiskite pridurti: sudegusio namo nebeįmanoma atstatyti taip pat, kaip buvo. Naujas namas turi būti kitoks. Jis turi būti statomas ant tvirto pamato – pamato su naujomis taisyklėmis.

Radikaliųjų socialistų judėjimui nepriklausantis Kylio pasaulio ekonomikos instituto prezidentas Dennis Snower viename interviu teisingai pasakė, kad finansų rinkų reguliavimas buvo nepakankamas ir netinkamas, todėl nepasiteisino. Taip, jis žino, ką sako. Tačiau tiems, kurie metų metais prašė leisti kurti taisykles, teko taikstyti su dešinėje šios salės sėdinčiais, sakančiais, kad užstrigome 19-ame amžiuje. „Balsas iš praeities“, sakė G. Watson apie mano reikalavimus, išsakytus per pastarąsias čia vykusias diskusijas, kai pasisakiau už reguliavimą ir skaidrumą ir kalbėjau apie reitingų agentūras ir reikalingas taisykles. Ką gi, balsas iš praeities turi kai ką pasakyti: taisyklės iš praeities būtinos ateičiai. Tai aiškus mūsų atsakymas į šią neoliberalią kryptį, kuri subyrėjo klasikiniu būdu.

(Plojimai)

Sunkumus, su kuriais susidūrėme, nebus lengva įveikti. Tam prireiks nemažai laiko. Per tą laiką visų pirma turime neleisti vieno: kad kada nors pasikartotų tai, kas atvedė mus į šią labai sudėtingą padėtį. Todėl kurdami taisykles turime labai atidžiai pagalvoti apie tai, kaip teisiškai uždrausti tam tikras spekuliacijas.

Niekas negali man atsakyti, kiek morališkai pateisinama tarptautiniuose finansiniuose forumuose lažintis, kad bus maisto trūkumas, kad tik pakiltų maisto kainos, nes investicijos į maisto įmonių gamybos priemones labai pelningos. Dėl maisto trūkumo kyla badas, o vieno žmogaus badas yra kito žmogaus pelnas. Tokia sistema ydinga. Tokie dalykai turi būti draudžiami teisės aktais. Komisijos Pirmininke, galbūt šį klausimą galėtų apsvarstyti jūsų kuriama aukšto lygio grupė dėl finansų rinkų struktūros.

Baigdamas norėčiau jus pasveikinti. Tai geras sprendimas. Tačiau taip pat noriu pasakyti, kad Parlamentas jūsų to prašė dar prieš trejus metus – J. Muscato pranešime. Trejus metus jūs šį prašymą ignoravote. Jūs vėluojate šiuo klausimu, tačiau bent jau mėginate jį spręsti ir už tai jums labai ačiū.

Graham Watson, *ALDE frakcijos vardu*. Ponia pirmininke, norėčiau pasakyti Tarybos Pirmininkui: kitą savaitę Europos Vadovų Taryba turi pasistūmėti su diskusijomis dėl Lisabonos sutarties. Turite būti konstruktyvūs, tačiau kartu turite galvoti apie sutarties dar neratifikavusias šalis. Turite priimti Europos imigracijos ir prieglobsčio paktą – nors vis dar ieškoma būdų, kaip pritraukti kvalifikuotus darbuotojus ir valdyti migraciją – ir aptarti, kokia pažanga padaryta kovos su klimato kaita srityje.

Tačiau visiems aišku, koks pats svarbiausias šiai Tarybai tenkantis spręsti klausimas. Audra drasko pasaulio finansų rinkas, o jos padariniai jaučiami visoje Europoje – žmonės netenka darbo, mažėja pensijos, kyla grėsmė indėliams. Žmonės sunerimę. Mus užklupusios bėdos gali labai skaudžiai atsiliiepti daugeliui ateities kartų; jos auga žaibo greičiu. Būtent tokiomis akimirkomis matyti, ko verta mūsų Europos Sąjunga. Turime imtis priemonių kolektyviai. Negalime taikstyti su padėtimi, kai valstybės narės viena kitą stebina vienašališkais sprendimais, turinčiais daugiašališkų padarinių. Europai reikia koordinuotos ir nuoseklios politikos, kuri sustabdytų finansinių nuostolių didėjimą, užtikrintų skaidrumą ir įtvirtintų gerą patirtį bei užkirstų kelią tolimesnėms negandoms.

Kai kas mano, kad jau galima šokti ant kapitalizmo kapo; tačiau išeities uždarytose rinkose ir komandinėje ekonomikoje nerasime. Taip jie tik apgaudinėja Europos piliečius. Jei jūs, Martinai Schulzai, statysite čia savo namą, tas namas bus iš šiaudų. Tai, ką matome, nėra rinkos ekonomikos kaltė. Greičiau tai yra išlaisvintų, neveiksmingai reguliuojamų rinkų nesaikingumas. Šiuo metu finansų rinkos turi būti dėkingesnės „Sinsinačio vaikui“ nei Adamui Smitui. Žinoma, kaltas ir bankininkų, prekybininkų ir vertybinių popierių spekuliantų godumas, tačiau negalima pamiršti ir pačios valdžios neskaidrių ir nesąžiningų sandorių.

Liberalai demokratai jau seniai išpėjo apie pavojus, kurie užklupo Tarybą netikėtai, o Komisiją nepasirengusią. Praėjusį gegužės mėn. mano bičiulis Otto Graf Lambsdorff kartu su Jacquesu Delorsu ir kitais parašė laišką tuo metu Tarybai pirmininkavusiai Slovėnijai. Jame buvo išpėjama apie didžiulį ekonomikos žlugimo pavojų, kurį kėlė tuometiniai bankų veiksmai. Laiške jie rašė: „Padoriam kapitalizmui reikia veiksmingos viešosios politikos. Pelno siekimas yra rinkos ekonomikos esmė, tačiau kai parduodama viskas, socialinė sanglauda nyksta ir sistema griūna.“ Europa vangiai reagavo į šiuos nuogąstavimus. Dabar ji turi padaryti viską, kas įmanoma, kad sistema vėl veiktų.

Liberalai ir demokratai tikisi, kad ECOFIN tarybos išvados padės pagrindą sutarimui Europos Vadovų Tarybos susitikime pasiekti. Jos nėra tas vaistas, kuris gali išgydyti per vieną naktį, tačiau gali padėti palengvinti ligos eigą. Indėlių draudimą padidinti bent iki 50 000 EUR visoje Sąjungoje yra teisingas sprendimas. Taip bus apsaugotos gyventojų santaupos ir stabdomas kapitalo išvežimas. Taip pat laukiame Komisijos pasiūlymo, kaip suvienodinti indėlių draudimo sistemas; pritariame ir tam, kad reikia kuo greičiau realizuoti jūsų siūlymus dėl kapitalo pakankamumo didinimo. Kai svarstysite kredito reitingų agentūrų klausimą, pažiūrėkite, kas joms moka ir kaip jos prižiūrimos.

Taip pat turime stiprinti nacionalinių finansų priežiūros institucijų tarpusavio ryšius. Euro zonos šalių centrinių bankų atstovai yra ECB valdančiosios tarybos nariai. Mums reikia ir panašios europinės finansinių paslaugų institucijos, kuri užtikrintų tvarką ir skaidrumą finansinių institucijų tarpusavio santykiuose. Europos Vadovų Taryba turėtų kelti klausimą, ar derėtų leisti Europos investicijų bankui ir EIF iš Europos Sąjungos biudžeto teikti paskolų garantijas mažosioms įmonėms. Juk jos duoda darbo vietas europiečiams. Būtent jiems kuo greičiau reikia konkrečių priemonių, jiems reikia, kad visos partijos ir visos valstybės narės veiktų išvien, būtent jie laukia bendrų sprendimų bendrų iššūkių akivaizdoje.

Pierre Jonckheer, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (FR) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos Pirmininke, J. Almunia, Europos Verts frakcija – frakcija, kuriai buvau paprašytas šiandien atstovauti – pritarė vakar vykusiam ECOFIN tarybos susitikime priimtiems sprendimams. Manau, kad vienintelis dalykas, kuris turėtų mums rūpėti ir kuris rūpi jums, yra šiandieninė rinkų reakcija, nes atrodo, jog rinkos nėra iki galo įsitikinusios pasiūlymų teisingumu. Tikiuosi, kad rinkos dar kartą suims save į rankas ir kad Europos institucijos toliau dirbs šia kryptimi.

Norėčiau pasidalyti su jumis trimis pastebėjimais, arba trimis mintimis. Pirma mintis – dėl pačios Europos. Faktiškai pačiame Parlamente nuomonės nesutampa. Daugelis norėjo pabrėžti, kad Europoje nebuvo bankų ir finansų krizės valdymo. Mes, Europos Verts frakcija, norėtume pažymėti, kad bankų krizė visų pirma atskleidė bendrą Europos taisyklių netinkamumą ir kad šioje srityje, kaip ir daugelyje kitų, iš Europos tikimasi ne mažiau, o daugiau.

Antra mintis – apie atsakomybę. Išgirdau ir suprantu, kad J. M. Barroso įsitikinęs, jog atėjo laikas veikti. Tai tiesa, bet aš taip pat manau, kad atėjo laikas išsiaiškinti, kas kaltas. Lengviausia būtų parodyti pirštą į Tarybą, į vyriausybės, kurios sudaro Tarybą, arba į Komisiją, nes kai kurie Komisijos nariai buvo nuomonės, kad geriausia teisės aktų leidyba – tai savireguliacija ir jokios teisės aktų leidybos. Panagrinėkime konkretų pavyzdį – direktyvą dėl indėlių draudimo sistemos. 2006 m. lapkričio mėn. Komisija pateikė pranešimą, kuriame teigiama, kad šioje srityje jokių naujų teisės aktų nebereikia. Nežinau, ar šiandien pritartumėte tokiai pozicijai.

Tačiau iš tikrųjų kreipiuosi į Parlamentą. Prieš savaitę čia, Parlamente, balsavome už P. N. Rasmusseno pranešimą. Pirmoji pranešimo redakcija buvo be priekaištų ir mes jai pritarėme. Parlamentui reikėjo užsitikrinti balsų daugumą, tad jis sušvelnino pranešėjo išdėstytus reikalavimus.

Šiuo metu turime panašią padėtį dėl A. Lamfalussy pranešimo dėl finansų rinkų priežiūros struktūros. Čia vėlgi kiekvienam tenka kažkiek kaltės. Manau, kad PPE frakcijai ir Liberalų frakcijai, pone G. Watsonai, tenka didžiausia atsakomybė už šio pranešimo, dėl kurio balsuosime rytoj, sušvelninimą.

Toliau norėčiau tarti keletą žodžių apie krizę. Jie skirti jums, pone J. M. Barroso, nes jūs kuriate naują persvarstymo grupę (jau daug tokių grupių yra, bet galbūt dar viena yra sveikintinas dalykas), kuri visų pirma nagrinės ryšį tarp finansų krizės ir ekologinės krizės. Kaip jūs pats sakėte, finansų krizė nepanaikina ekologinės krizės. Žiūrint iš šios pozicijos, manau, kad vidutiniu laikotarpiu bankų krizė parodys, jog esama didelių problemų Europos Sąjungoje dėl santaupų investavimo. Aš norėčiau – Europos Žalieji norėtų, kad viena iš šios grupės užduočių būtų priemonių, kurių galėtų imtis Europos Sąjunga, persvarstymas. Visų pirma turiu galvoje Europos investicijų banką, kuriam turėtų būti pavesta teikti ilgalaikį finansavimą, kad būtų veiksmingai užtikrintas energetikos / klimato priemonių paketo vykdymas ir su tuo susijusios investicijos. Manau, kad tai būtina.

Brian Crowley, *UEN frakcijos vardu*. – Ponia pirmininke, pirmiausia norėčiau pareikšti pagarbą Tarybai ir padėkoti jai už pastangas, ypač Rusijos ir padėties Gruzijoje klausimais. Prireikė daug stiprybės ir drąsos bei didelės diplomatijos, kad būtų rasta taiki išeitis iš sudėtingos padėties, su kuria susidūrėme. Buvo įrodyta – jei tik kam nors dar reikia įrodymų, kad visi kartu ir su stipriais lyderiais ir tik paprasčiausiai rodydami pavyzdį ir naudodami tokią taktiką, kokią ir panaudojame, galime pasiekti daug daugiau negu galėtų duoti karinė galia ar ekonominė gerovė.

Antra, manau, kad labai svarbu, jog artėjančio Tarybos susitikimo darbotvarkėje būtų Europos ir Viduržemio jūros regiono partnerystės įgyvendinimo klausimas. Jokiam mūsų istorijos etape nebuvo taip svarbu suburti savo partnerius iš Viduržemio jūros regiono siekiant užtikrinti ne tik ekonominį vystymąsi, bet ir taikų tautų sambūvį. Visų pirma turėtume pasekti Egipto vyriausybės, vedančios taikias derybas dėl Sudano, Čado ir kitų sričių, pavyzdžiu.

Noriu pakalbėti dar dviem klausimais. Negaliu nepaminėti padėties Airijoje ir Lisabonos sutarties klausimo. Valstybės narės jau suteikė Airijai laiko pagalvoti – ir už tai mes dėkingi, tačiau šis apmąstymų laikas niekuo nesiskiria nuo to, kuris buvo skirtas Prancūzijai ir Nyderlandams, kai šios šalys nepritarė Sutarčiai dėl Konstitucijos. Pasiūlymams ir mintims, kaip išspręsti šiuos sunkumus, pateikti reikia laiko. Mums Parlamente derėtų pasirūpinti, kad nemėgintume jokios šalies versti ratifikuoti sutartį, visų pirma todėl, kad sutartis turi būti ratifikuota žmonių valia, pareikšta demokratinio balsavimu.

Antra, dėl dabartinės finansų krizės nieko nekaltinu ir nerodau pirštu į jokių konkretų asmenį. Sveikinu Tarybą už susikaupimą ir ryžtingus veiksmus. Dar kartą sveikinu Komisiją už tai, kad drąsiai išsakė tai, ką reikėjo pasakyti prieš Tarybai imantis veiksmų, ir už tai, kad grąžino pasitikėjimą į rinkas, sakydama, jog mes galime ir norime imtis priemonių – per ECB, ECOFIN, valstybes nares ar kaip kitaip.

Tačiau nepadarykime klaidos sakydami, kad viskas, kas įvyko per praėjusias dvi savaites, buvo bloga, ir kad viskas, kas dar įvyks, bus gera. Mūsų istorija mus moko, kad pokyčiai ir permainos vyko visą tą laiką, kurią gyvename šiame pasaulyje. Šie pokyčiai ir permainos gąsdina žmones.

Visų pirma turime apsaugoti paprastą žmogų. Bankai gavo pagalbą. Bankai gavo garantiją. Su šia garantija bankai gavo ir pareigą pradėti teikti paskolas įmonėms ir gyventojams, kad ekonomika atsigauntų. Reikia ne tik mažinti vadovų atlyginimus ar darbo užmokestį, bet ir užtikrinti, kad ekonomikos ciklas grįžtų ten, kur ir turi būti. Indėlių draudimas – tik maža viso šio darbo dalis.

Francis Wurtz, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (FR) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos Pirmininke, jau kelias savaites stebime visuotinę paniką ir nepakeliamus nuostolius svaiginančiame krintančių milijardų dolerių ir eurų fone.

Visa tai sukėlė sistema, vardan kurios Europos vadovai jau daug metų rekomendavo mažinti atlyginimus ir atsargiai tvarkyti socialines išlaidas ir leido augti nelygybei. Dabar tie patys vadovai skuba traukti bankus iš sekumos ir grąžinti juos į privatų sektorių, kartu skelbdami ilgą nuosmukį ir nuostolius plačiajai visuomenei.

Daugelis tų, kurie visiškai apstulbinti seka šiuos įvykius, negali nematyti juose pamokos – ne apie nesaikingumą, pone G. Watsonai, o apie pačią kapitalizmo su visu jo neteisingumu ir negailestingumu esmę nepaisant visų jo virsmų per pastaruosius kelis dešimtmečius. Manau, kad Europos vadovai turės pasiaiškinti mūsų bendrapiliečiams. Daugiau galvokite apie savo pareigas, užuot abejoję visuotinio balsavimo teise Airijoje ar kur kitur.

Šiandien noriu pateikti tris neatidėliotinus ir logiškus pasiūlymus, kaip spręsti aktualiausius klausimus ir kartu sudaryti galimybę iš tikrųjų pakeisti politinę orientaciją. Pirmiausia manau, kad turime nešykštėdami didinti mažas ir vidutines santaupas turinčių gyventojų, ne be pagrindo susirūpinusių savo kukliu turtu, pasitikėjimą. Apie tai paskelbta buvo, manau, per vėlai, nedrąsiai ir neaiškiai. Spalio 15 d. visa Europos Vadovų Taryba turi oficialiai suteikti visišką indėlių garantiją visoje Europos Sąjungos teritorijoje.

Antra, elementarus etikos suvokimas ir paprasčiausias dėmesys efektyvumui turėtų neleisti raganių pameistriams nei dabar, nei ateityje pelnytis iš valstybės pagalbos, kurios prireikė dėl jų neracionalaus išlaidavimo sukeltos griūties. Būtent todėl kiekviena vyriausybė turėtų – arba bet koku atveju turėtų galėti – kompensuoti finansų institucijoms rizikuojant suteiktą pagalbą per ilgalaikį jų gyvybingo turto nacionalizavimą. Tai būtų daroma tam, kad ateityje būtų sukurtas viešasis finansų sektorius, finansuojantis tik socialiai vertingas investicijas, visų pirma tokias, kurios kurtų darbo vietas.

Trečias, platesnis klausimas – norint padėti ekonomikai, būtina nauja ambicinga kreditavimo politika. Tai liečia ir EIB, ir ECB. Kai dėl EIB, jam turėtų būti pavesta garantuoti galimybes MVĮ gauti jų produkcijai plėtoti

reikalingas paskolas ir jam turėtų būti skiriami tam reikalingi ištekliai, tačiau tik jei tose MVĮ bus sukurta tikrų, tinkamai apmokamų darbo vietų ir bus gerbiama jų darbuotojų teisės. Šiuo požiūriu manau, kad sprendimas padėti MVĮ per trejus metus skiriant joms 30 mlrd. EUR yra geras, tačiau taip pat manau, kad ši suma per maža ir laikas per ilgas. Vien tik Prancūzijoje MVĮ reikia 60 mlrd. EUR per metus, o Europos Sąjungoje jų yra 27 šalys. Be to, daugeliui jų deguonies reikia būtent dabar. Vėliau gali būti per vėlu.

Kalbant apie ECB, akivaizdu, kad būtina dabar arba niekada prašyti jo prisiderinti prie gyvybiškai svarbių ekonomikos ir mūsų įmonių poreikių, kad lėšos būtų skiriamos ne finansų rinkoms, o realiajai ekonomikai. Jis turi tam vieną priemonę ir mums nesuprantama, kodėl jis užsispyrusiai jos netaiko. Ta priemonė – tai atrankinis kreditavimas, kuris yra labai brangus, jei naudojamas finansinėms operacijoms, bet lengvai prieinamas, jei juo skatinama kurti darbo vietas, kelti darbuotojų kvalifikaciją ir daryti visas kitas vertingas investicijas.

Žinau, kad kai kurie iš šių pasiūlymų nėra labai tradiciniai. Tai kas? Man labiau patiktų ne tradicinė griūnančios ES politika, o reaguojanti ir kūrybiška politika, kuria būtų siekiama atgaivinti Europą ir visiems europiečiams užtikrinti orų gyvenimą.

PIRMININKAVO: Martine ROURE

Pirmininko pavaduotoja

Nigel Farage, IND/DEM frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, kokia keista ta senoji Europos Sąjunga, ar ne? Praėjusį šeštadienį po linksmybių sočių pietų Eliziejaus rūmuose Europos vadovai, stovėdami ant laiptelių, su vargiai įtikinamomis šypsenomis veiduose kalbėjo apie solidarumą. Žinoma, kad šypsenos buvo neįtikinamos, juk Prezidento N. Sarkozy pasiūlytas JAV stiliaus gelbėjimo planas jau subyrėjo į dulkes. Nepaisant to, buvo sakoma „mes solidarūs“. Ir vis dėlto juokingai veidmainiškai Vokietijos Kanclerė nusprendė, kad svarbiausia – Vokietijos interesai ir tik po to – Europos interesai, ir už šį vaidinimą tikriausiai pirmą kartą per daug metų ji sulaukė audringų plojimų iš savo pačios elektorato.

Žinoma, šia kryptimi pirmi pradėjo eiti airiai, savaitę prieš tai pasukę savo keliu, ir mano susižavėjimas Airija kasdien vis auga. Tačiau manau, kad pasirodys, jog praėjusi savaitė atvertė naują puslapį viso šio Europos projekto istorijoje. Matote, vienintelis būdas neleisti šalims paisyti tik savo pačių nacionalinių interesų yra atimti iš jų šią teisę – čia, Frankfurte, įkurti izdo departamentą, kuris nustatytų mokesčius ir tvarkytų vyriausybės išlaidas. Tiesą sakant, šią popietę jau girdėjau kai kuriuos ES ekstremistus iš tikrųjų raginančius tai daryti. Tačiau tai neįmanoma, nes taip nenusipelnysite visuomenės paramos. Iš tikrųjų tai būtų dar nepopuliariesnis žingsnis negu jūsų nenorima Lisabonos sutartis.

Ne: labiau tikėtina, kad tai, kas įvyko praėjusią savaitę, yra pabaigos pradžia. Apie tai jau kalba rinkos. Italijos vyriausybės obligacijos dabar 1 procentu pelningesnės negu Vokietijos arba Prancūzijos vyriausybės obligacijos. Rinkos sako, kad Ekonominė ir pinigų sąjunga ilgi negyvuos. Ir aš tuo nesistebiu, nes tai niekada nebuvo optimali valiutos zona. Viena palūkanų norma niekada netiks visoms skirtingoms šalims, o jūs dar niekada neturėjote tikro visuomenės palaikymo.

Tačiau turi būti viena arba kita: arba viską valdanti visavertė ES valstybė, arba jos skilimas ir grįžimas prie nacionalinio valdymo. Kreditų krizė krito mums visiems, tačiau tunelio gale matau šviesos lopinėlių. Matau naudą: galbūt tai yra viso šio beprotiško ir nenorimo projekto pabaigos pradžia.

Jana Bobošíková (NI). - (CS) Ponios ir ponai, kitą savaitę Komisijos ir Europos Sąjungos valstybių narių atstovai turi atsispirti dviem pagundoms. Pirmą, jie turi susitaikyti su tuo, kad Lisabonos sutartis žlugo ir bet koks spaudimas Airijos piliečiams, kad jie pakeistų nuomonę yra nepriimtinas, todėl ratifikavimo procesas turėtų būti sustabdytas. Antra, visi aukšto rango politikai turėtų suprasti, kad tokio dalyko kaip pietūs už dyką nėra. Jie turi tuoj pat baigti vaidinti Mesijus, kurie išgelbės Sąjungos ekonomiką žaisdami ruletę su rinkos laisve ir mokesčių mokėtojų pinigais. Akcininkai ir bankų valdytojai turėtų sumokėti už blogą bankų darbą.

Ponios ir ponai, šiuo metu visi politikai siūlo garantijas, kad išgelbėtų neatsakingus bankininkus. Taip elgdamiesi jie kelia pavojų moralei. Teikdami valstybės garantijas jie juokiasi iš mokesčių mokėtojų ir išliaupsintų mažųjų ir vidutinių įmonių. Didiesiems investuotojams jie siunčia vieną signalą: turite teisę tikėtis didelio pelno ir nepatirti jokios rizikos ir ypač jokios atsakomybės. Tačiau mainais už šią pagalbą politikai taip pat daug ko tikisi, o būtent – reguliuoti rinką. Tai neapsaugos nuo krizės. Tai tik ją atitolins. Be to, atsisakydami sąžiningos ekonominės konkurencijos taisyklių mes sukelsime painiavą.

Ponios ir ponai, susidūrėme su nuosmukiu ir didėjančiu nedarbu. Tuo pačiu metu politikos elitui tenka sunkus išbandymas: pasiduoti populizmo vilionėms, visada siūlančioms lengvus sprendimus, ar ne. Ketvirtajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje Europa neatlaikė audros ir žlugo. Tvirtai tikiu, kad šiandien audrą atlaikysime.

Jean-Pierre Jouyet, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – (FR) Ponia pirmininke, Komisijos Pirmininke, ponios ir ponai, kalbėsiu trumpai. Pasiklausęs jūsų noriu jums pasakyti viena: pirmą pamoką, kurią išmokau per pirmą Prancūzijos pirmininkavimo kadencijos pusę, yra ta, kad viena krizė nepanaikina kitų krizių.

Finansų krizė nepanaikina išorės santykių, t. y. santykių su Rusija ir Gruzija bei kitomis pasaulio šalimis, krizės; finansų ir išorės santykių krizės nepanaikina maisto ir ekologinės krizės. Visus šiuos iššūkius reikia atremti, netgi jei tam reikėtų prisitaikyti siekiant išlaikyti mūsų prioritetus.

O prioritetai yra trys: pirmąjį jūs paminėjote kalbėdami – tai yra pasitikėjimo susigrąžinimas, kuris, kaip sakė Komisijos Pirmininkas, reikalingas tam, kad mūsų bendrapiliečiai jaustųsi labiau apsaugoti Europoje ir kad tarp Europos Sąjungos – tos visų mūsų puoselėjamos idėjos apie Europą – ir mūsų bendrapiliečių neatsivertų praraja.

Antrasis prioritetas – pakoreguoti mūsų institucinę sistemą taip, kad Europa būtų aktyvesnė, geriau organizuota, pajėgesnė priimti sprendimus – ir priimanti juos greitai, nes visi žinome, kad joks iš šių iššūkių negali būti išspręstas atskirai arba nacionaliniu lygmeniu.

Trečiasis prioritetas – sukurti tokių vystymosi modelių, kuris būtų tvaresnis, labiau orientuotas į ateitį ir teisingą išteklį valdymą, ir kartu atsižvelgtų į labai staigų mūsų šalių ekonomikos augimo sulėtėjimą, koki, kaip visi žinome, tuoj patirsime.

Visiškai pritariu tam, ką sakė Europos Komisijos Pirmininkas. Turime būti sąžiningi, turime kompensuoti prarastą laiką ir keisti kai kurias dogmas. Manau, kad Komisijos Pirmininkas tai suprato ir jo pasiūlymai nukreipti teisinga linkme. Akivaizdu, kad turime siekti didesnės integracijos ir griežtinti finansų priežiūrą Europos lygmeniu.

Nekartosiu visų išvardytų priemonių, tačiau aišku, kad Taryba ir valstybės narės turi prisiimti joms tenkančias pareigas, o Parlamentas turi prisiimti atsakomybę už pateiktus svarstyti pasiūlymus – kurie yra labai būtini – dėl standartų, kredito reitingų agentūrų, kapitalo ir kredito santykio, vadovų atlyginimų ir kitų bankų sektoriaus darbuotojų atlyginimų (yra ir toks „atlyginimas už rezultatus“, apie kurį mažai kalbama, bet man tai atrodo rimta problema). Žiūrint iš šios pozicijos, tikiu, kad aukšto lygio grupės įkūrimas yra puiki iniciatyva. Tačiau Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės vardu norėčiau pasakyti, kad grupės sudėtis turėtų būti įvairesnė ir kuo gausesnė, bet tik tiek, kad nenukentėtų jos efektyvumas. Kaip sakė Komisijos Pirmininkas, šiandien kilusi likvidumo krizė rytoj neturėtų virsti pasitikėjimo krize.

J. Daul puikiai apibūdino, kokių pokyčių reikia norint pasiekti vis dar išliekančius tikslus, visų pirma dėl energetikos / klimato priemonių paketo. Taip pat labai svarbu, kaip jis pažymėjo, kad remtume MVĮ ir kad Europos investicijų bankas iš tikrųjų imtųsi ryžtingų veiksmų. Taigi, sutartas finansinių priemonių paketas, skirtas mažosioms ir vidutinėms įmonėms remti, yra svarbus ir turi būti įgyvendintas labai greitai.

Pritariu tam, ką sakė M. Schulz. Turime labiau koordinuoti savo veiksmus. Mums reikia veiksmų plano. Taip pat reikia paramos verslui veiksmų plano. Būtent tai sakė M. Schulz ir aš visiškai tam pritariu. Jis žino, kad mes paremsime jį šiuo klausimu. Kadangi jis jau užmezgęs gerus ryšius su P. Steinbrucku, manau, jis galės ir jį įtikinti.

Dėl to, ką sakė G. Watson, sutinku su juo, kad reguliavimą reikia ne griežtinti, o pritaikyti. Štai kas svarbu. Tačiau mes nesame ir reguliavimo dogmatikai. Kaip daugelis jūsų sakė, akivaizdu, kad norėdami susigrąžinti pasitikėjimą turime reguliuoti minėtas sritis, o reguliavimas turi būti geriau pritaikytas ir greičiau reaguojantis. Čia vėlgi, atsakomybę turi prisiimti valstybės narės.

Galiausiai, kaip sakė F. Wurtz, turime užtikrinti, kad Europos investicijų bankas šioje srityje atliktų pirmąjį vaidmenį. Europos Vadovų Taryba kalbės apie tai, o mes turime imtis visų būtinų priemonių, kad sukurtume tokią institucinę struktūrą, kuri tikėtų finansinėms grupėms, finansų rinkos dalyviams, vis dažniau veiklą vykdančioms keliose valstybėse. Štai kur tikra problema, kurią turime spręsti kilus šiai krizei: mūsų sandara tebėra grynai nacionalinė, o iššūkiai yra bendri visai Europai. Kartu privalome rasti būdą, kaip pakeisti reguliavimo metodus, o ne didinti reguliavimą, taip pat privalome pasirūpinti, kad Europa susivienytų ir jos balsas būtų išgirstas artėjančiuose tarptautiniuose susitikimuose, kad, ne taip kaip anksčiau, kiti nesiimtų

nustatyti mums taisyklių ir nekelčių netvarkos, kurios pasekmės tektų mums, o kad artėtume prie stabiliosnės tarptautinės tvarkos – tvarkos, labiau padėsiančios atremti pasaulinius iššūkius.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – (FR) Ponia pirmininke, norėčiau pabrėžti du tris dalykus, kurie atrodo svarbūs šiame diskusijų etape. Apskritai, pastebėjau, kad vis dėlto sutariame dėl bendrų krypčių, kuriomis turėtume eiti.

Būtina suprasti, kad atsidūrėme ypač neįprastoje padėtyje ir kad transnacionalinę krizę įveikti teks iš esmės nacionaliniu lygmeniu. Tiesa ta, kad priežiūros institucijos yra nacionalinės. Komisija ir Europos centrinis bankas neturi galios vykdyti finansų priežiūros.

Kalbant apie Komisijos galias, ypač valstybės pagalbos klausimu, mes šiuo klausimu jau turime šioji tokį įdirbį ir galiu jus patikinti, kad mūsų tarnybos puikiai bendradarbiauja su vyriausybėmis, kurios nuo pat pradžių norėjo palaikyti su mumis ryšį. Taip pat galiu pasakyti, kad bendradarbiavimas su Europos centriniu banku yra puikus ir kad aš dar kartą įsitikinau, kokias didžiules pastangas dėjo Tarybai pirmininkaujanti Prancūzija šiame sudėtingame fragmentiškų priežiūros sistemų – nors ir su europine dimensija – fone siekdama bendro europinio požiūrio. Bet kokių atveju sveikinu Europos centrinio banko šiandien priimtą sprendimą sumažinti palūkanų normą – sprendimą, suderintą su kitais centriniais bankais.

Jūsų pasisakymuose išryškintų aspektų klausimu norėčiau pabrėžti du dalykus. Pirmas klausimas, kurį iškėlė J. Daul, yra susijęs su realiąja ekonomika ir MVĮ. Dabar jau aišku – ir tai yra pripažintas faktas, kad krizė jau paveikė realiąją ekonomiką ir kad mūsų laukia dar sunkesni laikai. Aš įsitikinęs, kad visose Europoje vykdomose reformose turime rasti tikslinių priemonių, kaip prisitaikyti prie daug sudėtingesnės konkurencijos ir kaip konkrečiai padėti MVĮ. Tai viena iš priežasčių, dėl kurių pagal šias iniciatyvas Europos investicijų bankas yra skatinamas vykdyti MVĮ skirtas priemones. Ateinančius kelis mėnesius reikia labai akylai stebėti įvykių eigą šioje srityje, realiosios ekonomikos srityje.

Kitas M. Schulzo iškeltas klausimas – tai ne Europos šalių bėdos, pačių skurdžiausiųjų bėdos. Manau, kad privalau atkreipti jūsų dėmesį į čia slypinčią svarbią problemą. Šiuo metu kalbame apie „finansų gelbėjimą“, tačiau turime nepamiršti „žmonių gelbėjimo“. Pasaulio banko duomenimis, šiais metais badaus 75 mln. žmonių. Kitais metais Bankas prognozuoja dar 100 mln.

Štai kodėl, pripažindami, kad Europoje problemų labai padaugėjo, kartu turime nepamiršti besivystančiose šalyse kylančių problemų. Negalime pamiršti tragedijos Afrikoje. Turime stengtis teigiamai atsakyti į prašymą, adresuotą visiems valstybių ir vyriausybių vadovams ir, manau, Europos Parlamento Pirmininkui, kurį neseniai gavome iš Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus ir Pasaulio banko pirmininko, kad Europos institucijos, t. y. Parlamentas ir Taryba, patvirtintų Komisijos iniciatyvą dėl paramos besivystančių šalių žemės ūkiui plano įgyvendinimo.

Kaip visiškai teisingai sakė J. P. Jouyet, negalime pamiršti, kad visos šios krizės – finansų krizė, pasaulinė maisto krizė, energetikos krizė ir kai kurie svarbūs geopolitinės krizės aspektai – yra susijusios. Labai norėčiau, kad Europa konstruktyviai dirbtų – ir ne tik mums, europiečiams, bet ir viso likusio pasaulio labui.

Prie naujos tvarkos globalizacijos pasaulyje, kurią norėtume matyti sąžiningą, prisidedame ne atsiribodami, ne abejodami rinkos ekonomika, o mėgindami rinkos ekonomikoje taikyti sąžiningesnius principus ir taisykles. Kaip jau buvo sakyta, dabartinė problema yra ne tiek rinkos – nors daugelis rinkos dalyvių elgiasi nepriimtinais, – kiek nesugebėjimų problema, tam tikrų politinės valdžios ar valstybės institucijų, nemokėjusių tinkamai reguliuoti rinkos, kompetencijos problema.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad kasdien palaikydamas ryšį su vyriausybėmis, matau, kad jos pripažįsta poreikį spręsti problemas Europos mastu. Pavyzdžiui, – ir jūs, neabejoju, puikiai tai žinote, – tarptautinėms finansų institucijoms iki šiol Europa ir netgi euro zona iš tikrųjų neegzistavo. Ir tik prieš kelis mėnesius, po ne vienus metus trukusių įkalbinėjimų, Europos Komisijai pagaliau pavyko išsikrovoti teisę dalyvauti Finansinio stabilumo forume.

Neginčijamas faktas tai, kad kol kas – netgi esant Stabilumo ir augimo paktui ir netgi esant Europos centriniam bankui – ES išorinis dalyvavimas tarptautinėse finansinėse struktūrose toli gražu neprilygsta faktinei Ekonominės ir pinigų sąjungos svarbai ir viso Europos Sąjungos projekto esmei. Todėl netgi pačioje krizėje matau galimybių. Jei būsimė išmintingi, jei suvoksime, ką galime ir privalome padaryti, manau, kad galėsime toliau plėtoti piliečiams tarnaujančios Europos idėją.

Philip Bushill-Matthews (PPE-DE). – Ponia pirmininke, dabartinė krizė veikia ne tik bankus ir investuotojus. Gamintojams, mažmeniniams prekybininkams, importuotojams ir eksportuotojams vis sunkiau gauti jiems

reikalingo apyvartinio kapitalo, todėl atsiranda realus pavojus, kad prekybos nuosmukis dar labiau paaštrės. Todėl ypač daug dėmesio reikia skirti laisviems prekių srautams išlaikyti – ir ne tik Europoje, bet ir prekyboje su besivystančiomis šalimis, kaip ką tik sakė Pirmininkas J. M. Barroso.

Štai kodėl šiuo metu svarbu kuo greičiau paskirti naują Komisijos narį, atsakingą už prekybą – ir tai yra vienas iš dviejų, tarpusavyje susijusių klausimų, kuriais norėčiau pakalbėti. Mano kolegės šiuose Rūmuose tikriausiai prisimena, kad mesi visi – beveik visos partijos ir delegacijos – palaikėme Peterio Mandelsono kandidatūrą, kai jis buvo skiriamas į šias pareigas. Jį palaikė net britų konservatoriai. Tikiuosi, kad taip bus ir su jo pareigų perėmėja, tačiau turėčiau jums pasakyti, kad ne vienas kolega iš įvairių delegacijų jau pareiškė susirūpinimą, kad jai akivaizdžiai trūksta patirties šioms svarbioms pareigoms prekybos politikos srityje eiti.

Todėl esu įsitikinęs, kad ir jai, ir mums būtų naudinga atkelti jos perklausą iš lapkričio 10 d., jei tik tai įmanoma. Vienas mėnuo yra ilgas laiko tarpas – per jį gali atsirasti naujų abejonių. Yra dar viena priežastis: man ką tik persiuntė elektroninį laišką, kuriame rašoma, kad spalio 16 d. numatytas Transatlantinės ekonomikos tarybos susitikimas atidėtas, nes kadenciją baigiantis Komisijos narys „baigė kadenciją“, o naujas Komisijos narys dar nepaskirtas. Tad prašyčiau paspartinti procesą. Tai būtų naudinga mums visiems.

Kitas man rūpimas klausimas – MVL, apie kurias taip aistringai kalbėjo mano geras draugas ir kolega Joseph Daul. Kai Taryba kalba apie didelį vaizdą, gal galėtų ji pakalbėti ir apie mažą vaizdelį? Prieš kelias dienas pastebėjau, kad rugpjūčio mėn. pabaigoje baigėsi konsultacijos dėl vėluojančių atsiskaitymų direktyvos. Manau, kad buvo parinktas netinkamas laikas. Kad ir ką įmonės pasakė iki rugpjūčio mėn. pabaigos, dabar jų žodis būtų buvęs stipresnis. Norėčiau paprašyti pratęsti konsultacijas dar bent keliems mėnesiams, nes manau, kad turime apsvarstyti apyvartinio kapitalo trūkumo klausimą atsižvelgdami į naujas aplinkybes. Aš nematau, kad persvarsčius vėluojančių atsiskaitymų direktyvą ši problema bus išspręsta, tačiau manau, kad atlikę tokią analizę geriau suprasime problemą.

Pervenche Berès (PSE). – (FR) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, labai gaila, kad čia nėra už ECOFIN tarybą atsakingos ministrės. Ji yra šios Tarybos Pirmininkė ir ragina stiprinti bendradarbiavimą Europoje. Manau, jos vieta šiandien yra čia, tarp mūsų.

Komisijos Pirmininke, klausiausi jūsų ir nenoriu kartoti tų, kurie sako, kad visa tai tėra tušti žodžiai, tačiau vis dėlto, ar nuo tada, kai kilo ši krizė, nors kartą iš tikrųjų stengėtės susitelkti ir spręsti šiuos klausimus? Keletą kartų jūs čia pasirodėte su pasiūlymais, ypač kai manėte, kad valstybėse narėse, ypač didžiosiose (turiu galvoje Prancūziją ir Vokietiją ir jų valstybinius gerovės fondus), gali kilti bėdų. Jūs pateikėte pasiūlymus, kuriuos parengė jūsų paties kabinetas atsakingam Komisijos nariui Charliui McCreevy nedalyvaujant.

Tačiau man susidarė įspūdis, kad nuo to laiko jūs nebuvote ypač susitelkę. Bet tiek to, aš tik norėjau kai ko jūsų paklausti: kur šiandien slepiate už finansų rinkų būklę atsakingą Komisijos narį? Argi jis neturėtų būti šalia jūsų? Man malonu šalia jūsų matyti mūsų bičiulį Joaquino Almuniją, tačiau truputį keista, kad čia nėra atsakingojo Komisijos nario.

Kalbant apie atsakingąjį Komisijos narį, kai 2007 m. liepos mėn. buvos sutelktos visos jos tarnybos, ką jis padarė, kad informuotų mus apie tai, kad Europos bankų padėtis bus dramatiška ir kad dramatiškos bus šios krizės pasekmės Europos ekonomikai? Jūsų tarnybos apie tai buvo informuotos. Būtent tada, pone J. M. Barroso, ir reikėjo pateikti pasiūlymus dėl indėlių draudimo, kurie būtų leidę mums įtikinti Europos indėlininkus, kaip mes ketiname suvaldyti šią sudėtingą padėtį. Kur tuomet buvo jūsų Komisijos narys?

Jūs džiaugiatės, kad Komisija – paklauskite manęs, pone J. M. Barroso – buvo pakviesta į Finansinio stabilumo forumą. Bet ar žinote, kad praėjusį pirmadienį vykusiam Forumo susitikime jūsų Komisijos narys C. McCreevy nedalyvavo, nes tuo metu jis buvo Dubline? Ką jis sakė, kai jo šalis nusprendė savarankiškai spręsti indėlių draudimo klausimą sektoriuje, už kurį jis atsakingas Komisijoje?

Jūs sakote, kad Europos Vadovų Taryboje jaučiamas pasipriešinimas, tačiau ar tikrai turite laukti nurodymų iš finansų ministrų, kad galėtumėte sukurti indėlių draudimo sistemą arba svarstyti, kaip Europos lygmeniu turėtų būti taikomi apskaitos standartai?

Pone J. M. Barroso, šiandien jūsų politinė pareiga parodyti drąsą, lyderystę ir iniciatyvą. Kol kas to dar nemačiau.

Wolf Klinz (ALDE). – (DE) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, viskas vyksta labai greitai, rinkos krinta laisvu kritimu. Niekas nežino, ar viskas prasidėjo dėl pasitikėjimo praradimo, ar čia spekuliantų, mėginančių išsiaiškinti, ar – ir kiek – jie vis dar gali parklupdyti rinkas, darbas.

Šį vasario mėn. visą dieną trukusiame seminare Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcija jau mėgino nustatyti krizės priežastis ir už kokias konkrečias priemones balsuoti, kad tokia krizė nepasikartotų ateityje.

Kaltindami pavienius rinkos dalyvius ne ką telaimėsime. Turime pripažinti, kad suklydome visi: investicijų bankai, kuriantys tokius sudėtingus produktus, kad niekas jų nesupranta, būsto paskolas teikiantys bankai, neatliekantys kredito vertinimo, reitingų agentūros, pro pirštus žiūrėjusios į interesų konfliktus, priežiūros institucijos, nepakankamai glaudžiai bendradarbiavusios viena su kita ir su atitinkamais centriniais bankais ir nesistengusios užtikrinti tikro skaidrumo specialios paskirties bendrovėse, kurios neprivalo atskirai rengti balansinių ataskaitų.

Per daug ilgai buvo nieko nedaroma! Komisija, kurios mes jau seniai prašėme pasigilinti į reitingų agentūrų veiklą ir pateikti mums paaiškinimus bei padidinti skaidrumą kitose srityse, per ilgai laukė nesiimdama jokių priemonių. Dabar praktiškai kasdien imamasi tokių priemonių, apie kokias prieš kelis mėnesius nebūtų buvę galima net pagalvoti: šeštadienį – G7 susitikimas, pirmadienį – 27 valstybių narių susitikimas, antradienį – finansų ministrų susitikimas, šiandien – Britanijos vyriausybės patvirtintos priemonės, o čia dar ir suderinta centrinių bankų iniciatyva ir palūkanų normų sumažinimas! Puiku. Tikiuosi, šios priemonės pasiteisins, tačiau rinkos gali neteisingai jas suprasti ir vertinti kaip plintančios panikos išraišką – o to, žinoma, reikia vengti.

Name – 27 kambariai, pro stogą veržiasi liepsnos, o ką tuo metu daro 27 gyventojai? Jie kiekvienas atskirai gesina gaisrą savo kambaryje, užuot gesinę jį kartu.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Ponia pirmininke, šioje finansų krizėje Europos imigracijos ir prieglobsčio paktas bus nustumtas į antrą planą. Galbūt tai nėra blogai. Galbūt ten jam ir vieta. Tiesą sakant, stebėjomės, kad šis Imigracijos ir prieglobsčio paktas taip skiriasi palyginti su Europos Sąjungos ir valstybių narių daug metų vykdyta politika.

Taigi, tai tiesa! Ką šis naujas paktas pakeis migrantams, kurie bėga nuo policijos smurto, prekybos žmonėmis, absurdiško biurokratizmo? Ar jis apsaugos jų žmogiškąjį orumą, jų teises? Ar jis užtikrins Tarptautinės konvencijos dėl visų darbuotojų migrantų ir jų šeimų narių teisių apsaugos įgyvendinimą? Ne!

Kas pasikeis skurdo, karo, stichinių nelaimių, didėjančių prieglobsčio teisės ribojimų aukoms? Ar žmonės pradės kvestionuoti, kaip absurdiška kreiptis dėl prieglobsčio pirmojoje prieglobsčio šalyje? Ar bus baigta su nagrinėjimais supaprastinta tvarka ir, sakytčiau, nepatikimais saugių šalių sąrašais? Ar tai reikš, kad legaliai dirbantys ir mūsų ekonominio ir socialinio gyvenimo dalį sudarantys migrantai bus oficialiai pripažinti? Ne!

O kaip dėl tų migrantų, įskaitant nepilnamečius, kurie kalinami arba išvaryti netgi į tas šalis, kur su jais bus netinkamai elgiamasi, kur jie neturi šeimos, kurios kalba jie nekalba, ar jiems kas nors pasikeis? Ar atsisakysime readmisijos ir tranzito susitarimų šalyse, kuriose pažeidžiamos žmogaus teisės? Ne!

Jūs suvokiate, kad visame pasaulyje žmonės juokiasi iš prieglobsčio ir imigracijos politikos. Kaskart, kai vykstate į tarptautinę konferenciją, girdite apie didžiulius žmogaus teisių pažeidimus, kuriuos patiria migrantai dėl Europos prieglobsčio ir imigracijos politikos. Manau, kad tai turi pasikeisti. Mums reikia politikos, pagrįstos pragmatiškumu, o ne veidmainyste, kuri yra Europos imigracijos ir prieglobsčio pakto „prekės ženklas“.

Cristiana Muscardini (UEN). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, mes visiškai pritariame Prezidento N. Sarkozy Eviane pasakytiems žodžiams, kad tik suderinti centrinių bankų ir vyriausybių veiksmai leis pažaboti sisteminę riziką.

Tačiau nepaisant šių žodžių ir šiandien čia vykstančių įdomių diskusijų, mums vis tiek kyla nerimauti verčiančių abejonių – kodėl Europos centrinis bankas palūkanų normos nesumažino greičiau, iš karto po įvykių JAV rinkoje, pasaulio rinkose ir finansų rinkose, ypač kai kuriose ES šalyse.

Mums kyla abejonių, nes nebuvo aiškios pozicijos dėl išvestinių priemonių, dėl kurių, kaip žinome, pagrindinėms Italijos ir kitų Europos šalių valdžios įstaigoms ir institucijoms susikaupė didžiulės skolos.

Mums kyla abejonių, nes toliau buvo vykdoma bankinių institucijų konsolidacijos politika, dėl kurios susikūrė nemažai gigantų su smėlio pamatais, neatsižvelgiant į tikrąsias mūsų šalyse esamas sistemas ir į tai, kodėl nebuvo kontroliuojami vartojimo kreditai – dėl to susidarė didžiulės skolos ir gyventojams, ir – kaip antrinis poveikis – bankams.

Trumpai tariant, mes prašome, kad Europa šiandien turėtų drąsos ir persvarstytų Stabilumo paktą, kuris yra praėjusio amžiaus atgyvena. Kasdien kylant vis naujoms krizėms reikia skubių ir garantuotų sprendimų. Kad jau prieš tai minėjome mažąsias ir vidutines įmones, prašome, kad Taryba aiškiai pasakytų Komisijai, kad jos pareiga toliau mažinti kuro kainas.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Ponia pirmininke, šiek tiek kuklumo niekam nepakenktų, taip pat ir politikams. Aišku viena: vargu ar šios pasaulinės finansų krizės fone Europos Sąjungos institucijos yra kas nors daugiau nei visiškai bejėgiai stebėtojai, o Europos Parlamentas – visiškai bejėgis „plepalų maišas“.

Todėl pradėsiu nuo kai kurių kitų klausimų, už kuriuos mes tikrai esame atsakingi. Iš pradžių buvo planuojama, kad Tarybos susitikime dominuos Airijos ir merdinčios Lisabonos sutarties klausimas. Tačiau pastaruoju metu vadovaujančių eurokratų daromi pareiškimai man sukelia labai stiprų *déjà vu* jausmą. Vienas iš pavyzdžių – Komisijos narė M. Wallström, kuri dar šią savaitę pareiškė, kad referendumas Airijoje iš esmės neturi nieko bendra su pačia sutartimi, kad tai labiau susiję su etika ir mokesčiais. Komisijos supratimu, Airijos „ne“ iš tikrųjų yra „taip“. Kodėl man kyla *déjà vu* – todėl, kad panašius pareiškimus darė Europos aparato nariai po referendumų Prancūzijoje ir Nyderlanduose. Žmonės sako „ne“, o eurokratai girdi „taip“.

Toks elementarios demokratijos negerbimas yra akivaizdus šios Europos struktūrinis bruožas. Tam tikras uždaras politinis Europos elitas, tvora apsitvėręs nuo žmonių, eina priekyje ir priima sprendimus nepaisydamas žmonių, o įvykus tikrai nelaimei, kokia kilo dabar, atrodo visiškai bejėgis.

Dar vienas pavyzdys: naujausi tyrimai rodo, kad mūsų šalių piliečių pasipriešinimas Turkijos priėmimui yra stipresnis nei kada nors anksčiau – ir ką gi mes darome? Mes toliau spartiname derybas dėl šios šalies stojimo. Dabartinė Europa yra visiškai priešingybė viskam, kas susiję su demokratija. Be to, mes negalime išspręsti šios piliečių nepasitikėjimo problemos vaidindami, kad dirbame, ir apsimesdami, kad labai prisidedame prie šios finansų krizės įveikimo.

Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE). – (FR) Ponia pirmininke, ministre, Komisijos nary, aš Komisijai ir Tarybai noriu pasakyti štai ką: šios finansų krizės sukuryje nepamirškime pasidomėti, kas padaryta po rugsėjo 1 d. vykusio neeilinio Tarybos susitikimo, ypač Gruzijos ir Baltarusijos klausimais.

Gruzija pralaimėjo karą, tačiau turėtų laimėti taiką ir mes turime padaryti viską, ką galime, kad taip ir būtų. Turiu galvoje du dalykus: skirti Gruzijai didelę finansinę pagalbą atstatymui ir padėti stiprinti demokratines reformas.

Europos Sąjunga greičiau ir veiksmingiau nei mūsų draugai iš Amerikos reagavo į krizę Kaukaze, ir mūsų atsakas buvo nuoseklus ir pagrįstas solidarumu – už tai ačiū ir sveikinimai pirmininkaujančiai Prancūzijai.

Turime atsižvelgti į Gruzijos krizės poveikį visam regionui ir pačiai Europos Sąjungai. Dabar svarbiau nei bet kada užmegzti aukštesnio lygio santykius su rytiniais kaimynais, būtent – per Rytų partnerystę. Mums reikia stiprios demokratinės Gruzijos, o Gruzijai reikia mūsų. Visa tai – mūsų, Europos, bendram labui – turiu galvoje energetinį saugumą ir Kaukazo transporto koridorių alternatyviam naftos ir dujų tranzitui. Tikimės, kad Komisija ir Taryba užtikrins esamų naftotiekių ir dujotiekių apsaugą ir toliau plėtos taip labai trūkstamą bendrą užsienio politiką energetikos srityje.

Dabar dėl Baltarusijos: padėtis šioje šalyje po truputį gerėja ir atsiranda pirmų liberalizacijos ženklų. Rinkimai nebuvo demokratiški. Į tai turime reaguoti vykdydami naują politiką Baltarusijos atžvilgiu – Baltarusijos izoliacijos mažinimo politiką, tačiau atsiveriant tik iki tam tikro lygio, atsižvelgiant į tam tikrų sąlygų įvykdymą ir laipsnišką santykio „duoti – imti“ plėtojimą. Tai reiškia šias priemones: atrankinis Europos kaimynystės politikos ir žmogaus teisių priemonių taikymas, atrankinis vizų sankcijų panaikinimas pareigūnams, atvykimo vizų kainų sumažinimas perpus Baltarusijos piliečiams, politinio dialogo atnaujinimas, parama aktyvesniam ekonominiam bendradarbiavimui su Europos Sąjunga, pilietinės visuomenės, NVO, tautinių mažumų ir laisvos žiniasklaidos apsauga – ir visa tai glaudžiai konsultuojantis su tais, kurie atstovauja Baltarusijos demokratinei pozicijai.

Enrique Barón Crespo (PSE). – (ES) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, manau, kad būsimam Europos Vadovų Tarybos susitikimui turime nusiųsti tokią žinią: būtina atkurti ir sustiprinti Europos piliečių pasitikėjimą mūsų projektu.

Priežastis ta, kad nusprendėme sukurti Ekonominę ir pinigų sąjungą, kuri kuriama, bet dar nebaigta. Visą savaitę, užsikrėtę iš JAV atėjusia epidemija, rizikavome arba pulti panikuoti, arba masiškai bėgti, bet, manau, padėtis buvo ištaisyta. Laiku buvo parodyta, kad Europos institucijos dirba: tai ir vakar įvykęs ECOFIN susitikimas, ir šiandien suderintas palūkanų normų mažinimas.

Turime padėti savo gamybos sistemai; šiuo požiūriu, be Bendrijos iniciatyvų, paminėsiu savo šalies pavyzdį, kur vakar buvo nuspręsta sukaupti 30 mlrd. EUR fondą, nes privalome padėti verslui išsilaikyti.

Kita sritis, kurioje svarbu stiprinti pasitikėjimą, yra Lisabonos sutarties ratifikavimas. Aš taip pat turėjau progą pasikalbėti su ministru M. Martinu. Jis tiksliai diagnozavo padėtį, tačiau diagnozės be recepto neužtenka. Todėl reikia, kad mūsų draugai airiai viską apsvaistę suvoktų, kad jų sprendimas nėra be pasekmių, kitaip tariant, kad solidarumu paremtai Sąjungai jų sprendimas kainuoja ir kad jei Lisabonos sutartis iki rinkimų nebus patvirtinta, tai mums kainuos brangiai.

Ko gero, vienintelis teigiamas neratifikavimo rezultatas tas, kad Europos Parlamento rinkimai atsidurs dėmesio centre. Tačiau svarbu kovoti ir dirbti, kad Lisabonos sutartis įsigaliotų iki artėjančių Europos Parlamento rinkimų, kad Sąjunga taptų stipresnė ir darnesnė.

Sophia in 't Veld (ALDE). – (NL) Ponia pirmininke, šiuo metu piliečiai tikisi, kad Europa užtikrins jiems apsaugą ir stabilumą ir bus vieninga. Dabar Europa turi būti stipri kaip niekada. Visi sutinka, kad įsikišti reikėjo, ir gerai, kad tai buvo padaryta greitai. Tai buvo neišvengiama.

Tačiau man vis dar kelia nerimą daugelis dalykų, o už priemonių, kurių buvo imtasi, užuodžiu ideologijos kvapą. Kai kas šiuose Rūmuose jau šventė kapitalizmo žūtį. Tačiau atvirai kalbant, politikai – tai ne bankininkai. Neatidėliotinos gelbėjimo priemonės – viena, tačiau, kita vertus, pastebėjau, kad kai kurios operacijos prilygsta paprasčiausiam bankų nacionalizavimui. Atvirai kalbant, kai kuriais bankininkais aiškiai nebegalima pasitikėti ir negalima patikėti jiems mūsų santaupų. Tačiau paklauskite savęs, ar patikėtumėte savo santaupas bankininkus vaidinantiems politikams. Pavyzdžiui, ponui M. Schulzui. Aš – ne.

Negalima prisidengus krize apeiti, sušvelninti arba netgi panaikinti taisykles. Man raginimas lanksčiai taikyti konkurencijos politiką arba Stabilumo ir augimo paktą ypač kelia nerimą. Būtent šios taisyklės sustiprino Europą.

Komisijai turiu konkretų klausimą – ir, beje, apgailestauju, kad ponui J. M. Barroso ši diskusija akivaizdžiai neįdomi, kad jis išbūtų iki galo. Šiandien popietę Nyderlandų finansų ministras Nyderlandų Parlamento žemųjų rūmų posėdyje pareiškė, kad „Fortis“ ir ABN-AMRO įsigijimas – ir ne tik banko, bet ir tokių sisteminės svarbos neturinčių jo dalių kaip draudimo veikla – tai ne valstybės pagalba. Todėl norėčiau sužinoti, kaip Komisija ketina ateityje traktuoti tokius atvejus. Juk Komisijos narė N. Kroes praėjusį pirmadienį pareiškė, – ir aš visiškai su ja sutinku, – kad konkurencijos taisyklės ir Stabilumo ir augimo paktas toliau taikomi be išimčių. Kaip traktuoti šį atvejį? Kas bus, jei galiausiai bus nustatyta, kad buvo pažeistos taisyklės dėl valstybės pagalbos?

Ryszard Czarnecki (UEN). – (PL) Ponia pirmininke, be abejo, pagrindinis šiandien Europai tenkantis iššūkis yra ekonomikos krizė. Nepaisant neseniai Vokietijos politikų ir Europos Komisijos pareigūnų išsakytų patikinimų, ši krizė pradeda skaudžiai kirsti Europai. Klausimas ne „ar“ krizė mus pasieks, bet „kada“. Praėjusį šeštadienį kai kurių didžiausių Europos Sąjungos šalių apsišaukėliams vadovams nepavyko susitarti dėl bendros taktikos šiuo klausimu.

Dar daugiau, tokioms valstybėms kaip Graikija, Airija ir Vokietija paskelbus kitokią indėlių draudimo tvarką nei kitų ES valstybių narių tapo akivaizdu, kad vienos bendros taktikos nėra. Jei artėjančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime nebus parengta bendra strategija šiuo klausimu, ES valstybių narių piliečiams bus nusiųstas labai blogas signalas, nes būtent krizės metu ES žmonėms labiausiai reikia jausti, kad ES prirėkęs visada pasirengusi padėti ir kad ji yra šalia ne tik tada, kai viskas gerai, bet ir tada, kai yra bėdų.

Werner Langen (PPE-DE). – (DE) Ponia pirmininke, gaila, Komisijos Pirmininko čia nebėra. Jis pasakė, – aš tai įsidėmėjau, – kad mes dar neturime taisyklių, kurios leistų rasti europinį atsakymą. Čia jis visiškai teisus. P. Berès pasakė mums, kodėl jis teisus – todėl, kad atsakingas Komisijos narys C. McCreevy pastaruosius ketverius metus buvo lyg ir miręs! Jis nuolat ignoravo Parlamento pasiūlymus, išdėstytus bent dešimtyje įvairių pranešimų. Tai ne neoliberalizmas, o tikrovė – už finansų rinkas atsakingo Komisijos nario vykdytas nuotolinis valdymas iš Dublino ir Londono. Jei Komisijos Pirmininkas turėtų stuburą, jis būtų atėmęs šį postą iš C. McCreevy ir atidavęs jį J. Almunijai, kuriam jis ir priklauso, tačiau jis neturi tam drąsos. Vietoj to, visi čia kalbame, lyg „lemtinga valanda“ būtų tik prasidėjusi. Galiu tik iš sumišimo purtyti galvą matydamas, ką padarė Komisijos Pirmininkas. Jam nepavyks taip lengvai kalbomis išsisukti nuo solidariosios atsakomybės.

Kalbu taip kategoriškai, nes negalime paprasčiausiai tyliai sėdėti ir laukti. Turime veikti greitai. Bankai jau atliko savo darbą, finansų ministrai taip pat. Visa tai tapo būtina, nes krizė pasiekė tokį mastą, kokio mes bijojome visus šiuo metus.

Kur yra N. Kroes? Ji tik tuščiažodžiauja apie savo konkurencijos taisykles ir stato į pavojų saugumą vis dar veikiančių bankų stabilumo srityje. Ji nustatinėja terminus, užuot galvojusi apie tai, ar Airija gali skirti 20 % savo vidaus produkto tik Airijos piliečiams skirtoms garantijoms ir paskoloms. Ar kas nors apie tai ištarė bent vieną žodį?

Jei Komisija neturi drąsos pateikti pasiūlymų dėl Europos priežiūros institucijos, netgi jei tai būtų prieš valstybių narių valią, tuomet viskas žlugs. Jei iki taisyklių suderinimo būtų įkurtas Europos solidarumo fondas, tai būtų aiškus socializmas.

Jo Leinen (PSE). – (DE) Ponia pirmininke, klausantis W. Langeno beveik galima kalbėti apie visuotinę koaliciją, nes aš pritariu tam, ką jis sakė.

Krizė Gruzijoje, finansų krizė, energijos kainų krizė – visa tai prašyte prašosi stiprios Europos. Todėl aš, kaip Konstitucinių reikalų komiteto pirmininkas, džiaugiuosi, kad visi čia esantys, išskyrus antieuropiečius, pareiškė pritariantys, kad reikia kuo greičiau ratifikuoti Reformų sutartį, ir aš dėkoju pirmininkaujančiai Prancūzijai už atkaklumą šiuo klausimu. Šio darbo negalima nukelti neribotam laikui ir aš tikiuosi, kad kitą savaitę vyksiančiame Tarybos susitikime vadovai pasiųs aiškų signalą ir parengs ratifikavimo proceso laiko grafiką.

Švedija ir Čekija sutartį turėtų ratifikuoti iki šių metų pabaigos, o aš vis dar neprarandu vilties, kad iki Europos Parlamento rinkimų ją ratifikuoti gali ir Airija. Pirmadienį Airijos užsienio reikalų ministras Micheal Martin sakė mano komitetui, kad Airijoje keičiasi suvokimas ir kad žmonės pradeda pripažinti ES vertę. Politikoje šeši mėnesiai – ilgas laikas!

Dabar kitas mano klausimas: turime aiškinti piliečiams, kodėl reikalinga ES. Džiaugiuosi, kad Tarybos susitikime priimsime bendrą politinę deklaraciją dėl ES komunikacijos strategijos. Čia norėčiau padėkoti pirmininkaujančiai Prancūzijai, kuriai pavyko suburti visas tris institucijas. Šį klausimą reikia spręsti dėl referendumo Airijoje ir dėl Europos Parlamento rinkimų. ES yra ne daugybės problemų priežastis, o sprendimas! Tai turi būti aiškiai pasakyta už ES ribų.

Mario Borghezio (UEN). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Europa neapsaugojo žmonių nuo finansinių spekuliacijų. Net „New York Times“ išspausdino pranašiską Ezros Pound posakį apie tai, kad joks žmogus skolon nepasistatys tvirto namo. Šiandien Federalinis Rezervas ir JAV išdas norėtų užtinkuoti plyšius sumažindami palūkanų normas. Būtent šis sprendimas, t. y. lengvai gaunami kreditai, buvo pagrindinė spekuliacinio burbulo priežastis.

1933 m. Čikagoje grupelė ekonomistų pasiūlė planą: atkurti išimtinę valstybės monopoliją valiutos leidimo srityje, uždrausti bankams kurti netikrus pinigus ir įpareigoti bankus turėti sukauptą 100 % rezervą. Tai užkirto kelią pasitaikančiam sukčiavimui dėl kreditų ir užbaigė paprastiems žmonėms, indėlininkams ir realiajai ekonomikai pražūtingus finansinius žaidimus.

Nobelio premijos laureatas Maurice Allais visuomet atvirai kritikavo novatoriškus finansus, paskolų pavertimą vertybiniais popieriais, išvestinėmis priemonėmis ir rizikos draudimo fondais, kurie taip patinka tam tikros Europos finansų sektoriaus dalies finansų šulams. Jis visiškai teisingai ragina – kaip ir mes kurį laiką darėme – legalizuoti išvestines finansines priemones. Priimkime Čikagos planą – M. Allaiso planą: palikime vyriausybėms teisę kurti pinigus.

Jau gana Europai nežinoti, ką daryti. Netgi Popiežius įspėjo, kad turtas nieko nereiškia.

Tunne Kelam (PPE-DE). – Ponia pirmininke, Taryba turi padaryti išvadas iš invazijos į Gruziją. Kad tokia agresija nebepasikartotų, ES turi pasirūpinti, kad posakis „teisus tas, kas galingas“ okupantui pasirodytų visiškai neteisingas. Įsibrovusi į nepriklausomą valstybę Rusija – Saugumo Tarybos narė – sudrebino ne tik regioninio, bet ir tarptautinio saugumo ir stabilumo pamatą. Jei nebus nustatytos ribos, bus atverti keliai tolesniam jėgos demonstravimui prieš Ukrainą, Moldovą ir kitas šalis.

Šiandien reikia veiksmingesnės rytų partnerystės ir stiprios bei demokratinės Gruzijos. Deja, Rusijai dar neįvykdžius prisiimtų įsipareigojimų, kai kurie socialistų lyderiai, apsilankę Maskvoje, pareiškė, kad ES ir Rusijai reikia vienai kitos labiau nei bet kada ir kad Rusija ir ES turi bendradarbiauti užpildant galimą saugumo spragą, kurią paliko silpnėjanti JAV. Atrodo, kad pavojingai painiojama, kas yra mūsų tikrieji sąjungininkai ir kas iš tikrųjų suinteresuotas Europos silpnėjimu ir susiskaidymu.

Galiausiai ES turi reaguoti į Rusijos pasų dalijimą užsieniečiams. Tai reiškia, kad dirbtinai „gimdomi“ nauji Rusijos piliečiai, kuriuos, D. Medvedevo supratimu, reikia ginti, ir taip kuriama dirva naujiems tarptautinės

krizės židiniams. Mes turėtume nesuteikti vizų tokiems naujiems piliečiams, ypač naujojo Rusijos protektorato vadovams. Galiausiai turėtume kuo greičiau gruzinams ir ukrainiečiams taikyti palankesnę vizų režimą, nei taikome Rusijos piliečiams.

Proinsias De Rossa (PSE). – Ponia pirmininke, mano nuomone, Airijos vyriausybė turi geriau greičiau nei vėliau siekti išspręsti Lisabonos sutarties blokavimo Airijoje klausimą ir daryti tai išlaikant Airiją visaverte nare, o ne atsiskyrėle, kurios nepritarimas sutarčiai nukelia mus žingsniu atgal.

Mums Lisabonos sutarties reikia labiau nei kada nors anksčiau, kad sustiprėtų Europos padėtis pasaulyje ir kad ji galėtų veiksmingai spręsti savo piliečių problemas. Finansų krizė – tai tik dar viena rinkos nesėkmė. Tai vėl nutiko, nes dauguma vyriausybių patikėjo pasaka apie pasaulio rinkų savireguliaciją ir nesugebėjo rinkos atžvilgiu vykdyti demokratinės kontrolės.

Euro rodo, ką gali pasiekti Europa, kai ji rimtai dalijasi valstybės valdymu. Akivaizdu, kad jei Airija būtų pasirinkusi išsaugoti Airijos svarą, ji jau būtų išnykusi be pėdsako.

Pirmininkas J. M. Barroso pripažino, kad valstybės narės nelabai noriai bendradarbiavo ieškant koordinuoto atsako į krizę. Tačiau jis nekalba apie nuolatinį Komisijos nario C. McCreevy nenorą atkurti reguliaciją. Komisijos narys C. McCreevy niekaip negali atsisakyti savo neoliberalios ideologijos ir todėl man didelį nerimą kelia tai, kad jis įtrauktas į Pirmininko J. M. Barroso kuriamą trijų asmenų organą.

Dar vienas, paskutinis dalykas: siūlau šiandien šiame Parlamento posėdyje pasakytą N. Farage kalbą įdėti į mano interneto svetainę, nes esu įsitikinęs, kad kuo daugiau airių sužinos, ką jis kalba apie Airiją ir apie Europą, tuo didesnė bus tikimybė, kad airiai nubalsuos „už“ Europos Sąjungą.

Cornelis Visser (PPE-DE). – (NL) Ponia pirmininke, kyla klausimas, ar ši finansų krizė sustiprins Europos integraciją, ar bus atvirkščiai. Mano nuomone, su tokio masto krize gali būti kovojama tik Europos lygmeniu, ir dėl to turi stiprėti Europos integracija. Tačiau tam reikia ir lyderystės – ir ne tik valstybių narių, bet ir – o tai dar svarbiau – Komisijos. Kol kas į finansų krizę daugiausia reagavo valstybės narės, – tuo aš labai džiaugiuosi, – pavyzdžiui, kai buvo imtasi priemonių kilus „Fortis“ krizei, o Komisija tik tyliai laukė.

Mano nuomone, finansų krizę sukėlė pastaraisiais metais finansų sektoriuje sparčiai diegiamos naujos. Bankų siūlomi produktai buvo sukurti tokie, kad būtų galima greitai gauti pelno, bet kartu jie buvo susiję ir su didele rizika. Tačiau ši rizika buvo neskaidri ir kai kuriais atvejais ir dabar tebėra neskaidri. Ekspertams ypač sunku atlikti tinkamą vertinimą, taigi ir nustatyti šių naujų finansinių produktų vertę.

Todėl dabar Komisija turi pasiūlyti priemonių, kaip padidinti finansinių produktų skaidrumą ir pagerinti bankų valdymą. Ji taip pat turi pasiūlyti priemonių, kaip pagerinti priežiūrą ir sustiprinti pačių centrinių bankų ir kitų priežiūros institucijų tarpusavio bendradarbiavimą. Parlamentas pateiks savo nuomonę paskelbdamas pranešimą dėl A. Lamfalussy proceso tęsimo ir dėl būsimosios finansų sektoriaus priežiūros struktūros – šį klausimą netrukus svarstysime.

Beje, labai apgailestauju, kad Parlamento komitetas susilaikė dėl šio labai svarbaus pranešimo, pateikto socialistų frakcijos Europos Parlamente. Įdomu, ar rytoj jie vėl pasielgs taip pat. Ši krizė parodo Europos svarbą. Jei Europos institucijos šiuo klausimu veiks nesutartinai, gali prireikti valstybės pagalbos ir gali prasidėti užsienio indėlininkų, vartotojų ir investuotojų diskriminacija. Tik Europa gali sklandžiai reaguoti į krizę ir būtent todėl Komisija turi imtis iniciatyvos ir pradėti jau šiandien.

Józef Pinior (PSE). – (PL) Ponia pirmininke, kaip padėtis Kaukaze šią vasarą iškėlė Europos Sąjungai naują geopolitinį iššūkį, taip ir pasaulio finansų rinkų krizė šiandien kelia iššūkį visai pasaulio ekonomikai, o Europos Sąjungai tenka šį iššūkį atremti. Visi pritaria tam, kad tokiu metu turime kartu rasti koordinuotą Europos atsaką į šiuos iššūkius. Tačiau ar tai įmanoma be Lisabonos sutarties? Žinoma, ne. Todėl Lisabonos sutartį ratifikuoti yra absoliučiai būtina; Europos Sąjungai tai yra klausimas „būti ar nebūti“, rimtas Europos Sąjungos atsakas į dabartinę pasaulio tvarką. Pirmininkas J. M. Barroso sakė, kad ES institucijos, taip pat ir Europos Komisija nedalyvauja pasaulinėje finansų sistemoje pakankamai aktyviai. Tai tik dar vienas įrodymas, kad reikia kuo greičiau ratifikuoti Lisabonos sutartį tose valstybėse, kurios to dar nepadarė.

Kitas klausimas, kurį norėčiau šiandien iškelti, yra tas, kad rinka veikia gerai tik tol, kol ji yra reguliuojama. Kapitalistinė ekonomika su žmogiškuoju veiksmu. Tai yra esminis klausimas. Juk, pagaliau, būtent Europa susidorojo su krize XX amžiaus pradžioje. Būtent dėl šios priežasties Europa ir sustiprėjo.

Dar vienas, paskutinis klausimas – gelbėjime Lenkijos laivų statybos pramonę. Kreipiuosi į Europos Komisiją – ar šiuo krizės laikotarpiu mums reikia dar 100 000 bedarbių?

Jerzy Buzek (PPE-DE). – (PL) Ponia pirmininke, šiandien pats svarbiausias darbas – įveikti finansų krizę, tačiau pagrindinė šios finansų krizės keliama grėsmė – ekonomikos sulėtėjimas. Negalime visą dėmesį skirti tik finansams, nes galiausiai visi keliai veda į ekonomikos konkurencingumo, augimo ir darbo vietų mažėjimą. Jei bus priimti blogi teisės aktai klimato ir energetikos srityje, pablogės finansų krizės įveikimo prognozės. Mes norime siekti esminio tikslo – iki 2020 m. 20 % sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą. Tarybos Pirmininkas kalbėjo apie klimato ir energetikos priemonių paketo lankstumą ir apie pusiausvyrą, kuri turi būti išlaikyta jį priimant. Ką tai reiškia? Tai turėtų reikšti gebėjimą pritaikyti šį paketą, visų pirma taršos leidimų išdavimo sistemą, pagal esamą padėtį, o padėtis yra visiškai kitokia, nei buvo prieš metus, prieš pusmetį ar netgi prieš du mėnesius.

To paties tikslo – sumažinti išmetimą – galima pasiekti įvairiais būdais. Visi žinome vakar Europos Parlamento aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitete vykusio balsavimo dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo leidimų direktyvos rezultatus. Mes juos įsidėmėjome. Dabar mūsų laukia labai sudėtingas trišalis dialogas, nes šioje srityje nustatytam reguliavimui taikoma daugybė išlygų.

Mums nepakako laiko Parlamente apsvarstyti visas problemas, susijusias su direktyva dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos ir emisijos leidimų sistemos. Todėl prašau Tarybai pirmininkaujančios Prancūzijos ir Europos Komisijos atsižvelgti ir į mažumos išvadas bei pakeitimus, nepaisant to, kad kai kurie iš šių pakeitimų Europos Parlamento komitetuose negavo balsų daugumos. Jei norime rasti gerą sprendimą, turime vadovautis sveiku protu ir atsižvelgti į esamą padėtį, kuri nuolat keičiasi ir, remiantis ekonominėmis prognozėmis, prastėja.

Othmar Karas (PPE-DE). – (DE) Ponia pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, pradėsiu nuo to, kad labai gaila, jog visada tik krizė priverčia mus ryžtingai nusiteikti, rasti tinkamus žodžius, intensyviai ieškoti bendro pagrindo ir europinio atsako. Europos veiksmai ir europinis valdymas yra esminė sprendimo dalis. Tai ne tik atsakas į krizes, bet ir būtinybė norint jų išvengti globalizuotame pasaulyje.

Mums reikia ir trumpalaikių, ir ilgalaikių priemonių. Šios krizės mums parodo, kaip mes vieni nuo kitų priklausome ir koks globalus ir koks susipynęs šiandien yra finansų pasaulis. Aš turiu sukaupęs krūvą Europos Parlamento prašymų, pateiktų nuo 2002 m., tačiau Europos Komisija atsakė tik į nedidelę jų dalį, o valstybės narės daugumą jų pavertė niekais, ir tai neleidžia mums rasti europinių sprendimų.

Ponios ir ponai, mums reikia teisės aktų pasiūlymų tokiais klausimais kaip europinė priežiūra, kapitalas debitoriniams įsiskolinimams, reitingų agentūros, kreditų suteikimas, krizės valdymo modeliai ir būtiniausi standartai visų formų investicijoms.

Kartu norėčiau pabrėžti, kad negalima prisidengiant krize finansų rinkose kurti neproporcingas taisykles. Negalima pasmerkti rinkų ir reikalauti nacionalizacijos. Reikia kurti tokio dydžio rinką, kokią tik įmanoma sukurti, ir nustatyti tiek taisyklių, kiek reikia globaliame pasaulyje. Reguliavimo reikia visiems – nieko neišskiriant, bet šis reguliavimas turi būti proporcingas rizikai ir susijęs su rezultatu. Štai ko prašau ir tikiuosi, kad Taryba tai padarys.

Colm Burke (PPE-DE). – Ponia pirmininke, kitą savaitę vyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime Airijos ministras pirmininkas Brian Cowan nepasakys nieko naujo apie aklavietę, į kurią pateko Lisabonos sutartis Airijoje. Greičiau jau jis padarys ką nors panašaus, ką padarė jo kolega ministras Micheal Martin, kuris pirmadienį Europos Parlamento konstitucinių reikalų komitetui pateikė tik rezultatų analizę. Nieko konkretaus nebus pasiūlyta iki kito Tarybos susitikimo, numatyto gruodžio mėn., kuriame, tikimasi, bus nubrėžtos aiškos gairės dėl tolesnių veiksmų.

Kad sparčiau priartėtume prie šių gairių, norėčiau pasidalyti savo mintimis apie tai, kaip galėtume pasistūmėti pirmyn. Pirma, mano manymu, antro referendumo negalima rengti dar bent dvylika mėnesių, kad būtų pakankamai laiko tinkamai pasitarti su Airijos elektoratu. Antras referendumas turėtų būti surengtas kitų metų rudenį, galbūt spalio mėn. Tai reiškia, kad rinkimai į Parlamentą turėtų vykti pagal Nicos sutartį, o tai, manau, yra mažesnė blogybė iš dviejų.

Jei kalbėtume apie antro referendumo pobūdį, siūlyčiau Airijoje surengti išplėstinį plebiscitą dėl Lisabonos sutarties, kurio metu būtų surengtas konstitucinis referendumas dėl pritarimo arba nepritario Lisabonos sutarčiai ir kartu, tą pačią dieną, konsultacinis referendumas dėl pritarimo ar nepritario ES pagrindinių teisių chartijai ir Europos saugumo ir gynybos politikai.

Jei šiame išplėstiniame referendume Airijos rinkėjai nepritartų kuriam nors iš šių klausimų, Airijos vyriausybė galėtų siekti, kad Europos Vadovų Taryboje visos 27 valstybės narės pasirašytų susitarimą. Toks žingsnis

būtų panašus į precedentą, kurį davė 1992 m. gruodžio mėn. Tarybos susitikime danų pasiūktas Edinburgo susitarimas, kuriame Danijai buvo suteiktos keturios išimties iš Maastrichto sutarties. Toks sprendimas leido jiems ratifikuoti sutartį iš principo.

Pagal šį planą toms valstybėms narėms, kurios jau ratifikavo Lisabonos sutartį, nebereikėtų iš naujo to daryti. Toks išplėstinis plebiscitas leistų Airijos rinkėjams pasirinkti, kokio dydžio vaidmenį jie norėtų atlikti Europos Sąjungoje.

PIRMININKAVO: Manuel António dos SANTOS

Pirmininko pavaduotojas

Gunnar Hökmark (PPE-DE). – Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pakalbėti trimis klausimais. Rusijos klausimu turime toliau vykdyti atvirų durų politiką ir kartu laikytis tvirtos pozicijos Rusijos atžvilgiu – nepripažinti jokių jos pretenzijų į kitas šalis, artimas ar tolimas. Artimiausiais metais tai bus ypač svarbu.

Antra, persvarstant biudžetą turi būti siekiama atverti Europos žemės ūkį ir mažinti jo reguliavimą taip sudarant daugiau galimybių Europos ir kitų pasaulio šalių ūkininkams, – tiesa, skiriant mažiau subsidijų, – kad pasaulinė, veikianti žemės ūkio rinka galėtų tenkinti naujus maisto poreikius visame pasaulyje.

Trečia, priemonių dėl klimato kaitos reikia imtis jau dabar, nepaisant finansų krizės, kad ilgai sulauktume rezultatų; taip galėsime kovoti su klimato kašta ir būsime pasirengę atremti kitus pokyčius, kuriuos ji atneš.

Dėl finansų krizės, apie kurią šiandien tiek kalbame, tai daugelis čia kalbėjusių pamiršo, kad tuoj baigsis ilgalaikis, žmogaus istorijoje unikalus procesas – pasaulinis augimas, atnešęs dar nematytą gerovę. Netrukus jis baigsis. Negirdėjau, kad M. Schulz šiandien apie tai būtų užsiminęs. Žinoma, turime nemažai problemų, tačiau jos nesusijusios su rinka. Niekas negali teigti, kad antrinės būsto paskolos JAV yra rinkos jėgų veikimo rezultatas. Jos yra aiškaus politinio įsikišimo rezultatas.

Ko reikia dabar – tai užtikrinti skaidrumą, atskaitingumą ir priežiūrą, apimančią šiuolaikines rinkas tokias, kokios jos yra. Jos yra ir europinės, ir pasaulinės, tad turime užtikrinti, kad esame pajėgūs neatsilikti nuo tikrovės finansų rinkose. Tuomet galėsime ir konstruktyviai plėtoti realiąją ekonomiką.

Piia-Noora Kauppi (PPE-DE). - (FI) Pone pirmininke, šiandieniniam pasauliui būdingas žaibo greitumu plintantis nestabilumas. Tai ypač pasakytina apie finansų rinkas, kurios šiandien yra vienos iš labiausiai globalizuotų verslo sektorių. Neatsakingumas, persistengimas ir nereguliavimas vienoje pasaulio pusėje kerta per eilinių vartotojų kišenes kitoje pasaulio pusėje. Aš taip pat pritariu Komisijos iniciatyvai Komisijoje įkurti nuolatinę darbo grupę kovai su finansų krize. Kaip sakė Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso, galime ir turime padaryti daugiau.

Tačiau taip pat manau, kad šiuo klausimu Komisijai užkrauta per daug atsakomybės. Pareigos turi būti aiškos. Kainų ir pinigų vertės stabilumu rūpinasi Europos centrinis bankas. Jis veiksmingai ėmėsi priemonių krizės padariniams sušvelninti. Geras to pavyzdys – šiandien koordinuotai sumažintos palūkanų normos. Kita vertus, Bendrijos institucijos – Europos Komisija ir Europos Parlamentas – rūpinasi, kad viena bendra rinka liktų atvira ir kad būtų priimti ir galiotų reikalingi teisės aktai. Rinkos dalyviai privalo laikytis įstatymų, valdyti savo rizikas ir skatinti jiems skolingus namų ūkius ieškoti tinkamų sprendimų. Finansinės grupuotės turi rūpintis ne tik savo pačių reikalais, bet ir prisiimti didesnę socialinę atsakomybę. Tačiau didžiausia atsakomybė tenka finansų ministrams, nes daugiausia priemonių augimui užtikrinti ir su krize kovoti yra jų rankose, o ne ECB ar Europos teisės aktų leidėjų ar rinkos dalyvių rankose.

Finansų ministrai jau parodė iniciatyvą. 2007 m. spalio mėn. jie priėmė aiškesnes taisykles, leisiančias išvengti krizių finansų rinkose. Turint galvoje, koks ilgalaikis bus šis darbas, vakar ECOFIN susitikime priimtas trylikos punktų sąrašas atrodo gana apgailėtina. Nesu nusiteikęs prieš tuos pasiūlymus, tačiau manau, kad veiksmų programa nėra pakankamai gera. Nepakanka vien tik kažką daryti. Reikia daryti teisingai. O dar svarbiau – mokėti nieko nedaryti, jei matyti, kad nauji teisės aktai nepadės išspręsti problemų. Negalima pasiduoti populistiniam spaudimui.

Zsolt László Becsey (PPE-DE). (HU) Ačiū, pone pirmininke. Prašau vertėjų man atleisti, jei kalbėsiu nerišliai. Dažniausiai čia skambėję žodžiai – solidarumas, priežiūra ir saugumas. Mes nuolat tvirtiname, kad dabartinės finansų krizės akivaizdoje solidarumas yra ypač svarbus, visų pirma mums, man, atėjusiems iš šalių, kuriose apstu bankų filialų, su jais susijusių organizacijų ir antrinių įmonių; tad labai svarbu, kaip svarbiausias pozicijas užimančios centrinės būstinės ir jų priežiūrą vykdančios institucijos reaguos į kilusias problemas.

Solidarumo klausimu galėčiau paminėti, kad praėjus penkeriems metams nuo Europos ekonominės bendrijos įkūrimo buvo pradėta bendra žemės ūkio politika, o dabar, praėjus beveik penkeriems metams po ES plėtros, atėjo laikas ir bendrai energetikos politikai. Džiaugiuosi, kad ministras pasakė, jog tai gera mintis, tačiau ją dar reikia įgyvendinti. Tačiau taip pat galiu pasakyti, kad indėlių klausimu taip pat reikia solidarumo. Tai įmanoma, ir dabar kaip tik tas laikas, kai Vidurio Europos šalyse galime pateikti teigiamą Europos Sąjungos įvaizdį; jei tik nelauksime, kol kiti tai padarys, o visi kartu pasakysime, kad krizės metu suteiksime garantijas visų gyventojų indėliams. Šešiams mėnesiams arba metams. Mes galime priimti sprendimą ir kuo greičiau tai padarysime, tuo geriau, nes kalbama apie žmones – pavojuje atsidūrusius žmones, kuriuos turime kuo greičiau gelbėti. Nemanau, kad tai sukels kokių nors ilgalaikių problemų.

Antras klausimas – solidarumas ir mūsų nesaugumas. Jo esmė – priežiūra, ir tai bus mano kitas klausimas. Aš suprantu, kad norime kurti rūmus ar kolegijas, ir manau, kad svarbu eiti link šiek tiek centralizuotos priežiūros sistemos, taip, kaip kai kuriuos konkurencijos politikos klausimus patikėjome atitinkamai ES institucijai arba ECB – Europos centriniam bankui, tačiau labai sunku įsivaizduoti, kaip kolegiali sistema gali padėti sustiprinti pasitikėjimą vieni kitais. Ačiū.

John Purvis (PPE-DE). – Pone pirmininke, norėčiau pasakyti jums ir ponams J. P. Jouyetui bei J. Almunijai, kad yra absoliučiai svarbu, jog tarpbankinė rinka iš naujo pradėtų veikti. Vienintelis būdas to pasiekti – teikti valstybės garantijas tarpbankiniams indėliams, kaip padarė Airija ir Danija savo vidaus rinkose.

Reikia pripažinti, kad netiesioginiai išsipareigojimai yra didžiuliai, tačiau kai tarpbankinė rinka vėl pradės veikti, bankai vėl pradės skolinti įmonėms ir gyventojams bei namų ūkiams, o tarpbankinės normos grįš į normalų lygį; tad jau dabar visiškai aišku, kad šiomis garantijomis taip ir neprireiks pasinaudoti.

Pritariu J. P. Jouyetui, kad tai turi būti daroma visame pasaulyje. Kaip jis sakė, TVF turėtų koordinuoti šį procesą; tik tokiu drąsiu ėjimu, kurį žengs visas pasaulis, galėsime užgesinti gaisrą ir susigrąžinsime pasitikėjimą.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). - (HU) Svarbiausia, ką reikia padaryti, – ir šiuo klausimu aš visiškai pritariu pirmininkaujančiai Prancūzijai, – tai surasti kokią nors sprendimą Airijai ir ratifikuoti Lisabonos sutartį. Dėl finansinių neramumų – norėčiau Parlamentui priminti, kad dar 2008 m. vasario mėn. Vengrijos ministras pirmininkas Ferenc Gyurcsány, atsižvelgdamas į krizę tarptautinėse finansų rinkose, siūlė kurti vieną bendrą Europos priežiūros instituciją ir vieną bendrą priežiūros taisyklių kodeksą. Deja, Taryba kovo mėn. posėdyje už šį pasiūlymą nenubalsavo. Manau, kad kitame posėdyje reiktų iš naujo svarstyti šį pasiūlymą. Vengrijos ministras pirmininkas dar kartą jį pateiks, nes be jo, be Europos finansų priežiūros institucijos, pasaulinės problemos ir toliau kils. Norėčiau paprašyti pirmininkaujančios Prancūzijos ir valstybių narių paremti šį pasiūlymą. Juk visi esame suinteresuoti, kad ši problema būtų išspręsta.

Marios Matsakis (ALDE). – Pone pirmininke, Amerikos bankų sektoriaus piniguočiai kartu su tokiais pačiais piniguočiais iš Europos bankų sektoriaus pastaruosius kelerius metus paprastų žmonių sąskaita rengė sukčiavimo, eikvojimo ir korupcijos orgijas. O tokios institucijos kaip centriniai bankai, finansų ministrai ir ES Komisijos nariai, kurių pareiga – ginti piliečius, faktiškai nedarė nieko, kad juos sustabdytų.

Susitarusios apie tai garsiai nekalbėti, dirbdamos aplaidžiai arba nieko neveikdamos šios institucijos dabar dar drįsta leisti mokesčių mokėtojų pinigus, kad šie piniguočiai dar labiau praturtėtų. Tai siaubinga, skandalinga ir gėdinga. Tai neteisinga. Iš tų, kurie kalti dėl dabartinės pasaulinės ekonominės nelaimės, ir tų, kurie juos dangsto, turi būti konfiskuotas turtas, o jie patys sodinami į kalėjimą. Štai kur būtų tikras teisingumas, ir ES turėtų tokio teisingumo siekti. Tokia yra nuoga tiesa ir ES piliečių nuomonė.

Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE). – (FR) Pone pirmininke, pirmiausia klausimas Tarybai. Kaip dėl Tarybai pirmininkaujančios Prancūzijos siūlytos aukšto lygio konferencijos dėl Gruzijos ir kaip šiuo metu ES pirmininkaujanti valstybė narė planuoja ginti Gruzijos teritorinį vientisumą, kai kita šalis pripažino separatistinius regionus – Abchaziją ir Pietų Osetiją? Gaila, kad J. M. Barroso čia nėra, nes jo kalba buvo neįtikinama. Galbūt todėl, kad jis pats netiki tuo, ką siūlo. Manau, finansinė ir ekonominė padėtis yra daug rimtesnė, negu jis apibūdino. Netgi šiandien, manau, kad kiekvienas, naršantis internete, aiškiai mato, kad nepaisant visų intervencijų akcijų rinkos toliau žlunga. Vertinu tai kaip tikrą dabartinės sistemos nykimą, sistemos, kuri visiškai atgyveno, kuri privedė prie bankroto, kuri privedė prie visiško žemės nualinimo ir dusinimo šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis, kuri privedė prie prasto išsivystymo lygio Pietuose ir mūsų pačių miestų ir miestelių neišsivystymo.

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Konrad Szymański (UEN). – (PL) Pone pirmininke, šiandieninės krizės akivaizdoje svarstome valstybės pagalbos teikimo pavojų atsidūrusiems ūkio sektoriams klausimą. Vokietijos bendrovė „Hypo“ gelbėjama skiriant jai 50 mlrd. EUR, dar 35 mlrd. EUR skiriama Britanijos „Bradford & Bingley“, ir 11 mln. EUR – „Fortis“ gelbėjimui. O Europos centrinis bankas dar 120 mlrd. EUR atidavė bankams kaip indėlį, siekdamas išsaugoti jų likvidumą.

O štai Komisijos narė N. Kroes kelia politinę krizę Lenkijoje dėl maždaug pusės milijardo, noriu pabrėžti – pusės milijardo eurų, sumokėtų kaip valstybės pagalba trims Lenkijos laivų statykloms, grąžinimo. Būtų įdomu sužinoti, kaip Europos Komisija galėtų paaiškinti lenkams padėti, kai senojoje Europoje į bankus įplaukia šimtai milijardų eurų, o trims laivų statykloms, kurios gali bankrutuoti dėl Komisijos veiksmų, gaila pusės milijardo. Siūlau prisiminti šį atvejį, kai per kitą Tarybos sesiją bus svarstomi sprendimai dėl naujų piniginių injekcijų į finansų sektorių.

Ioannis Varvitsiotis (PPE-DE). – (EL) Pone pirmininke, Prancūzijos ministras pirmininkas Édouard Balladur paskelbė pranešimą, kuriame teigiama, kad visiškai laisvė rinkoje yra tas pats, kas džiunglių įstatymas. Dar pridūrė, kad mūsų visuomenė, demokratija ir institucijos negali leisti, kad džiunglių įstatymas viešpatuotų. Nepaisant to, atsidūrėme džiunglėse ir dabar mokame už visišką rinkos laisvę, įsiviešpatavusią Jungtinėse Valstijose.

Įvertinę tai, kad už kiekvieną faktiškai investuotą dolerį JAV bankai skolino 32 JAV dolerius palyginti su varganais Europos bankų skolintais 12 JAV dolerių, suprasite, koks neatsakingumas klestėjo JAV bankų rinkoje. Bijau, kad nei H. Paulsono, nei JAV vyriausybės priemonės nebeištrauks pasaulio iš šios krizės. Galvojant apie ateitį, manau, kad nuo šiol reikia pradėti taikyti griežtas taisykles.

Victor Boștinăru (PSE). – (RO) Pone pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary J. Almunija, gerbiami kolegos, pastaruosius kelerius metus svarbias aukštas pareigas užimantys asmenys, visų pirma socialistai, kalbėjo apie būtinybę pertvarkyti pasaulio finansų sistemą, įvesti tam tikrą sistemą po Bretton Woods, kad būtų galima atremti globalizacijos iššūkius. Deja, nieko panašaus neįvyko.

Todėl sveikinu Prezidento N. Sarkozy ir pirmininkaujančios Prancūzijos bei kitų Europos šalių vadovų veiksmus padedant įgyvendinti tokią reformą. Šiandien džiaugiausi klausydamasis Europos Komisijos Pirmininko J. M. Barroso, kuris kalbėjo apie būtinybę pažvelgti giliau nei finansų krizę ir Europa.

Todėl, pone J. M. Barroso, manau, kad Europos Sąjunga ir Europos Komisija turėtų parodyti ryžtą ir kartu su kitomis didžiosiomis šalimis – Jungtinėmis Valstijomis, Kinija ar Japonija – pertvarkyti pasaulio finansų sistemą, kad žmonijai būtų suteiktos būtinos priemonės finansiniams globalizacijos aspektams valdyti.

Jean-Pierre Jouyet, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nariai, ponios ir ponai, kadangi šiandien jau kalbėjau, dabar kalbėsiu trumpai.

Finansų krizės valdymo klausimu labai apgailestauju, kad poniai P. Berès mano dalyvavimo čia nepakanka, tačiau gerai, kad ji patenkinta matydama čia J. Almuniją. Kalbant rimčiau, P. Berès, O. Karas ir P. N. Kauppi pasisakymai rodo, jog mums reikia – kaip jau buvo sakyta – pasirūpinti, kad būtų priimti Komisijos pasiūlymai, kurie jau pateikti svarstyti ir kurie apima visus priežiūros, reguliavimo ir apskaitos taisyklių pakeitimo aspektus.

Tai reikštų esamų taisyklių koregavimą, taisyklių, kurios būtinos dėl iškilusių aplinkybių, koregavimą, o ne pernelyg didelį reguliavimą. Kaip jau sakėme, šioje srityje reikia daugiau Europos, turime koreguoti savo taisykles atsižvelgdami į finansinių institucijų tarpusavio priklausomybę ir į mūsų taikomų ekonomikos finansavimo taisyklių tarpusavio priklausomybę. Šioje srityje turime veikti labai greitai ir vėl įgyti prieš kelerius metus turėtą pagreitį, – apie tai dar kalbėsime, – kad galėtume baigti kurti organizacinę struktūrą, kurią kurti pradėjo A. Lamfalussy.

Taip pat svarbu, kad Komisija turėtų galių dirbti šiuo klausimu, tad Komisija visiškai teisi to reikalaujama. Turime mąstyti logiškai. Jei norime didesnės integracijos, jei norime įgyvendinti sprendimus, kurie pasiteisino kitiems, turime sukurti organizaciją, pajėgią atremti kylančius finansinius iššūkius, ir turime veikti greitai. Kaip jau sakiau, pirmininkaujanti Prancūzija turi padaryti viską, ką gali, ir skirti visą savo energiją būtinam koordinavimui stiprinti ir taisyklėms šioje srityje pakoreguoti.

Akivaizdu, kad Europos centrinis bankas, Europos finansų ministrai ir Komisija turi derinti savo veiksmus šioje srityje – ir jie tai jau daro. Dabar tai svarbiau nei kada nors anksčiau. Turime rasti konkrečius atsakymus ir turime numatyti, kaip ši krizė paveiks ekonomikos finansavimą ir pačią ekonomiką. Jau matome pirmuosius

šio poveikio požymius. Čia taip pat turime priimti didelio masto novatoriškas priemones, ypač MVĮ atžvilgiu – ir tai yra labai svarbu norint atkurti pasitikėjimą.

Kalbėdamas apie išorės santykius, apie kuriuos užsiminė J. Saryusz-Wolski ir M. A. Isler Béguin, norėčiau pasakyti ponui J. Saryusz-Wolskiui, kad Europos Vadovų Tarybos prioritetas, kaip jau minėjau, yra nubrėžti konkrečias strategijas ir pateikti gaires dėl energetinio saugumo ir solidarumo. Viena krizė neturi paslėpti kitos. Prieš tris mėnesius kilo energetikos krizė. Ji vis dar tęsiasi. Vienos šalys yra priklausomos nuo kitų šalių, kurios joms tiekia energiją. Tebėra ir dabar. Mums būtina esminė Europos energetikos politika, bet ir šioje srityje atsiliekame, tad turime veikti greitai.

Apie Baltarusiją norėjau pasakyti ponui J. Saryusz-Wolskiui, – netrukus mes tai aptarsime detaliau, – kad Bendrųjų reikalų tarybos susitikime bus Trejetas ir mes susitikime su Baltarusijos valdžios institucijomis. Kaip žinote, – ir J. Saryusz-Wolski tai pabrėžė, – mes esame pareiškę susirūpinimą dėl rinkimų eigos, kuria mes nepatenkinti. Būsime atviri šiuo klausimu, tačiau tuo pat metu Taryba svarsto galimybę sušvelninti kai kurias sankcijas, ypač vizų apribojimus kai kuriems Baltarusijos valdžios atstovams. Taryba vis dar svarsto šias priemones.

Man patiko jūsų, pone pirmininke, pavartota frazė apie Rusijos ir Gruzijos konfliktą. Turime atkurti ir užtikrinti taiką Gruzijoje. Šioje vietoje galiu atsakyti ir M. A. Isler Béguin. Aukšto lygio konferencija vyks spalio 14 d. (vakare) ir spalio 15 d. Spalio 14 d. užsienio reikalų ministrai susitiks su Bernardu Kouchneru, o spalio 15 d. vyks aukščiausio rango pareigūnų ir vadovų susitikimas, kuriame bus ieškoma sprendimų dėl Abchazijos ir Pietų Osetijos, kurias, laimei, pripažino – turiu pasakyti tai M. A. Isler Béguin, nors ji ir pati tai puikiai žino – tik pavienės valstybės, o Europos Sąjunga ir jai pirmininkaujanti valstybė narė griežtai pasmerkė šį nepriimtina aktą.

Apie Europos imigracijos ir prieglobsčio pakta norėčiau atsakyti H. Flautre, – nors neabejoju, kad M. A. Isler Béguin perduos jai, ką sakiau, – kad šiuo Paktu bus užtikrintas geresnis koordinavimas, arba suderinimas, – vadinkite tai, kaip norite, – ypač tvarkant prieglobsčio prašytojų ir migrantų prašymus. Pakte aiškiai apibrėžtas migrantų statusas – o tai jau pažanga jų atžvilgiu. Iš tikrųjų, norėtume pragmatiškesnės vizijos, labiau subalansuoto požiūrio, požiūrio, kurį būtų galima aiškinti Šengeno susitarimo plėtra. Demografinė krizė – demografinis iššūkis – taip pat yra tarp iššūkių, kuriuos teks spręsti Prancūzijos pirmininkavimo metu.

Galiausiai – ir šis klausimas yra esminis, nes viskas susiveda į jį, – šios krizės yra priklausomos viena nuo kitos. Jos yra tarpusavyje susijusios. Pati ryškiausia – ekonomikos ir finansų krizė. Tačiau prieš tris mėnesius ryškiausia buvo energetikos krizė. Bet koku atveju tebeturime maisto krizę, tebeturime ir išorės krizę. Dar kartą pasakysiu, kad norint įveikti šias krizes, norint atremti šiuos iššūkius turi būti daugiau Europos, daugiau koordinavimo, daugiau gebėjimų priimti sprendimus, daugiau viešumo ir daugiau operatyvumo. Sprendimas – didesnė institucija, o didesnę instituciją turėsime, jei priimsime Lisabonos sutartį. Turime užtikrinti, kad ši sutartis kuo greičiau įsigaliotų. Turime kartu su airiais rasti sprendimą. Tam dėsime visas pastangas, kad iki metų pabaigos rastume politinį sprendimą dėl šios institucinės problemos, kuri, įvertinus visus kylančius iššūkius, apie kuriuos kalbėjome visą popietę, turi būti sprendžiama skubos tvarka.

Joaquín Almunia, Komisija. – (ES) Pone pirmininke, ministre, ponios ir ponai, pradėsiu nuo klausimo, kuriuo J. P. Jouyet baigė savo kalbą. Kaip sakė J. M. Barroso savo įžanginėje kalboje, Lisabonos sutartis turi įsigalioti, jei norime paspartinti Europos integraciją, ypač tokiu laikotarpiu, kaip šis. Kai kas iš jūsų minėjote išorės veiksmų ir bendros užsienio ir saugumo politikos aspektus, pvz., Gruzijos klausimą. Lisabonos sutartis leistų mums veiksmingiau ir intensyviau imtis veiksmų tokiose svarbiose srityse kaip mūsų pačių saugumas ir mūsų vertybių gynimas už mūsų sienų, pvz., Gruzijoje ir kitose šalyse.

Kai kas iš jūsų visiškai teisingai minėjote Europos Vadovų Tarybos susitikime vyksiančių diskusijų energetikos ir klimato kaitos klausimais svarbą. Pirmininkaujanti Prancūzija pritaria ambicingam Komisijos siūlomam pasiūlymų paketui, kuris, tikimės, bus priimtas ir įgyvendintas. Lisabonos sutartis padidins Europos institucijų – ne tik Komisijos – galias spręsti šį labai svarbų iššūkį.

Kai kas iš jūsų visiškai teisingai minėjote imigraciją, imigracijos pakta, pagirtiną pirmininkaujančios Prancūzijos ir kai kurių kitų valstybių narių iniciatyvą. Neseniai ir Komisija pateikė pasiūlymą dėl imigracijos, kurie arba jau apsvastyti ir priimti, arba dar svarstomi ir priimami Parlamente ir Taryboje. Pakartosiu, kad Lisabonos sutartis leis Europos Sąjungai pasistūmėti link bendros imigracijos politikos, kuri yra būtina.

Galiausiai dauguma pasisakymų visiškai suprantamai sukosi apie ekonominius ir finansinius reikalus, kurie šiuo metu mums ypač rūpi.

Sutinku su jumis, su pirmininkaujančia valstybe nare ir, žinoma, su Komisijos Pirmininku, kuris apie tai kalbėjo įžanginėje kalboje, kad visi mes, turintys pareigų Europoje, turime labiau derinti savo veiksmus. Pareigų turi Komisija, jū, be abejo, turi ir Taryba, turi ir Parlamentas, turi valstybės narės, priežiūros institucijos ir centriniai bankai.

Visi turi veikti koordinuotai, kiekvienas pagal savo pareigas. Jau metus, nuo to laiko, kai prasidėjo krizė, Komisija kuria iniciatyvas, skirtas mūsų finansų sistemos atečiai užtikrinti su vidutinio laikotarpio vizija, kurią Taryba ir Komisija apsvaustė ir priėmė prieš metus neoficialiame Tarybos susitikime Oporto mieste ir ECOFIN susitikime praėjusių metų spalio mėn.

Tačiau Komisija aktyviai dalyvauja ir rengiant trumpalaikes, skubias, būtinas priemones, išdėstytas vakar vykusio ECOFIN tarybos susitikimo išvadose; ji taip pat yra išipareigojusi gerinti indėlių draudimo sistemas, kurios stipriai nukentėjo ne dėl finansinėse institucijose laikomų indėlių nesaugumo, bet dėl kai kurių vienašališkų iniciatyvų, turėjusių neigiamų padarinių kitoms šalims.

Komisija taip pat bendradarbiauja ir dirba, kad parengtų ir taikytų vakar ECOFIN išvadose nustatytus principus, kurie lems, kaip turėtų būti sprendžiama sudėtinga padėtis kiekvienoje finansų institucijoje: per rekapitalizaciją, o kai kuriais atvejais ir kitomis priemonėmis.

Komisija dirba, kaip sakė Pirmininkas, siekdama labiau pasistūmėti, nei esame dabar, priežiūros klausimu – priežiūros Europos lygmeniu, tarpvalstybiniu lygmeniu, kurios mums akivaizdžiai reikia. Pastarosiomis dienomis visi pajutome tokių mechanizmų poreikį.

Komisiją, kaip ir Tarybą bei Parlamentą, tenkina tempas, kuriuo Europos centrinis bankas ir kiti centriniai bankai šiandien imasi priemonių, koordinuotai mažindami palūkanų normas; ši priemonė turėtų sumažinti įtampą rinkoje.

Visiškai pritariu J. Purvisui, kad reikia priimti kiekvieno mūsų pareigas atitinkančias priemones, skirtas paspartinti tarpbankinės rinkos atsigavimą. Tai yra būtina. Negalime manyti, kad ateityje finansų sistemoje tik centriniai bankai bus likvidumo šaltinis; Komisija – atsakau konkrečiai į S. in't Veld pasisakymą – šeštadienį valstybių ir vyriausybės vadovų susitikime Paryžiuje pasakė ir vakar ECOFIN susitikime pakartojo, kad, kalbant apie valstybės pagalbos reguliavimą, Sutartyje yra pakankamai sąlygų ir nuostatų, leidžiančių lanksčiai taikyti konkurencijos taisykles ir taisykles dėl valstybės pagalbos susidarius tokiais padėčiais, kokią turime dabar.

Dar šiandien arba rytoj mano kolegė Komisijos narė N. Kroes paskelbs – kaip ji pranešė vakar ECOFIN tarybos susitikime – gaires, kaip, Komisijos nuomone, šiuo specifiniu klausimu būtų galima pasinaudoti Sutartyje numatytu lankstumu nediskriminuojant skirtingų sprendimų ir skirtingų pagalbos formų.

Ji pasisakys – kai kas iš jūsų šį klausimą jau minėjote – ir Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo klausimu. 2005 m. mes jį persvarstėme ir nuo tada – manau, jau sakiau tai prieš kelias dienas per kitas diskusijas – tai yra visiškai, šimtaprocentinis, sutarimas dėl persvarstyto Pakto įgyvendinimo. Vėlgi vakar ECOFIN taryba, kaip ir šeštadienį Paryžiuje vykusiame susitikime, vieningai sutarė, kad dabartinėje, 2005 m. persvarstyto Pakto versijoje yra pakankamai vietos manevruoti, kai tenka spręsti tokias problemas, kokios pradeda kilti ir kokios, deja, kils ir toliau, pvz., valstybės deficito didėjimas. Jas galima spręsti taikant nustatytas taisykles, o ne jas apeinant.

Tai buvo aišku šeštadienį Paryžiuje, tai buvo aišku vakar ECOFIN susitikime, tai aišku šiandien čia, ir aš noriu jus patikinti, kad Komisija pasirūpins, jog nuo šiol tai būtų aišku – netgi jei teks susidurti su labai sudėtingomis aplinkybėmis – ne tik finansų sistemoje, bet ir realiojoje ekonomikoje.

Rytoj vykstame į Vašingtoną, į metinį Tarptautinio valiutos fondo susitikimą. TVF vėl pablogino savo prognozes. Po kelių savaičių bus pablogintos ir mūsų prognozės. Šis ekonomikos prognozavimas nėra vien teorinis; deja, visa tai reiškia mažesnę augimą, mažesnę užimtumą, didesnę įtampą darbo rinkoje ir, kartu su vis dar jaučiamu infliacijos spaudimu, nors jis per pastaruosius kelis mėnesius ir sumažėjo, tai reiškia perkamosios galios sumažėjimą ir sunkumus gyventojams.

Tačiau dėl to negalime pamiršti vidutinio laikotarpio. Negalime pamiršti to, ko pasimokėme iš praėjusių krizių. Manau, kad šia dvasia didžioji dauguma šiandien čia girdėtų pasisakymų tik sustiprina ir paremia vakar Liuksemburge vykusiame ECOFIN susitikime mūsų pasiektą susitarimą, kuris, manau, yra labai teigiamas dalykas.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks per kitą sesiją.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Jean-Pierre Audy (PPE-DE), raštu. – (FR) Pirmiausia norėčiau pasveikinti Tarybos Pirmininką Nicolas Sarkozy už šias pragmatines ir veiksmingas priemones ir už puikų pirmininkaujančios Prancūzijos darbą, kurį šiandien pristatė mano bičiulis J. P. Jouyet. Europos Sąjunga susiformavo vidury karo sukeltų kančių.

Atrodo, kad mums lemta toliau eiti per kančias ir krizes. Šios krizės – krizė Kaukaze, Gruzijoje, finansų krizė, PPO nesėkmė – rodo, kaip labai mums reikia naujoviškesnių institucijų, kurios numatomos Lisabonos sutartyje, ypač nuolatinio ES pirmininko.

Kalbant apie finansų krizę, ECB ką tik priėmė sprendimą sumažinti palūkanų normą ir aš šį sprendimą vertinu teigiamai. Pagaliau jis liovėsi būti abejingas; jis turėtų pasimokyti iš savo nesėkmingos monetarinės politikos, nes negali būti nieko blogiau nei palūkanų normų padidinimas, kai tik ekonomika vėl pradės augti. Vis labiau reikia, kad Komisija, remdamasi EB Sutarties 105 straipsnio 6 dalimi, pateiktų šį klausimą svarstyti Tarybai, kad ši suteiktų politinius įgaliojimus ECB vykdyti išmintingą kredito institucijų priežiūrą ir įkurti Europos bankų reguliavimo instituciją.

Sebastian Valentin Bodu (PPE-DE), raštu. – Spalio 24 d. raštiškame pareiškime klausiau, ar Europa pasirengusi sugerti tą šoką, kurį sukėlė jos tvirta sąsaja su JAV rinka, ir ar 36,3 mlrd. EUR, kuriuos į rinką įdėjo ECB ir Anglijos Bankas, pakanka, kad pavojus išnyktų. Po kelių dienų į finansų krizės srautą pateko ir „Fortis“ bankas bei „Dexia“ bankas. Dar daugiau, žlugo Islandijos bankų sistema (ir jos vyriausybei teko įsigyti banką „Glitnir“), o JK vyriausybė paskelbė apie dar 200 mlrd. Didžiosios Britanijos svarų injekciją į savo ekonomiką.

Šie įvykiai atsakė į mano retorinį klausimą. O kas toliau? Jau žinome, kokias finansų institucijas krizė palietė. Didžiausias. Tačiau nežinome, kas bus kitas ir kam gresia pavojus. Kas nutiks daugybei JAV regioninių bankų, kurie lengva ranka skolino būsto sektoriui? Kas nutiks Europos bankams, kurie nepajėgė atsispirti neinvestavę į visokiausias egzotiškas JAV finansines priemones, šį dešimtmetį užkariavusias rinkas?

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Nepaisant emocingų kalbų apie finansų krizę ir apie su ja susijusias krizes, būtiniausių priemonių veiksmingai kovoti su šiomis krizėmis vis dar nėra. Netgi dabar, kai buvo pritarta kai kurioms *ad hoc* priemonėms, kurios dar tik prieš kelis mėnesius buvo atmetos, pvz.: nacionalizuoti bankus, kurie bankrutavo dėl prasto jų administracijos ir kai kurių pagrindinių akcininkų, susižavusių didžiulius pelnus ir palikusių plačiai visuomenei pačiai galvoti, ką daryti su patirtais nuostoliais, valdymo, viskas, kaip visada, daroma tik norint apsaugoti stambų verslą, neatsižvelgiant darbuotojų ir neturingiausių visuomenės sluoksnių interesus. Nešalinamos problemos priežastys. Nenaikinami „mokesčių rojai“. Neatsisakoma netikros Europos centrinio banko nepriklausomybės. Neatsikratoma Stabilumo pakto. Nepriimamas Solidarumo ir socialinės pažangos paktas.

ECB savo bazinę palūkanų normą sumažino per vėlai, ir šis trumparegiškumas jau brangiai atsiėjo trapesnės ekonomikos šalims ir tiems, kurie yra brangiai pasiskolinę iš bankų.

Taigi, patys svarbiausi klausimai nėra pateikti svarstyti; jie verčia abejoti neoliberalia politika, suteikusia didžiausią prioritetą laisvai konkurencijai, didėjančiam darbuotojų išnaudojimui ir mažiausių, mažųjų ir vidutinių įmonių problemų daugėjimui. Kitame Tarybos susitikime toki neoliberali politika turi būti aiškiai nutraukta.

Petru Filip (PPE-DE), raštu. – (RO) Be to, kad ši pasaulinė finansų krizė kerta daugeliui šalių, ji dar ir kelia pavojų, kad labai greitai kils visuotinė panika – ir ne tik finansų, bankų ir ekonomikos sektoriuose, bet ir eilinių Europos piliečių namuose. Esu įsitikinęs, kad pavojų, jog Europos piliečius ištiks panika, yra daug sunkiau įvertinti nei šio ekonominio reiškinių, kuris turi būti suvaldytas ir finansine, ir ekonomine prasme, mastą, ir kad jo padariniams pašalinti reikės daug daugiau laiko.

Todėl viešai kreipiuosi į jus, ponai pirmininkai, ir prašau jūsų nedelsiant ir veiksmingai spręsti šią ekonomiką ir finansų krizę, kad ir kokias priemones tam panaudotumėte, ir užtikrinti, kad šios priemonės būtų skaidrios ir aiškos Europos visuomenei, kad piliečiai jaustųsi saugomi Europos Sąjungos, kurios tikslas būtent toks ir buvo – užtikrinti apsaugą iškilus dideliems sunkumams.

Jei dabar nepavyks sustiprinti pasitikėjimo Europa ir solidarumo, iškils pavojus, kad viskas, ką taip sunkiai sukūrėme per pastaruosius penkiasdešimt metų, nueis perniek.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), raštu. – (PL) Negalime tikėtis, kad finansų rinkų problemos bus išspręstos per vieną Europos Vadovų Tarybos susitikimą. Greičiau jau Taryba turėtų siekti rasti būdų, kaip padaryti Europos bankų sistemas saugesnes. Neabejojama, kad tokiu metu, kaip šis, yra būtinas nacionalinių vyriausybių įsikišimas, tačiau tai, žinoma, nereiškia, kad ES lygmeniu nebereikės bendrų pastangų.

Šiandien ypač svarbu nedalyti populistinių pažadų ir saugoti piliečius nuo per didelio kai kurių politikų cinizmo. Tokie cinikai tik sėja pesimizmą ir tik ragina kitus politikus ką nors daryti. Jei išsipildys juodžiausios pranašystės, cinikai sakys: argi mes jums to nesakėme? Jei blogiausi scenarijai nepasitvirtins, pseudo gelbėtojai sakys: norėjome tik įspėti; tokiomis aplinkybėmis geriau tikėtis blogesnio.

Dabar cinikai iš džiaugsmo trina rankas, sugalvoję apgaulingą garantuotos sėkmės strategiją. Šis džiugesys rodo nepaprastą neatsakingumą ir pagrindinių demokratinės politikos vertybių – apdairumo bendram labui – nepaisymą. Gali būti, kad būtent šis cinizmas ir yra didžiausias pavojus europiečių piniginiams. Labai įdomu tai, kad šis apsimestinis susirūpinimas piliečių ateitimi plaukia iš tų, kurie stengiasi blokuoti naują Europos sutartį ir kuriems nepatinka vienos bendros valiutos idėja. Tikiuosi, kad Tarybos susitikime nebus netikrų pranašų. Labai ačiū.

Mairead McGuinness (PPE-DE), raštu. – Pasaulinė finansų krizė nusipelno daugiausia dėmesio spalio mėn. vyksiančiame Tarybos susitikime. Ši krizė yra dirbtinė – ji atėjo iš JAV į Europą ir dar toliau; tačiau nuosmukis bankų ir finansų sektoriuje yra ir šokiruojantis, ir realus.

Dar netikima, kad mums gresia toks neišvaiduojamas dalykas kaip bankų sistemos žlugimas. Kai kurių bankų žlugimas ir dramatiškas vyriausybių įsikišimas siekiant gelbėti trapius finansų sektorius lėmė didelį visuomenės neapsitikėjimą politikų gebėjimu apsaugoti ją nuo galimų pasekmių.

Bankai nenori reguliavimo, o dabar paaiškėjo, kad reguliavimas buvo prastas ir neveiksmingas, tad neapsaugojo ne tik bankų klientų, bet ir pačių bankų.

Tačiau susidūrę su sunkumais, bankai nuskubėjo pas politikus prašydami pagalbos. Todėl dabar labai tinkamas laikas grąžinti galią ten, kur ji ir turėjo būti, t. y. politinėje sistemoje, o ne finansų rinkose.

Esko Seppänen (GUE/NGL), raštu. – (FI) Jungtines Amerikos Valstijas pakirto pinigų pasiutligė. Jos simptomai – tai bankų bankrotai, bankų ir draudimo įmonių socializacija, taip pat tai, kad žlugę bankai naudojami kaip priemonė suversti skolų naštai visuomenei ir kaip bankų šiukšlių sąvartynas. Krizė parodė, kad kapitalui valstybės reikia ne tik norint kariauti tolimuose kraštuose, pvz.: Amerikos atveju – Irake ir Afganistane. Geroji pigių „įtartinių“ pinigų sukeltos krizės pusė ta, kad dabar Jungtinės Valstijos nebegali sau leisti naujų karų.

Nekaip atrodo, kai sutrinka supervalstybė, nes kitų akyse krinta jos vertė. Taip nutiko Jungtinėms Valstijoms: daugelis yra nuomonės, kad jai, kaip supervalstybei, teko Sovietų Sąjungos likimas.

Dėl pigių pinigų, skolų ir spekuliacijų užsidegusiems bankams gesinti prireiks visų Amerikos politinių ir ekonominių išteklių. Tačiau tai nebėra vien tik ekonominis klausimas: ant vertybinių popierių krūvos stovėjęs milžinas suprato, kad žlugo jo autoritetas. Savimi besididžiuojanti Amerika, ideologinės kovos laimėtoja, nebeatrodo įtikimai vaidindama laimėtoją.

Georgios Toussas (GUE/NGL), raštu. – (EL) Tarybos ir Komisijos pareiškimai, kapitalui atstovaujančių politikų pozicijos, kurių jie laikėsi diskusijose rengiantis ES Tarybos susitikimui, rodo, kad stiprinama prieš žmones nukreipta kapitalistinės ekonomikos krizės valdymo politika. Krizė negailestinga plinta po ES valstybes nares ir apskritai po išsivysčiusias šalis, dar labiau apnuogindama ES nesugebėjimą veikti.

Šie pareiškimai, ECOFIN paskelbtas valstybinių monopolijų įsikišimas ir buržuazinės ES valstybių narių vyriausybės, taip pat prisiskolinusių bankų ir kitų monopolistinių verslo grupių gelbėjimas valstybių lėšomis – tai priemonės, skirtos monopolijų ekonominiam ir politiniam viešpatavimui gelbėti ES lėšomis. Tai įrodo, kad kapitalizmas neturi priemonių, kai reikia ginti žmonių interesus.

Susidūrusios su krizės pavojumi, ES ir buržuazinės jos valstybių narių vyriausybės intensyviau atakuoja darbo klasę ir plačiąsias mases.

Europos žmonės neturi ko tikėtis iš ES vadovų susitikimo. Vienintelis kelias darbo žmonėms – tai nepaklusti ir griauti ES ir buržuazinių jos valstybių narių vyriausybių vykdomą prieš žmones nukreiptą politiką.

15. Lamfalussy proceso tęsimas – būsimosios priežiūros struktūros (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Ieke van den Burg ir Danieliaus Dăianu pranešimas (A6-0359/2008) Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto vardu dėl Lamfalussy proceso tęsimo – būsimųjų priežiūros struktūrų [2008/2148(INI)].

Ieke van den Burg, pranešėja. – Pone pirmininke, jau nuo 2002 m. dirbu finansų rinkų stabilumo ir priežiūros klausimu. Jau tada Parlamentui pateikta pranešime dėl priežiūros pasisakiau už stiprią europinės riziką ribojančios priežiūros sistemą, atitinkančią Europos centrinių bankų sistemą.

Ačiū Dievui, kad šiais neramiais laikais turime ECB ir eurą, tačiau tuo labiau neįtikėtina, kad vis dar neturime stiprios priežiūros sistemos. Tada, vykstant revoliucinei reformai, mano pasiūlymai nesulaukė Parlamento daugumos pritarimo – visi kalbėjo tik apie revoliuciją. Nepaisant to, kai per visus šiuos metus kalbėjausi su įvairiomis priežiūros institucijomis ir kitais aukšto lygio atstovais iš pramonės ir priežiūros srities, jie man sakė: „Negalime viešai to sakyti, tačiau jūs teisi, kad turi įvykti kažkas daugiau; tikra krizė parodys, kad to nepakanka.“

Taigi, kad pradėtume veikti, reikia krizės. Nereikia nė sakyti, bet geriau jau krizės nebūtų ir kad turėjome geriau jai pasirengti. Bet krizė jau čia, taip pat ir cunamis, kurio C. McCreevey prieš kelias savaites, kai svarstėme P. N. Rasmussen ir K. Lehne pranešimus, nenorėjo matyti, ir, sakyčiau, jie yra gilūs ir beprecedenčiai.

Manychiau, kad pagaliau įgyjame pagreitį, tačiau esu nusivylusi ir apgailestauju, kad tai, ką darome Europos Sąjungoje, yra per mažai ir per vėlu. Visas pasaulis mus stebi, o mes vis dar nepajėgiame susitarti dėl bendro veiksmų plano. Netgi tie ekonomistai ir apžvalgininkai, kurie aistringai pritarė šiai puikiai novatoriškai finansų inžinerijai, kuriai neturėtų trukdyti reguliavimas, dabar beveik visi nusivylę tuo, ką Europos vadovai iki šiol nuveikė. Pavyzdžiui, vakarykščio „Financial Times“ redaktoriaus skiltyje rašoma, kad kol kas Europos vadovai parodė tik grynai deklaratyvią vienybę, visi kartu paskelbė, kad pasirūpins problemomis kiekvienas savo kieme. Taigi, ir „Financial Times“ padarė išvadą, kad mums reikia ne tik solistų, bet ir dirigento.

Manau, rytoj Parlamentas turės progą parodyti, kad mes ne tik atliekame kiekvienas savo apgailestavimų ir pykčio ariją ir kaltiname kitus, bet ir galime realiai ir konstruktyviai stiprinti lyderystę ir apsvarstyti kiekvieną konkretų pasiūlymą, kokį tik Europos Komisija gali neatidėliodama inicijuoti.

Daugeliui Parlamento narių šis pranešimas gali pasirodyti esąs gana techniškas, tačiau galiu jus patikinti, kad Ekonomikos ir pinigų politikos komitete šie pasiūlymai buvo labai nuodugnai apsvarstyti ir gerai parengti. Reikia tik jūsų, Komisijos nary, lyderystės ir drąsos, kad šiam procesui būtų uždegta žalia šviesa ir jis galėtų būti pradėtas. Neturėtumėte per daug klausyti lobistų, kurie neleidžia jums veikti; žinoma, turite klausytis ekspertų, bet politinė pareiga imtis šių iniciatyvų yra jūsų.

J. M. Barroso minėjo keletą trumpalaikių priemonių. Pritariu tam, ką jis sakė apie „išminčių“ grupę, tačiau, vėlgi, mes tai siūlėme Parlamente prieš dvejus metus ir tada šioms siūlymams pritarta nebuvo. Pasiūlymų, išdėstytų direktyvoje dėl kredito reitingų agentūrų, klausimu man nėra iki galo aišku, kokių priemonių siūlote imtis vykdydami rekomendaciją dėl vadovų atlyginimų. Tikiuosi, kad šiuo klausimu ne tik klausotės neryžtingų ECOFIN tarybos pasiūlymų, bet ir esate pasirengę eiti toliau. Galiausiai – dėl priežiūros. Tai nėra tik „išminčių“ grupei skirtos ilgalaikės priemonės; jau dabar turime pradėti veikti. Dėl mano 5, 6 ir 7 pakeitimų: tikiuosi, pritarсите pasiūlymui, kuriame numatomas nepriklausomas Europos priežiūros struktūros pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas.

Daniel Dăianu, pranešėjas. – Pone pirmininke, naudodamasis proga norėčiau pasakyti keletą žodžių klausimais, kuriais, regis, vyksta viešos diskusijos apie reguliavimą ir priežiūrą.

Pirma, laisvoji rinka – tai ne tas pats, kas rinka be taisyklių. Dėl negriežtos pinigų politikos gali padidėti infliacija ir galiausiai smukti ekonomika, tačiau ji pati savaime negali sukelti finansų sistemos griūties. Tos finansų sistemos savybės, kurios atnešė žlugimo pavojų, yra naujosios finansų sistemos struktūriniai bruožai.

Pirmoji šios krizės priežastis – nepakankamas finansų sistemos reguliavimas. Būsto paskolos pačios savaime nėra nuodingos; nuodingi yra netinkamai sukurti, jomis pagrįsti vertybiniai popieriai. Finansinių produktų paketai gali atnešti didelį neaiškumą rinkoms. Kompensavimo sistemos, lemiančios neatsakingą elgseną – štai kas nuodinga. Klaidinantys modeliai yra nuodingi; į kraštutinumus linkusi svertų sistema yra netikusi. Būtų labai neteisinga nespręsti šių problemų.

Ne visos finansinės naujovės yra geros. Todėl glumina kalbos, kad naujas reguliavimas dusins finansines naujoves.

Tinkamas reguliavimas ir priežiūra nereiškia, kad bus kuriamas socializmas. Tai reiškia, kad bus kuriama rinkos ekonomika, kurioje norime gyventi. Sutinku, kad gali būti, kad bus atkurti kai kurie valstybinio kapitalizmo elementai, tačiau tai kita diskusijų tema.

Nepakanka vien tik pramonės iniciatyvų, nes tokios iniciatyvos dažniausiai tarnauja kai kuriems interesams.

Kodėl mes niekaip nepasimokome iš ankstesnių krizių? Akivaizdu, kad kai kurių interesų rankos ilgos ir kad jie siekia daryti įtaką reguliavimui ir priežiūrai, taip pat tokių žmonių kaip mes elgesiui.

Ar moralinės vertybės svarbu? Aš tikiu, kad svarbu. Visa ši painiava kilo dar ir dėl to, kad kai kas mano, jog versle moralinės vertybės nebeteri jokios reikšmės. Reguliavimo ir priežiūros institucijos turėtų suvokti, kad esama sisteminės rizikos. Jos visada turi būti budrios ir įspėti apie finansiniam stabilumui gresiantį pavojų.

Neįmanoma visiškai išvengti įtampų ir krizių, tačiau galima mažinti jų žalą. Turime rasti visapusiškus atsakymus į krizes ir užtikrinti tikrą ES, JAV ir kitų finansinių centrų veiksmų koordinavimą, ypač sunkiais laikais.

Charlie McCreevy, *Komisijos narys*. – Pone pirmininke, leiskite pradėti nuo padėties finansų rinkoje. Kiek galime prisiminti, ši krizė yra pati didžiausia. Prasidėjusi antrinėje būsto paskolų rinkoje, ši krizė peraugo į visos ekonomikos krizę. Nuogąstavimai dėl galimybių gauti finansavimą dar labiau mažina visų ūkio subjektų pasitikėjimą. Jei tuoj pat nebus vėl pradėta skolinti, toliau risimės žemyn ir kentės visa ūkinė veikla. Skolinimo atgaivinimas šiandien yra pats didžiausias prioritetas. Šiandien centrinių bankų priimtos priemonės turės svarbią reikšmę atblokuojant skolinimą.

Viena, ką supratome per pastarąsias kelias savaites – kad nei ekonomika, nei finansų rinka nėra atsparios tam, kas vyksta.

Vakar ECOFIN susitikime aiškiai matėsi finansų ministrų susirūpinimas. Pripažinome, kad vyriausybės turi įsikišti ir gelbėti finansų rinkas – ar kapitalo injekcijomis, ar garantijomis, ar kitomis priemonėmis. Jokio stebuklo nėra. Reikia tik ryžtingai ir greitai veikti.

Komisija jau parodė, kad sugeba veikti greitai. Kitą savaitę kolegijai pateiksiu pasiūlymus dėl indėlių draudimo sistemos pakeitimų – didesnio minimalaus apsaugos lygio, ir valstybių narių įpareigojimo nustatyti neatidėliotino indėlių išmokėjimo tvarką.

Vakar ECOFIN susitikime buvo sutarta, kad valstybės narės padidins dabartinį lygį bent iki 50 000 EUR, o daugelis jų pasiryžusios jį padidinti net iki 100 000 EUR. Tai rodo, kaip valstybėse narėse skiriasi vidutinės santaupos.

Be to, mes skubiai keičiame apskaitos taisykles, kad ES bankai turėtų tiek pat lankstumo, kiek jo turi Jungtinių Valstijų bankai, o būtent, kad kai kuriems bankams būtų suteikta galimybė, jei jie to nori, perkelti turtą iš prekybinės veiklos apskaitos į bankinės veiklos apskaitą. Tai komitologijos priemonė, kuriai, tikiuosi, Parlamentas kuo greičiau pritarės. O kol kas tikiuosi, kad nacionalinės reguliavimo institucijos jau pradės taikyti šias naujas taisykles, kad šia nauja galimybe norintys pasinaudoti bankai galėtų tai padaryti jau su savo trečio ketvirčio rezultatais. Be to, Tarptautinė apskaitos standartų valdyba (IASB) pritarė JAV Vertybinių popierių ir biržos komisijos (SEC) išaiškinimui dėl apskaitos pagal rinkos vertę, kai nėra faktinės informacijos. Tai taip pat labai svarbu bankams ir jie turėtų tuo pasinaudoti rengdami savo trečio ketvirčio ataskaitas.

Žinoma, mes toliau dedame pastangas, kad kuo greičiau būtų vykdomas ECOFIN veiksmų planas dėl Europos Sąjungos gebėjimo ateityje išvengti finansų krizių ir jas suvaldyti stiprinimo. Apskritai, šios iniciatyvos jau įgyvendinamos.

Krizės metu visuomenė turi matyti politikus dirbančius, kad padidėtų jos pasitikėjimas. Tas pats pasakytina ir apie darbą čia, Briuselyje, skirtumas tik tas, kad mūsų rankos tvirčiau surištos. Mes negalime pasiekti finansinių išteklių, būtinų norint kovoti su šia krize. Pinigines atsega arba užsega centriniai bankai ir finansų ministrai. Ką mes galime padaryti – tai stengtis stiprinti bendrą valstybių narių požiūrį. Negali būti jokių abejonių, kad, dirbdamos kartu, valstybės narės turės daugiau galimybių pasipriešinti mus žemyn nešančiai bangai. Turime ir toliau padėti valstybėms narėms siekti bendrų tikslų ir ieškoti bendrų metodų. Kai turėsime tam įrankių, galėsime sparčiai imtis visų būtinų priemonių.

Dėl pranešimo dėl A. Lamfalussy proceso tęsimo – būsimųjų priežiūros struktūrų – norėčiau pasveikinti Ekonomikos ir pinigų politikos komitetą, ypač I. van den Burg ir D. Dăianu, už puikų darbą rengiant tokį peno pamąstymams duodantį ir platų pranešimą. Jame išryškunami daugelis šiandien dėl finansų krizės iškilusių iššūkių. Dabartinėmis aplinkybėmis labai reikia novatoriškų ir gerai apgalvotų pasiūlymų dėl reguliavimo ir priežiūros sistemos reformos.

Savo pranešime pateikiate nemažai gana reiklų rekomendacijų dėl būtinų naujų teisės aktų. Džiugu, kad tiek daug jūsų išryškintų klausimų yra tie patys, kuriems ir Komisija suteikia prioritetą. Daugeliu atvejų šias rekomendacijas atitinkančios iniciatyvos jau vykdomos arba planuojamos.

Norėčiau paminėti keletą svarbiausių mūsų šiuo metu vykdomų iniciatyvų – tai ir pasiūlymas „Mokumas II“, ir pasiūlymai dėl Kapitalo poreikių direktyvos, kurią Komisijos narių kolegija priėmė praėjusią savaitę, persvarstymo, ir pasiūlymas dėl teisės akto dėl kredito reitingų agentūrų, kuris netrukus bus baigtas.

Šiomis iniciatyvomis bus įgyvendinta daug jūsų pranešime pateiktų rekomendacijų.

Pasiūlymu dėl Kapitalo poreikių direktyvos pakeitimų siekiama išspręsti svarbiausias problemas ir iš esmės sustiprinti ES bankų reguliavimą ir finansų sistemą. Tikiuosi, visapusiškos jūsų paramos šiuo klausimu. Labai svarbu susitarti iki ateinančio balandžio mėn.

Greitai svarstysime pasiūlymą dėl kredito reitingų agentūrų. Pasiūlymu siekiama įvesti teisiškai saistančių įgaliojimų ir griežtos išorės priežiūros tvarką, pagal kurią Europos reguliavimo institucijos privalės prižiūrėti kredito reitingų agentūrų vykdomą politiką ir taikomas procedūras. Europos vertybinių popierių rinkos reguliavimo institucijų komitetas (CESR) atliks koordinatoriaus funkciją.

Jei kalbėtume apie ES priežiūros sistemą, ketiname persvarstyti Komisijos sprendimus dėl trijų priežiūros komitetų steigimo. Iki metų pabaigos šiems komitetams bus pavestos konkrečios praktinės funkcijos – tarpininkavimo, rekomendacijų ir gairių rengimo bei ES finansų sistemos stabilumui kylančio pavojaus analizavimo ir reagavimo stiprinimo.

Taip pat turime pagalvoti apie Europos priežiūros sistemos viziją ilgesniam laikotarpiui. Šiandieniniai įvykiai parodė jos spragas. Europos centrinis bankas parodė pavyzdį, kaip kovoti su krize. Dabar turime rimtai pamąstyti, kokia turėtų būti mūsų tarpvalstybinių finansinių institucijų priežiūros sistema. Kaip sakė Pirmininkas J. M. Barroso, mes norime įkurti aukšto lygio grupę, kuri svarstytų įvairius variantus ir teiktų rekomendacijas dėl tolesnių veiksmų.

Taip būtų įgyvendintas jūsų pranešime pateiktas pasiūlymas įkurti aukšto lygio grupę Europos priežiūros klausimams spręsti.

Aš jau pakankamai ilgai čia dirbu, tad žinau, kad susitarti dėl priežiūros sistemos reformos nebus lengva.

Tačiau jei nepasimokysime iš dabartinės krizės, labai pakenksime Europos Sąjungai. Negalima pamiršti, kad būtina imtis pragmatinių priemonių ir stiprinti priežiūrą, ką siūlėme pasiūlyme „Mokumas II“ ir Kapitalo poreikių direktyvoje. Priežiūros institucijų kolegijos yra būtinos.

Mūsų laukia sunkus laikotarpis. Visi mes turime atlikti savo pareigą. Atėjo laikas parodyti, kad dirbdami kartu galime atremti iššūkius. Iš Parlamento tikiuosi tvirtos paramos šiame darbe.

Piia-Noora Kauppi, PPE-DE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, manau, tai G. Tumpel-Gugerell rugsėjo mėn. viduryje Nicoje sakė, kad didžiausia mūsų padaryta klaida buvo ta, kad į Maastrichto sutartį neįtraukėme nuostatų dėl finansų priežiūros. Šį klausimą jau turėjome būti išsprendę, kai priiminėjome paskutinio EPS etapo sprendimus.

Visiškai pritariu šiai nuomonei, o G. Tumpel-Gugerell tikrai yra ne vienintelė, kuri taip sakė. Tačiau ką kaltinti dėl nepakankamos pažangos kuriant priežiūros sistemą? Nemanau, kad turėtume kaltinti Bendrijos kareivius – sakydama „Bendrijos kareivius“, turiu galvoje Europos Komisiją, kuri jau atliko šiuos tokius darbus, ir Parlamentą. Kaip sakė I. van den Burg, mes šiuo klausimu dirbame jau nuo 2002 m. pradžios, Tarybai pateikėme keletą pasiūlymų, bet Taryba, regis, nenori pajudinti pirštų.

Vis dar stebiuosi, kaip iš viso pavyko pradėti A. Lamfalussy procesą. Galbūt JK ir Vokietija susitarė pasiūlyti CESR įsikurti Paryžiuje ir tai buvo lemiamas žingsnis, tačiau manau, kad Taryba visiškai nenorėjo pasistūmėti šiuo klausimu. Taigi dabar tinkamas laikas; galbūt Taryboje daroma per mažai ir per vėlai, tačiau bent jau kažkas daroma.

Parlamentas pateikė kelis labai svarbius pasiūlymus. Svarbiausi yra šie:

Pirmas – privalomos kolegijos visoms tarpvalstybinėms finansinėms institucijoms, su teisiškai saistančiomis taisyklėmis dėl veiklos, dėl dalijimosi informacija ir dėl sprendimų priėmimo tvarkos.

Antras – pagerintas 3 lygio komitetų statusas ir veiksmingesni jų darbo metodai. Galbūt šiuo klausimu Komisija galėtų suteikti daugiau veikimo laisvės, kad jie ateityje jie būtų ne tik konsultaciniai komitetai, bet ir galėtų priimti sprendimus.

Ir trečias – stipresnis ECB vaidmuo užtikrinant finansinį stabilumą. ECB turėtų gauti daugiau informacijos. Jis turėtų būti susietas su CESR ir CEOPS ir daugiau su šiais komitetais bendradarbiauti.

Baigdama norėčiau trumpai pakalbėti apie transatlantinį dialogą. Dabar netinkamas laikas delsti transatlantinių finansinių paslaugų klausimu. Žinau, kad tai ne Komisijos kaltė, bet dabar viskas daugiausia priklauso nuo JAV veiksmų, tačiau manau, kad kuo daugiau padarysite, kad diskusijos vyktų toliau, tuo geriau. Tai labai svarbu ateičiai...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Antolín Sánchez Presedo, PSE frakcijos vardu. – (ES) Pone pirmininke, negalime užsimerkti ir nematyti, kas vyksta. Ši krizė atskleidė finansų rinkų priežiūros ir ekonominio valdymo trūkumą.

Piliečiai gerai žino, kad numatyti pavojus ir jų išvengti yra daug geriau nei su jais kovoti, kai jie jau yra sukėlę disbalansą ir yra padarę žalos finansų rinkoms ir realiajai ekonomikai. Laikai, kai didelė dalis šių finansų rinkų veikė neaiškiai ir nevaldomai ir buvo paliktos neapdairiems ir nesąžiningiems žaidėjams, kurie su jomis žaidė neatsakingus žaidimus, turi baigtis.

Laisvas kapitalo judėjimas, Ekonominė ir pinigų sąjunga, sudėtingėjančios finansinės paslaugos ir globalizacija – visam tam reikia platesnės nei nacionalinė priežiūros sistemos. Turime kurti europinę priežiūros sistemą. Europos Sąjunga negali pasyviai žiūrėti į tokias naujas koncepcijas kaip makro priežiūra, sisteminė rizika, pasaulinis finansinis stabilumas, būtinybė dalyvauti valdant pasaulio ekonomiką.

Todėl turime kurti europinę priežiūros sistemą ir daryti tai ryžtingai. Jei jos nekursime, padarysime didelę strateginę klaidą metu, kai keičiasi pasaulio jėgos. Turime įveikti inerciją ir išeiti iš aklavietės, į kurią patekome su projektu „Mokumas II“, todėl turėsime ištaisyti padėtį ir laikytis integruoto europinio požiūrio.

Norėdami užtikrinti, kad institucijų ir skirtingų finansų sektorių skirtingumo klausimas būtų sprendžiamas nuosekliai ir teisingai, turime atsisakyti vienašališkumo ir kurti tikrai veikiančią europinę sistemą. Dviejų institucijų skirtingumo negalima įveikti tik vienai iš jų priėmus sprendimą; neįmanoma vienu metu būti ir teisėju, ir ginčo šalimi.

Todėl karštai pritariu I. van den Burg ir D. D. ~~ian~~pranešimui. Džiaugiuosi, kad į mano siūlytus pakeitimus buvo atsižvelgta ir kad jie paskatino priimti kai kuriuos kompromisus; tikiuosi, kad jų labai ambicingi pasiūlymai triumfuos. Tai bus naudinga piliečiams ir labai svarbu finansų rinkoms.

Wolf Klinz, ALDE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, šio dešimtmečio pradžioje baronas A. Lamfalussy pateikė pranešimą, kuriame pasiūlė būdą, kaip Europos priežiūros institucijos galėtų geriau ir intensyviau bendradarbiauti. Tuo metu Taryba palankiai įvertino jo pasiūlymus, tačiau nieko dėl jų nedarė. Jei finansų krizė, į kurią patekome, ir turi teigiamų pusių, tai viena iš jų, ko gero, yra ta, kad priežiūros tobulinimo klausimas atsidūrė darbotvarkės viršuje.

Tačiau stebėtina tai, jog norint, kad Komisija pradėtų rimtai spręsti šį klausimą, Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas turėjo parengti pranešimą pagal 39 straipsnį. Aišku viena – integruotos ir augančios finansų rinkos keliamus iššūkius sugebėsime atremti tik jei priežiūra lems vis didesnę konvergenciją ir pati bus vis labiau integruota. O kol kas penkiasdešimt aštuoni iš šimto finansinių konglomeratų veiklą vykdo daugiau nei vienoje valstybėje. Jau vien šie skaičiai rodo, kiek daug dar reikia nuveikti!

Šių dviejų pranešimų pranešimas eina teisinga linkme. P. N. Kauppi minėjo: reikia kurti plataus masto kolegijas, vykdydiančias tarpvalstybinių finansinių konglomeratų priežiūrą, stiprinti 3 lygio komitetus. Tai puiku, tačiau negalima pamiršti ir to, kad mažosios valstybės narės tokiose kolegijose dažnai dalyvauja tik kaip priimančiosios šalies prižiūrėtojos, tad svarbu tinkamai atsižvelgti į jų interesus.

Trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu tikriausiai nebus kitų būdų padėčiai pagerinti; vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu to jau nebepakaks. Turime kurti sistemą, kuri bus pelnytai vadinama Europos priežiūros sistema; ši sistema turi derintis prie Europos centrinių bankų sistemos.

PIRMININKAVO: Mechthild ROTHE

Pirmininko pavaduotoja

Pierre Jonckheer, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (FR) Ponia pirmininke, Komisijos nary, jau anksčiau savo frakcijos vardu minėjau, kad mes pritariame ECOFIN tarybos išvadoms. Pastebėjau, kad akcijų rinkos šiandien vėl smuktelėjo, o rinkos Europoje krinta laisvu kritimu. Todėl šių priemonių nepakanka.

Dėl atsakomybės – sutinku su P. N. Kauppi, kad Taryboje iš tikrųjų buvo didelis pasipriešinimas, tačiau ir pati Komisija, o ypač jūs, niekada nebuvote – švelniai tariant – didesnio reguliavimo Europos lygmeniu aistrauolė. Per visą savo kadenciją labiausiai palaikėte pramonės saviregulavimo idėją. Būtent todėl dabar atsiliekame su Europos teisės aktais šiandien čia diskutuojamais klausimais.

Kalbant apie pranešimą, dėl kurio balsuosime rytoj, mano frakcija pritars visiems pateiktiems svarstyti pakeitimams, ypač pranešėjos I. van den Burg pateiktiems pakeitimams. Mūsų nuomone, jais taip pat siekiama užtikrinti labiau saistančias nuostatas dėl paskolų pavertimo vertybiniais popieriais ir dėl spekuliacijų prevencijos mechanizmų. Tai reiškia, kad Lamfalussy 3 lygio komitetai, ko gero, yra šios Europos priežiūros sistemos – mūsų norimos kurti Europos priežiūros institucijos – pirmtakai.

Būtent šia linkme mes ir norime eiti, bet manau, kad Komisija, kuri turi teisės aktų leidybos iniciatyvos monopolį, šią kadenciją šios pareigos neatliks. Šiuo požiūriu mėginimas pasirodyti – tai nieko blogo, bet laiko pradėti veikti – ir veikti greitai – liko mažai.

John Purvis (PPE-DE). – Ponia pirmininke, vertinu pranešėjų pastangas siekti sutarimo dėl šio pranešimo. Mano nuomone, jis vis dar nėra tobulas, bet – gal jiems malonu bus tai išgirsti! – daug geresnis negu buvo, todėl manau, būtų teisinga jam pritarti.

Noriu iškelti du konkrečius klausimus. Paskolų pavertimas vertybiniais popieriais buvo vertinamas kaip viena iš šios finansų krizės priežasčių, o dabar galima pagalvoti, kad būtina reikalauti šios idėjos pradininkų išlaikyti tam tikrą savo produktų dalį. Komisija, persvarstydama kapitalo pakankamumo reikalavimus, siūlo 5 %. Turime bent jau atlikti šio pasiūlymo poveikio vertinimą. Drįstu pasakyti, kad vienintelis šios idėjos rezultatas bus tas, kad finansų rinkos užsiblokuos, o investuotojai gali susigundyti visiškai neatlikti jokio teisinio audito. Kas iš tikrųjų svarbu – tai susekti, kas yra tie pradininkai ir pareikalauti jų atsiskaityti už klaidinimą, aplaidumą ar nekompetentingumą.

Antrasis klausimas – apie priežiūros institucijų kolegijų ginčų ar nesutarimų sprendimo tvarką. Pranešėjai siūlo gana sudėtingą ir formalią apskundimo tvarką, su pirmininkais ir pirmininkų pavaduotojais bei nauja biurokratija. Žinoma, nesutarimus reikia spręsti greitai, todėl mes ir siūlėme, kad bet kokio nesutarimo šalys, negalinčios nesutarimo išspręsti draugiškai, turėtų susitarti dėl taikintojo, kurio sprendimas – bent jau mūsų nuomone – būtų galutinis.

Galiausiai, pone Komisijos nary, pritariu tam, ką sakėte apie dabartinę krizę, tačiau gaila, kad jūsų nebuvo ankstesnėse diskusijose su J. Almunija ir J. P. Jouyetu, kai savo nuomonę šiais klausimais pateikė Parlamento nariai, taip pat ir aš. Galbūt galėsite vėliau ramiai paskaityti šias kalbas ir pateikti savo nuomonę.

Sharon Bowles (ALDE). – Ponia pirmininke, šis pranešimas yra ambicingas, bet ir realus. Jame analizuojamos šios finansinės suirutės priežastys ir siūloma, ką reikėtų keisti. Kaip kiti kolegos jau sakė, daugelis šių siūlomų pakeitimų būtų buvę siūlomi net jei tokia padėtis nebūtų susidariusi, nes jau vyravo nuomonė, kad Lamfalussy procesas nevyko tiek intensyviai, kiek galėjo arba turėjo vykti.

Taigi kalbama apie priežiūrą kitai kartai, o ne vaistus nuo dabartinės krizės – nors manome, kad ji padės išvengti panašių krizių ateityje; tad dabar valstybių narių lygmeniu turėtų būti daugiau noro kurti oficialias integruotas sprendimų priėmimo struktūras.

Tačiau dar kartą sakau – svarbu, kad būtų reguliuojama išmintingai. Dabartinių problemų neišspręsime ir ramesnės ateities neužsitikrinsime prikūrę daugybę reguliavimo procedūrų su tūkstančiais atitikties vertinimo lentelių ir varnele žymimų langelių, o tai, kaip dabar jau žinome, nustumia specialiai tam įkurtiems skyriams, kurių visas darbas ir yra žymėti varneles, o tikras darbas valdybų lygmeniu nevyksta.

Taisyklės turi būti aiškos ir paprastos. Kai kurios – taip, turi būti platesnės, tačiau apskritai taisyklės neturi užgožti bendro vaizdo, kad tie, kurie viršuje, būtų tinkamai atskaitingi ir žinotų, kas vyksta.

Galiausiai norint įveikti krizę reikia, be kita ko, patobulinti likvidavimo procedūras, tačiau tai reikalinga ne tik krizių metu: daugiau nei vienoje valstybėje veiklą vykdančių struktūrų likvidavimo klausimas aktualus ir ramiais laikais. Čia vėlgi gali tekti įžengti į valstybių narių teritoriją – ir tai joms gali nepatikti, bet tai turi būti padaryta.

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). – Ponia pirmininke, pirmiausia norėčiau nesutikti su tais, kurie sako, kad nepajėgiame duoti europinio atsako į šią finansų krizę. Mes ėmėmės ryžtingų priemonių nacionaliniu lygmeniu, kur jos ir buvo reikalingos. Kadangi mūsų nacionalinės finansų rinkos skiriasi, įtampos laikotarpiais turime laivės manevruoti, atsižvelgdami į skirtingą valstybių narių finansų rinkų lygį ir dydį. Vilniuje nėra Sičio, tad ir mūsų veiksmai kitokie.

Kažkodėl nesistebiu, kad Komisijos pasiūlymai pagrįsti tarpvalstybinių finansinių grupių poreikiais – Europos Parlamento narė esu jau penkerius metus. Tačiau mane stebina tai, kad Komisija niekaip negali suprasti, jog kelias valstybes apimantis modelis neišgyvens ekonomikos nuosmukių. Jau dabar tai matome. Verslininkai turi pateikti planus, kaip galėtų modernizuoti savo sistemas didindami lankstumą filialų lygmeniu, kad galėtų atsižvelgti į realiosios ES ekonomikos poreikių įvairovę. ES priežiūros ir reguliavimo sistema turi užtikrinti sklandų finansų pramonės restruktūrizavimą. Šios reformos išeities taškas – tai atsakymas į klausimą: „Iš kurio išdo galiausiai bus sumokėta už gelbėjimą?“ Tai – visos Europos Sąjungos stabilumo labui.

Tačiau norėčiau paprašyti kolegų nepamiršti vienos mažos ir su mumis glaudžiai susijusios Europos Sąjungos kaimynės – Islandijos. Palikome ją likimo valiai.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Ponia pirmininke, Europa jau pajuto finansų krizės smūgį. Vakar Europos finansų ministrų priimtas sprendimas dėl bendro minimalaus indėlių draudimo – svarbus žingsnis; ne mažiau svarbios yra ir kai kurių pavienių bankų vykdomos gelbėjimo operacijos. Šiandien kelių centrinių bankų suderintai sumažintos palūkanų normos – būtinas žingsnis norint susigrąžinti pasitikėjimą finansų rinkomis. Šios priemonės yra tikslinės ir turi padėti tučtuojau išsivaduoti iš krizės.

Sprendimų priėmėjai taip pat turi įsipareigoti užtikrinti, kad rinka veiks ilguoju laikotarpiu. Tai reiškia, kad priimdami naujus teisės aktus turime tai daryti metodiškai ir aiškiai, kad šie teisės aktai užtikrintų ir augimo perspektyvas. Dėl to finansų krizės poveikio vertinimo svarba ne sumažėja, o atvirkščiai, padidėja.

Čia pateikti pasiūlymai dėl Lamfalussy proceso reiškia geresnį Europos priežiūros koordinavimą ir yra svarbus žingsnis link geresnės Europos rinkos. Norėčiau padėkoti abiem kolegoms, ypač Iekei van den Burg, kuri atliko didžiulį darbą ir buvo ypač atkakli. Politikui tai pagirtina.

Pasiūlymai pagrįsti jau esamomis sistemomis, kurios taip pat turi būti patobulintos ir padarytos veiksmingesnės netrukdant ekonomikai. Turime nepainioti savo pareigos greitai reaguoti į rizę ir ją suvaldyti su dar didesne pareiga – užtikrinti, kad taisyklės veiktų, ir veiktų ne tik šiame krizės laikotarpyje, bet ir Europos augimo ateityje labui.

Protekcionizmas niekada nebuvo ir nebus gera išeitis, o pasaulio ekonomikai dar ne galas.

Avril Doyle (PPE-DE). – Ponia pirmininke, norėčiau pasveikinti Komisijos narį C. McCreevy. Klausiausi kolegų nuomonės apie Airijos atsaką į pasitikėjimo mūsų bankų sistema krizę ir likvidumo problemas bei kitų šalių per tą laiką atliktus darbus, nes, sukritikavusios airius, jos turėjo toliau tęsti procesą. Daugiau nei ironiška tai, kad šiandien diskutuojame apie Europos finansinių paslaugų priežiūros struktūrą. Nežinau, ar turėčiau tai vadinti laimingu sutapimu, ar „per mažai ir per vėlai“.

Ar padėtis dabar būtų buvusi kitokia, jei tada būtume sukūrę kokią nors priežiūros struktūrą, ypač dėl reitingų agentūrų? Pažiūrėjus, nuo ko viskas prasidėjo, man atrodo, kad būtent dėl jų kilo daugelis problemų. Suteikdamos gerus reitingus institucijoms, sukūrusioms ir pardavinėjusioms šiuos suktus produktus, jos leido antrinei būsto paskolų rinkai išslysti iš kontrolės. Todėl dabar ir turime šią problemą.

Spręskime šią krizę, apie kurią kalbame, blaivia galva ir tinkamai viską apsvarstę.

Harald Ettl (PSE). – (DE) Ponia pirmininke, Komisijos nary, kada, jei ne dabar reikia tobulinti europinę priežiūrą? Visi ženklai aiškūs: atsirado poreikis veikti ir turime ką nors daryti. Labai svarbu turėti finansų rinkų stabilumo stebėsenos taisykles. Reikia griežtesnių makroekonominės politikos stebėsenos ir finansų rinkų priežiūros, kurią, visų pirma, vykdytų Europos centrinis bankas, taisyklių.

Labai svarbu parengti pagrindinius parametrus sprendimams kvalifikuota balsų dauguma priežiūros institucijų kolegijose priimti. Žinoma, turime nagrinėti kiekvieną atvejį atskirai, įvertindami konkrečios valstybės narės dydį. Didžiosios šalys negali nustelbti mažųjų. ES lygmeniu turi būti sukurta teisės aktais paremta struktūra, kuri šalintų kliūtis ir spęstų nacionalinių ir sektorialių priežiūros institucijų tarpusavio konfliktus. Turime panaudoti visus 3 lygyje esamus valdymo variantus, kad sukurtume geresnę struktūrą.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Ponia pirmininke, pagrindinė finansų sektoriaus griūtis priežastis – finansų institucijų neatsakingumas, netinkamas rizikos valdymas, beviltiškos paskolos ir pernelyg didelių skolų susikaupimas be tinkamų garantijų – visa tai galiausiai lėmė likvidumo praradimą. Visa priežiūros sistema taip pat buvo neefektyvi. Atrodo, kad dabartiniai sprendimai nespėja kartu su pasaulio finansų sistemos pokyčiais. Todėl turime juos atnaujinti, kad sušvelnintume galimus kitų, ateityje galinčių kilti krizių padarinius. Turėdami galvoje dabartinę sudėtingą padėtį finansų rinkose, turėtume didžiausią prioritetą skirti teisės aktų leidybai siekiant sukurti darnią ir veiksmingą priežiūros sistemą. Kartu, pripažindami, kad didėja integracija ir finansų rinkų tarpusavio priklausomybė, turime užtikrinti kiek įmanoma didesnę naujosios Europos sistemos ir Amerikos, Japonijos ir Kinijos sistemų suderinamumą.

Charlie McCreevy, Komisijos narys. – Ponia pirmininke, norėčiau trumpai atsakyti į kelis čia minėtus klausimus. Vienas iš jų – apie kurį kalbėjo J. Purvis praėjusiose diskusijose. Aš į tas diskusijas nebuvau pakviestas. Vargu ar praleisčiau progą apsilankyti Europos Parlamente ir pasiklausti, kaip mano ištikimieji sirgaliai iš kairės giria mano indėlį visais su Europa susijusiais klausimais. Niekada nepraleisčiau progos pasiklausti, ką apie mane tokiais skambiais žodžiais kalba tokie žmonės kaip M. Schulz ir P. Berès ir daug kitų, tad, jei būčiau buvęs pakviestas, būčiau su malonumu dalyvavęs.

Kalbant apie europinius sprendimus, norėčiau pateikti du pavyzdžius.

Mano pirmtakas inicijavo atlyginimų klausimo sprendimą; tam buvo parengta rekomendacija – tai, ko gero, yra vienas iš švelniausių ES turimų priemonių. Tai buvo vienintelis būdas pasiekti, kad iš viso būtų kam nors pritarta, nes kompetencija šioje srityje priklauso valstybėms narėms. Maždaug prieš pusantų metų mes parengėme pranešimą šiuo klausimu, bet tik viena valstybė narė įvykdė beveik visas rekomendacijas. Kitos nekreipė į jas beveik jokio dėmesio. Jas įvykdžiusi valstybė narė – reikia pagirti tą, kas vertas pagyrimo – tai Olandija. Nesakau, kad ji tiksliai įvykdė kiekvieną ten parašytą žodį, bet ji vienintelė valstybė narė, nuėjusi šiuo keliu.

Taigi europinis sprendimas buvo pasiūlytas. Dabar daug kalbama apie priedų mokėjimo kultūrą ir vadovų atlyginimus. Mes mėginome pasiūlyti europinį sprendimą, kurį parengė F. Bolkestein – manau, kad techniškai tai aš jį pateikiau, bet nuopelnus atiduodu F. Bolkesteinui, kuris jį inicijavo. Štai ką mes padarėme ir tai matyti mūsų pranešime.

Antra, dėl priežiūros – pagrindinio šio pranešimo klausimo. Ne kartą Parlamente ir kitur kalbėjau apie finansų institucijų tarpvalstybinę priežiūrą. Kalbėjau ECOFIN susitikime ir spaudos konferencijose. Praktiškai šiuo konkrečiu klausimu neįmanoma pasistūmėti nė per žingsnį, nes valstybės narės nenori europinio sprendimo šioje srityje.

Tačiau norėčiau Europos Parlamento nariams kai ką pasakyti.

Praėjusiais metais inicijavau pasiūlymą „Mokumas II“ dėl draudimo ir propagavau priežiūros institucijų kolegijų kūrimo, grupinės priežiūros ir grupinės paramos klausimą. Ir Ministrų Taryboje, ir derybose su Europos Parlamentu mano pasiūlymas buvo labai sušvelnintas. Norint šią direktyvą priimti per šią teisės aktų leidybos kadenciją, prireiks ilgų ir sunkių derybų Ministrų Taryboje, nes esama didžiulių nesutarimų – ir ne tik šiais konkrečiais klausimais, bet ir kitais.

Nors dalyvauju politikoje visą savo brandų gyvenimą ir jau nebesistebiu, kokių viena kitai prieštaraujančių pozicijų politikai gali laikytis – tokių, be abejo, galima rasti ir peržvelgus mano visą ilgą politinę karjerą; man ir dabar dar atrodo labai keista ir neįtikėtina, kad kai pasisakome už europinį sprendimą, pavyzdžiui, dėl priežiūros ir „Mokumo II“, tie, kurie propaguoja europinius sprendimus, – ir ministrai, ir Europos Parlamento nariai – dažnai yra tie patys žmonės, kurie, prieš juos atsidūrus konkretiems teisės aktams, grįžta ir gina savo valstybių nacionalinės valdžios pozicijas.

Tie iš mūsų, kurie buvo auginami katalikais, žino Švento Augustino maldą, kuri skamba maždaug taip: „Padaryk mane tyrą, bet dar ne dabar“. Kažkas panašaus vyksta ir čia. Tai manęs nestebina, nes visą savo brandų gyvenimą esu politikas, tad esu pratęs prie, švelniai tariant, ironizavimo.

Kad ir kaip ten būtų, tarpvalstybinių finansinių institucijų yra 44 ar 45, o mūsų priežiūros sistema yra daugiau nei pasenusi tokiai veiklai prižiūrėti.

Baigdamas norėčiau atsakyti dėl finansų krizės, apie kurią jau kalbėjau ir čia, ir kituose forumuose, taip pat per spaudos konferencijas. Visoje šioje padėtyje nėra vieno stebuklingo sprendimo. Jei toks būtų, jis būtų jau seniai rastas. Šie laikai neturi precedento, ir priemonės, kurių buvo imtasi, neturi precedento – tiek šiapus Atlanto, tiek Jungtinėse Valstijose.

Norėčiau Parlamento nariams priminti, – tikiu, kad ir Pirmininkas J. M. Barroso tai minėjo savo kalboje, – kad Europos Komisija daro viską, kad paskatintų valstybes nares kartu imtis koordinuotų priemonių. Tačiau, kaip jau sakiau savo įžanginėje kalboje, tai yra valstybių narių, jų centrinių bankų ir jų ministerijų pareiga, nes jie yra žmonių išrinkti. Jie valdo mokesčių mokėtojų pinigus, tad jie ir turi imtis priemonių.

Mes pamėginome – ir tam tikra prasme mums pavyko – rasti europinį atsaką šiose konkrečiose srityse. Baigdamas norėčiau pabrėžti, kad turime nepamiršti, kokia yra Europos struktūra. Mes nesame federalinė valstybė, kokios yra Jungtinės Amerikos Valstijos. Mes nesame centrinė vyriausybė, kokią turi 27 valstybės narės, todėl galime veikti tik neviršydami mums suteiktos kompetencijos.

Ieke van den Burg, pranešėja. – Ponia pirmininke, yra daug apie ką diskutuoti.

Jei leisite pacituoti Komisijos nario žodžius, pasakytus kai kuriais klausimais, norėčiau pradėti nuo jo pasakyto teiginio, kad krizės metu politikai turi ką nors daryti.

Aš manau, kad jie turėjo tai daryti daug anksčiau. Kol cunamis mūsų neužliejo, turime imtis priemonių iš anksto ir neleisti jam kilti. Tad pritariu, ką kiti jau sakė: dabar pradėti veikti yra per vėlu ir per menka.

Kitas mano klausimas – tai priežiūra ir kokių priemonių imtis. Jūs minėjote „Mokumą II“, dėl kurio jūs kaltiname ir mus, Parlamentą, susilpninus pasiūlymus dėl grupinės priežiūros. Nemanau, kad tai yra siūlomos struktūros susilpninimas, kaip sakė mano kolega A. Sánchez Presedo. Faktiškai Komisija siūlo grupinę priežiūros sistemą, kurioje pagrindinį vaidmenį atliktų didžiosios valstybės narės, kurios vadovautų kolegijai.

Pritariu minčiai, kad turime kurti kolegijas ir kad kai kuriuos šiuos priežiūros klausimus reikėtų spręsti kartu, bendrai, nes ir šios tarpvalstybinės grupuotės veikia bendrai. Tačiau esmė ta, kad tarp vienos valstybės narės pagrindinių priežiūros institucijų ir priimančiosios valstybės narės, kurios didelę rinkos dalį gali užimti ši kita grupė, priežiūros institucijų gali kilti interesų konfliktai.

Taigi, jei kiltų toks konfliktas, nebūtų teisinga tiesiog pasakyti, kad jūs galite pasirinkti taikintoją – 3 lygio komitetą, kuris tik patars pagrindinei priežiūros institucijai, o ši galiausiai arba paklausys patarimo, arba paaiškins, kad patarimo nesilaikys.

Štai kas kelia nerimą priimančiosioms valstybėms narėms ir štai kodėl negalima šio klausimo palikti vien nacionaliniams prižiūrėtojams. Reikia neutralaus, nešališko, nepriklausomo europinio arbitro – būtent tai aš ir siūlau šiame pranešime: ne biurokratinę priežiūros struktūrą, o esamą ir šiek tiek papildytą struktūrą – prie šių trijų esamų 3 lygio komitetų pirmininkų pridėti nepriklausomą pirmininką ir nepriklausomą pirmininko pavaduotoją, kurie kartu su šiais 3 lygio komitetais spręstų prižiūrėtojų tarpusavio konfliktus ir kurių sprendimas būtų privalomas.

Štai kas, mano manymu, būtų garantija, kad priimančiosios valstybės narės, ypač mažosios valstybės narės, galėtų duoti savo sutikimą tokiai grupinei priežiūrai ir mandatus pagrindiniams prižiūrėtojams.

Taigi, šis papildomas lygmuo, kurio reikia norint išspręsti šią problemą, taip pat ir trumpam laikotarpiui, yra numatytas mano pateiktame 7 pakeitime, dėl kurio bus balsuojama rytoj.

Kitas klausimas – šių priežiūros komitetų vaidmuo palyginti su Komisijos vaidmeniu. Man, kaip ir P. N. Kauppi, susidarė įspūdis, kad Komisija šiuos prižiūrėtojus norėtų matyti tik kaip patarėjus, nesuteikiant jiems nepriklausomo vaidmens, pavyzdžiui, tarptautiniu mastu, santykiuose su Tarptautine apskaitos standartų valdyba ar Finansinio stabilumo forumu.

Klausimas tiesiogiai jums. Mums sakė, kad J. M. Barroso labai didžiuojasi, kad Komisija buvo pakviesta į šį finansinio stabilumo forumą, bet nors praėjusią savaitę jūs buvote kviečiamas, jūs tame posėdyje nedalyvavote. Galbūt galėtumėte atsakyti, ar tai tiesa, ar ne?

Paskutinė pastaba – dėl rekomendacijos dėl vadovų atlyginimų. Šiuo klausimu minėjote tik tiek, kad tai yra neprivalomas teisės aktas ir kad tik viena valstybė narė jo laikosi. Galbūt reiktų griežtesnių pasiūlymų, tad jų iš jūsų ir laukiame.

Daniel Dăianu, pranešėjas. – Ponia pirmininke, leiskite šiek tiek pakomentuoti tai, kas, mano manymu, nebuvo tinkamai pasakyta. Reguliavimas ir priežiūra – tai ne tik struktūros klausimas, tai ir objekto klausimas: ką reguliuosime ir ką prižiūrėsime – štai kur dalyko esmė.

Galime turėti nepriklausomą, ES masto priežiūros struktūrą, vykdančią reguliavimą Europoje, ir kartu krizės protrūkių, nes problema yra finansų sistema, o ne tai, kad nėra vienos priežiūros institucijos.

Antra, mūsų laukia labai gilus nuosmukis. Turime rekapitalizuoti bankus, o tam prireiks daug pinigų. Tai darys didžiulį spaudimą valstybių biudžetams, ir aš klausiu savęs, – nes mes turime matyti platų vaizdą, – kas mūsų laukia? Manau, kad dabartinė krizė rodo, jog ES biudžeto dydis nieko nereiškia, kai ateina laikas įsikišti ir ką nors daryti, todėl turime persvarstyti ES biudžetą.

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Pirmininkė. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Elisa Ferreira (PSE), raštu. Kadangi Europos lygmeniu nėra veiksmingų mechanizmų, matome, kaip įvairios šalys griebiasi dažnai padrikų ir netgi viena kitai prieštaraujančių finansų gelbėjimo priemonių.

Europos lygmeniu priemonių buvo imtasi „po fakto“, stengiantis išvengti dar didesnes žalos. Grynasis viso to rezultatas – prarastas ES piliečių pasitikėjimas.

Apie reguliavimą reikia galvoti ramesniais laikais. Nei piliečiai, nei mes, jų išrinkti atstovai, negalime suprasti to abejingumo, su kuriuo sutinkama daugelyje konkrečių Parlamento iniciatyvų.

Dabar, vidury neramumų, ne laikas diskutuoti apie tai, kas yra atsakingas. Tačiau aišku viena: sistemos taisyklės turi keistis.

Dokumentas, dėl kurio rytoj balsuosime, labai svarbus geresniam ES finansų rinkų reguliavimui ir priežiūrai. Tai yra proaktyvi Parlamento siūloma priemonė, o ne reakcija į pastarojo meto įvykius, kurie, deja, tik patvirtino šio teisės akto reikalingumą.

Daugelis tų, kurie rodė politinį pasipriešinimą minimaliam naujų finansinių priemonių skaidrumui, reguliavimui ir priežiūrai, dabar laiko liežuvį už dantų ir keičia melodiją.

Tikimės, kad Komisija pagaliau vykdys savo pareigas: rodys iniciatyvą, stiprins Europos finansines institucijas ir padės susigrąžinti piliečių pasitikėjimą

Cătălin-Ioan Nechifor (PSE), raštu. – (RO) Beveik po visą planetą išplitusi finansų krizė turėtų būti analizuojama Europos Sąjungos institucijų lygmeniu. Neleistina, kad Europos Sąjunga, jauniausia teritorinė organizacija pasaulyje, negali rasti visoms šalims priimtino sprendimo, ir aš primygtinai siūlau kurti greito reagavimo priemones, apie kokias kalba ir EK aukšto lygio darbo grupė. Išgyvename istorinį, precedento neturintį laikotarpį.

Esame ant finansinio bankroto ribos, tad kyla pavojus, kad nepasieksime tikslų, kuriuos ES prisiėmė ir 27 valstybėms narėms, ir kitoms mūsų planetos šalims. Kiekviena sekundė, prarasta vykdant administracines ir biurokratinės procedūras, reiškia didžiulius nuostolius tarptautinei bankų sistemai ir finansinėms akcijų biržoms visuose žemynuose, taip pat visų gyventojų gyvenimo lygio blogėjimą. Europa priversta laikytis tvirtos pozicijos ir tapti vėliavnešiu šioje kovoje su dabartine finansų krize.

Šiuo laikotarpiu turime įrodyti, kad Europos sistema ir institucijos veikia; valstybių narių vyriausybės, Europos Komisija ir Europos Parlamentas turi derinti veiksmus ir bendradarbiauti. Juk esame pakankamai subrendę ir turime pakankamai patirties sprendžiant sudėtingus klausimus Europos Sąjungos ir visos žmonijos ateities labui.

16. Oficialus pasveikinimas

Pirmininkė. – Džiaugiuosi galėdama pasveikinti mūsų garbius svečius, sėdinčius svečių galerijoje – Aleksandrą Milinkevičių ir Aleksandrą Kazuliną. Abu šie mūsų svečiai yra iškilūs Baltarusijos demokratinės opozicijos lyderiai. Per 2006 m. prezidento rinkimus jie drąsiai metė iššūkį tuometinei nedemokratinėi valdžiai, ne kartą parodė tikrą drąsą, nors jų nenuilstamoms pastangoms kovoti už laisvę ir demokratiją buvo daromos didžiulės kliūtys. Mums didelė garbė, kad A. Milinkevičius, judėjimo už laisvę lyderis ir 2006 m. Sacharovo premijos už minties laisvę laureatas, ir A. Kazulinas, buvęs politinis kalnys ir Baltarusijos socialdemokratų partijos garbės pirmininkas, dalyvauja šiandien čia, Parlamente, vykstančiose diskusijose dėl padėties Baltarusijoje.

(Plojimai)

17. Padėtis Baltarusijoje (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl padėties Baltarusijoje.

Jean-Pierre Jouyet, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas.* – (FR) Ponia pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, norėčiau pasveikinti savo draugus, kuriuos sutikau čia, Parlamente. Žinau, kad visi esate ypač susirūpinę padėtimi Baltarusijoje, kaip matyti iš jūsų gegužės mėn. priimtos rezoliucijos ir iš jūsų nuomonės, išsakytos rugsėjo 16 d. Užsienio reikalų komitete po Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos susitikimo.

Tuomet mes aiškiai sakėme, kad Taryba atidžiai stebės rinkimus į įstatymų leidžiamąją valdžią Baltarusijoje, kurie vyko rugsėjo 28 d. Rezultatai nėra džiuginantys. Žinoma, Demokratinė institucijų ir žmogaus teisių taryba nustatė ir keletą teigiamų pokyčių, tačiau rinkimų procesas neatitiko ESBO reikalavimų, keliamų demokratinėms rinkimams. Atkreipiame dėmesį, kad nė vienas opozicijos narys nelaimėjo vietos parlamente.

Rugsėjo 30 d. paskelbtoje pirmininkaujančios valstybės narės deklaracijoje išsakėme savo susirūpinimą dėl demokratijos ir žmogaus teisių. Mes ir toliau raginame Baltarusijos valdžios institucijas visapusiškai bendradarbiauti su Demokratinė institucijų ir žmogaus teisių tarnyba ir laikytis tarptautinių demokratinė normų.

Taryba ir toliau rengs santykių su Baltarusija strategiją. Valstybės narės sutaria, kad priemonės, kurių bus imamasi, turi priklausyti nuo administracijos per vasarą atliktų darbų ir ypač nuo to, ar bus paleisti likę politiniai kaliniai. Taip pat turime atsižvelgti į geopolitinę padėtį, kuri susidarė dėl konflikto Gruzijoje. Turime užtikrinti, kad pastaruoju metu pastebėti teigiami ženklai, pavyzdžiui, taiki opozicijos demonstracija, surengta paaiškėjus rinkimų rezultatams ir praėjusi be saugumo pajėgų įsikišimo, išliktų. Taip pat turime garantuoti politinių disidentų saugumą ir judėjimo laisvę.

Šiuo metu Taryba svarsto galimybę atnaujinti politinius ryšius ir galbūt nutraukti vizų sankcijas. Žinoma, šis procesas bus atrankinis, bet tokios diskusijos jau vyksta. Baltarusijos užsienio reikalų ministras S. Martynovas yra pakviestas į Trejetą Tarybos susitikime, kuris vyks spalio 13 d. Liuksemburge. Mes su juo aptarsime padėtį. Tai suteiks mums progą atnaujinti įsipareigojimą siekti demokratijos ir žmogaus teisių.

Ponios ir ponai, baigdamas norėčiau dar kartą pasveikinti J. Protasiewiczų ir A. Milinkevičių bei A. Kazuliną, kurie sėdi svečių galerijoje, ir patikinti juos, kad Europos Sąjunga toliau laiko duris atviras laipsniškam santykių atnaujinimui su Baltarusija ir ryšių su Baltarusijos administracija ir žmonėmis stiprinimui ir kad yra pasirengusi toliau padėti Baltarusijos pilietinei visuomenei.

Charlie McCreevy, *Komisijos narys.* – Ponia pirmininke, šiose diskusijose atstovauju savo kolegei Benitai Ferrero-Waldner.

Padėtis Baltarusijoje nuolat keičiasi, tad Europos Sąjunga turėtų reaguoti apgalvotai ir strategiškai. Šiuo metu esame susidūrę su sudėtinga tikrove.

Pradėsiu nuo to, kad visiškai aišku, jog esame nusivylę rugsėjo 28 d. vykusiais rinkimais į parlamentą ir tuo, kaip jie buvo vykdomi. Rinkimai neatitiko tarptautinių normų ir mūsų lūkesčių. Mes visi taip manome, tad daugiau ta tema nekalbėsiu.

Kita vertus, šiek tiek pažangos buvo pasiekta iki rinkimų, kai buvo paleisti politiniai kaliniai ir kai iki rinkimų Baltarusija rinkimų klausimu bendradarbiavo su ESBO / Demokratinė institucijų ir žmogaus teisių tarnyba (ODIHR) bei jų stebėtojais. Ne tik mes, bet ir opozicija labiausiai įvertino likusių politinių kalinių paleidimą:

šis žingsnis sumažino pilietinės visuomenės baimę, nes įkalinimas dėl politinių motyvų nebelaikomas gyvenimo realybe, nors tokios grėsmės vis dar esama.

Tačiau nepaisant to, kad tuo metu mes džiaugėmės politinių kalinių paleidimu, nesiėmėme jokių apčiuopiamų teigiamų priemonių, nors rinkimai buvo čia pat. Bet dabar nebegalime atidėlioti. Be tokio lemtingo žingsnio kaip politinių kalinių paleidimas, negalime ignoruoti ir Baltarusijos valdžios institucijų bendradarbiavimo su ESBO stebėtojais bei visiems kandidatams suteiktos, nors ir ribotos, galimybės naudotis žiniasklaidos priemonėmis. Tai didelė pažanga palyginti su praėjusiais prezidento rinkimais, vykusiais 2006 m.

Kaip galėtume užtikrinti, kad šie teigiami pokyčiai išliktų ir būtų sustiprinti? Kaip galėtume užtikrinti, kad ir ateityje Baltarusijoje nebūtų politinių kalinių? Kaip galėtume užtikrinti, kad ESBO / ODIHR toliau galėtų bendradarbiauti su Baltarusijos valdžios institucijomis iki galutinės ataskaitos apie rinkimus, kuri turėtų būti paskelbta po dviejų mėnesių, ir vėliau – po jos paskelbimo? Ką galima padaryti, kad žiniasklaidai nebūtų sugriežtintos taisyklės ir kad nevyriausybinėms organizacijoms būtų užtikrintas didesnis teisinis aiškumas?

Esu čia, kad išgirsčiau Parlamento nuomonę.

Mes įsitikinę, kad politinio dialogo atnaujinimas su valdžios institucijomis – be formalumų, bet su realizmu – tai tas atsakas, kurį šiandien turime duoti Baltarusijai. Svarbu užmegzti kontaktus tinkamu lygmeniu, kad tai, ką norime pasakyti, būtų išgirsta.

Dar norėčiau pridurti, kad, apskritai kalbant, kad ir koks konkrečiai bus mūsų atsakas, jis turi būti „laipsniškas ir proporcingas“. Šie du principai lems mūsų atsaką Baltarusijai ir leis mums paskatinti demokratijos plėtrą, kurios visi tikimės.

O kol kas Komisija pasinaudos visa savo patirtimi, kad sustiprintų kontaktus su Baltarusijos valdžios institucijomis tuose sektoriuose, kuriuose turime bendrų interesų, pvz., energetikos, aplinkos, muitinės ir transporto. Tokie kontaktai jau parodė, ko yra verti, nes paskatino visuomenės ir valstybės valdymo institucijų tinklų kūrimąsi.

Tuo pat metu mes atkakliai remsime pilietinę visuomenę, padėsime Baltarusijos NVO, skatinsime nepriklausomos spaudos plėtrą ir remsime Europos humanitarinį universitetą, priverstą išsikelti į Vilnių. Pažadu, kad toliau dėsime pastangas ir stiprinsime ryšius su pilietine visuomene.

Baigdamas norėčiau pabrėžti, kad Baltarusija – šalis Europos širdyje ir trijų mūsų valstybių narių kaimynė – atsidūrė istorinio pasirinkimo kryžkelėje: arba ji žengia būtinus žingsnius demokratijos ir tikros nepriklausomybės keliu, arba pasiduoda stagnacijai ir didėjančiai priklausomybei nuo vienos šalies.

O mes ir toliau lauksime, kol galėsime pasveikinti Baltarusiją kaip savo visavertę partnerę Europos kaimynystės politikoje ir būsimoje Rytų Europos partnerystėje. Todėl šiuo mūsų žemyno stabilumui ypač svarbiu metu tikiuosi jūsų paramos, kad galėtume rasti tinkamą būdą, kaip paskatinti Baltarusiją siekti demokratijos ir pagarbos žmogaus teisėms.

Charles Tannock, PPE-DE frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, kai dabartinis prezidentas laimės visas vietas savo parlamente, tuomet galbūt ir galėsime sakyti, kad kažkas ne taip. Netgi Robertui Mugabei Zimbabvėje nepavyko taip švariai prasmukti, kaip praėjusį mėnesį Baltarusijoje pavyko Prezidentui Aleksandrui Lukašenkai.

Nesiginčiju, kad A. Lukašenka yra labai populiarus neseniai nuo posovietinės tikrovės atsiskyrusioje šalyje. Tačiau jo geležinis kumštis valdžioje ištūmė šalį iš tarptautinės arenos.

Europos Sąjungai nėra jokios prasmės kviešti paskutinį Europos diktatorių prie mūsų durų slenksčio. Nepaisant to, visada turime mesti iššūkį Baltarusijai, bet kartu ir su ja bendrauti. Todėl pastarasis žingsnis, kai buvo paleisti politiniai kaliniai, suteikia mums tokią progą. Ar šis A. Lukašenkos žingsnis yra tik mėginimas susitaikyti su Vakara, dar pamatysime, o kol kas turime būti pasirengę paskatomis įvertinti Baltarusijos pastangas ir atsilyginti jai už tai kaip pridera.

Turime neatmesti galimybės, kad A. Lukašenka tik šantažuoja Kremlių, kuris lig šiol buvo labai svarbus jo politiniam viešpatavimui. Jei pasirodys, kad tai tiesa, ES turėtų nebijoti ką nors žadėdama kelti ir sąlygas, todėl laikiu artėjančio Užsienio reikalų ministro S. Martynovo vizito.

Baltarusija daug laimėtų iš artimesnių santykių su Europos Sąjunga, jau vien tuo, kad kažkiek sumažėtų dėl stagnuojančios ekonomikos išplitęs skurdas. Tačiau Baltarusija vis dar nėra Europos Tarybos narė. Jos Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo su ES ratifikavimo procesas sustabdytas. Baltarusijoje vis dar

nuolat pažeidžiamos žmogaus teisės, netoleruojamos kitokios politinės pažiūros, o laisva spauda – tolimesnė nepasiekiamas svajonė.

Kai pradėsime dalyti pažadus, turėsime kelti ir tam tikras sąlygas. Tačiau aš asmeniškai tikiuosi, kad Baltarusija, jei tik vėl nesusidės su Rusija, kaip kai kas Kremliuje norėtų, vieną dieną ras deramą vietą laisvų Europos tautų šeimoje.

Jan Marinus Wiersma, PSE frakcijos. – (NL) Ponia pirmininke, visų pirma, esame per daug nepatenkinti Baltarusijoje vykusių rinkimų baigtimi ir pritariame ESBO / ODIHR išvadoms, kad rinkimai neatitiko Europos normų. Todėl nėra visiškai jokios priežasties keisti ES politiką Baltarusijos atžvilgiu.

Visi pritariame, kad vertėtų apsvarstyti, ar galime pradėti neoficialų dialogą su Baltarusijos valdžios institucijomis dėl galimų tolesnių veiksmų, kaip siūlė ir pirmininkaujanti Prancūzija. Šie tolesni veiksmai turi daugiausia būti inicijuojami Baltarusijos. Jei Baltarusija yra pasirengusi plėtoti dialogą su Europos Sąjunga dėl galimybės stiprinti jos visuomenės laisvę, taip pat rasti vietos visiems, įskaitant opoziciją, tuomet Europos Sąjunga galės imtis atsakomųjų veiksmų. Tačiau kol to nebus, nepritarsiu siūlymui panaikinti sankcijas svarbiausiems šalies veikėjams, kuriems neleidžiama įvažiuoti į ES. Pastaruosius mėnesius matėsi nemažai vilties teikiančių ženklų – juos jau minėjo mano kolegos, – kurie iš tikrųjų verčia galvoti, kad galbūt per dialogą su šia šalimi bus galima pasiekti kokios nors pažangos.

Antra, jei Užsienio reikalų ministras Sergejus Martynovas bus pakviestas į Liuksemburgą derėtis, siūlau Tarybai susisiekti ir su opozicija. Šiandien čia dalyvauja du iškilūs opozicijos atstovai – A. Kazulinas ir A. Milinkevičius. Kodėl Taryba į derybas nepakvietė ir jų?

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad jei su Baltarusija bus pradėtas dialogas dėl galimų reformų, svarbu į jį įtraukti ir opoziciją. Precedentas tam jau yra: prieš septynerius metus neoficialus dialogas, iš dalies globojamas Europos Parlamento, vyko pačioje Baltarusijoje ir buvo vadinamas parlamentiniu Trejetu Baltarusijos klausimu. Jei Baltarusijos valdžios institucijos būtų tam pasirengusios, būtų galima atnaujinti šį dialogą suformuojant Trejetą iš Europos Parlamento, ESBO ir Europos Tarybos. Tačiau bet kokių atvejų, kad ir ko imtumėmės Europoje, kad ir kokias diskusijas vestumėme, opoziciją reikia įtraukti.

Janusz Onyszkiewicz, ALDE frakcijos vardu. – (PL) Ponia pirmininke, ir rinkimų Baltarusijoje eiga, ir baigtis aiškiai rodo, kad nors Aleksandras Lukašenka rodo norą plėtoti santykius su Europos Sąjunga, jis išsivaizduoja, kad dialogas gali būti pradėtas ir vykdomas pagal jo nustatytas sąlygas ir be jokių nuolaidų iš jo pusės. Tačiau turime suprasti, kad geresni santykiai su Europos Sąjunga yra naudingi ne tik objektyviems Baltarusijos interesams, bet ir pačiam A. Lukašenkai. Dėl nuolatinio Rusijos spaudimo siekiant užvaldyti svarbiausius Baltarusijos ūkio sektorius jos priklausomybė nuo Rusijos gali išaugti tiek, kad gali labai susilpnėti Lukašenkos įtaka šalyje. Tuomet viena iš galimų išeikių būtų įtraukti vakarų bendroves į privatizacijos procesą, kuris tapo būtinas dėl Baltarusijos ekonomikos būklės. Tai vienintelis būdas Baltarusijai išsigelbėti ir nebūti nupirktai už politikų valdomą Rusijos kapitalą.

Todėl norint, kad Baltarusijoje būtų sukurtos tokios teisinės ir politinės sąlygos, kurios skatintų ES kapitalo investavimą į šalį, turi būti pradėtas dialogas. Tačiau šis dialogas neturi suteikti progos šios šalies santvarkai įgyti pasitikėjimą ar legalizuotis. Todėl dialogas turi būti vedamas tik jei Baltarusija aiškiai parodys, nors ir ne labai ryškiai, bet bent matomai, kad eina kitokios politinės sistemos kryptimi. O kol kas, surengus bet koki pokalbį su Baltarusijos valdžios institucijų atstovais, kad ir kur jis vyktų, turėtų būti surengtas ir tokio paties lygio susitikimas tarp ES politikų ir svarbiausių opozicijos atstovų.

Elisabeth Schroedter, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, Komisijos nary, Tarybos Pirmininke, ponios ir ponai, Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso vardu noriu pasveikinti garsius politikus Aleksandrą Milinkevičių ir Aleksandrą Kazuliną, kurie šiandien stebi diskusijas čia, Europos Parlamente, ir grįžę namo galės papasakoti, ką girdėjo.

Vis dar problema tai, kad informacija apie tai, ką mes čia darome dėl Baltarusijos, Baltarusiją pasiekia tik šiuo keliu, nes kito varianto nėra. Tai ženklas, kad pagrindinės prielaidos demokratijos plėtrai Baltarusijoje dar nesukurtos. Demokratija neatsiejama nuo nuomonės laisvės ir informacijos laisvės.

Šią vasarą prezidentas A. Lukašenka viešai pažadėjo rinkimus savo šalyje surengti atvirus, demokratinius ir skaidrius, bet jis šio pažado neištesėjo. Rinkimai nėra sąžiningi ir demokratiniai, kai rinkimų kampanijoje opozicijai visiškai nesuteikiama galimybė visoje šalyje pristatyti savo kandidatą ir kai sąlygos pakeičiamos taip drastiškai, kad netgi puikiai pasiruošusi opozicija nepajėgia pasiekti, kad būtų išrinktas bent vienas jos siūlytas kandidatas. Todėl mūsų rezoliucija šiuo klausimu aiški.

Turime įtraukti būtiną sąlygą – kad būtų panaikintos vizų sankcijos, o tuomet kitą būtiną sąlygą – kad naujai finansinei priemonei būtų numatytos lėšos, skirtos paremti opozicijos ir žmonių pastangas įtvirtinti demokratiją.

Konrad Szymański, UEN frakcijos vardu. – (PL) Ponia pirmininke, paspartinto durų atvėrimo Baltarusijai politika prastai suformuluota ir vykdoma neprofesionaliai. Pareiškimai apie santykių atšildymą iš Europos Sąjungos ir kai kurių valstybių narių pradėjo sklisti dar iki A. Lukašenkos režimui pradėdant imtis kokių nors tvarių priemonių link laisvės. Darėme tai avansu. Ši pamoka turėtų mus pamokyti ateityje būti apdairesnius.

Žinoma, galime atverti duris Baltarusijai, tačiau tik po to, kai vyriausybė Minske imsis konkrečių priemonių laisvės labui: opozicijai inicijuos politinį dialogą per televiziją ar laikraštį, skirs ES pagalbą bent iš dalies laisvam parlamentui, kuriame yra ir opozicijos atstovų, kurių kandidatūras iškėlė žmonės, ne A. Lukašenka. Tai vienintelė taktika, – darbas už darbą, – padėsianti mums išsaugoti patikimumą ir suteiksianti galimybę skleisti demokratiją Baltarusijoje.

Erik Meijer, GUE/NGL frakcijos vardu. – (NL) Ponia pirmininke, jei visos partijos turi vienodas galimybes laimėti vietų per rinkimus Baltarusijoje, yra ir visos galimybės, kad dabartinio prezidento Aleksandro Lukašenkos partija jų laimės daugiausia. Tie, kurie socialiniam saugumui skiria didesnę reikšmę nei asmens laisvėms, jį labai vertina. Jie džiaugiasi, kad jų šalyje įvyko daug mažiau politinių permainių nei kitose buvusiose sovietinėse respublikose. Kita vertus, jo nekenčia tie, kurie nepritaria siekiui susijungti su Rusija. Jie prisirišę prie baltarusių kalbos, dėl kurios ši šalis ir susikūrė beveik prieš devyniasdešimt metų. Daugelis intelektualų, kurie daugiau dairiosi į Lenkiją, Lietuvą ir Europos Sąjungą, paliko šią šalį.

Turi pagaliau baigtis demonstrantų mušimas, oponentų sodinimas į kalėjimus ir kiti mėginimai neleisti opozicinėms partijoms išlikti. Rinkimų įstatymas, pagal kurį visai nesunku iš parlamento pašalinti visą opoziciją, yra blogas įstatymas. Mes turime siekti ne konfrontacijos su šia šalimi, o daryti viską, kas įmanoma, jos demokratiniams procesams paremti.

Pastaruoju metu padėtis Baltarusijoje šiek tiek pagerėjo palyginti su praėjusiais metais. Buvo paleisti politiniai kaliniai, o vyriausybė siekė santykių su Europos Sąjunga. Be to, vyriausybė paskelbė, kad šį kartą rinkimai į parlamentą bus sąžiningi, bet tai, kas vyko paskui, visa tai ištrynė su kaupu. Baltarusijoje vis dar taikoma mirties bausmė, o spauda, skirtingai, nei reikalauja įstatymai, nėra nepriklausoma. Per ateinančią laikotarpį turėtų būti didinama judėjimo iš ES į Baltarusiją ir atvirkščiai laisvė, taip pat turi būti vedamas dialogas ir su valstybės valdžia, ir jai nepavaldžiomis organizacijomis.

Bastiaan Belder, IND/DEM frakcijos vardu. – (NL) Ponia pirmininke, daugelis Baltarusijos piliečių tikisi santykių su Europos Sąjunga pagerėjimo ir kad tai lems teigiamas reformas jų šalyje. Aš visa širdimi pritariu šiam norui. Būtent todėl visos Europos institucijos, nepakenkdamos savo pačių politiniam patikimumui ir priklausomai nuo griežtų sąlygų įvykdymo (žr. rezoliucijos 10 pastraipą), turėtų siekti laipsniškai gerinti santykius su Minsku.

Manau, kad labai svarbus ir konkretus žingsnis šia linkme būtų ES vizų kainos pakoregavimas – tai yra, sumažinimas (žr. mūsų rezoliucijos 13 pastraipą) – Baltarusijos piliečiams: šiuo metu ES viza ukrainiečiams kainuoja 60 EUR, o rusams – 35 EUR. Norėčiau išgirsti Tarybos ir Komisijos nuomonę apie šį pasiūlymą.

Vienas dalykas, kuris man pasirodė keistas šioje rezoliucijoje, kuriai šiaip jau ketinu pritarti, – tai 7 ir 8 pastraipos. Šiose pastraipose reikalaujama iš tikrųjų demokratinių rinkimų ir pagarbos žmogaus teisėms, tačiau kreipiamasi tik į Baltarusijos vyriausybę. Turėtume kreiptis ir į parlamentą, nes juk būtent jis yra mūsų diskusijų partneris.

Jacek Protasiewicz (PPE-DE). – (PL) Ponia pirmininke, ESBO misija jau paskelbė ataskaitą apie Baltarusijoje vykusius rinkimus. Jie nebuvo nei skaidrūs, nei sąžiningi, nei demokratiški. Tačiau faktas tai, kad buvo paleisti politiniai kaliniai, bent jau pagrindiniai. Nepaisant to, priežastys, dėl kurių jie buvo kalinami, nepašalintos. Mes nesame visiškai užtikrinti, kad artimoje ateityje jie (tie, kurie buvo laikinai paleisti) arba kiti nebus vėl suimti Baltarusijoje. Turime užtikrinti, kad būtų pašalintos ne tik pasekmės, bet ir priežastys. Naudojantis šių diskusijų suteikta proga taip pat reikėtų priminti, kad Baltarusijoje yra dar keturiolika kitų asmenų, kurių laisvė apribota – arba namų areštu, arba priverstiniu darbu už veiklą propaguojant žmogaus teises ir laisvę.

Mūsų deklaracija yra labai gerai subalansuota. Viena vertus, joje išreiškiamas pasitenkinimas, kad buvo paleisti kaliniai; kita vertus, joje su nepasitenkinimu apžvelgiama rinkimų eiga ir rezultatai. O 12 pastraipoje Parlamentas pritaria laipsniškai politikai būsimose derybose su Baltarusija ir teigia, kad galime sutikti iš dalies

sustabdyti sankcijas ne ilgesniam nei dvylikos mėnesių laikotarpiui, jei įvyks keletas svarbių pokyčių, kurie pagerins padėtį Baltarusijoje, visų pirma padidės žiniasklaidos laisvė. Tai gerasėjimas ir aš jam labai pritariu, nors kartu norėčiau kreiptis ir į pirmininkaujančią Prancūziją, ir į pirmą kitų metų pusmetį pirmininkausiančią Čekiją prašydamas užtikrinti, kad kai tik vyks koks nors oficialus susitikimas su Baltarusijos valdžios institucijų atstovais, būtų rasta laiko ir susitikimui su opozicijos atstovais. Taip pat turi būti valia mažinti vizų kainą baltarusiams, nes kitaip šios tautos nepriartinsime prie Europos.

Kadangi esu lenkas, norėčiau pareikšti dėkingumą Parlamentui, nusprendusiam atkreipti dėmesį, kad Baltarusijos valdžios institucijos riboja lenkų mažumos veiklą Baltarusijoje ir kad ten veikia teisėtai renkama lenkams atstovaujanti institucija, kuriai vadovauja Angelika Borys.

Justas Vincas Paleckis (PSE). Ponia pirmininke, rezoliucijoje dėl padėties Baltarusijoje atskleidžiama, ko Briuselis ir Minskas galėtų imtis, kad neprarastų idirbio santykių gerinimo srityje.

Pritariu Jano Marinus Wiersmos pozicijai, kuri atspindi ir Baltarusijos opozicijos atstovų Aleksandro Kazulino ir Aleksandro Milinkevičiaus poziciją. ES politika – nubauti Baltarusiją ir baltarusius už režimo veiksmus – nepasiekė planuotų rezultatų. Būtina atverti visus vartus tiesioginiams žmonių kontaktams ir panaikinti vizų kliūtis, kurios prieštarauja sveikam protui.

Jei Minskas iš tikrųjų nori sustiprinti bendradarbiavimą su ES, turėtų susidaryti palankesnės sąlygos abipusių diskusijų pradžiai – ne tik užsienyje, bet ir šalies viduje. Tai galima padaryti pradėjus derybas politiniais, ekonominiais, socialiniais ir žmogaus teisių klausimais, kuriose dalyvautų visos politinės partijos, opozicijos jėgos, NVO ir profesinės sąjungos.

Jeanine Hennis-Plasschaert (ALDE). – (NL) Ponia pirmininke, Tarybos Pirmininke, vos prieš kelias savaites jūs manėte, kad dar pernelyg anksti kviesti Baltarusijos užsienio reikalų ministrą Sergejų Martynovą į Paryžių. Akivaizdu, kad dabar manote, jog laikas tinkamas. Tiesą sakant, netgi po jūsų pranešimo man vis dar sunku suprasti, kas iš tikrųjų privertė jus pakeisti nuomonę. Juk pagaliau, kaip visi čia kalbėjusieji pažymėjo, rugsėjo 28 d. rinkimai neatitiko reikalavimų, kurie mums visiems yra žinomi ir kuriuos ir jūs manote esant tokius svarbius. Tokio lygio susitikimas ir tokioje aplinkoje – neformalioje ar kitokioje – atrodo kaip atlygis režimui. Tačiau už ką šis atlygis?

Šį ryt aš irgi maloniai pasikalbėjau su A. Milinkevičiumi ir A. Kazulinu. Baltarusijos opozicija yra vieninga ir galbūt stipresnė nei kada nors anksčiau. Tad šiai opozicijai turėtų būti suteikta galimybė užmegzti ryšius su Baltarusijos žmonėmis, o Baltarusijos žmonėms turi būti suteikta galimybė patiems patirti, ką reiškia Europos laisvės. Nepriimtina, kad ES vizos jiems tebekainuoja 60 EUR, kai vidutinis mėnesinis atlyginimas Baltarusijoje yra vargani 250 EUR. Kiek dar kartų turėsime to prašyti?

Neabejoju tam tikro lygio dialogo nauda ir būtinumu. Tačiau akivaizdu, kad A. Lukašenkos gražūs žodžiai dažnai yra tušti, todėl planuojamas dialogas turi būti pateisintas ir nukreiptas tiksliai į tikslą. Mano klausimas toks: koks tiksliai yra Tarybos veiksmų planas? Labai norėčiau daugiau apie tai sužinoti.

Baigti norėčiau klausimu, kurį iškėlė ir J. M. Wiersma. Ar Tarybos Pirmininkas yra pasirengęs kitą pirmadienį priimti ir A. Milinkevičių su A. Kazulinu – prieš, po arba per pokalbį su S. Martynovu? Spręsti jums, bet turite suvokti, kad dabartinėmis aplinkybėmis tai būtų vienintelis teisingas signalas.

Deja, po kelių minučių turėsiu išvykti. Iš tikrųjų labai atsiprašau už nepatogumus, bet norėčiau gauti tiesų atsakymą.

Wojciech Roszkowski (UEN). – (PL) Ponia pirmininke, šiandien ant svarstyklių padėtas Baltarusijos – šalies, kurioje gyvena 10 mln. europiečių, likimas. Negalime stovėti nuošalyje ir stebėti, kas bus. Tokie diktatoriai kaip A. Lukašenka pasiduoda tik spaudžiami. Kyla vienas klausimas: kuria kryptimi jis pasiduos? Kadangi ekonominį raktą į Baltarusijos nepriklausomybę saugo Rusija, jos uždėti suvaržymai gali baigtis tuo, kad Baltarusija praras suverenumą. Spaudimas iš ES gali suveikti tik jei A. Lukašenka turės ką prarasti, o ES turės ką pasiūlyti. Atrodė, kad galbūt jis nusileis permainoms, bet pastaruosius rinkimus vargu ar galima pavadinti kaip nors kitaip nei farsu. Baltarusija suverenumą gali prarasti dėl šio diktatoriaus baimės ir užsispyrimo.

Baltarusijai tapus demokratine valstybe A. Lukašenka nieko nepraras, jei jau jis turi didelį visuomenės pasitikėjimą. Tačiau žingsniai demokratijos keliu turi būti tikri, ne apsimestiniai parodomieji, kurių kainą sumokės Baltarusijos opozicija. Nepaisant „juodojo scenarijaus“ pavojaus, Europos Sąjungai tokia kaina nepriimtina. Tačiau nelaužykime dialogo, jei ant kortos pastatyta šios šalies nepriklausomybė. Kaip

A. Milinkevičius šiandien sakė, šios šalies demokratijos ateitis priklauso nuo to, ar galėsime išsaugoti jos nepriklausomybę.

Árpád Duka-Zólyomi (PPE-DE). - (HU) Ačiū, ponias pirmininke. Netgi jei Baltarusijos parlamento rinkimai, kuriuos stebėjo ESBO, neatitiko sąžiningų ir laisvų rinkimų reikalavimų, kitą savaitę posėdžiausianti Ministrų Taryba greičiausiai uždegs žalią šviesą politiniam dialogui. A. Lukašenka nepadarė nieko neįprasta. Po karo Gruzijoje buvo paleisti trys politiniai kaliniai. Tai patenkino vienintelę ES iškeltą sąlygą dialogui pradėti. Akivaizdu, kad po karo Gruzijoje Vakarams reikėjo bet kokio, kad ir paties mažiausio, žingsnio, kad būtų galima atsverti didėjančią Maskvos įtaką posovietinėje teritorijoje. Bet jei net A. Lukašenka pavyko surengti dialogą pagal jo paties norus, kokio dialogo galime tikėtis su Maskva?

Briuselis turi inicijuoti dialogą anksčiau suderintos pasiektinų rezultatų sistemos pagrindu, kitaip ES toks dialogas bus tik žalingas. A. Lukašenka pasinaudos tuo, kad sustiprintų savo galią šalyje ir laikytų Maskvą už pavadėlio, ir nebus jokios laipsniškos politinės liberalizacijos. O ES praras savo didžiausią europinį ginklą – savo įvaizdį. Spręsti mums ...

Adrian Severin (PSE). – Ponia pirmininke, noriu įspėti nevykdyti politikos, pagal kurią Baltarusijos vadovams atlyginama už Rusijos vadovų sprendimus, kurie mums nepatinka.

Klaidinga manyti, kad tokiu būdu galime atskirti Maskvą nuo Minsko arba pakeisti prezidento A. Lukašenkos politinę orientaciją.

Be to, neturėtume nieko žadėti už kalinių išlaisvinimą, nes jie iš viso neturėjo būti suimti. Iš tikrųjų Europos Sąjunga turi neizoliuoti Baltarusijos ir vesti dialogą su šios šalies vadovais. Tam turime parengti motyvinių priemonių paketą, kuris turėtų įtikinti režimą ir jį naiviai palaikančius eilinius piliečius, kad Europos Sąjunga galėtų padėti pagerinti Baltarusijos žmonių gyvenimą.

Kita vertus, bet kokiu atveju durys turi būti atveriamos laipsniškai, su tam tikromis sąlygomis, abipusiškai ir orientuojantis į vertybes, kurios atneštų naudos visuomenei, o ne valdžiai.

A. Lukašenka yra sakęs, kad bet kurioje šalyje opozicija yra geras dalykas, jei tik tai nėra opozicija, kurią 100 % remia užsienis. Bėda ta, kad opozicija Baltarusijoje negalėjo išlikti, nes ją traisko režimas. Todėl negalime apleisti demokratinės opozicijos.

PIRMININKAVO: M. MAURO

Pirmininko pavaduotojas

Marian Harkin (ALDE). - Ponia pirmininke, klausimas dėl vizų išdavimo yra labai svarbus visiems baltarusiams, tačiau norėčiau atkreipti dėmesį į konkretų atvejį.

Airijoje Adi Roche įsteigta tarptautinė nevyriausybinė organizacija „Černobylio vaikai“ kiekvienais metais kelių savaičių poilsui, reabilitacijai ir kai kuriais atvejais tęstiniam gydymui į Airiją atveža apie 1 000 vaikų iš Baltarusijos. Nuo šios labdaros organizacijos įsteigimo šalyje iš viso apsilankė jau 17 000 vaikų.

Deja, buvo atsisakyta duoti leidimą vaikams atvykti į Airiją. Ši žinia labai pribloškė visus: vaikus, šeimas, kuriose jie turėjo viešėti, ir daugybę kitų projekte dalyvaujančių asmenų. Bet tai juk toks geras ir visiems naudingas projektas.

Šiuo metu deramasi dėl tarpvyriausybinių susitarimų ir tikiuosi, kad jis netrukus bus pasirašytas. Tačiau kol kas Airija, mano žiniomis, siekia, kad jai būtų padaryta išimtis ir vaikams iš Baltarusijos būtų leista į šią šalį įvažiuoti.

Norėčiau paprašyti, kad Komisija ir Taryba pabandytų, galbūt neoficialiu dialogu, padaryti viską, kas įmanoma, kad būtų užtikrinta šio vertingo projekto tęsta. Suprantu, kad tai tik maža visos sudėtingos padėties dalis, bet išsprendę šį klausimą galėtumėme pakeisti į gerą pusę daugelio žmonių gyvenimą.

Jana Hybášková (PPE-DE). - (CS) Ponia pirmininke, mes bandėme nubrėžti užsienio politikos kontūrus, ginčijomės dėl Pietų ir Rytų dimensijos. Rugpjūčio 21 d. mes, Užsienio reikalų komiteto darbe dalyvaujantys čekai ir slovakai, diskutuodami Gruzijos padėties klausimu paminėjome 40-ąsias Raudonosios Armijos įžengimo į Čekoslovakiją metines. Rytų dimensija tapo tikrove. Negalime nuo jos pabėgti, todėl privalome imtis veiksmų. Politika – tai ne susitarimas. Politika – tai atsakas į padėtį. Šiandien turime konkrečią padėtį. Todėl privalome visapusiškai remti Baltarusiją jos kelyje į Europą. Esant tokiai padėčiai, aš visapusiškai palaikau pasiūlymą dėl rezoliucijos. Mes negalime atskirti Baltarusijos, bet taip pat negalime jos laikyti

demokratine šalimi. Turime raginti Baltarusiją panaikinti mirties bausmę, leisti studentams grįžti į aukštąsias mokyklas, nebausti tų, kurie atsisakė tarnauti Baltarusijos kariuomenėje, taip pat leisti steigti nevyriausybines organizacijas. Kaip mums elgtis? Mes turime parodyti, kad laikomės Kopenhagos kriterijų. Turime veikti kaip dera Europai.

Józef Pinior (PSE). – (PL) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasveikinti šiandieninius Europos Parlamento svečius – Baltarusijos opozicijos atstovus A. Milinkevičių ir A. Kazuliną. Tokiu metu labai sunku tiksliai apsispręsti, kokios politikos ES turėtų laikytis Baltarusijos atžvilgiu. Viena vertus, Baltarusija yra autoritarinė valstybė, kita vertus, yra tam tikros evoliucijos požymių ir tam tikrų šios sistemos, atsidūrusios sudėtingoje tarptautinėje padėtyje, pokyčių. Šiuo metu ES politika turėtų būti nukreipta tik į Baltarusijos žmones. Kas labiausiai nukentės nuo sankcijų? Lukašenkos režimas ar Baltarusijos žmonės? Štai klausimas, į kurį turime atsakyti įvairiose ES institucijose. Nėra abejonės, kad šiuo metu turime pasistengti imtis tokios politikos, kuri apibrėžtų mūsų tikslus ir užtikrintų ES veiksmų Baltarusijos atžvilgiu efektyvumą.

Jas Gawronski (PPE-DE). – Pone pirmininke, pastaruoju metu gauname prieštarų žinių iš Minsko, kurios jau byloja apie tam tikrą pažangą palyginti su ankstesne padėtimi, bet neseniai įvykę parlamento rinkimai sustiprino Vakarų šalyse populiarų Baltarusijos, kaip kažkokios „bananų respublikos“, įvaizdį. Kita vertus, tai, kad pastaruoju metu buvo paleisti iš kalėjimo politiniai disidentai, vertinama kaip sveikintinas pokytis. Jei tai A. Lukašenkos bandymas užmegzti ryšį su Vakarais, turėtumėme atsakyti į šias pastangas atsargia parama. Bet neturėtumėme puoselėti jokių iliuzijų, nes Baltarusijoje tebėra plačiai paplitę žmogaus teisių ir politinių laisvių pažeidimai. Mūsų dėmesys turi būti sutelktas į Baltarusijos žmones ir pilietinę visuomenę – reikalas, kurio rėmimas yra kilni ir gyvybinga šių Rūmų tradicija, ypač puoselėtina atsižvelgiant į šiandieninę Ingridos Betancourt kalbą.

Baltarusijos žmonės siekia užimti savo vietą naujojoje Europoje. Jie turi žinoti, kad jų likimas mums rūpi ir kad mes jų siekio neignoruosime.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Pone pirmininke, per pastarąsias savaites Baltarusijoje įvyko keli svarbūs pokyčiai. Svarbiausias iš jų yra tas, kad į laisvę buvo paleisti politiniai kaliniai: Aleksandras Kozulinas, kuris šiandien yra čia, ir Andrejus Kimas. Tačiau įvykę parlamento rinkimai, deja, neatitiko tarptautinių demokratiškų standartų. Ką tai reiškia mums? Mano nuomone, Europos Sąjunga turėtų labiau nei anksčiau remti Baltarusijos pilietinės visuomenės, grindžiamos demokratijos bei žmogaus ir piliečių teisių principais, plėtrą. Taip pat manau, kad turime apsvarstyti galimybę padidinti mūsų finansinę paramą, pvz., nepriklausomai žiniasklaidai, nevyriausybiniams organizacijoms, nepriklausomoms profesinėms sąjungoms ir pan. Vizų mokesčių sumažinimas arba visiškai vizų režimo panaikinimas Baltarusijos piliečiams, ypač jauniems žmonėms ir studentams, turėtų tapti šios paramos Baltarusijos pilietinei visuomenei dalimi. Kaip jau girdėjome, viza kainuoja 60 EUR, o ši suma prilygsta vidutinės pajamos gaunančio Baltarusijos piliečio savaitiniam atlyginimui. Turėtumėme apie tai pagalvoti.

Colm Burke (PPE-DE). – Pone pirmininke, kreipiuosi į Tarybą ir Komisiją prašydamas jų paraginti Baltarusijos valdžią atsisakyti išvykimo vizų išdavimo savo piliečiams, ypač vaikams ir studentams. Daugeliu atvejų viza reikalinga atvykstant į šalį, bet Baltarusijoje dar reikalaujama vizos išvykstant iš šalies.

Aš iškėliau klausimą dėl tarptautinių kelionių draudimo vaikams šį rytą įvykusiame PPE-DE frakcijos posėdyje, kuriame dalyvavo Baltarusijos opozicijos lyderis Aleksandras Milinkevičius. Jis paaiškino mūsų frakcijos nariams, kad Baltarusijos režimas nustatė šį draudimą tam, kad vaikai nepamatytų, kaip gyvena kiti.

Mano paties rinkiminėje apygardoje Pietų Airijoje buvo surinkta apie 70 mln. EUR suma, skirta ir išleista vaikų priežiūrai ir jų gyvenimo sąlygų vaikų namuose gerinimui. Mano kolegė Marian Harkin jau minėjo šį vakarą apie draudimą. Dabar suprantu, kad dvišalis susitarimas tarp Airijos ir Baltarusijos, iš esmės, nebus pasirašytas iki gegužės ar birželio mėn. Todėl prisijungiu prie jos raginimų netaikyti šio draudimo Airijos atžvilgiu, kad vaikai galėtų atvykti į šią šalį per Kalėdas ir gauti pagalbą, kurios jiems reikia.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). – (SK) Ponai A. Milinkevičiaus ir A. Kozulinai, džiaugiuosi, kad dalyvaujate šiandien mūsų diskusijose jūsų šalies, Baltarusijos, klausimu. Jus sieju su Baltarusijos perspektyva vieną dieną tapti laisva ir demokratine šalimi.

Spalio mėn. Baltarusijoje įvykę neobjektyvūs rinkimai dar kartą sustiprino totalitarinį Lukašenkos režimą. Iš 110 vietų žemuosiuose Baltarusijos parlamento rūmuose opozicijos kandidatai nelaimėjo nė vienos. Nors rugpjūčio mėn. politiniai kaliniai buvo paleisti į laisvę, bet kuriuo metu jie gali vėl atsidurti kalėjime.

Ponios ir ponai, padaręs neesminių rinkimų proceso patobulinimų, A. Lukašenka siekia įtikinti mus, kad ES nebeturi pagrindo laikyti Baltarusiją atskirtyje. Nors geri santykiai su Minsku būtų abipusiai naudingi, Europos Sąjunga turi reikalauti didesnių pokyčių stiprinat demokratiją, o ne tik kosmetinių priemonių. ES turi reikalauti, kad Baltarusijoje būtų užtikrinta žiniasklaidos laisvė ir kad visos demokratinės jėgos galėtų dalyvauti valdant Baltarusiją.

Jean-Pierre Jouyet, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (FR) Pone pirmininke, Tarybai pirmininkaujanti Prancūzija daug dėmesio skiria visoms ES rytinėms kaimynėms: Gruzijai, Ukrainai, su kurios vadovais rugsėjo 9 d. įvykęs aukščiausio lygio susitikimas pažymėjo beprecedentį žingsnį pirmyn santykiuose tarp ES ir Ukrainos, taip pat Moldovai, kurioje lankiausi prieš dvi dienas aptarti ES santykių su Moldova plėtojimo ateityje pasirašant naujo pavidalo susitarimą, kuris būtų ambicingesnis už šiuo metu galiojantį partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą. Taigi atsižvelgdami būtent į šias aplinkybes mes įdėmiai stebime pokyčius Baltarusijoje.

Mes, kaip ir jūs, apgailestaujame, kad A. Lukašenkos režimas nepanaudojo rugsėjo 28 d. rinkimų kaip progos duoti ženklą, bylojantį apie pažangą judant link demokratinės standartų. Kartu ES džiaugiasi keliais teigiamais pokyčiais, ypač tuo, kad iš kalėjimo buvo paleisti politiniai kaliniai. Pirmadienį Liuksemburge turės įvykti užsienio reikalų ministrų diskusijos panašiais klausimais, kuriuos ši rytą aptarė kalbėjusieji. Mūsų žinia yra ta, kad Europos Sąjunga yra pasirengusi nusileisti, jei Minsko valdžia dės pastangas. Mums reikia pažangaus požiūrio – kitaip tariant, sankcijos nebus nustatytos per vieną naktį – ir sąlyginio požiūrio, kad ES galėtų duoti atsaką į režimo siunčiamus teigiamus ženklus, taip pat požiūrio, kuris būtų nukreiptas į pilietinės visuomenės gerovę, kaip kalbėjo A. Severin.

Norėčiau paaiškinti, kad vaikai ir studentai, žinoma, gali gauti vizas. Šį sprendimą priima ambasada, o pagal Šengeno sistemą vizas išduoti leidžiama. Mes turime taikyti spaudimą Minsko valdžiai, kad būtų užtikrintas šių vizų išdavimas, nors ES už tai nėra atsakinga. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad jaunimas ir vaikai, gyvenantys arti Baltarusijos sienos, turi konkrečių pranašumų.

ES ir toliau remia opoziciją. Ką tik buvau susitikęs su A. Milinkevičiumi, A. Kozulinu ir J. Protasievičiumi. Parlamentas gali didžiuotis skyręs A. Sacharovo premiją A. Milinkevičiui. Manau, kad šis gestas daro garbę Europos Parlamentui. Kaip jau minėjome, labai svarbu, kad kuriais nors klausimais į Minską vykstantys valstybių narių atstovai kiekvieną kartą susitiktų su opozicijos nariais. Todėl mes neprarandame vilties dėl režimo judėjimo link didesnės liberalizacijos, kad Baltarusija nebūtų palikta viena santykiuose su Rusija.

Charlie McCreevy, Komisijos narys. – Pone pirmininke, dėl klausimo, ar esame pasirengę susitikimui su opozicijos nariais pirmadienį, kai vyks Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos susitikimas, manau, kad tai įdomus pasiūlymas. Mes jį apsvarstysime ir perduosime Komisijos narių nuomonę Benitai Ferrero-Waldner. Tačiau sprendimą dėl kvietimo priims Tarybai pirmininkaujanti valstybė. Jei bus nutarta tokį susitikimą surengti, Komisijos nariai, be abejo, jame pasirengę dalyvauti.

Dėl ES pagalbos Baltarusijai. Ši pagalba sutelkta į paramą pilietinei visuomenei ir gyventojų poreikiams. Tam 2007–2010 m. numatyta panaudoti iš viso 20 mln. EUR. Šią sumą sudaro lėšos iš Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės (ENPI) fondo, skirtos paramai gyventojų poreikiams ir demokratizacijos procesui bendrąja prasme, ir lėšos iš Demokratijos ir žmogaus teisių priemonės fondo, skirtos finansuoti nevalstybinių organizacijų ir vietinių valdžios organų vykdomas temines programas ir remti demokratizacijos procesą ir pilietinę visuomenę siauresne prasme.

Mes esame numatę veiksmus, skirtus tolesniam nevyriausybinėms organizacijoms, ypač organizacijoms, veikiančioms žmogaus teisių ir nepriklausomos žiniasklaidos srityse, pajėgumui stiprinti. Buvo pateiktas klausimas dėl draudimo Černobylio našlaičiams įvažiuoti į valstybes nares ir jose viešėti. Kartu su ambasadų Minske vadovais Komisija iškėlė Minsko valdžiai klausimą dėl Černobylio našlaičių ir, esant būtinybei, dės tolesnes pastangas, kad jis būtų išspręstas. Be to, Komisija tęs savo paramą Černobylio katastrofos padarinių sušvelninimui.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad šios gyvos diskusijos byloja apie tikrą susidomėjimą Baltarusijos padėtimi šiuo kritišku laiku. Be abejo, atėjo laikas strategiškai apsispręsti dėl požiūrio į Baltarusiją šiuo sudėtingu metu. Susidomėjęs išklausiau Parlamento narių nuomonių ir supratau, kad, anot kai kurių narių, ribotas ir proporcingas sankcijų taikymo sustabdymas galėtų būti teigiamu svertu reikalaujant demokratinės pažangos.

Dabar laukiame Parlamento sprendimo Baltarusijos klausimu, kuris turės būti priimtas rytoj, ir savo sprendime, kurį priimsime netrukus, deramai atsižvelgsime į Parlamento nuomonę.

Pirmininkas. – Gavau šešis pasiūlymus dėl rezoliucijos, pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Alessandro Battilocchio (PSE), raštu. – (IT) Rinkimų Baltarusijoje rezultatai kalba patys už save. Tokio rezultato galima buvo tikėtis: galinga Prezidento A. Lukašenkos mašina, veiksmingai pasirūpinusi, kad rinkimai vyktų ne taip, kaip dera, sutriuškino opoziciją.

Man atrodo, kad Europa vėl nekreipia dėmesio į tai, kas vyksta šalyje: rinkimų rezultatų klastojimas, bauginimai, smurtas ir persekiojimas. ES iki šiol nepateikė savo atsako, nors tarptautiniai stebėtojai aiškiai patvirtina, kad rinkimai vyko pažeidžiant taisykles ir kad šalies režimui dar labai toli iki nustatytų demokratijos standartų.

Aš tikiuosi, kad Europos Sąjunga aiškiau ir tvirčiau pareikš savo nuomonę ir imsis būtinų politinių ir diplomatinų veiksmų. Raginu atsisakyti įprastinių kreipimųsi, tuščių rezoliucijų ir ketinimų deklaracijų. Toks mūsų elgesys bus veidmainiškais ir jis bylos apie tai, kad Europa negeba išreikšti autoritetingos ir tvirtos pozicijos.

Adam Bielan (UEN), raštu. – (PL) A. Lukašenka dar kartą „pergudravo“ Europos Sąjungą, kuri nenustatė pradinių sąlygų režimui ir tuo parodė savo naivumą. A. Lukašenka pasirodė esąs gudresnis politikas, nei Europa manė. Rinkimai ir visa tai, kas vyko rinkimų kampanijos metu, parodė, kad ES strategija buvo prastai parengta. Tai turėtų priversti ES pripažinti savo politikos rytinių kaimynių atžvilgiu naivumą. Jei bus nutarta tęsti ES atvėrimo Baltarusijai procesą, pirmiausia Europa turės pareikalauti, kad Minskas imtųsi konkrečių veiksmų, nukreiptų į piliečių laisves.

Labai svarbu, kad Vakarai pripažintų šiuos rinkimus farsu, nes jie nebuvo laisvi. Jei jų rezultatai vis dėlto bus pripažinti, mes ir toliau dalyvausime A. Lukašenkos žaidime su Vakarais, kuriame vienintelis laimėtojas bus A. Lukašenka. Žiniasklaida tebėra nelaisva, nėra jungimosi į organizacijas laisvės. Praėjo jau dešimt metų, bet mišlingos politinių aktyvistų mirties aplinkybės dar neišaiškintos. Politinių kalinių paleidimas į laisvę, iš esmės, nieko nekeičia. Po rinkimų bus dar daugiau persekiojimų.

Iki šiol Donaldo Tusko vyriausybė visiškai nieko nepadarė Rytų politikos atžvilgiu. Nieko konkrečiai nebuvo suderėta su Rusija, Gruzija liko nutildyta, Ukraina ir toliau tolsta nuo Europos, o Baltarusija elgiasi su mūsų pasiuntiniu taip, lyg jo iš viso nebūtų. Manau, kad vertėtų išsiaiškinti, kas yra šios kompromituojančios Rytų politikos autorius.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), raštu. – (PL) Pone pirmininke, Europos Sąjunga analizuoja ir koreguoja savo politiką Baltarusijos atžvilgiu. Iki šiol vykdyta sankcijų ir atskyrimo politika nedavė laukiamų rezultatų. Ji nepakeitė represinio valdžios pobūdžio. Agresyvūs Rusijos veiksmai Gruzijoje, bylojantys apie Kremliaus norą atgaivinti savo imperines ambicijas, buvo nauja aplinkybė. Tai, be abejo, bus pastebėta Minske ir kitose šalyse, kurias Rusija priskiria savo įtakos sferai. Mėginimas pasinaudoti šia nauja padėtimi pasitelkiant ES diplomatiją turėtų prasmę, bet tai turėtų būti daroma visiškai suvokiant dialogo su diktatoriumi riziką. Į tai buvo atsižvelgta susitarime su Baltarusijos opozicija. Parlamento rinkimai tapo nauja papildoma aplinkybe, suteikusia galimybę patikrinti, kiek prezidentas A. Lukašenka pasirėngęs parodyti gerą valią.

„Morkos ir botago“ principu grindžiama diplomatija rezultatų nedavė, bet dėl to nereikėtų atsisakyti persvarstyti ES vykdomos politikos Baltarusijos atžvilgiu sutelkiant dėmesį į padėties šalyje pokyčius. Mūsų tikslas lieka nepakitęs – įtraukti šią Europos šalį į demokratijos, rinkos ekonomikos ir žmogaus teisių erdvę. Esu įsitikinęs, kad Baltarusijos nepriklausomybės išlaikymas yra būtina sąlyga, nes tik tokiu atveju šalies demokratizacijos perspektyvos bus realios. Alternatyvus scenarijus – į Rusijos imperiją įtrauktos šalies demokratizacija – yra istorinė iliuzija.

Marianne Mikko (PSE), raštu. – (ET) Ponios ir ponai, Baltarusija buvo nuolat apibūdinama kaip „paskutinė Europos diktatūra“ ir tokia liko šiandien. Rugsėjo 28 d. įvykę parlamento rinkimai tapo išbandymu. Tuo, kad prieš rinkimus paleido politinius kalinius, prezidentas A. Lukašenka parodė gražų gestą. Tačiau taip pat tapo aišku, kad artimiausiu metu opozicija neturės vietos šalies parlamente. ESBO rinkimus įvertino teisingai.

Vienas iš svarbiausių Baltarusijos pilietinės visuomenės stiprinimo aspektų – tai Europos Sąjungos vizų politika. Pilietinė visuomenė turi būti kuo įmanoma didesniu mastu įtraukta į Baltarusijos demokratizacijos procesą. Kad taptų aktyviais piliečiais, žmonės turi praplėsti savo akiratį ir turėti galimybę ištrūkti iš totalitarinės šalies.

Kad galėtų keliauti, baltarusiams reikia vizų. Gauti Šengeno vizą labai sudėtinga ir ilgai užtrunka. Vizų išdavimo procesas turi būti supaprastintas. Žmonės neturėtų būti baudžiami. Sudarydami kliūčių žmonių judėjimui, mes apribojame baltarusių galimybę pasiekti Europos Sąjungos vertybes ir kultūrą. Nubausti Baltarusijos pilietinę visuomenę nėra mūsų siekis.

Atėjo laikas pasikeisti. Baltarusijos žmonės verti to paties. Padėti jiems – tai mūsų, europiečių, užduotis.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Su pasipiktinimą keliančiu išžūlumu ir be jokios pagrįstos dingsties ES remiančios ir jai tarnaujančios politinės jėgos pasirašė bendrą rezoliuciją, smerkiančią Baltarusijos vyriausybę už rugsėjo 28 d. rinkimus. Rezoliucija, kurią Europos Parlamento kairiųjų vardu pasiūlė Europos vieningųjų jungtinių kairiųjų frakcija/Šiaurės šalių žalieji kairieji, parengta ta pačia dvasia. Akivaizdu, kad ES ir „europinės vienos krypties gatvės“ partijos, pvz., Naujoji demokratija (ND), Graikijos visuotinis socialistų judėjimas (PASOK), Radikalių kairiųjų jėgų koalicija (SYRIZA) ir Liaudies ortodoksijos susirinkimo partija (LAOS), vienijasi su imperializmo atstovais, kurie susitelkę aplink vadinamąją opoziciją – NATO liokajų A. Milinkevičių. Ankstesniuose prezidento rinkimuose opozicija „stebuklingai“ laimėjo 6 %, bet paskutiniuose parlamento rinkimuose negavo nė vienos vietos.

Rinkimų rezultatai turėtų nutildyti visus ES ir JAV imperialistų protestus, nes Baltarusijos žmonės remia prieš NATO ir ES nukreiptą jų vyriausybės politiką. Būtent tai taip siutina ir demoralizuoja „europinės vienos krypties gatvės“ politines jėgas. Šį kartą jie neturi pagrindo pasinaudoti pretekstu dėl politinių kalinių ar dėl lygių viešumo teisių visiems kandidatams. Pripažinę tokią lygybę, dabar jie begėdiškai ir savavališkai teigia, kad naujojo parlamento „demokratinis teisėtumas yra abejotinas“.

Europos Parlamento nariai, atstovaujantys Graikijos komunistų partijai, smerkia šias nepriimtinas rezoliucijas ir išreiškia savo solidarumą su Baltarusijos žmonėmis savo kovoje su imperialistų viešpatavimu.

Toomas Savi (ALDE), raštu. – Pastaruoju metu Baltarusijoje įvykę rinkimai jokių būdu negali būti laikomi laisvais ir teisingais. Baltarusijoje dar labai gerbiamas liūdnai pagarsėjęs Stalino principas, pagal kurį svarbu, kas skaičiuoja balsus, o ne kam tie balsai buvo duoti. Balsai daugiausia buvo skaičiuojami nedalyvaujant stebėtojams, todėl ESBO stebėtojų misija buvo priversta atsisakyti pripažinti šių rinkimų rezultatus.

A. Lukašenkos veidmainystė pastaruoju metu stengiantis įsiteikti Vakarams nekelia abejonių. Jis nesugebėjo įvykdyti savo pažado dėl laisvų ir teisingų rinkimų, nes daugybės rinkimų stebėtojų teisės buvo pažeistos neleidžiant jiems stebėti visų rinkimų procedūrų. Mes neturėtumėme ignoruoti šių rimtų demokratinų rinkimų idealų pažeidimų. Europos Sąjunga neturėtų panaikinti nė vienos sankcijos, kol bus įrodymų, akivaizdžiai bylojančių apie tai, kad šalis pradėjo pereinamąjį laikotarpį atsisakant režimo.

Andrzej Jan Szejna (PSE), raštu. – (PL) Tarybos ir Komisijos pozicijos, taip pat Europos Parlamento rezoliucijos dėl padėties Baltarusijoje tikslas – įvertinti rugsėjo 28 d. šalyje įvykusių parlamento rinkimų rezultatus, taip pat jų įtaką ES santykiams su Baltarusija.

Europos Sąjunga atsidūrė sudėtingoje tarptautinėje padėtyje. Viena vertus, nėra abejonės, kad Baltarusija neįvykdė savo demokratinų įsipareigojimų, kita vertus, matome laipsnišką, nors ir labai lėtą, autoritarizmo „tirpimą“.

Rinkimuose buvo galima pastebėti tam tikrą į demokratizaciją nukreiptų teigiamų reiškinių, pvz., politinių kalinių išlaisvinimas, prašymas atsiųsti nepriklausomus ESBO stebėtojus ir geresnės rinkimų stebėjimo sąlygos. Tačiau Baltarusijos valdžia neįvykdė visų savo įsipareigojimų. Ji turėtų patvirtinti savo norą pagerinti bendradarbiavimą su ES ir sukurti geresnes sąlygas dialogui su ES. Šalies vadovybė turėtų imtis konkrečių veiksmų platesniu mastu, kad būtų užtikrintas tikras judėjimas link demokratijos, taip pat pagarba žmogaus teisėms ir teisinės valstybės principams.

Aš visiškai palaikau Komisijos ir Tarybos raginimą persvarstyti ir galbūt sustabdyti kai kurių Baltarusijos atžvilgiu nustatytų apribojimų taikymą. Pilietinės visuomenės plėtra neturi būti stabdoma. ES nustatytomis sankcijomis – ypač sankcijomis, susijusiomis su vizų išdavimo tvarka ir vizų įsigijimo kaina – duodamas smūgis eiliniams piliečiams, o ne šalies valdžiai.

18. Parlamento sudėtis (žr. protokolą)

19. Klaidų ištaisymas (Darbo tvarkos taisyklių 204a straipsnis) (žr. protokolą)

20. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo sprendimo M. Turco byloje vykdymas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl šių žodinių klausimų:

– žodinis klausimas (O-0087/2008 – B6-0470/2008), kurį pateikė Marco Cappato ir Michael Cashman Piliiečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu, Anneli Jäätteenmäki ir Costas Botopoulos Konstitucinių reikalų komiteto vardu Tarybai: Europos Bendrijų Teisingumo Teismo sprendimo M. Turco byloje vykdymas, ir

– žodinis klausimas (O-0088/2008 – B6-0471/2008), kurį pateikė Marco Cappato ir Michael Cashman Piliiečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu, Anneli Jäätteenmäki ir Costas Botopoulos Konstitucinių reikalų komiteto vardu Tarybai: Europos Bendrijų Teisingumo Teismo sprendimo M. Turco byloje vykdymas.

Marco Cappato, autorius. – (IT) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, Maurizio Turco, mūsų kolega ankstesnėje kadencijoje, o dabar Italijos parlamento narys, atstovaujantis Radikalų partijai, pateikė prašymą – tokį prašymą gali pateikti bet kuris eilinis pilietis – kad jam būtų suteikta galimybė susipažinti su Tarybos dokumentais, kuriuose nacionalinių delegacijų, diskusijose priėmusių tam tikrą poziciją, pavadinimai buvo cenzūruoti. Taryba atsisakė patenkinti šį prašymą ir suteikti galimybę susipažinti su teisine išvada.

Taryba pateikė apeliaciją Pirmosios instancijos teismui, kuris tuo metu privertė Tarybą patenkinti M. Turco reikalavimą ir suteikti galimybę susipažinti su nacionalinių delegacijų pavadinimais, kad būtų panaikintas šiuo klausimu priimtas Teisingumo teismo sprendimas. Tačiau apeliacine Teisingumo Teismo tvarka pirminis sprendimas buvo panaikintas.

Teismas tiesiog nustatė, kad galimybė susipažinti su dokumentais, ypač susijusiais su teisėkūros procesu, turi būti suteikiama privaloma tvarka taikant ribotas išimtis, nes to reikalauja demokratijos principai ir tai tarnauja visuomenės interesams. Viešas ir teisinis dokumentų aptarimas stiprina institucijų teisėtumą ir didina visuomenės pasitikėjimą jomis.

Klausimo, kurį šiandien užduodame, esmė yra tokia: kaip Komisija ir kitos Europos institucijos ketina vykdyti šį sprendimą? Kitaip tariant, ar jos pasinaudos šiuo sprendimu kaip galimybe nuodugnai persvarstyti tvarką, pagal kurią suteikiama galimybė tiesiogiai susipažinti su šiais dokumentais?

Žinau, kad šiuo atveju kalbame apie eilinius piliečius, nes tokį prašymą galėjo pateikti bet kuris pilietis, o ne apie institucijose svarstytiną reformą. Tačiau manau, kad būtent čia glūdi M. Turco iniciatyvos esmė, nes ji rodo, kaip asmenine byla galima pasiekti gerokai daugiau nei institucijų iniciatyvomis.

Mums turi būti suteiktos visos galimybės šiuos dokumentus viešinti. Žmonės turi žinoti, pvz., kad šiandien Komisijos spaudos konferencijoje buvo patvirtinta, kad Komisija dar nepaprašė iš Italijos vyriausybės informacijos Maurizio Turco iškeltu klausimu dėl religinio švietimo Italijoje.

Kodėl nebuvo paprašyta pateikti šią informaciją? Tai konkretus pavyzdys, rodantis, kaip veikia mechanizmas, neleidžiantis piliečiams susipažinti su Europos institucijų veikla. Todėl šis Teisingumo Teismo sprendimas turėtų būti panaudotas kaip galimybė iš esmės persvarstyti dokumentų viešinimo tvarką.

Anneli Jäätteenmäki, autorė. – (FI) Pone pirmininke, teisėkūros procesas demokratinėse šalyse yra atviras ir viešas. Piliečiai gali sužinoti, kaip jiems atstovaujantys Parlamento nariai balsuoja ir priima sprendimus. Deja, to nėra ES. Negalime pasigirti, kad ES yra demokratinė ir atvira ir kad mūsų piliečiai turi galimybę susipažinti su parengiamaisiais teisės aktų dokumentais. Todėl mes konkrečiai klausiamo Komisijos, ką ji pirmiausia ketina daryti, kad po šio Teisingumo Teismo sprendimo būtų pakeistos taisyklės ir praktika, kad atvirumo, skaidrumo ir demokratijos principai galėtų būti įtvirtinti, ir ką Komisija suplanavo daryti, kad būtų užtikrintas atvirumas ir demokratija, taip pat kad nacionalinė nuomonė priimto sprendimo atžvilgiu būtų matoma. Jei nuomonė nebus atvira ir vieša, žmonės negalės kontroliuoti tų, kurie jiems atstovauja. Atėjo laikas imtis ryžtingų veiksmų ir užtikrinti, kad ES pagaliau galėtų su pasididžiavimu pasakyti, kad mes turime demokratiją ir kad teisėkūros procesas ES yra atviras ir skaidrus.

(Plojimai)

Jean-Pierre Jouyet, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, Komisijos Pirmininko pavaduotoja, ponios ir ponai, žinau, kiek daug svarbos, ypač jūs, pone pirmininke, teikiate skaidrumo klausimui, ir Tarybai pirmininkaujanti Prancūzija jus šiuo atžvilgiu palaiko. Labai svarbu, kad mūsų piliečiai žinotų, kaip jiems svarbūs Europos sprendimai yra priimami, – kalbu apie Europos teisėkūros procesą, – ir mes šioje srityje, žinoma, turime padaryti pažangą.

Aš palankiai vertinu jūsų klausimą, nes jis suteikia mums galimybę išnagrinėti sudėtingą klausimą dėl teisės tarnybų nuomonės viešinimo. Svarstomas klausimas susijęs su Teisingumo Teismo sprendimu, bet mūsų visa skaidrumo politika turi būti įvertinta atsižvelgiant į šį sprendimą.

Teismo sprendimas M. Turco byloje yra svarbus, nes tai pirmas kartas, kai Teisingumo Teismas, nagrinėdamas asmeninę bylą, priėmė sprendimą dėl, kaip jūs pasakėte, teisės tarnybų nuomonės ir jos viešinimo sąlygų. Savo sprendimu Teisingumo Teismas priminė mums, kaip svarbu užtikrinti teisėkūros proceso atvirumą ir skaidrumą, kad piliečiai būtų labiau įtraukti į sprendimų priėmimo procesą. Šiuo sprendimu taip pat nustatoma, kad Reglamentas Nr. 1049/2007 dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, iš esmės, įpareigoja viešinti teisėkūros procese pareikštą institucijos teisės tarnybos nuomonę.

Atsakydamas į jūsų klausimą, pone M. Cappato, norėčiau pasakyti, kad Taryba ėmėsi būtinų priemonių, kad šis Teisingumo teismo sprendimas būtų pradėtas vykdyti 2008 m. liepos mėn. pradžioje. Taryba įvykdė šį sprendimą ir paviešino dokumentą, kurio reikalavo M. Turco. Po to ji priėmė sprendimą pritaikyti savo taikomą praktiką prie Teisingumo Teismo sprendimo ir jame nustatyto principo.

Tiesa, kad sprendime numatomos išimtys, – nors tai buvo pats Teisingumo Teismas, kuris jas apibrėžė atsižvelgdamas į šį sprendimą, – taikomos neskelbtiniams dokumentams ar dokumentams, kurių aprėptis ypač plati. Bet kuriuo atveju, kaip žinote, Tarybos atsisakymas suteikti galimybę susipažinti su dokumentais turi būti pagrįstas.

Taryba yra gavusi daugybę konkrečių prašymų, susijusių su Tarybos teisės tarnybos pateikta teisine nuomone, ir yra išnaginėjusi šiuos prašymus atsižvelgdama į Teismo sprendime nustatytus principus. Tačiau jums žinoma, kad viešas institucijos teisės tarnybos nuomonės paskelbimas gali pakenkti teisėtiems institucijų interesams prašyti objektyvios ir nepriklausomos nuomonės ir ją gauti. Taigi mums reikia surasti pusiausvyrą tarp šių dviejų principų. Būtent todėl įstatymų leidėjas aiškiai siekė apsaugoti konfidencialių dokumentų, kuriuose buvo pateikta teisinė nuomonė, pobūdį ir šiuo aspektu mes savo nuomonės nekeičiame.

Pripažįstu, kad mano atsakymas yra labai techninis, ir už tai atsiprašau. Tačiau toks yra oficialus Tarybos atsakas jai pirmininkaujančios Prancūzijos vardui. Nepaisant to, dabar turiu galimybę persvarstyti skaidrumo politiką. Turime skirti kelis skirtingus šios politikos aspektus. Pirmiausia, tiesioginės galimybės susipažinti su darbo dokumentais požiūriu – o tai sudaro jūsų klausimo esmę – galiu patvirtinti, kad Taryba visapusiškai taiko Reglamento Nr. 1049/2001 12 straipsnio nuostatas, taip pat nuostatas, įtvirtintas Tarybos darbo tvarkos taisyklių II priede, pagal kurias reikalaujama pildyti viešą duomenų registrą ir kuriose nustatomos konkrečios sąlygos dėl tiesioginės galimybės visuomenei susipažinti su Tarybos dokumentais.

Nenoriu apsunkinti jūsų nuobodžia techninio pobūdžio informacija ar konkrečiais skaičiais. Tačiau negalima paneigti fakto, kad skaičiai rodo tikrą padėtį. Taigi noriu pasakyti, kad registre yra nuorodų į daugiau nei milijoną dokumentų, sukurtų nuo 1999 m., su kuriais visuomenė turi galimybę susipažinti. Jūs, be abejo, pasakysite man, kad kiekybė dar neužtikrina kokybės.

Šiuo atveju, regis, svarbiausias dalykas – tai dokumentų su institucijų priimtais sprendimais skaitomumas ir galimybė tarpininkauti juos rengiant. Būtent šiuo klausimu dirba M. Wallström tobulindama teisėkūros procedūras. Be to, tarpinstituciniame susitarime dėl teisės aktų leidybos tobulinimo įtrauktas įsipareigojimas užtikrinti skaidrumą. Pagal šį susitarimą jau buvo imtasi priemonių. Visa Tarybos svarstymų vykdant bendro sprendimo procedūrą medžiaga yra atvira visuomenei. Be to, Taryba reguliariai rengia viešąsias diskusijas ES ir jos piliečiams svarbiais klausimais.

Siekdama pagerinti galimybę visuomenei susipažinti su svarstymų medžiaga, Taryba taip pat sukūrė interneto svetainę, kurioje pateikiami saitai į Tarybos posėdžių vaizdo įrašus, o tai – esu tikras, kad jūs sutiksite – yra labai svarbu ir ypač įdomu.

Tarybai pirmininkaujančioms valstybėms taip pat tenka atitinkamas vaidmuo. Kaip ir ankstesnės pirmininkaujančios valstybės, Prancūzija nemažai investavo į šią svetainę, kurią galite rasti šiuo adresu:

<http://www.ue2008.fr>". Informacija šioje svetainėje pateikta įvairiomis kalbomis, ji taip pat turi internetinę kelių kanalų TV, kaip kad veikia, džiaugiuosi galėdamas tą pasakyti, Europos Parlamento svetainėje.

Trečias ir paskutinis reikalavimas, kurį turime užtikrinti – tai suteikti galimybę visuomenei susipažinti su prašoma informacija. Šiuo tikslu taip pat buvo sukurta vieša informacijos tarnyba – šį klausimą laiku svarbiausiu – nes sritis, kurioje mes prasčiausiai apsiginklavę, yra, be abejo, susijusi su visuomenei teikiama praktinio pobūdžio informacija. Todėl manau, kad piliečiai turi pagrindo būti susirūpinę ir skųstis dėl nepakankamo sistemos nesiskaidrumo. Mums stinga išteklių, svetainių, tinkamos koordinacijos, todėl visuomenė negali laiku susipažinti su naujienomis teisėkūros srityje. Būtent šioje srityje Taryba turi sutelkti savo pastangas.

Tai klausimai, kuriais norėjau pakalbėti. Skaidrumas yra neabejotinai svarbiausias veiksnys. Mums pavyko pasiekti svarbų susitarimą dėl bendravimo su Komisija ir Europos Parlamentu siekiant padidinti skaidrumą ir manau, kad tarpinstitucinės derybos, kurias turėjome su M. Wallström ir Europos Parlamento Pirmininko pavaduotoju, suteiks mums galimybę judėti pirmyn kuo geresnėmis sąlygomis.

Tai kolektyvinė darbo užduotis ir dabar turime jos imtis. Derėtų atminti, kad informavimo ir komunikavimo politikos skaidrumo didinimas, ypač piliečiams skelbtinos praktinės informacijos apie teisėkūros srityje priimamus dokumentus atžvilgiu, yra mūsų politinis siekis. Tam mes turime geriau išnaudoti naujas informacijos technologijas. Žinau, kad šis klausimas vienodai rūpi Europos Parlamentui, Komisijai ir Tarybai.

Margot Wallström, Komisijos Pirmininko pavaduotoja. – Pone pirmininke, norėčiau labai padėkoti gerbiamesiems EP nariams už jų pateiktus klausimus.

Žinoma, kaip mes jau girdėjome, šis sprendimas, kurį Teisingumo Teismas priėmė M. Turco byloje, yra labai svarbus. Komisija visiškai sutinka su Teismo pareiškimu dėl didelės atviro teisėkūros proceso svarbos. Nereikia nė sakyti, kad mes gerbsime šį sprendimą ir jį visapusiškai atsižvelgsime savo kasdieniame darbe.

Norėčiau kuo išsamiau išaiškinti šį klausimą, bet mano atsakymai į jūsų pateiktus penkis konkrečius klausimus turės būti gana glausti. Pirmasis klausimas susijęs su geresne teisės aktų leidyba, mūsų tarpinstituciniais ryšiais ir Reglamentu Nr. 1049/2001. Šis M. Turco byloje priimtas sprendimas susijęs su visuomenės galimybe susipažinti su dokumentais. Jame nėra tiesioginio ryšio su tarpinstituciniu bendradarbiavimu. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo gerinimui mes turime sistemą, kuri, mano galva, puikiai veikia. Abi mūsų institucijos turi geros profesinės patirties bendradarbiavimo teisėkūros procese srityje, kad būtų pasiektas geresnės teisės aktų leidybos tikslas.

Atsakydama į jūsų antrąjį klausimą dėl galimybės susipažinti su viešųjų konsultacijų eiga, pirmiausia norėčiau pakalbėti apie tarpinstitucinių procedūrų duomenų bazę, mūsų žargonu vadinamą duomenų bazę *PreLex*. Ši duomenų bazė buvo sukurta siekiant palengvinti galimybę susipažinti su parengiamųjų teisės aktų dokumentais naudojantis vienu įėjties tašku. Praktikoje tai yra portalas, kuriame pateikiami saitai į svarbiausius parengiamuosius teisės aktus. Šią duomenų bazę tvarko Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras ir informaciją jai pildyti pateikia Komisija. Be to, o tai dar svarbiau, visuomenė gali tiesiogiai prie šios duomenų bazės prisijungti per serverį EUROPA.

Informacija apie Komisijos inicijuojamas viešąsias konsultacijas taip pat prieinama naudojant vieną įėjties tašką tame pačiame serveryje EUROPA. Tai jūsų balsas Europoje. Ši svetainė palengvina galimybę susipažinti su konsultacijų medžiaga ir bendro pobūdžio informacija apie skirtingus Komisijos konsultacijų procesus. Be to, joje pateikiama išsami informacija apie atviras viešąsias konsultacijas, taip pat apie susijusius konsultacijų dokumentus ir apklausas. Šioje svetainėje taip pat galima rasti konsultacijų ataskaitas ir kitą su konsultacijomis susijusią skelbiamą medžiagą.

Atsakydama į jūsų trečiąjį klausimą dėl projekto TRANS-JAI, tiesiog norėčiau patikinti jus, kad visiškai viešą prieigą per paskirtuosius serverius, angliškai vadinamus „public go live“, prie projekto TRANS-JAI svetainės portalo planuojama turėti 2010 m. kovo mėn.

Dėl jūsų ketvirtąjį klausimą, susijusio su skaidrumo ir gero administravimo principais. Žinoma, šie principai tarpusavyje glaudžiai susiję. Mes visada išsipareigoję teikti visuomenei kuo daugiau informacijos, ypač informacijos apie procedūras, susijusias su piliečiais, jų teisėmis ir institucijų vidaus mechanizmu, kurio veikimą, kaip visiems mums gerai žinoma, kartais sudėtinga suprasti. Komisijos svetainėje galima rasti informaciją apie jos organizaciją ir procedūras, joje taip pat yra lengvai prieinamas Komisijos personalo ir jos skirtingų generalinių direktoratų katalogas.

Jūsų paskutinis klausimas, klausimas Nr. 5, susijęs su viešu dokumentų registru ir ombudsmeno rekomendacijos sprendžiant organizacijos „Statewatch“ skundą projektu. Viešas dokumentų registras sukurtas ir naudojamas nuo 2002 m. birželio 3 d., kaip nustatyta Reglamente 1049/2001. Nuo tada Komisija taip pat pildė registrą, skirtą komitologijos procedūroms, ir ekspertų grupių registrą. Mes darome viską, ką galime, kad mūsų vidaus informacijos technologijų sistemos būtų modernizuotos, deja, kaip jums žinoma, per vieną dieną to padaryti neįmanoma. Bet viena yra aišku: šis darbas tęsiamas. Mes visada atsižvelgiame į poreikį išplėsti šio viešo registro aprėptį.

Konkrečiai dėl ombudsmeno rekomendacijos projekto. Komisija, žinoma, pateikė savo išsamią nuomonę. Šiame dokumente mes pripažįstame, kad dar turime išplėsti mūsų viešų registrų aprėptį, ir patvirtiname savo įsipareigojimą toliau juos plėtoti, kad būtų užtikrintas didesnis skaidrumas. Vienu klausimu mes vis dėlto nepritarėme ombudsmeno nuomonei. Savo išvadose ombudsmenas teigia, kad Komisija turėtų – cituoju – „įtraukti į registrą visus dokumentus, apibrėžtus 3 straipsnio a dalyje“. Galiu pritarti šios išvados tikslui ir siekiui, bet jų įgyvendinimas, deja, neįmanomas. Tiesiog neįmanoma suderinti Reglamento 1049/2001 3 straipsnio a dalyje plačiai ir netiksliai apibrėžtos „dokumentų“ sąvokos su vienu visiškai išsamiumi viešu registru. Užuoat kūrus vieną bendrą registrą, turėtų būti pateikti saitai ar sukurti skirtingi įėjimo taškai.

Galėčiau, žinoma, paminėti, kad esu sukūrusi savo korespondencijos registrą, su kuriuo galima susipažinti tiesiogiai svetainėje, taip pat galėčiau paminėti kitus pavyzdžius, kokių iniciatyvų galima imtis už formalios teisėkūros ribų, pvz., tobulinti registrus, užtikrinti didesnę patogumą vartotojui ir informacijos prieinamumą, aktyviau platinti ir greičiau spausdinti dokumentus. Bet tai nėra mūsų šiandieninių diskusijų tema. Esu tikra, kad turėsime kitų progų išsamiau aptarti šiuos svarbius klausimus.

Charlotte Cederschiöld, PPE-DE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, veikiančios skaidrumą reglamentuojančios taisyklės bei duomenų ir informacijos apsauga yra ES patikimumo ir teisėtumo prielaida.

Skaidrumas sprendimų priėmimo procese ypač būtinas, kai kyla abejonių dėl Europos demokratijos. Valstybės narės turi skirtingą patirtį. Aktyvesnis keitimasis patirtimi gali pagerinti administravimą ES, taip pat valstybėse narėse. Nuo 2001 m., kai buvo priimti ES teisės aktai dėl skaidrumo, mes padarėme didelę pažangą.

Daugelyje valstybių narių jau veikia tam tikros rūšies Informacijos laisvės aktas – Švedijoje ir Suomijoje nuo 1776 m., kitose šalyse, pvz., Airijoje, tik prieš kelerius metus. Reikia laiko, – turime į tai atsižvelgti, – kad būtų įtvirtintas bendras elgesio ir požiūrio modelis. Viena nacionalinė formulė negali būti taikoma visai ES. Valstybių narių kultūros perdėm skiriasi. Tikroje demokratijoje atviras valdymas būtinas. Visam procesui įtakos daro tai, kad skaitmeninė revoliucija keičia mūsų visuomenę informacine visuomene.

Vienas svarbus dalykas, kurį reikia labiau išplėtoti Reglamente Nr. 1049 – tai pusiausvyra tarp konfidencialumo ir skaidrumo. Mums reikia atviro sprendimų priėmimo proceso, kuriame būtų gerbiama viešojo intereso viršenybė nepažeidžiant institucijos ar asmens teisių į konfidencialumą. Negalima leisti, kad teisminis sudėtingų bylų, pvz., dėl konkurencijos taisyklių pažeidimų, aiškinimas būtų paliktas bulvarinės spaudos vertinimui.

Teismo sprendimas M. Turco byloje gali prisidėti prie teisėkūros tobulinimo. Kokias praktines išvadas iš šios bylos Komisija ir Taryba padarė?

Michael Cashman, PSE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, man, kaip pranešėjui Reglamento Nr. 1049/2001 klausimu, šios diskusijos labai įdomios. Tačiau man keista, – nes žinau, kad šį vakarą vykstančių diskusijų dalyviai yra visiškai įsipareigoję kalbėti atvirai ir skaidriai, – kad tai, kodėl nebuvo padaryta viskas, kas įmanoma, argumentuojama pasakymu, kad „mums reikia daugiau laiko“. Tai nepriimtina.

Tik 30 % Europos gyventojų pasitiki Europos Sąjunga. Kodėl? Todėl, kad jie jaučiasi visiškai atskirti nuo to, kas daroma jų vardu. Tad nuostabu, kad dabar M. Turco bylos atvejį jiems galime pateikti kaip teigiamą pavyzdį. Kodėl tam, kad institucija būtų priversta elgtis deramai, ją besispardančią ir šaukiančią teko atvesdinti į EB Teisingumo Teismą?

Vien paaiškinimo mums nepakanka. Ponia Komisijos narė M. Wallström, žinau, kad jus ne mažiau nei mane erzina ir sekina šie ginčai, bet vis dėlto nepakanka pasakyti, kad „mums reikia daugiau laiko“. Tiesą sakant, mes turime parodyti savo piliečiams, kad gebame ne tik paaiškinti jiems, kodėl priimame tokius sprendimus, bet ir tai, kaip priimame juos ir kokia teisine nuomone remiamės, nes jei to nepaaiškinsime, atskirsime žmones nuo Europos projekto.

Šį vakarą išgirdome argumentą, kad kai ko negalime padaryti dėl to, kad, pvz., dokumentų sąvoka nėra pakankamai tiksliai apibrėžta. Šis apibrėžimas yra visai tikslus. Iš tikrųjų, dokumentų sąvoka apibrėžta

visiškai tiksliai. Šiame apibrėžime kalbama apie visus trijų institucijų ir jų įsteigtų įstaigų laikomus, gaunamus ir rengiamus dokumentus. Pati dokumento sąvoka taip pat aiškiai apibrėžta. Tad turėkime drąsos sukurti atvirą dokumentų registrą, o ne painiavą, kokią turime dabar, kai prisijungus prie registro neįmanoma patekti į visus kitus registrus ir naudotis visais kitais saitais, nes jie nepateikti.

Šiuo metu tai ne registras, o painiava, kurioje mūsų piliečiai pasimeta. Atverkime savo piliečiams duris į visas tris mūsų institucijas ir tapkime atviri viešajai nuomonei. Sakau jums, kad jei to dabar nepadarysime, birželio mėn. vykstančius rinkimus laimės ekstremalios partijos, priešškai nusiteikusių ES ir jos institucijų atžvilgiu. Imkimės veiksmų dabar. Tai nėra neįmanoma.

Eva-Britt Svensson, GUE/NGL frakcijos vardu. – (SV) Pone pirmininke, Teisingumo Teismas atlieka svarbiausią vaidmenį ES sistemoje. Jis turi įgaliojimus aiškinti politinius sprendimus. Aiškinant ES teisės aktus, viršenybė tenka Teisingumo Teismo sprendimui, neatsižvelgiant į ginčijamos teisėkūros priemonės tikslą ar jos priėmimo prielaidas. Taip buvo Lavalio, Rufferto ir kitų bylų atvejais, kai Teisingumo Teismas priėmė darbuotojams nepalankų sprendimą.

Kita vertus, M. Turco byloje Teisingumo Teismas priėmė teigiamą sprendimą. Tą vertinu palankiai, bet neatsisakau savo pagrindinės kritikos dėl to, kad Teisingumo Teismas nulemia ES politiką ir taria paskutinį žodį visuose ginčiuose.

M. Turco byloje palankiai vertinu tai, kad Teisingumo Teismas pripažino visišką piliečių teisės kontroliuoti teisėkūros procesą viršenybę. Tai žingsnis teisinga kryptimi, deja, turiu pasakyti, kad ES dar turi daug ką padaryti, kad būtų atsisakyta uždaro darbo metodų, kai tik tie, kurie yra viduje, mato, kur einama. Šiuo atveju galiausiai kalbama apie demokratiją, visuomenės dalyvavimą ir skaidrumą.

Svarbu, kad šiuo metu persvarstant reglamentą dėl visuomenės galimybės susipažinti su dokumentais į Teisingumo Teismo sprendimą M. Turco byloje būtų atsižvelgta.

Costas Botopoulos (PSE). – (EL) Pone pirmininke, Teisingumo Teismo sprendimas M. Turco byloje yra svarbus žingsnis teisės ir demokratijos požiūriu. Jis paaiškina visuomenės intereso sąvoką, apibrėžta Reglamente Nr. 1049/2001, reglamentuojančiame visuomenės galimybę susipažinti su dokumentais. Aiškinant šią sąvoką viršenybė turi būti teikiama visuomenės teisei susipažinti su dokumentais, kurių pagrindu priimami sprendimai, o ne vidaus procedūrų, pagal kurias sprendimai priimami, slaptumui.

Kitaip tariant, pagal sprendimą M. Turco byloje svarbu užtikrinti, kad piliečiai ne tik žinotų, – nes jie turi tokią teisę, – kaip ir kodėl sprendimas priimamas, bet taip pat tai, kokiais dokumentais remiantis šis sprendimas priimamas, todėl tie dokumentai turi būti kuo plačiau viešinami.

Šiandien pateikėme žodinius klausimus, kad paragintumėme Komisijos ir Tarybos tarnybas atsižvelgti į šį sprendimą. Kaip Tarybos Pirmininkas J. P. Jouyet paragino, Reglamento Nr. 1049/2001 nuostatos turėtų būti aiškinamos atsižvelgiant į šią naują precedentinę teisę.

Žinoma, gali iškilti tam tikrų problemų, susijusių su tuo, ką vadiname dokumentų, ypač dokumentų, kuriuose pateikiama Teisės tarnybos nuomonė, slaptumu. Tą puikiai žinau, nes esu teisininkė. Tačiau tokie dokumentai neturėtų likti slapti, jei dėl to kyla problemų. Priešingai, manau, kad turėtumėme siekti radikalaus pokyčio skaidrumo kultūroje. Skaidrumas – tai pusiausvyra ir pagarba procedūrai, o ne žinojimo baimė.

Leiskite man baigti šiais žodžiais: mes iš tikrųjų turime suprasti skirtumą tarp to, kas iš tikrųjų vyksta Taryboje, ir to, kas vyksta mūsų pačių institucijoje. Visuomenė turi beveik neribotą galimybę susipažinti su Europos Parlamento posėdžių medžiaga ir dokumentais. Manau, kad Teisingumo Teismo sprendimas M. Turco byloje suteikia galimybę Tarybai taip pat imtis tokios praktikos.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - Pone pirmininke, norėčiau pakalbėti klausimu, kurį teisingai iškėlė Michael Cashman, susijusiu su „žmonių atskyrimu“. Be abejo, Airijoje Lisabonos sutarties klausimu vykusiose diskusijose žmonės buvo atskirti. Bet šiuo atveju nereikėtų savęs labai kaltinti, nes valstybės narės labai linkusios kaltinti Europą už sprendimus, kurie joms nepatogūs net jei pačios jiems pritarė. Manau, visiems mūsų išrinktiems politikams, vyriausybėms, opozicijai ir visiems šiuose Rūmuose atėjo laikas suaugti ir sakyti teisybę.

Nuliūdau šią savaitę perskaičiusi šiame žurnale, ką nerenkamas, niekam neatsiskaitantis turtingas elitas skelbia apie nerenkamą elitą Briuselyje. Koks įžūlumas! Bet jei mes nepadarysime to, apie ką kalbėjo Michael Cashman, ir neduosime atkirčio panašioms kalboms, birželio mėn. rinkimai taps katastrofa Europos žmonėms. Tad atėjo laikas tiems iš mūsų, kurie taip mano, apie tai pareikšti garsiai.

Anneli Jäätteenmäki, *autorė*. – (FI) Pone pirmininke, šis Teisingumo Teismo sprendimas yra svarbus ir besąlyginis. Jis aiškiai rodo, kad teisėkūros procesas ES turi būti demokratiškai tikrinamas žmonių ir kad institucijų apsauga sprendimų priėmimo procese yra antrinės svarbos klausimas. Tai neabejotinai aiškus argumentas.

Atsižvelgiant į tai, mane, tiesą sakant, pateikti atsakymai gana nuvylė. Iš Tarybos išgirdau tik tai, ir apie tai buvo pabrėžta kelis kartus, kad užtikrinti skaidrumą ir atvirumą yra svarbu. Be šios minties nieko daugiau neišgirdau. Kas buvo padaryta? Komisija tik prašo daugiau laiko.

ES institucijų reakcija į šį Teisingumo Teismo sprendimą iš tikrųjų įdomi. Kas, jei mūsų piliečiai sureaguotų į Teisingumo Teismo sprendimą taip, kaip Komisija ir Taryba, ir jo visiškai nepaisytų? Jiems tiesiog būtų neleista taip elgtis.

Marco Cappato, *autorius*. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Taryba, kuriai pirmininkauja Prancūzija, paminėjo, kad ji paviešino apie milijoną dokumentų. Kalbant apie galimybę susipažinti su šiais dokumentais, reikėtų pasakyti, kad turi būti užtikrinta ir kiekybė, ir kokybė, bet ne tik. Būkime sąžiningi ir pripažinkime, kad turime problemą, susijusią su tam tikros rūšies dokumentais: su posėdžių dokumentais ar dokumentais, lydinčiais sprendimų priėmimo procesą.

Būtent to šiandien pasigendama. Pateiksiu jums pavyzdį: Nuolatinų atstovų komiteto (COREPER I) dokumentai, kuriuos taip sudėtinga surasti, ar dokumentai užsienio politikos klausimais yra traktuojami kaip diplomatiniai dokumentai ir todėl nėra skelbiami registre. Tačiau šie dokumentai labai svarbūs norint susipažinti su sprendimų priėmimo procesu.

Pateikiau tik vieną pavyzdį, nes man skirtas laikas labai ribotas. Atsižvelgdamas į mums pateiktus atsakymus, manau, kad šis sprendimas turėtų būti vertinamas kaip galimybė, o ne pavojus Europos institucijų veikimui.

Jean-Pierre Jouyet, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nare, ponios ir ponai, šių diskusijų eigoje išaiškėjo, kad mes iš tiesų privalome padidinti skaidrumą ir daugiau bendrauti su visuomene, nes, kaip buvo pabrėžta, piliečiai iš tikrųjų nelabai supranta, kaip Europa veikia.

Didesnis skaidrumas ir geresnis bendravimas eina ranka rankon. Kaip minėjau, tai pagrindas, kuriuo remdamiesi pasirašėme politinį susitarimą su M. Wallström ir A. Vidal-Quadrasu dėl geresnio tarpusavio bendravimo. M. Cappato ir A. Jäätteenmäki yra teisūs sakydami, kad mes turime būti skaidresni ir aiškinti, kaip dirbame. Būtent tuo tikslu Taryba ketina panaudoti naujas technologijas.

Net susipažinęs su visais man pateiktais argumentais, aš sutinku su M. Cappato išsakyta mintimi, kad milijonais skaičiuojami dokumentai dar nereiškia didesnio skaidrumo. Svarbu, kad žmonėms būtų pateikiami dokumentai, kurių jie prašo, ir kad tie dokumentai būtų geros kokybės. Nuolatinų atstovų komiteto dokumentus, apie kuriuos kalbėjote, pvz., galima rasti internete, nors jie ne visada buvo pateikiami tinkamu laiku dėl technologinių išteklių stokos. Dabar mes turime įdiegti technologiją, padėsiančią mums užtikrinti, kad jūsų iškeltos problemos būtų išspręstos.

Kalbant atvirai, mes taip pat turime užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp teisinio pagrindo, tikro skaidrumo ir realiai taikomų procedūrų. Yra procedūrų ir diplomatinų klausimų, kurie iš tikrųjų yra sudėtingi ir kurių atžvilgiu turi būti užtikrinta žodžio laisvė, teisė laisvai reikšti nuomonę ir teisė dalyvauti sprendimų priėmimo procese. Galiu pasirodyti jums perdėm konservatyvus, bet manau, kad šia pusiausvyra taip pat turime pasirūpinti.

Tarybai pirmininkaujanti Prancūzija pradėjo Reglamento Nr. 1049/2001 persvarstymą ir šį procesą ketinama užbaigti greitai. M. Cashman šiuo atžvilgiu visiškai teisus. Jo padedami ir užtikrinę gerą koordinavimą mes sklandžiai judame pirmyn ir tikimės, kad Prancūzijos pirmininkavimo Tarybai kadencijos pabaigoje bus padaryta didelė pažanga.

Kaip minėjau, turime užtikrinti, kad, kaip pažymėjo M. Cappato, kokybei būtų teikiamas didesnis dėmesys nei kiekybei, nes per daug informacijos taip pat sukuria problemų. Kai informacijos per daug, piliečiams sunku po ją naršyti. Ši problema egzistuoja ir Europos lygmeniu. Mes turime būti pajėgūs padėti piliečiams šioje informacijos gausoje susigaudyti.

Ką tai reiškia? Tai reiškia, kaip minėjau savo pristatyme, kad turime užtikrinti visapusišką piliečių informavimą praktiniais klausimais, klausimais, susijusiais su jų teisėmis, su tuo, kokią įtaką jiems turės priimami sprendimai, kaip vyksta sprendimų priėmimo procesas ir kokių teisiniu pagrindu sprendimai priimami. Šiuo požiūriu nėra abejonės, kad turime apgalvoti klausimą, susijusį su Tarybos turimais ištekliais.

Manau, kad jūs Komisijoje susiduriate su tokia pačia problema, kai, pvz., turite paaiškinti teisinį jūsų priimamų sprendimų, ypač susijusių su MVĮ, pagrindą, bet valstybėje narėje ar institucijoje yra vienas ar du žmonės, gebantys atsakyti į šiuos klausimus, o jei šis asmuo ar asmenys atostogauja, tai niekas daugiau to padaryti negali. Susidarius tokiai padėčiai, piliečiai ir MVĮ turi laukti atsakymo du ar tris mėnesius.

Galiausiai mes turime suteikti politinę prasmę mūsų diskusijoms. Šiuo metu, kai rengiamės Europos rinkimams, – žinau, kad Europos Parlamentas tam visiškai įsipareigojęs, – galite pasikliauti, kad Tarybai pirmininkaujanti Prancūzija užtikrins šios pareigos užtikrinti skaidrumą pateikiant paaiškinimą, šio praktinio ir konkretaus įsipareigojimo taikymą, nes jei to nepadarysime, šiuo atžvilgiu sutinku su M. Cashmanu, kitus Europos rinkimus laimės ekstremistai, o to mes, žinoma, nenorime.

Margot Wallström, Komisijos Pirmininko pavaduotoja. – Pone pirmininke, pirmiausia noriu patikinti, kad Komisija, žinoma, taip pat gerbs M. Turco byloje priimtą Teisingumo Teismo sprendimą ir jį vykdys. Teismo sprendime, iš esmės, teigiama, kad šiuo atveju Taryba buvo neteisi ir kad ji turi pakoreguoti savo procedūras. Esu tikra, kad Taryba įvykdys šį sprendimą.

Toks buvo pradinis šių diskusijų taškas. Tačiau jis iš dalies buvo supainiotas su mūsų diskusijomis dėl Reglamento Nr. 1049/2001. Teismo sprendimas M. Turco byloje ir Reglamentas Nr. 1049/2001 yra du skirtingi dalykai. Kaip jums žinoma, mes pateikėme pasiūlymą ir dabar Reglamentas Nr. 1049/2001 yra persvarstomas.

Taip pat manau, kad tai, ką pasakiau, buvo neteisingai suprasta. Aš neprašiau, kad mums būtų suteikta daugiau laiko. Aš aiškinau, kad mūsų informacijos technologijos priemonių modernizavimo procesas turi būti nenutrūkstamas, nes to negalima padaryti per vieną naktį. Mes jau turime registrą, kurį dabar pildome įvairiais dokumentais, pvz., komitologijos ir visų ekspertų grupių dokumentais. Tačiau – stengiausi būti labai atvira atsakydama į vieną iš pateiktų penkių klausimų – nesu įsitikinusi, kad turėti vieną registrą yra geriausia išeitis. Čia tas pats, kaip turėti vieną visos Europos telefonų knygą, užuot turėjus skirtingų valstybių narių telefonų knygas.

Ar iš tikrųjų manote, kad turėti didžiulę telefonų knygą, skirtą visai Europai, yra geresnis sprendimas nei sukurti skirtingus įeities taškus? Nes dokumentų sąvokos apibrėžimas, kurį šiandien paprašėte savo konkrečiame klausime pateikti, yra išdėstytas konkrečioje pastraipoje, kurioje taip pat kalbama apie garsinę ir vaizdinę informacijos formą. Šis apibrėžimas labai platus. Ar iš tikrųjų manote, kad piliečiams bus patogiau naudotis vienu įeities tašku, skirtu visai šiai skirtingai informacijai?

Šį klausimą turėtumėme apsvastyti, bet nesu tikra, kad toks paprastas sprendimas kaip šis yra tinkamas. Mes nepritariame šiai nuomonei. Mūsų priemonių modernizavimas šioje srityje yra nuolatinis procesas, nes pokyčiai informacijos technologijų srityje vyksta labai sparčiai. Tačiau, regis, mus vienija bendri tikslai: užtikrinti skaidrumą, atvirumą ir galimybę visuomenei susipažinti su dokumentais. Tai pagrindinis dalykas, dėl kurio toliau kovosime, ir, žinoma, vykdysime M. Turco byloje priimtą Teisingumo Teismo sprendimą.

Konkrečiu klausimu, susijusiu su labai ypatingu projektu, aš tik paminėjau planuojamą 2010 m. datą. Apskritai, mes neprašome daugiau laiko, nes didesnio atvirumo ir skaidrumo užtikrinimas piliečiams, nes jie iš tikrųjų turi būti informuojami, yra nuolatinis darbas. Šis principas būdingas visų mūsų institucijų kultūrai ir nuostatoms.

Kartu su jūsų kolegomis plovimais pritariau jūsų puikiai kalbai, nes jūs nurodėte atspirties tašką, prie kurio dabar turime susitelkti: atsiverti ir sukurti prieigą prie mūsų informacijos. Manau, kad mūsų atviri svarstymai padės žmonėms patiems kompetentingai įvertinti tai, kas vyksta, ir kodėl mūsų darbotvarkėje yra tiek daug svarbių klausimų.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

21. Vienos minutės kalbos svarbiais politiniais klausimais

Pirmininkas. – Kitas klausimas – vienos minutės kalbos svarbiais politiniais klausimais.

Georgios Papastamkos (PPE-DE). – (EL) Pone pirmininke, aš, kaip Tarptautinės prekybos komiteto narys, savaime aišku, šiek tiek domiuosi, kaip plėtojami ES ir Kinijos santykiai. Todėl pastebėjau, kad ES prekybos deficitas, 2007 m. duomenimis, išaugo iki apytikriai 160 mlrd. EUR.

Šis deficitas susidarė dėl rimtų kliūčių patekti į Kinijos rinką. Žinoma, prie to taip pat prisidėjo konkurencinis Kinijos produkcijos pranašumas, bet jis atsirado dėl ekonominio, socialinio ir ekologinio dempingo praktikos.

Tačiau šis neproporcingas prekybos santykis yra ne vienintelis dalykas, keliantis susirūpinimą. Nerimą taip pat kelia iš Kinijos atvežamų produktų sauga. Todėl mes turėtumėme – šiuos žodžius skiriu konkrečiai Komisijai – užtikrinti, kad iš Kinijos atvežamos prekės būtų kruopščiai ir veiksmingai tikrinamos siekiant užtikrinti visuomenės sveikatos ir Europos vartotojų interesus, taip pat Europos produkcijos konkurencingumo apsaugą.

PIRMININKAVO: Diana WALLIS

Pirmininko pavaduotoja

Neena Gill (PSE). - Ponia pirmininke, pastarųjų dienų neramumai finansų rinkose pakeitė pasaulį. Jau kurį laiką mums visiems nerimą kelia galimos problemos pasaulio finansų sistemoje, o mus pasiekiančios žinios apie vieną po kito bankrutuojančius didžiausius bankus yra stulbinančios.

Todėl palankiai vertinu JK vyriausybės šiandien dedamas pastangas padidinti stabilumą. Nors JK nepriklauso euro zonai, priemonės, kurių ėmėsi šios valstybės narės vyriausybė, atitinka sprendimus, kuriuos vakar priėmė ES ekonomikos ir finansų ministrų taryba. Tik norėtusi, kad panašių priemonių būtų imtasi ir kai kuriose euro zonai priklausančiose valstybėse narėse. Kad galėtume įveikti prieš mus iškilusius iššūkius, Europos Sąjungai būtina imtis lyderio ir strategijos koordinavimo su ES valstybių narių vyriausybėmis vaidmens. Europa privalo imtis pagrindinio vaidmens, o ne likti galinėje eilėje, ypač jei ES nori susijungti su Europos žmonėmis.

Bet mes taip pat turime pripažinti, kad šios krizės atsiradimą nulėmė prastas rinkos veikimas, tinkamo teisinio reguliavimo nebuvimas, taip pat kelių savanaudžių asmenų sprendimas išmokėti sau didžiules premijų sumas, kuris neigiamai paveikė milijonų, net milijardų žmonių visame pasaulyje gyvenimą. Turime užtikrinti, kad tokie nusikalstamo aplaidumo atvejai daugiau nepasikartotų ir kad tie, dėl kurių kaltės tokia padėtis susidarė, atsakytų už savo veiksmus.

Cristian Silviu Buşoi (ALDE). - (RO) Ponios ir ponai, pasinaudojęs šia proga norėčiau dar kartą paraginti, kad Europos Sąjunga aktyviau įsitrauktų į veiklą gerinant sveikatos priežiūros paslaugas ES valstybėse narėse.

Tikra tiesa, kad sveikatos priežiūros sistemos organizavimas priklauso valstybių narių kompetencijai, bet Europos bendrija taip pat turi tam tikros kompetencijos ir jos svarbus vaidmuo sveikatos sektoriuje buvo patvirtintas Lisabonos sutartyje.

Europos Sąjungos gyventojai senėja ir susiduria su naujomis grėsmėmis: pandemijomis, rimtais fiziniais ir biologiniais incidentais ir bioterorizmu. Todėl turime pasistengti surasti sprendimą, kaip apsaugoti gyventojus nuo visų šių grėsmių.

Taip pat turėtumėme sukurti mechanizmą, skirtą struktūriniam valstybių narių bendradarbiavimui, keitimuisi informacija ir geriausia patirtimi ligų prevencijos ir gydymo ES šalyse srityje.

Direktyva dėl tarpvalstybinio medicinos paslaugų teikimo buvo gera iniciatyva. Tačiau manau, kad reikia daugiau panašių iniciatyvų, nes Europos institucijos turėtų imtis svarbaus vaidmens mažinant sveikatos priežiūros srityje tarp valstybių narių esantį atotrūkį.

László Tóké (Verts/ALE). - (HU) Ponia pirmininke, kaip krikščionis, vengras ir Europos Parlamento narys, noriu viešai pasisakyti gindamas Europos Sąjungos valstybėje narėje Slovakijoje gyvenančios vengrų bendruomenės, sudarytos iš maždaug pusės milijono narių, interesus. Kitaip tariant, kalbu gindamas demokratines Europos vertybes. Galiu pasveikinti Slovakiją pasiekus gerų rezultatų ekonomikos srityje, bet su apgailestavimu turiu pažymėti, kad prieš Slovakijos vengrus nukreipta itin nacionalistinė propaganda kelia bauginančią isteriją. Prašau Europos Parlamento Pirmininko Hanso-Gerto Pötteringo, Europos Parlamento ir Komisijos imtis veiksmų prieš šiurkščius žmogaus ir tautinių mažumų teisių pažeidimus, nepakantumą tautinėms mažumoms, žodinę agresiją ir diskriminaciją Slovakijoje. Kaip Europos Parlamento narys, esu pasirengęs imtis tarpininko vaidmens Vengrijos ir Slovakijos sutarimo labui.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN). - (PL) Ponia pirmininke, norėčiau atkreipti Parlamento dėmesį į krikščionių bendruomenės padėtį Vietname. Penkiasdešimt metų jie buvo verčiami atsisakyti savo tikėjimo, jų turtas buvo konfiskuojamas, todėl jie turėjo palikti savo namus ir apsigyventi skirtinguose regionuose. Pastaruoju metu toks krikščionių persekiojimas ypač akivaizdus Hanojuje, kur valdžia žiauriai elgiasi su

katalikais iš Thai Ha bendruomenės, kurie protestuoja prieš šiai Atpirkimo tėvų kongregacijos vadovaujamai bendruomenei priklausančių žemių atėmimą.

Pavyzdžiui, rugpjūčio 31 d. procesijos dalyviai buvo žiauriai sumušti. Daugiau kaip dvidešimt asmenų patyrė rimtus sužalojimus ir buvo nugabenti į ligoninę. Žurnalistai, įskaitant reporterį Beną Stockingą iš „Associated Press“ agentūros, taip pat buvo mušami. Turime padaryti viską, kas įmanoma, kad Vietname, šiuo metu priklausančiame JT Saugomo Tarybai, būtų gerbiamos žmogaus teisės.

Gabriele Zimmer (GUE/NGL). – (DE) Ponia pirmininke, šį vakarą mano pranešimas dėl socialinės įtraukties skatinimo ir kovos su skurdu, įskaitant vaikų skurdą, yra paskutinis darbotvarkės klausimas. Tai pranešimas savo iniciatyva, pateikiamas pagal Darbo tvarkos taisyklių 131 straipsnio a dalį ir 45 straipsnį dėl trumpų pristatymų plenariniuose posėdžiuose, t. y. dėl pristatymų, dėl kurių EP nereikia išsamiai diskutuoti ir kurių atžvilgiu nesuteikta galimybė siūlyti pakeitimus.

Aš prieštarauju tokiam Europos Parlamento narių teisių apribojimui ir raginu mus, Europos Parlamentą, pakeisti šias taisykles. Neteisinga, kad tokiais svarbiais klausimais kaip skurdo mažinimas ir socialinė atskirtis mes negalime Parlamente atvirai diskutuoti. Nepaisant to, šis pranešimas buvo išsamiai aptartas komitete ir jo atžvilgiu buvo pateikta du šimtai pakeitimų ir keturiasdešimt kompromisinių pakeitimų.

Tai klausimas, susijęs su visuomenės interesu, o mes patys atsisakome kai kurių savo teisių išsamiai diskutuoti tokiais klausimais Parlamente.

Urszula Krupa (IND/DEM). – (PL) Ponia pirmininke, Indijoje induistai budeliai žiauriai nužudė krikščionių kankinius ir toks smurtas neslūgsta. Katalikų Bažnyčia kreipėsi į įvairių pasaulio šalių vyriausybes ir tarptautines organizacijas prašydama suteikti pagalbą Indijos, Irako ir Vietnamo krikščionims, bet iki šiol jokia reali pagalba nebuvo suteikta. Liūdna, kad reakcija į krikščionių persekiojimą tebėra pasyvi, ne tik iš vietos vyriausybių ir teisinių institucijų, bet taip pat iš kitų demokratinių šalių vyriausybių ir tarptautinių institucijų, kurios kitais atvejais aktyviai kovoja su žmogaus teisių pažeidimais, pusės. Tai taip pat taikytina Europos Sąjungai.

Todėl norėčiau Europos Parlamente pareikšti protestą dėl to, kad žmogaus teisių pažeidimai Indijoje, Irake ir Vienne yra ignoruojami – šiuos žodžius taip pat skiriu Komisijai – ir kreipiuosi prašydama diplomatinio įsikišimo ir protesto prieš tokius barbarizmo atvejus. Pasyvi reakcija į tokį persekiojimą gali būti įrodymu, bylojančiu apie tam tikros rūšies diskriminaciją katalikų atžvilgiu.

Sergej Kozlík (NI). – (SK) Per pastaruosius penkiasdešimt metų kadaise stipri per 200 000 narių turėjusi slovakų bendruomenė Vengrijoje buvo beveik sunaikinta. Kita vertus, vengrų bendruomenės aplinkinėse šalyse, įskaitant Slovakiją, auga. Padėtis paradoksali, nes vengrai daugelį metų bandė įtikinti europiečius, kad būtent jų tautinė mažuma yra engiama.

Kai kurie dabartiniai Vengrijos politiniai vadovai atvirai kalba apie Didžiosios Vengrijos idėją. Liūdna, kad šios kalbos liko nepastebėtos aukštesniuose Europos politiniuose sluoksniuose. Vengrijos parlamentas savo rūmuose organizuoja tarpvalstybinį vengrų kilmės parlamento narių forumą Karpatų baseino klausimu. Vengrų etninių politinių partijų Slovakijoje ir Rumunijoje atstovai susitinka atvirai diskutuoti dėl autonomijos. Šiandieninėje Europoje toks požiūris yra nepriimtinas ir pavojingas.

Marian Zlotea (PPE-DE). – (RO) Ponia pirmininke, Rumunija susidūrė su rimta problema, kuri kelia grėsmę Europos piliečių saugai ir sveikatai. Kalbu apie ligoninėse naudojamus iš Kinijos importuotus nesterilius chirurginius siūlus.

Rumunijos Sveikatos apsaugos ministerija apie šią problemą žino jau nuo rugpjūčio mėn., bet nepaisydama įspėjimų, kad tokių siūlų naudojimas gali sukelti infekciją ar net mirtį, ji nesiėmė jokių veiksmų.

Pradėta skambinti pavojaus balsais tik po to, kai dėl infekcijos vienoje ligoninėje mirė pacientas ir panaši grėsmė iškilo kitiems ligoniams. Manau, šis atvejis galėtų būti įspėjimu ne tik Rumunijai, bet ir visai Europai.

Tai, kad vis daugiau iš Kinijos importuojamų prekių yra ginčytinos kokybės ir kelia grėsmę Europos piliečių saugai ir sveikatai, yra labai rimta.

Ne taip seniai turėjome problemų su saldainiais, taip pat importuotais iš Kinijos, pagamintais naudojant pieno miltelius, kuriuose rasta melanino. Mes importuojame prekes iš Kinijos, nes jos yra pigios, bet manau, kad Europai pirmoje vietoje turėtų rūpėti jos piliečių sveikata.

Prašau Komisijos narės A. Vassiliou pradėti tyrimą, kad tokių incidentų valstybėse narėse daugiau nebūtų. Turime imtis skubių priemonių ir tikrinti produkciją, kad kenksmingų prekių importas į vidaus rinką būtų stabdomas laiku.

Pierre Priébetich (PSE). – (FR) Ponia pirmininke, apie mažą paklausą naujiems automobiliams byloja Europos automobilių pramonės nuosmukis. Pirmaujanti automobilių gamybos įmonė Prancūzijoje ką tik paskelbė mažinanti 4 000 darbo vietų šalyje ir 2 000 darbo vietų Europoje.

Nepaisant to, kad bendrovės pelnas pirmajame pusmetyje išaugo 37 %, ji ketina toliau mažinti darbo vietų skaičių. Dangstantis racionalizacijos pretekstu per daug rūpinamasi pelningumu, bet nepagalvojama apie ambicingesnę pramonės politiką ar, kas dar svarbiau, apie darbininkus.

Norėčiau kalbėti šių darbininkų vardu, kuriuos šios priemonės paveikė labiausiai ir kurie tapo tokios padėties aukomis, ir paraginti gamintoją persvarstyti savo strategiją, kad būtų išsaugotos darbo vietos.

Mus ištikusios užimtumo krizės metu darbo vietų išsaugojimas turėtų būti mūsų prioritetas. Atsižvelgiant į tai, priimant sprendimą dėl pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo siekiama sumažinti naujų automobilių taršą CO2 išlakomis, būtina užtikrinti pusiausvyrą tarp skirtingų aspektų: tvarios plėtos ir užimtumo apsaugos taikant visuose lygmenyse naujovišką pramonės politiką, ypač socialiniu lygmeniu.

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Italijoje pažeidžiami demokratijos principai ir į tai norėčiau atkreipti savo kolegų EP narių dėmesį: jau aštuoniolika mėnesių Italijos parlamentas atsisako išrinkti Konstitucinio teismo teisėją, nors tai reikalaujama Italijos konstitucijoje, ir jau pusmetį Italijos parlamentas atsisako paskirti parlamento komitetą, atsakingą už informacijos sistemos priežiūrą.

Neturiu laiko leisti į detales. Mes išdalijome EP nariams dokumentų paketą, kuriame pateikiama išsami informacija. Mano kolega Marco Pannella praeito šeštadienio vidurnaktį paskelbė bado streiką ir nuo to laiko nieko nevalgo ir negeria protestuodamas prieš neteisėtus Italijos prezidento veiksmus. Gavome pasitikėjimo balsus iš 25 parlamento narių, kurie pasirašė rezoliuciją, parengtą vadovaujantis Steigimo sutarties 7 straipsniu. Man skirtas laikas baigiasi, todėl norėčiau paprašyti jūsų susipažinti su rezoliucijos tekstu ir jį paremti.

Milan Horáček (Verts/ALE). – (DE) Ponia pirmininke, šiais metais minėsime 60-ąsias JT Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos metines. Per pastaruosius šešiasdešimt metų nesuskaičiuojama daugybė žmogaus teisių gynimo grupių ir organizacijų visame pasaulyje, pvz., Chartija 77 Čekoslovakijoje, „Solidarumas“ Lenkijoje ir žmogaus teisių judėjimas Lotynų Amerikoje, savo veikloje rėmėsi šia deklaracija.

Žmogaus teisių politika neprarado savo svarbos ir šiandien. Ji dar neprasiskverbė į visas politikos sritis. Mes neturime leisti, kad žmogaus teisėms būtų skiriama mažiau dėmesio nei kitoms politikos sritims, bet turime siekti kovoti už žmogaus teises, net jei dėl to atsiranda tam tikrų nepatogumų. Kaip pagrindinė vertybė, žmogaus teisės yra vienas iš svarbiausių Europos namo ramsčių, todėl į jas turime labiau atsižvelgti ir savo pačių darbe.

Todėl pritariu minčiai, kad Žmogaus teisių pakomitetas, atsižvelgiant į jo veiklos svarbą, taptų nuolatiniu komitetu.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) Ponia pirmininke, bendrosios žemės ūkio politikos persvarstymas aiškiai išryškino, kokie pavojai gresia įvairioms žemės ūkio šakoms. Daug buvo kalbama apie būtinybę reformuoti cukraus, tabako gaminių, taip pat vaisių ir daržovių rinkas. Buvo paminėta būtinybė padidinti kvotas, įskaitant kvotas pienui, kad palikti pūdymui žemės plotai būtų atlaisvinti grūdinių kultūrų auginimui, tačiau kitos problemos, pvz., problemos, iškilusios Europos bitininkystės sektoriuje, liko šešėlyje.

Bitės nyksta didžiuliais kiekiais, nes jas puola įvairios ligos, iš kurių labiausiai paplitusios *varroa* ir *nosema*. Bitės apdulkina augalus, užtikrina mūsų aplinkos biologinę įvairovę ir prisideda prie gamtos pasaulio išsaugojimo. Todėl šiandien norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į šiuos aspektus, nes dažniausiai mes siejame bites tik su augalų apdulkinimu bei medaus, bičių pikio ir vaško gamyba. Jei ne A. Lulling rezoliucija, mes Europos Parlamente, žinoma, abejingai apeitumėme su bitininkyste susijusias problemas. Mums skubiai reikia programos, kuri padėtų išgelbėti bites ir bitininkystę Europos Sąjungoje.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Pastaruoju metu Portugalijoje užsidarė nemažai įmonių, ypač tekstilės ir aprangos sektoriuje, daugiausia šiaurinėje šalies dalyje, pvz., tekstilės įmonė „Oliveira Ferreira“ Riba de Ave regione ir kelios įmonės Barceloso, Santo Tirso ir Fafės regionuose. Taip pat užsidarė tarptautinei bendrovei „Lee in Évora“ priklausanti gamykla. Darbo praradimo grėsmė pakibo virš darbininkų daugelyje kitų regionų, tokių kaip Vila Nova de Gaja ir Lousada.

Pasinaudojusios tokia padėtimi, kad kitose įmonėse mažinamos darbo vietos, šimtai kitų įmonių pažeidinėja darbo įstatymus ir grasindamos darbininkams nedarbu moka jiems atlyginimus, nesiekiančius įstatymo nustatytos žemiausios ribos, taip pat diskriminuoja jaunimą ir moteris, kaip parodė Porto apskrities Tamegos ir Sousa rajonuose tekstilės, aprangos ir avalynės sektoriaus profesinės sąjungos atliktas tyrimas.

Todėl labai svarbu žinoti, ką Komisija ketina daryti dėl prekybos su Kinija srityje egzistuojančios dvigubo tikrinimo sistemos, kurios veikimas turės baigtis šių metų pabaigoje, kad būtų išsaugotos darbo vietos mūsų šalyse, apgintos mūsų darbininkų teisės ir apsaugota jų gaminamą produkciją.

Witold Tomczak (IND/DEM). – (PL) Ponia pirmininke, nėra požymių, bylojančių, kad prieš krikščionis nukreiptos represijos Indijoje slūgsta. Žmonės ir toliau žudomi dėl jų religinių įsitikinimų – tiesiog už tai, kad jie yra krikščionys. Katalikų bažnyčios griaunamos. Smurtas naudojamas net prieš beginkles vienuoles, besirūpinančias varguoliais. Indijos vyriausybė nesiima jokių veiksmingų priemonių, kad šioje šalyje būtų užtikrintos žmogaus teisės, ypač teisė į gyvybę ir tikėjimo laisvę.

Europos Sąjunga, kurios frazeologija ir institucijos grindžiamos pagarba žmogaus teisėms, kol kas nedavė jokio rimto atsako, kad Indijoje žudomų krikščionių teisės būtų apgintos. ES ir Indijos aukščiausiojo lygio susitikime nebuvo parodyta jokio spaudimo Indijai reikalaujant, kad šalyje liautųsi į Kristų tikinčių žmonių kankinimas. 60-ųjų JT Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos metinių proga Europos Parlamente vyko konferencija žmogaus teisių tema. Ar puikieji kalbėtojai pateikė kokius nors reikalavimus dėl šiandien persekiojamų, ne tik Indijoje, krikščionių teisių? Taigi kyla klausimas, ar ES ir jos vadovai rimtai vertina žmogaus teisių doktriną? Ar ji taikoma visų žmonių atžvilgiu? O gal galioja dvigubi standartai? Ar žmogaus teisės propaguojamos tik ginant įvairių mažumų, įskaitant seksualines mažumas, teises, bet ne žmonių, kurie žudomi dėl krikščionių tikėjimo? Europa, prabusk!

Irena Belohorská (NI). – (SK) Nuo pat pradžių Slovakija siekė sukurti vienodas sąlygas visiems savo piliečiams. Slovakija šiandien neabejotinai yra puikus pavyzdys, kaip reikia spręsti tautinių mažumų klausimą. To negalima pasakyti apie Vengriją, kur slovakų bendruomenė buvo negailestingai asimiliuota.

Iš visų Slovakijos tautinių mažumų ypač vengrų bendruomenei sukurtos itin palankios sąlygos. Slovakijoje jie turi savo partiją ir partijos atstovus parlamente. Pagal galiojančią švietimo sistemą vengrai gali mokytis savo kalba ir ikimokyklinio švietimo įstaigose, ir universitete, ir daug studentų baigia aukštąsias mokyklas nemokėdami slovakų kalbos. Todėl laikau, kad Forumo dėl Karpatų baseino autonomijos, kurį sudaro vengrų kilmės parlamento nariai iš Europos Sąjungai priklausančių suverenių šalių, įsteigimas yra provokacija ir absurdas. Tokių dalykų 21-ajame amžiuje neturėtų būti.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Ponia pirmininke, nepaisant nerimo ir susirūpinimo dėl bankininkystės sektoriaus, kažkiek vilties galbūt yra. Džiaugiuosi, kad už žemės ūkį atsakinga Komisijos narė yra čia ir išklausus manęs, nes galbūt būtent šios krizės metu Europa galės iš tikrųjų pakilti šiam iššūkiui.

Prisiminkime galvijų kempinligės (BSE) krizę, dėl kurios žlugo visas jautienos ir maisto sektorius, kai buvo prarastas pasitikėjimas, bet Europa į šią krizę sureagavo nustatydamą labai griežtas taisykles, reglamentuojančias visas grandis nuo produkcijos gamybos iki jos pateikimo vartotojui, ir šių taisyklių laikymosi stebėseną, numatančią baudų taikymą.

Šiandien bankininkystės sektorių ištiko jo BSE krizė, bet jis pakils iš pelenų, tik turi būti nustatytas geresnis šio sektoriaus reguliavimas. Bet viskas jame – pinigai ir žmonės – turės būti žymima, kad būtų užtikrintas atsekamumas, o tie, kurie verčiasi netinkama praktika, būtų baudžiami.

Taigi vilties yra. Turime patirties, todėl tikiu, kad pasibaigus šiai krizei Europa taps geresnė, nes bus patobulintas ir sugriežtintas reguliavimas.

Yannick Vaugrenard (PSE). – (FR) Ponia pirmininke, norėčiau sugrįžti prie gana originalių J. M. Barroso pareiškimų, kuriuose jis teigia, kad yra linkęs pamiršti šventas ir neliečiamas konkurencijos taisykles ir būti mažiau reiklus valstybės pagalbos atžvilgiu.

Jei būtų kalbama apie būtinybę išgelbėti konkretų Europos pramonės sektorių, leisti valstybėms narėms investuoti į mokslinius tyrimus ar net sukurti ambicingą Europos paskolų programą, tokį posūkį vertinčiau palankiai. Tačiau šiuo atveju kalbama apie didelio masto finansų valdytojų turimų probleminių finansinių produktų atpirkimą. Galiausiai kalbama apie finansinių chuliganų, nerimtai žiūrinčių į rinkos reguliuotojų pastangas, gelbėjimą.

Bus dar geriau, jei Komisija persvarstys savo doktriną. Bet tai turi būti daroma tinkamai, lanksčiau sprendžiant klausimą dėl valstybės pagalbos teikimo strateginės svarbos Europos ūkio sektoriams, kuriems iškilo grėsmė, taip pat toliau taikant priemones, susijusias su kredito reitingo agentūromis, kovojant su spekuliacijomis maisto kainomis ir reguliuojant spekuliacinius fondus. Mes ilgus metus raginame tą daryti ir dabar turime įrodymą: tikėjimas laisva konkurencija ir laisvąją rinką akivaizdžiai atvedė mus į akliavietę.

Marco Pannella (ALDE). – (FR) Ponia pirmininke, nors kartą turime priežastį šypsotis. Esamame klimate, kuriame Europa, praėjusių laikų tėvynė, vėl griauja mūsų europinę prigimtinę teisę. Nežinau, ką ir sakyti.

Mūsų abejingumas – štai kas stebina. Vakar Prancūzijos dienraštyje „Le Monde“ – norėčiau padėkoti jo naujam redaktoriui Ericui Fottorino – buvo išspausdintas puikus vedamasis straipsnis su J. Plantu nupiešta karikatūra, taip vaizduojančia šį mūsų ką tik sukurtą neinstitucinį G4 darinį: „fricai“, „italiūkščiai“, klastingasis Albionas ir Prancūzija vienijasi, kad sugriautų Europą, visi galvodami tik apie savo siaurus interesus, o žmonių grupė, tituluojanti save Europos Parlamentu, tik žiūri negebėdama nieko paaiškinti. Ačiū, „Le Monde“, ačiū, pone J. Plantu. Siūlau J. Plantu išrinkti pirmininku!

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Andrzej Tomasz Zapalowski (UEN). – (PL) Ponia pirmininke, savo pareiškimuose Europos Sąjunga skelbia siekianti didinti užimtumą ir užtikrinti aukšto lygio socialinę apsaugą. Komisijos požiūris į problemą, susijusią su Lenkijos laivų statykloomis, prieštarauja šioms pareiškimams. Europos Sąjungoje viešojoji pagalba gali būti teikiama bankrutuojančių bankų subsidijavimui, taip pat be jokių apribojimų buvusios komunistinės Vokietijos regionams. O kaip dėl vienodo elgesio su visais ūkio subjektais? Laivų statyklos „senojoje ES“, kaip ją vadiname, daugelį metų gaudavo pagalbą ir viskas buvo gerai. Su naujosiomis valstybėmis narėmis, kurioms turėtų būti suteikta galimybė ekonomiškai pasivyti likusias Bendrijos nares, Komisija elgiasi kaip su užkariautomis teritorijomis.

Esu įsitikinęs, kad ateinančiuose Europos Parlamento rinkimuose Lenkijos elektoratas savo balsavimu parodys, kad jis nepitaria tokiam Europos solidarumui.

Gerard Batten (IND/DEM). - Ponia pirmininke, jau ne vienus metus bandau įspėti, kad Europos arešto orderis galėtų būti naudojamas siekiant užgniaužti žodžio laisvę internete. Dabar taip ir atsitiko. Spalio 1 d. dr. Frederick Toben buvo suimtas „Heathrow“ oro uoste pagal Vokietijoje išduotą Europos arešto orderį už tariamus ksenofobinius nusikaltimus internete.

Dr. F. Toben neigia holokaustą. Jo požiūris yra atstumiantis visiems protaujantiems žmonėms. Bet dabar kalbu ne apie tai. Jis buvo suimtas Britanijoje už tai, kad pavišino savo požiūrį internete Australijoje. Jei šis Europos arešto orderis bus įvykdytas, pasitvirtins, kad jei asmenys reiškia savo nuomonę internete ir jų požiūris neprieštarauja jų pačių šalyje galiojantiems įstatymams, šie asmenys gali būti išduoti kitai ES valstybei narei, kur pagal teisės aktus šių asmenų požiūrį propaguoti draudžiama. Tai turės labai neigiamą įtaką žodžio laisvei valstybėse narėse.

Péter Olajos (PPE-DE). - (HU) Ačiū, ponias pirmininke. Deja, po ginčo dėl Rába upės taršos, Europos Parlamente tarp Austrijos ir Vengrijos dėl aplinkos apsaugos įsiziėbė dar vienos diskusijos. Austrijos bendrovė BEGAS planuoja pastatyti 325 000 t galingumo atliekų deginimo gamyklą tik kelių šimtų metrų atstumu nuo Vengrijos sienos prie Heiligenkroico. Šioje gamykloje galės būti deginamos atliekos, surinktos ne tik iš vietos šaltinių, bet ir iš kitų rajonų. Vietos bendruomenių ir Austrijoje, ir Vengrijoje paramos šiam projektui lygis labai žemas. Man nerimą kelia konkrečiai tai, kad atliekų deginimo gamyklą planuojama pastatyti tik 1 km atstumu nuo Sentgothardo miesto, kurio kryptimi pučia vyraujantis vėjas, ir Ēršego nacionalinio parko, kuris saugomas pagal programą „Natura 2000“ ir neseniai laimėjo konkurso „Edenas“ prizą. Šis Vengrijos regionas, garsėjantis nuostabiu gamtovaizdžiu, nacionaliniais parkais ir ekologiniu turizmu, galės nukentėti nuo nenumatytų padarinių.

Baigdamas, ponias pirmininke, norėčiau paklausti, kodėl Slovakijos nariui, kuris tulžingai liejo neapykantą vengrams, buvo leista kalbėti du kartus. Tai procedūrinis klausimas. Ačiū.

Monika Beňová (PSE). - (SK) Norėčiau griežtai paprieštarauti čia išsakytoms pastaboms, kuriose Slovakijos vyriausybė kaltinama neapykantos Slovakijoje gyvenančioms tautinėms mažumoms skleidimu ir jų teisių pažeidimu.

Ponios ir ponai, kolega L. Tőkés, Slovakijos vyriausybės politinėje programoje yra pareiškimas dėl tautinių mažumų teisių ir vyriausybė parodė, kad šias teises gerbia. Labai apgailestauju, kad Vengrijos atstovai

kiekvienoje Europos Parlamento dalinėje sesijoje išnaudoja vienos minutės kalbas tam, kad užsipultų Slovakijos vyriausybę, taigi ir Slovakijos piliečius.

Ponia pirmininke, Slovakijos vyriausybė vertina gerus santykius su kaimynais ir siekia juos palaikyti. Tačiau geriems dvišaliams santykiams reikia, kad to norėtų abi šalys. Iki šiol draugystės ranką ištiesė tik Slovakijos vyriausybė.

Milan Gaľa (PPE-DE). - (SK) Trejus metus užtrukusio Pasaulio sveikatos organizacijos tyrimo dėl gyventojų sveikatos būklės skirtumų įvairiose pasaulio šalyse rezultatai kelia nerimą. Šiuos skirtumus lemia socialinės ir ekonominės sąlygos, bet ne biologiniai veiksniai. Eilinė Japonijos mergina, pavyzdžiui, gali tikėtis gyventi iki 83 metų. Jei ji gyventų Lesote, Afrikoje, jos tikėtina gyvenimo trukmė būtų 42 metai. Tikimybė, kad švedė mirs gimdymo metu, yra 1 iš 17 000; o Afganistane tokia tikimybė yra 1 iš 8.

Tie, kurie gyvena skurdžiuose Europos miestų rajonuose, vidutiniškai gali tikėtis gyventi 28 metais trumpiau už tuos, kurie įsikūrę turtingesniuose rajonuose. Prasta politika, netinkamos socialinės sąlygos, žemas švietimo lygis, standartų neatitinkantis būstas, ribota galimybė maitintis sveikais produktais ir pan. – visa tai kartu lemia, kodėl dauguma žmonių nėra tokie sveiki, kokie biologiškai galėtų būti. PSO sveikatą lemiančių socialinių veiksnių komisija mano, kad jei bus imtasi iniciatyvių veiksmų, šis atotrūkis galės būti sumažintas per santykinai trumpą laiką.

Avril Doyle (PPE-DE). - Ponia pirmininke, neseniai paskelbti pirmą kartą klimato kaitos klausimu atliktos „Eurobarometro“ viešosios nuomonės apklausos rezultatai byloja apie tai, kad klimato kaita jau išeina už aplinkos nišos ribų ir tampa vienu iš svarbiausių Europos politikos klausimų.

Atsižvelgdama į šiuo metu pasaulį ištikusią ekonomikos ir finansų suirutę, galiu visiškai suprasti kolegų susirūpinimą dėl to, ką mes, politikai, laikome neabejotinai vieninteliu didžiausiu moraliniu, aplinkosauginiu, socialiniu ir ekonominiu visos žmonijos iššūkiu – kalbu apie visuotinį klimato atšilimą, vykstantį dėl mūsų taršos šiltnamio efektą sukeliančių dujų išlakomis ar, kitaip tariant, klimato kaitą.

Bet klimatas nelauks, Kopenhaga nelauks, todėl negalime būti užtikti nepasirengę. Kaip vieno iš keturių dokumentų dėl klimato kaitos režimo po 2012 m., būtent pranešimo dėl prekybos taršos leidimais sistemos persvarstymo, pranešėja, aš visiškai pasikliaunu mūsų vyriausybių pasiryžimu išspręsti šias trumpojo laikotarpio ekonomines ir finansines problemas, kurios prieš mus šiandien iškilo, dar iki 2013 m. Nors politika – tai veiklos sritis, reikalaujanti susitelkti ties šių dienų problemomis, nes tokia jos prigimtis, mes neturėtumėme leisti, kad nūdienos klausimai atitrauktų mūsų dėmesį nuo teisėkūros darbo sprendžiant šiuos svarbius klausimus ir rengiant mūsų kovos su klimato kaita scenarijų ilguoju laikotarpiu, po 2012 m., kitaip istorija mus nuteis.

Miloš Koterec (PSE). - (SK) Toks piktžodžiavimas ir politikavimas šiuose Rūmuose Slovakijos atžvilgiu glumina. Aš idėmiai klausiausi kolegos iš Vengrijos L. Tőkés žodžių ir noriu paprieštarauti tokiam vienpusiškam požiūriui į dabartinius įvykius ir jų pateikimui visai puolant Slovakijos veiksmus šioje srityje.

Norėčiau pabrėžti, kad nors šiuo metu Slovakijos vyriausybės tautinių mažumų atžvilgiu vykdoma politika atitinka visus europinius standartus, ji ketina ją dar labiau tobulinti.

Noriu pasmerkti pastangas piktnaudžiauti tam tikrais konkrečiais sunkumais ir pateikti juos kaip principinį neigiamą Slovakijos vyriausybės požiūrį, ypač kai taip elgiamasi Europos Parlamente. Aktyviai siekdami išryškinti trinties momentus ir iškraipydami tikrąją padėtį, mes tik įžiebsime ir kurstysime dirbtinius konfliktus, kurie yra beprasmiški ir nebūtini ir kurie komplikuoja Slovakijos visuomenės gyvenimą.

Pirmininkė. – Šis darbotvarkės klausimas baigtas.

22. PPO Dohos derybų raundo sustabdymas (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Komisijos pareiškimas dėl PPO Dohos derybų raundo sustabdymo.

Mariann Fischer Boel, Komisijos narė. – Ponia pirmininke, manau, jūs tikėjotės šį vakarą matyti čia Komisijos narį P. Mandelsoną, bet, kaip turbūt jums žinoma, aš laimėjau loteriją ir perėmiau iš jo šią užduotį. Tačiau džiaugiuosi galėdama šį vakarą būti su jumis, nes man teko tiesiogiai dalyvauti PPO derybose Ženevoje sprendžiant žemės ūkio klausimus.

Nors liepos mėn. Ženevoje įvykusios derybos nebuvo sėkmingos, Dohos derybų raundas nebuvo sustabdytas. Priešingai, iš tikrųjų jis vyksta dar aktyviau, net pastarosiomis savaitėmis, ir mes ketiname konstruktyviai prisidėti prie šio proceso, kad užbaigus dabar pagrindinių derybų šalių pradėtą būtinąjį techninės analizės likusiais problemineis klausimais darbą, derybos būtų tinkamu laiku atnaujintos ministerijų lygmeniu.

Liepos mėn. įvykusiame derybose buvo pasiekta tam tikra reali pažanga. Kuriant paketą išryškėjo galimo subalansuoto rezultato, atitinkančio pagrindinius Europos Sąjungos reikalavimus žemės ūkio srityje ir kartu siūlančio vertingos naudos mūsų pramonės įmonėms, metmenys.

Taip pat išryškėjo bendrieji susitarimo kontūrai sprendžiant įvairius svarbius klausimus, įskaitant klausimą dėl visos vietinės paramos valstybių narių žemės ūkio sektoriui sumažinimo, nes ji iškraipo prekybą, dėl galimybių išsivysčiusioms ir besivystančioms šalims išlaikyti tam tikrą kompetenciją apsaugoti nuo tarifų mažinimo tam tikrą riboto kiekio svarbią produkciją, taip pat dėl Šveicarijos formulės taikymo mažinant pramonės prekių tarifus ir dėl galimybės suteikti besivystančioms šalims tam tikro lankstumo, kad jos galėtų apsaugoti nuo tarifų mažinimo tam tikrą savo pramonės produkciją. Komisijos vertinimu, šis paketas siūlo tikrą vertę Europos verslui ir vartotojams ir užtikrina tarptautinį teisinį pagrindą žemės ūkio srityje, visiškai atitinkantį 2003 m. reformos tikslus. Mūsų nuomone, šis kuriamas paketas taip pat siūlo tikrą vystomąją vertę skurdžiausioms pasaulio šalims.

Šiuo pagrindu užbaigus Dohos derybų raundą, tarifai pasaulio mastu sumažėtų per pusę, bet prisidėjusios prie to vienu trečdaliu besivystančios šalys dėl didesnio savo rinkų atvėrimo laimėtų du trečdalius. Tai taip pat padėtų užtikrinti, kad prie šios vadinamosios „viskas, išskyrus ginklus“ Europos iniciatyvos prisijungs visos EBPO šalys, kad mažiausiai išsivysčiusios šalys galėtų patekti į jų rinkas netaikant muito mokesčio ir kvotų.

Be to, mums pavyktų „užrakinti“ tikrąją žemės ūkio reformą Jungtinėse Amerikos Valstijose. Pasirašiusios susitarimą, Jungtinės Amerikos Valstijos turėtų sumažinti prekybą iškraipiančią paramą ar subsidijas žemės ūkiui iki 14,5 mlrd. JAV dolerių. Jei šis susitarimas pasirašytas nebus, pagal naują JAV žemės ūkio įstatymą šios subsidijos galės išaugti iki 48 mlrd. JAV dolerių. Susitarimas taip pat būtų naudingas užsitikrinant nuolatinę teisinę mūsų reformuotos bendrosios žemės ūkio politikos apsaugą.

Šiuo pagrindu grindžiamas susitarimas paverstų naujai besiformuojančios ekonomikos šalis daugiašalės prekybos sistemos, kurią būtina ne tik išlaikyti, bet ir stiprinti, atstovėmis. Mes jas tvirtčiau įtvirtintume taisyklėmis grindžiamoje pasaulio prekybos sistemoje, nes tai labai svarbu ateičiai.

Todėl teko nusivilti, kai paaiškėjo, kad liepos mėn. nepavyks užbaigti diskusijų dėl Dohos modalumų, nes liko neišspręstas užsitęsęs nesutarimas vienu labai konkrečiu žemės ūkio klausimu. Nesutarimai, ypač tarp G7 valstybių, iškilo dėl specialaus besivystančių šalių žemės ūko rinkos apsaugos mechanizmo. Indija ir Kinija nesugebėjo susitarti dėl šio mechanizmo taikymo sąlygų ir ištaisomųjų priemonių, taikytinų tuo atveju, jei nesilaikoma iki Dohos raundo sutartų tarifų.

Nuo rugsėjo mėn. pradžios kalbamasi aukščiausiu oficialiuoju lygmeniu, kad būtų pabandyta išspręsti šį užsitęsęs nesutarimą, bet šiuo klausimu dar nepavyko susitarti. Nors Europos Sąjunga tebėra tvirtai įsipareigojusi aktyviai siekti susitarimo, iš tikrųjų nėra aišku, kaip toli diskusijos pažengs į priekį per ateinančias savaites.

Kaip įprasta, mes palaikysime glaudų dialogą su Parlamentu ir, žinoma, tikimės tolesnės jūsų paramos sprendžiant šį klausimą.

Georgios Papastamkos, PPE-DE frakcijos vardu. – (EL) Ponia pirmininke, už sužlugusias Dohos raundo derybas mokėsime ne tik prarastomis galimybėmis, prarastu pelnu ir didesniu ekonominiu netikrumu. Ne mažiau skausmingas bus prarastas pasitikėjimas sistema ir PPO organizacija.

Žinoma, mes visi norime, kad susitarimas būtų pasiektas, bet ne bet kokia kaina ES. Kad šis Dohos derybų raundas būtų užbaigtas sėkmingai, būtina, kad būtų pasiektas visapusiškas, ambicingas ir subalansuotas susitarimas. Taigi mes reikalaujame nuolaidų esminiais klausimais ir iš mūsų išsivysčiusių prekybos partnerių, ir iš dinamiškai besivystančių šalių.

Todėl raginame Komisiją ateityje laikytis tvirtos derybinės pozicijos. Mes reformavome savo BŽŪP. Norėtusi paklausti, ar ji buvo panaudota kaip derybinė priemonė? Nieko panašaus: Komisija ir toliau laikėsi vienašališkų papildomų ir bevaisių pasiūlymų žemės ūkio atžvilgiu.

Yra daugybė klausimų, kuriuos norėčiau pateikti už žemės ūkį atsakingai Komisijos narei, bet dėl laiko stokos apsiribosiu tik vienu: ar geografiniai aspektai yra esminiai derybose žemės ūkio klausimu?

Mūsų įsipareigojimas sukurti daugiašalę prekybos sistemą gali būti priimtas kaip savaime suprantamas dalykas. Bet mes siekiame tokio prekybos susitarimo, kuris užtikrintų veiksmingą globalizacijos valdymą ir teisingesnį jos teikiamos naudos perskirstymą.

Baigdamas norėčiau pasakyti savo asmeninę nuomonę, kad neigiamą šių Dohos derybų raundo baigtį, t. y. tai, kad nepavyko pašalinti kliūčių PPO sistemoje, lėmė nepakankamos pastangos užtikrinti būtinąją teigiamą integraciją sisteminės reguliavimo konvergencijos požiūriu.

Erika Mann, PSE frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, kaip žinome iš patirties, pasaulio prekybos derybos nėra lengvas procesas. Norėčiau padėkoti Komisijai, nes mes, Europos Parlamento nariai, turėjome ne vieną progą įsitikinti, kad paskutiniame derybų raunde Ženevoje Komisija iki pat galo laikėsi subalansuotos pozicijos ir kad Komisijos narė jos kompetencijai priklausančioje srityje parodė ne tik būtinąjį lankstumą, bet ir užuojautą skurdžiausioms šalims, ir tai derybų metu buvo nuolat pabrėžiama. Šį kartą visuomenės paniekos objektu buvo ne Europos Sąjunga, bet kitos šalys, kurios iš tiesų pasirodė esančios daug nesukalbamesnės derybų partnerės.

Apgailestauju, kad mus ištikusi finansų krizė padiktavo būtinybę nustatyti daugiau tarptautinių ir daugiašalių taisyklių, bet šios taisyklės sukuria pagrindą, suteikiantį galimybę skurdesnėms šalims integruotis, o turtingesnėms šalims užtikrinti, kad jų piliečiai iš to turėtų naudos, taip pat tai, kad būtų nustatyti standartai. Gaila tik tai, kad dėl šios priežasties pastarasis pasaulio prekybos derybų raundas negalės būti užbaigtas iki šių metų pabaigos. Turėtume atsakyti šio klaidingo požiūrio.

Galbūt kol kas geriau palikti viską taip, kaip yra, ir palaukti, kol turėsime naują Parlamentą ir naują Komisiją, taip pat kol bus išrinkta nauja Jungtinių Amerikos Valstijų administracija, užuot stengusis visomis priemonėmis derybas užbaigti. Mano frakcija pataria elgtis atsargiai, o ne stengtis bet kokia kaina užbaigti šį derybų raundą.

Ponia Komisijos narė, vis dėlto turiu vieną prašymą: kad ir kas įvyktų derantis, prašom informuoti Parlamentą apie tai tinkamu laiku, taip pat pasirūpinti, kad nepaisant to, kokia būtų baigtis Lisabonos sutarties atžvilgiu, turėtume laiko iš anksto apsvarstyti ir galbūt surasti kitą išeitį, tarkim, sudaryti „tariamąją Lisabonos sutartį“ prekybos srityje.

Ignasi Guardans Cambó, ALDE frakcijos vardu. – (ES) Ponia pirmininke, kai kurie iš mūsų turėjo progos įsitikinti, kiek pastangų visi derybininkai dėjo liepos mėn. aukščiausiojo ministro lygmeniu vykusiame Dohos derybų raunde, ypač kiek pastangų dėjo Europos Sąjunga, kuriai atstovavo Komisijos narys P. Mandelson. Šiandien čia esančios Komisijos narės vaidmuo Ženevos derybose taip pat labai vertinamas. Todėl labai nusivylėme, kad visos šios pastangos ir įdėta energija galiausiai nedavė jokio rezultato, nors derybų šalims pavyko atkurti draugiškus santykius, kad net tam tikru metu atrodė, jog kažkokį rezultatą vis dėlto pavyks pasiekti.

Šiandien pateiktoje rezoliucijoje, dėl kurios šiuose Rūmuose bus balsuojama, mes, kaip Parlamentas, išreiškiame savo įsipareigojimą tam, kas buvo pasiekta derybose. Mes prašom, kad tai, ką derybose pavyko pasiekti, nors tai ir nėra iš tikrųjų galutinis susitarimas, būtų pagrindas tolesniam darbui, kad visos pastangos, kurias įdėjome, nenuieitų perniek. Mes prašome, – galbūt šis prašymas šiek tiek naivus, – kad šis Dohos derybų raundas būtų užbaigtas kuo greičiau.

Iš tikrųjų visai tikėtina, kad kai kam šis prašymas gali atrodyti naivus, ypač atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniam Europos derybininkui pačiam pritrūko tikėjimo tuo, kad pavyks užbaigti šį raundą, ir jis sugrįžo į savo šalį perleidęs vadžias derėtis Europos vardu asmeniui, kuris šiandien šioje srityje neturi patirties ir žinių.

Todėl sutinku, kad mūsų rezoliucija yra gan naivi, bet privalome išreikšti savo aiškią ir tvirtą poziciją. Jei Dohos derybų raundas nebus užbaigtas, besivystančios šalys pralaimės. Jei Dohos derybų raundas nebus užbaigtas, iškils rimtas pavojus daugiašaliai požiūriui, ypač atsižvelgiant į šiuo metu vyraujančią visuotinę netikrumo klimata. Tol, kol Dohos derybų raundas nebus baigtas, mes negalėsime spręsti kitų visuotinės darbotvarkės klausimų, pvz., susijusių su klimato kaite ar maisto kainų augimu.

Yra kitų klausimų, kuriuos būtina spręsti, bet nė vieno iš jų negalėsime išspręsti, jei nepasistengsime užbaigti šio derybų raundo. Parlamentas ir toliau liks įsipareigojęs šio tikslo siekti.

Caroline Lucas, Verts/ALE frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, džiaugiuosi, kad šie Rūmai pradėjo kritiškiau vertinti tai, kaip pastaraisiais metais vyksta Dohos derybų raundas. Iš esmės, pateiktoje rezoliucijoje labai

tiksliai perteikta rugsėjo mėn. Visuotinės parlamentinės asamblėjos deklaracija, kurioje išreikštas labai rimtas susirūpinimas dėl to, kad Dohos derybose klausimai, dėl kurių dar būtų galima tartis, beveik išsisėmė, taip pat kritiškai vertinamos kaip niekada privilegijuotos prekybos susitarimų sudarymo procedūros.

Taip pat norėčiau pridurti ir išreikšti viltį, kad, atsižvelgiant į Visuotinės parlamentinės asamblėjos deklaraciją, už PPE-DE ir UEN frakcijų pateiktus pakeitimus, kuriuose siūlomi dvišaliai PPO-plius laisvosios prekybos susitarimai, rytoj nebus balsuojama. Dvišaliai laisvosios prekybos susitarimai yra visiškai priešingybė veikiančiai daugiašalei sistemai, todėl Žalieji negalės pritarti šiai rezoliucijai, jei minėtieji pakeitimai bus priimti.

Šiose diskusijose ir, tiesą sakant, rezoliucijoje mane stebina baimė įvardyti paprasčiausią tiesą, kad Dohos raundo derybos, kaip mums teko įsitikinti, jau baigtos. Jų sustabdymas galėtų užtrukti net iki 2010 m. pavasario. Beveik nėra abejonų, kad naujieji JAV, Komisijos ir Indijos derybininkai negrįš prie to, kas buvo paskubomis sutarta 2008 m. liepos mėn., nors net ir tuo metu šie susitarimai nebuvo veiksmingi. Taigi iš tikrųjų tai yra galimybė. Dabar tinkamiausias laikas įvertinti pastarųjų septynerių metų klaidas Dohos derybose ir pasistengti sukurti bendrą ir teisingesnę darbotvarkę kartu plėtojant atviresnį ir demokratiškesnį procesą, kurį galėtų visapusiškai remti visos PPO valstybės narės, ypač mažiausiai išsivysčiusios šalys.

Seán Ó Neachtain, UEN frakcijos vardu. – (GA) Ponia pirmininke, atėjo laikas pakeisti požiūrį į savo vaidmenį pasaulio prekybos derybose. Dabar aišku, kad sistema ir mūsų dalyvavimas joje jau neduoda vaisių. Mums nepavyko Kankune, Honkonge, o dabar ir Ženevoje.

Viso to esmę sudaro štai kas: mes stengiamės sukurti Europoje paketą, kuriame numatomas mūsų pačių maisto šaltinio, t. y. mūsų pačių tiekiamų maisto produktų, pardavimas. Buvęs Komisijos narys P. Mandelson visais būdais stengėsi pakeisti žemės ūkio politiką, kad būtų skatinama pasaulio prekybos sistema. Tai ne atsakymas. Iš kur gausime maisto, kai teks jį importuoti? Europa turi tuo pasirūpinti ir apsaugoti mūsų esamus maisto tiekimo šaltinius.

Savo žemės ūkio politiką pakeitėme, bet jei žemės ūkis nebus išbrauktas iš pasaulio prekybos darbotvarkės, pasiekti kokios nors pažangos ar, tiesą sakant, iš viso tokią darbotvarkę įgyvendinti nepavyks. Atėjo laikas kažką daryti, kaip ne kartą buvo sakyta.

Helmuth Markov, GUE/NGL frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, Komisijos nare, ponios ir ponai, jei deramasi septynerius metus be jokio rezultato, reikėtų šiek tiek savikritikos ir savo klaidų analizės nesižvalgant į klaidas, kurias padarė kitos valstybės ar kitos derybų šalys.

Manau, būtų galima sudaryti sąrašą, – nebūtinai tai turi būti taikoma kiekvienos šalies atžvilgiu, – bet galbūt raginimas sumažinti tarifus ir atverti rinkas nėra tinkama priemonė besivystančioms šalims, nes jos praras būtinąjį savo biudžeto pajamų šaltinį, nes kito jos neturi. Taigi šios šalys neturės lėšų užtikrinti sveikatos priežiūrą, švietimą ar infrastruktūros plėtrą.

Kai kurioms iš šių šalių bet kokios rūšies laisvosios prekybos susitarimas nėra tinkamas modelis, bet jos suinteresuotos pasirašyti prekybos susitarimą, tik jis turėtų būti grindžiamas sistema GSP+. Galbūt iš tikrųjų daugeliui tokių šalių, atsižvelgiant į jų išsivystymo lygį, pirma naudingiau būtų užtikrinti savo ekonomikos nepriklausomumą. Juk Europos Sąjunga, bent jau kai kurios Europos šalys, plėtojo savo ekonomiką uždaroje rinkose.

Jei nepavyksta pasiekti rezultato, reikėtų susimąstyti kodėl. Dohos derybų raundas buvo pradėtas siekiant Tūkstantmečio plėtros tikslų. Aš nepritariu S. Ó Neachtaino požiūriui: suprantu, kodėl daugeliui šalių susidaro įspūdis, kad derybose siekiama tik to, kad globaliu mastu veikiančios bendrovės taptų dar globalesnės, nes būtent to taip pat siekiama Globalioje Europos strategijoje. Toks požiūris daro neigiamą poveikį smulkiesiems gamintojams regionuose. Beje, jis taip pat daro neigiamą poveikį smulkiesiems vietiniams gamintojams Europoje.

Tai sudaro Europos Sąjungos *raison d'être*, jos imperatyvo judėti pirmyn dalį. Todėl galbūt mums vertėtų pakeisti savo derybinę taktiką. Tikiuosi, kad naujoji Komisijos narė pasinaudos šia galimybe, nes ji atėjo iš išorės ir turi derybinę patirties. Nors gal Komisijos narė neturi būtinųjų žinių prekybos srityje, bet jai talkina patyrusių specialistų komanda ir galbūt ji, vykdydama jai suteiktus įgaliojimus kitaip, nei tai darė ankstesnysis Komisijos narys, išnaudos šią galimybę – nes juk mes tokią galimybę turime!

Derek Roland Clark, IND/DEM frakcijos vardu. – ES prekybos klausimų atžvilgiu mėgsta elgtis valdingai. Prisimename šešerius metus užtrukusį „bananų“ karą su JAV? Jis prasidėjo po to, kai ES suteikė išimtinę galimybę buvusioms JAV kolonijoms Karibų jūros regione patekti į savo rinkas. Dabartinis PPO generalinis sekretorius Pascal Lamy kadaise užėmė Komisijos nario, atsakingo už prekybos sritį, pareigas. Galbūt čia

būtų galima įžvelgti interesų konfliktą? Šiaip ar taip, visiškai galimas dalykas, kad jis nekritikuoja ES politikos bijodamas negauti ES jam mokamos pensijos. Gal būtų apie tai jis galvojo bandydamas įsiterpti į derybas tarp prekybos blokų?

Peter Mandelson dėl sužlugusio Dohos derybų raundo kaltino JAV subsidijas žemės ūkui. Juokiasi puodas, kad katilas juodas! Įgyvendinant bendrąją žemės ūkio politiką, ES ūkininkų kišenės dešimtmečiais buvo kemšamos didžiulėmis subsidijų sumomis. Dėl tokios derybų baigties ne mažiau turėtume kaltinti tokią savo politiką. Šiaip ar taip, ES nederėtų stengtis įgyti pranašumą kitų regionų atžvilgiu tuo metu, kai pasaulis kenčia nuo bado ir finansų krizės.

Jean-Claude Martinez (NI). – (FR) Ponia pirmininke, Komisijos nare, mus ištikusi finansų krizė dar kartą parodė, kad globalias problemas būtina spręsti globaliu mastu. Tai ypač galioja maisto produktų tiekimo ir žemės ūkio atžvilgiu. Didžia dalimi dėl šios priežasties Pasaulio prekybos organizacija ir buvo sukurta, ir visi su tuo sutinkame. PPO stengiasi sukurti taisykles, kurios galiotų globaliu mastu.

Tačiau, regis, viskas vyksta ne taip, kaip norėtume, nes mes susidūrėme su problema suderinant du dalykus – laisvąją prekybą, dėl kurios visi sutariame, ir apsaugą, kuri taip pat būtina. Valstybių narių pastangos apsaugoti savo ekonomiką ar žemės ūkio sektorių neturėtų būti tapatinamos su protekcionizmu.

Siekdami apsaugoti savo ekonomiką, praėjome nelengvą šešiasdešimt metų užtrukusį kelią nuo Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT) sudarymo bandydami sumažinti muitų tarifus, kad vėliau jų būtų galima visiškai atsisakyti. Muitų tarifų sumažinimas techniniu požiūriu yra sudėtinga užduotis. Apie tai byloja daugybė šiuo tikslu taikomų matematinių formulų: Pietų Korėjos formulė, Europos formulė ir, žinoma, Šveicarijos formulė. Šios formulės, iš tiesų, nėra veiksmingos, nes prekė nėra vienisia. Ji sudaryta iš daugybės elementų, kuriems galioja labai skirtingos kilmės taisyklės, taigi techniniu požiūriu sumažinti maito tarifus nėra taip paprasta, kaip galėjome įsivaizduoti. Todėl atsitiko taip, kad įstrigome techninių klausimų rutinoje, ir dabar bandome politiniu derybų būdu surasti išeitį iš susidariusios padėties.

Tačiau mokslininkai dabar sukūrė naują muitų technologiją: muitų tarifus, išskaitomus iš eksportuotojo atsižvelgiant į importuojančios šalies ekonomiką. Kalbant konkrečiau, šio išskaitomo maito mokesčio tarifo dydis atitinka maito kreditą, kurio suma lygi eksportuotojo importuojančioje šalyje patirtoms maito išlaidoms.

Yra trys svarbūs aspektai, susiję su šiuo maito mokesčio kreditu: jis yra grąžinamas, apyvartus ir gali būti perduodamas. Pirmia, jis yra grąžinamas: jei eksportuotojas ketina kažką įsigyti iš importuotojo, pastarasis gali išskaityti sumokėto maito sumą. Antra, jis yra apyvartus: jei maito mokesį sumokėjusi eksportuojančioji įmonė neketina nieko pirkti iš importuotojo, ji gali parduoti savo maito mokesčio kreditą vertybinių popierių rinkoje ar bankui. Trečia, jis gali būti perduodamas: siekdamas padėti besivystančioms šalims, importuotojas gali paaugoti maito mokesčio kredito dalį, viršijančią maito mokesčio sumą.

Taikant šį metodą, sukurama tokia prekybos valiuta, kai pinigų pasiūla atitinka esamų maito tarifų dydį. Europos Sąjunga, pvz., tokiai prekybos valiutai galėtų skirti 13 mlrd. EUR.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - Ponia pirmininke, kaip ir kitiems čia esantiems kolegoms, man teko lankytis PPO būstinėje Ženevoje ir kartais mane stebindavo ir juokindavo šios organizacijos darbo stilius. Šį kartą taip neatsitiko.

Pirmą kartą ES bendroji žemės ūkio politika neatsidūrė tiesiogiai ugnies lauke ir tai, manau, sveikintina. Bet žemės ūkis globaliu lygmeniu, žinoma, išliko vienu iš svarbiausių darbotvarkės klausimų. Derybos sužlugo, nes Indijai ir Kinijai rūpėjo apsaugoti savo ūkininkus nuo žemės ūkio produktų importo antplūdžio. Manau, būtų verta pakartoti Indijos Prekybos Komisijos nario Kamalio Natho žodžius: „Tai paskutinė mylia, kurios negalėjome nueiti dėl būtinybės užtikrinti pragyvenimą“. Indijai buvo svarbu apsaugoti savo kaimo gyventojus ir ūkininkus, sudarančius didelę, bet santykinai skurdžiai gyvenančią gyventojų dalį, todėl ji nutarė, kad PPO susitarimas nelabai atitinka jos interesus.

Šis procesas tęsiasi septynerius metus. Peter Mandelson paliko šią areną po ketverių metų buvimo prie vairo. Manau, jis nesugebėjo įsiklausyti į ūkininkų, ypač Europos Sąjungos, ir maisto pramonės problemas ir neatsižvelgė į jų nuomonę tvirtindamas, kad pirmenybė turi būti teikiama į šalių vystymąsi orientuotiems darbotvarkės klausimams. Jo pasiūlymai būtų sunaikinę ES gyvulininkystės sektorių, o tai būtų naudinga ne besivystančioms šalims, bet naujai besiformuojančios ekonomikos šalims ir stambiems jų fermeriams. Kaip minėjau, dabar jis pasitraukė iš arenos, bet man įdomu, ar jis matė užrašą ant sienos. Jeigu jam iš tikrųjų būtų rūpėjusi vystomoji darbotvarkė, kodėl jis nepasilikė ir neužbaigė darbo?

Maisto sauga tapo prioritetiniu politiniu klausimu. Matome, kaip svyruoja plataus vartojimo prekių kainos. Kaip suprantu, grūdų rinka šiandien yra sužlugusi. Turime savęs paklausti, ar tai iš tikrųjų geriausias būdas užtikrinti maisto tiekimą visiems vartotojams priimtinomis kainomis. Taip pat, o tai dar svarbiau, turėtumėme įvertinti savo vystomąją politiką ir išsiaiškinti, kodėl mums nepavyksta investuoti į besivystančių šalių žemės ūkį. Siekime pasirašyti susitarimą, bet jis turi būti teisingas ir subalansuotas.

Kader Arif (PSE). – (FR) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, besivystančių šalių derybų PPO raundas, dar vadinamas vystomuoju raundu, prasidėjo 2001 m. Dabar, kai mus ištiko netikėta ir niokojanti maisto krizė, įspėjanti pasaulį apie būtinybę neatidėliotinai surasti ilgalaikį globalų ir subalansuotą sprendimą, šios šalys tikisi iš mūsų gauti aiškų atsaką dėl maisto saugos užtikrinimo.

Norėčiau patvirtinti, kad jei derybose ir toliau bus siekiama bet kokia kaina tartis dėl galimybės patekti į rinkas, mes nepasieksime savo tikslo. Mes taip pat žinome, kad kuo daugiau atidėliojame susitarimo pasirašymą, tuo tolimesnė tampa Tūkstantmečio plėtros tikslų pasiekimo perspektyva, nors mes, deja, ir taip jau atsiliekame nuo tvarkaraščio.

Atsižvelgdami į mus ištikusią krizę, prašome kuo skubiau surasti politinį sprendimą dėl specialaus apsaugos priemonių mechanizmo, kad būtų sukurta veiksminga smulkiųjų gamintojų skurdžiausiose šalyse apsaugos priemonė. Tą būtina padaryti prieš pratęsiant derybas kitais aspektais. Tikiuosi, kad neseniai atnaujintose derybose dėl žemės ūkio ir patekimo į ne žemės ūkio rinką (NAMA) šiuo atžvilgiu bus padaryta pažanga.

Prieš baigdamas norėčiau pakalbėti apie pateiktus bendros rezoliucijos pakeitimus. Europos Parlamento Socialistų frakcija, žinoma, prašys balsuoti už 2 pakeitimą, nes jis visapusiškai būtinas, jei norime, kad Parlamentas turėtų didesnes teises tarptautinės prekybos srityje.

Mes taip pat remiame pakeitimus, pateikus Žaliųjų frakcijos/Europos laisvojo aljanso, bet negalime priimti pakeitimų, kuriuos pateikė Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcija, nes manome, kad šioje rezoliucijoje dėl daugiašalių derybų netinka raginti pasirašyti naujus dvišalius susitarimus tarp regionų, nes žinome, kad dažniausiai jie sudaromi silpniausiųjų sąskaita.

Jorgo Chatzimakakis (ALDE). – (DE) Ponia pirmininke, Komisijos nare, deja, vis dėlto Dohos derybų raundas vėl nepavyko. Ar PPO tiesiog pasauliui atsibodo? Žinoma, ne! Mes iš tikrųjų buvome beveik pasiekę tą tašką, kai susitarimas, regis, galėjo būti pasirašytas. Buvo likę išspręsti labai nedaug klausimų, bet paskutinę akimirą Indija ir Kinija – iš visų šalių – paprieštaravo, todėl derybos sužlugo. Tai labai aiškiai rodo, kad derybos „užplaukė ant seklumos“ ne dėl negebėjimo susitarti techniniais klausimais, bet dėl politinių priežasčių, nes susidariusi padėtis byloja apie svorio centro pasaulio prekybos derybų raunde poslinkį nuo Europos prie Azijos.

Kinijos vaidmuo šiose derybose labai svarbus, nes Kinija, kuri iki šiol visada buvo įsipareigojusi plėtoti laisvąją prekybą, netikėtai pakeitė savo darbotvarkę.

Tačiau norėčiau nuoširdžiai pasveikinti Komisiją – jus, ponias Komisijos nare, taip pat Komisijos narį P. Mandelsoną – atlikus ES vardu teigiamą vaidmenį. Priešingai nei Honkonge, šį kartą mes aktyviai dalyvavome derybose, buvome iniciatyvūs ir pasirengę kompromisams. Tačiau gana apmaudu, kad būtent šiuo metu P. Mandelson pasitraukia, nes dabar atsidūrėme tokioje padėtyje, kad, kaip sakoma, tenka keisti arklius keliantis per upę. Jis buvo geras derybininkas. Jis daug „įkyrėjo“ mums Parlamente, bet dabar jo vietą pakeis C. Ashton. Linkiu jai sėkmės!

Nils Lundgren (IND/DEM). – (SV) Ponia pirmininke, esu tvirtas euroskeptikas, bet yra dvi sritys, kuriose ES privalo atlikti svarbiausią tarptautinį vaidmenį – prekybos politika ir aplinkos apsaugos politika. Dabar kalbame apie prekybos politiką.

Laisvoji pasaulio prekyba yra svarbiausias veiksnys, galintis užtikrinti ekonominį klestėjimą visoms pasaulio šalims, ypač skurdžiausioms. Šią vasarą nepavykęs Dohos derybų raundas yra rimtas pralaimėjimas, taigi dabar ES, didžiausia prekiaujanti organizacija pasaulyje, turi imtis naujos iniciatyvos. Todėl tenka labai apgailestauti, ypač dabar, kai pasaulio ekonomiką niokoja finansų krizė, kad Peter Mandelson, mūsų kompetentingiausias Komisijos narys, palieka Komisijos nario, atsakingo už ES prekybos politiką, postą.

Tokiu metu JK siūlo kandidatą, kuris akivaizdžiai nėra kompetentingas atlikti šią užduotį. Dabar Europos Parlamentas privalo užtikrinti, kad šiuo sudėtingu istorijos tarpsniu mes turėtumėme stiprų už prekybą atsakingą Komisijos narį. Tad imkimės šios atsakomybės!

Robert Sturdy (PPE-DE). - Ponia pirmininke, pirmiausia norėčiau atkreipti Komisijos narės dėmesį į problemą, susijusią su Peterio Mandelsono pasitraukimu iš posto. Manau, tuo jis apvyklė ES. Mes atsidūrėme labai rimtoje padėtyje. Jūs pati ką tik kalbėjote apie tai, kad yra reali galimybė atnaujinti Dohos derybų raundą. Tačiau manau, kad be Peterio Mandelsono prie vairo – aš pats ne kartą jį kritikavau, bet jis, kaip buvęs prekybos ministras, bent turėjo intelekto ir žinių kautis mūšyje – esame beviltiškoje padėtyje.

Ar, pvz., jūs, ponias Komisijos nare, kitą savaitę dalyvausite pasirašant susitarimą dėl taršos leidimų prekybos sistemos (LPS)? Kiek jūs, su didžiausia pagarba, išmanote LPS klausimu? Jūs nedalyvavote derybose, nedalyvavote sukuriant LPS. Ir žinoma, aš nekalbėjau su jumis rengdamas pranešimą dėl ekonominės partnerystės susitarimų.

Ar gali Komisija šiandien garantuoti šiems Rūmams, kad galėsime tinkamai apsvarstyti baronienės C. Ashton kandidatūrą, kai ji stos prieš Tarptautinės prekybos komitetą? Nes jei bandysite ją „prastumti“ tada, kai nieko nebus, jei bandysite ją padaryti kitą savaitę, pvz., pirmadienį, t. y. Parlamento nariams labai sunkią dieną, tai saugokitės šių Rūmų rūstybės! Nepamirškite, kas atsitiko J. Santero vadovaujama Komisijai! Manau, kad jos kandidatūra turėtų būti objektyviai ir tinkamai apsvartyta, nes, kaip daugelis kalbėjo, mums labai svarbu, kad Komisijoje prie vairo stovėtų tinkamas asmuo.

Šiuo atžvilgiu man tik įdomu, ponias Komisijos nare, ar mes, jūs ir aš, klausomės tų pačių diskusijų. Minėjote, kad buvo parengtas naujas JAV įstatymo dėl žemės ūkio projektas. Jūs turbūt juokaujate. Tik vakar B. Obama pareiškė, kad ketina dar labiau stiprinti protekcionistinę politiką žemės ūkio srityje. Tą patį kalbėjo Respublikonų partijos kandidatas. Pamatysite, kokia protekcionistinė Amerika bus. Ir dar: kažkas minėjo maisto krizę. Norėčiau visiškai atvirai pasakyti šiems Rūmams, kad nėra jokios maisto krizės. Kviečių grūdai dabar kainuoja 40 EUR už toną, o tai mažiau nei savikaina.

Ponia pirmininke, dar norėčiau labai trumpai pakalbėti dėl tvarkos. Ar už šių Rūmų yra cirkas? Tai neturi nieko bendra su mūsų šiandieninėmis diskusijomis. Ten cirkas? Restoranas? Klubas? Reikia tiesiog brautis norint praeiti pro visą šį „balaganą“. Manau, turėtumėte iškelti šį klausimą Pirmininkų sueigoje ir padaryti galą visam šiam cirkui, kuris dabar vyksta už šių Rūmų.

Pirmininkė. – Mes atsižvelgsime į jūsų pastabas, pone R. Sturdy.

Harlem Désir (PSE). – (FR) Ponia pirmininke, Komisijos nare, ponios ir ponai, kam iškilo pavojus šiose PPO derybose? Nemanau, kad svarbiausias dalykas – tai P. Mandelsono ar baronienės C. Ashton, kad ir kokie kilmingi šie asmenys yra, likimas. Taip pat manau, kad net ne pramonės prekių tarifai, žemės ūkio produkcijos tarifai ar rinkų atvėrimas yra svarbiausi dalykai. Nėra abejonės, kad mes visi norime turėti tvirtą ir Europos interesų atžvilgiu teisingą susitarimą, bet manau, kad čia iškyla du pagrindiniai klausimai.

Pirma, būtina išsaugoti daugiašalę prekybos sistemą. Mes pamatėme, kas atsitiko kitoje globalizacijos srityje, kurioje tokios sistemos nėra, – finansų rinkose, – ir kokią kainą už tai moka mūsų ekonomika, piliečiai ir visuomenė. Būtent tai dabar yra pavojuje, nes jei šios šešerius metus vykstančios derybos žlugs, mes žinome, kokios rūšies dvišaliai susitarimai palaipsniui pakeis daugiašalę prekybos sistemą PPO. Taip, ši sistema turi trūkumų. Mes norime reformuoti PPO ir apie tai pareiškėme savo rezoliucijos projekte, taip pat norime, kad šioje sistemoje būtų atsižvelgta į kitus su prekyba susijusius aspektus, ypač į aplinkos apsaugos aspektus, norime, kad būtų atsižvelgta į poveikį klimato kaitai ir kad būtų nustatytos taisyklės socialinėje srityje. Šie pokyčiai neabejotinai būtini. Tačiau galėsime geriau susitvarkyti su šiuo globalizacijos aspektu ne griaudami šią daugiašalę sistemą, bet stiprindami ją.

Kitas klausimas – kuriuo nesiplėsiu, nes apie tai kalbėjo mano kolega K. Arif – yra Urugvajaus derybų raunde, kai buvo sukurta PPO, nustatytų taisyklių pakeitimas užtikrinant geresnę pusiausvyrą, kad jose būtų atsižvelgta į šalių vystymosi skirtumus, į mažiausiai išsivysčiusių šalių padėtį, į besivystančių šalių padėtį. Jūs, ponias Komisijos nare, apie tai taip pat minėjote kalbėdama apie iniciatyvą „viskas, išskyrus ginklus“ ir svarbių produktų apsaugą. Šiuo atžvilgiu turime nustatyti taisykles, – tai nebūtinai turi būti laisvosios prekybos taisyklės, – kuriose būtų atsižvelgta į konkrečią kiekvienos šalies padėtį. Mes norime sąžiningos prekybos, bet tik jei ji nebus plėtojama vadovaujantis džiunglių įstatymu.

Manau, kad būtent ties šiais pagrindiniais klausimais Europos derybininkai turėtų susitelkti. Visiškai suprantama, kad jie turi derėtis kitais klausimais, pvz., dėl žemės ūkio, paslaugų – bet ne bandydami užginčyti besivystančių šalių teisę reguliuoti viešąsias paslaugas, pramonės prekių tarifų – bet ne sėkmingos šio derybų raundo baigties sąskaita.

Daniel Varela Suanzes-Carpegna (PPE-DE). – (ES) Ponia pirmininke, mes norėtumėme, kad P. Mandelson būtų likęs savo poste, o ne pasitraukęs, nes tai buvo Europos Sąjungos *coup de grace* Dohos derybų raundui.

Pasaulio finansų krizė nepranašauja gerų perspektyvų Dohos derybų raundui. Jo žlugimas savo ruožtu blogina ekonominę padėtį pasaulyje, o didžiausią kainą už tai mokės mažiau išsivysčiusios šalys. Pasaulio prekybos organizacija, kuri reguliuotų tarptautinę prekybą, būtina. Reguliavimas, kaip teko įsitikinti, yra labai vertinga priemonė globalizacijos sąlygomis. Todėl susitarimą Dohos derybų raunde pasiekti būtina.

Turime pamąstyti, kaip būtų galima patobulinti PPO darbą ir jos teisėtumą, taip pat įvertinti vaidmenį, kurį šiame derybų raunde atlieka „naujai besiformuojančios ekonomikos“ šalys, kurios negali apsispręsti, ar jos nori būti laikomos išsivysčiusiomis ar besivystančiomis šalimis, ir elgiasi kaip tinkamos. Kaip rezoliucijoje teigiama, dialogas turi vykti ne tik tarp Pietų ir Šiaurės, bet taip pat tarp pačių Pietų šalių.

Europos Sąjunga, labiau nei kitos derybų šalys, ėmėsi labai svarbių žingsnių šiose derybose. Mes taip pat ėmėmės iniciatyvų, pvz., iniciatyvos „viskas, išskyrus ginklus“. Kiti taip pat turėtų judėti šia kryptimi, bet kol kas turėtumėme pasirašyti asociacijos susitarimus, pvz., su Merkosuru, nes jie labai svarbūs, ypač atsižvelgiant į naujas sąlygas.

Carlos Carnero González (PSE). – (ES) Ponia pirmininke, šiandieninės diskusijos akivaizdžiai parodė, kad tam tikrais svarbiais aspektais sutarimas yra. Vienas iš tokių aspektų, dėl kurių sutariama, yra tas, kad šios krizės sąlygomis reikia daugiau reguliavimo, daugiašalio reguliavimo.

Jei susitelksime ties finansais, iš tikrųjų bus labai nepageidautina, net pikčiausiems priešams, jei pagrindinio vaidmens imsis Tarptautinis valiutos fondas ar Pasaulio bankas. Jie tik prognozuoja katastrofą ir vis mažiau turi ką pasakyti apie tai, kas vyksta. Jų įtaka ir spaudimas praktikoje yra neišpėjami.

Bet mes turime Pasaulio prekybos organizaciją ir šiomis sąlygomis turėtumėme ją panaudoti kaip priemonę. Dabar kaip niekada anksčiau mums reikia reguliavimo, tikrosios ekonomikos, o ne spekuliacinės finansų ekonomikos. Tikroji ekonomika – tai prekyba prekėmis ir paslaugomis. Tikroji ekonomika užtikrina ekonomikos augimą ir užimtumą.

Todėl nesutinku su nuomone, kad dėl krizės bus sunkiau pasiekti susitarimą Dohos derybų raunde. Veikiausiai priešingai: bet kuri atsakinga vyriausybė, iš Šiaurės ar Pietų, neišsivysčiusios ar išsivysčiusios šalies, turėtų iš tikrųjų dėti pastangas, kad šis derybų raundas būtų užbaigtas.

Manau, kad turime pasaulio rinką, todėl mums reikia aiškaus vadovavimo jai. Šiuo atveju mums reikia Pasaulio prekybos organizacijos vadovavimo. Turėsime patobulinti šios organizacijos veiklą, labiau orientuotis į vystymą, o ne tiek į laisvosios prekybos modelį, ir, žinoma, mums reikia politinės valios. Manau, kad Europos Sąjunga paskyrus naują Komisijos narį visa tai tęs.

Béla Glattfelder (PPE-DE). – (HU) Peter Mandelson palieka skęstantį laivą ir atsisako savo kapitono tiltelio. Jis palieka laivą, kurį pats nukreipė plaukti tiesiai į ledkalnį. Buvo klaidinga pačioje derybų pradžioje suteikti tokias dideles nuolaidas, ypač žemės ūkio atžvilgiu. Tai neskatino mūsų prekybos partnerių siūlyti savo nuolaidas. Tapome pajuokos objektu, nes laidojame savo bendrąją žemės ūkio politiką, o kiti derybų partneriai, pvz., Jungtinės Amerikos Valstijos, priešingai, stengiasi apsaugoti savo žemės ūkio politiką ir sustiprinti ūkininkų padėtį.

PPO derybos negali būti tęsiamos nuo ten, kur jos sustojo. Jas galima bus tęsti tik jei į jas bus taip pat įtraukti aplinkos apsaugos klausimai, kitaip tolesnė pasaulio prekybos liberalizacija dar labiau suniokos aplinką ir paspartins klimato kaitą. Ar teisinga finansų ir maisto krizės metu aukoti Europos maisto saugą ir jos žemės ūkį tik tam, kad mūsų bankrutuojantys bankai turėtų geresnes sąlygas eksportuoti savo netinkamai nukreiptas paslaugas?

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Ponia pirmininke, Europos Sąjunga gerokai pakeitė savo bendrąją žemės ūkio politiką. Dėl šios reformos sumažėjo žemės ūkio gamyba. Šis sumažėjimas ypač juntamas cukraus rinkoje, bet ne tik. Mes sumažiname paramą mūsų ūkininkams. Kiek padidėjo pridėtinė vertė, kuriose šalyse ir kurių socialinių ir profesinių grupių atžvilgiu?

Norėčiau paklausti Komisijos narės, ką Europos Sąjunga gavo mainais. Taip pat norėtusi sužinoti, kokią poveikį pasaulio maisto krizės požymiai padarė PPO deryboms? Ar dabartinė finansų krizė, kuri neabejotinai turės įtakos mūsų ekonomikos būklei, turi įtakos deryboms PPO lygmeniu?

Mariann Fischer Boel, *Komisijos narė*. – Ponia pirmininke, ar galėčiau pirma pasistengti paaiškinti, kaip smarkiai buvome nusivylę dešimt dienų užtrukusių intensyvių derybų Ženevoje rezultatu. Manėme, kad galimybė pasiekti susitarimą dėl žemės ūkio ir NAMA yra taip arti, žinant puikiai, kad galiausiai tai būtų vienas bendras susitarimas, lemsiantis Europos Sąjungos apsisprendimą dėl paketo priimtinumą.

Kaip asmuo, atsakingas už žemės ūkio sritį, turiu pasakyti, kad labai daug vilties teikė tai, kad už nepavykusias diskusijas Europos žemės ūkis pirmą kartą nebuvo kaltinamas. Tai dėl to, kad mes iš tikrųjų atlikome savo namų darbus reformuodami savo bendrąją žemės ūkio politiką. Kalbu apie pirmąją reformą 2003 m. ir visas kitas reformas, kurias įgyvendiname per šį laikotarpį. Taigi mes sugebėjome 80 % sumažinti prekybą iškraipiančią vietinę paramą, bet tai buvo padaryta iš tikrųjų negriaunant mūsų žemės ūkio sektoriaus. Taigi mes taip pat turėjome galimybę užblokuoti daugiašalės prekybos sistemos reformas. Tai nebuvo susitarimas bet kuria kaina. Tai buvo susitarimas, kuriame tarp šių dviejų sričių buvo nustatyta pusiausvyra. Galėtume pasiteisinti Tarybai, kad mūsų derybinė pozicija atitiko įgaliojimus, kuriuos Taryba suteikė derybininkams. Pagal žemės ūkio atžvilgiu mums suteiktus įgaliojimus mes paprasčiausiai turėjome neleisti, kad būtume priversti imtis naujos žemės ūkio sektoriaus reformos.

Sutinku su tais iš jūsų, kurie sako, kad daugiašalė prekybos sistema yra svarbi ir būtina, nes tik turėdami tokią sistemą mes galėsime sudrausminti, pvz., prekybą iškraipiančios vietinės paramos teikimą ir spręsti visus kitus klausimus, susijusius su neprekybiniais interesais. Dvišalių derybų atveju neturėtume galimybės to siekti, tad turime laikytis daugiašalės sistemos vertybių.

Taip pat turiu pasakyti, kad šiose derybose mes niekada nelaikėme besivystančių šalių rinkos savo taikiniu. Tiesą sakant, visiškai priešingai. Būtent todėl, kaip minėjau savo pirmoje kalboje, mes teikėme tiek daug svarbos specialiam apsaugos priemonių mechanizmui, kad besivystančios šalys galėtų užtikrinti tam tikros svarbios produkcijos apsaugą. Norėčiau pridurti, kad 2002 m. mes pasiūlėme iniciatyvą „viskas, išskyrus ginklus“, o tai reiškia, kad Europos Sąjunga šiandien yra beveik didžiausia žemės ūkio produktų importuotoja pasaulyje. Mes importuojame daugiau nei Kanada, Jungtinės Amerikos Valstijos, Australija ir Japonija kartu sudėtos. Taigi mes iš tikrųjų atvėrėme šioms šalims savo rinkas žemės ūkio sektoriuje.

Šį vakarą čia taip pat buvo kalbėta apie maisto saugą. Turime suprasti, kad maisto sauga apima ir vidaus produkciją, ir importą. Pasinagrinėję padėtį Europos Sąjungos žemės ūkio sektoriuje, pamatysime, kad mes niekada nesugebėtume būti tokie stiprūs, kokie šiandien esame, jei būtume uždarę savo rinką žemės ūkio srityje. Šiandien, pvz., Tarybai pirmininkaujančios Prancūzijos prekybos žemės ūkio produktais balanso aktyvusis saldo siekia 7 mlrd. EUR. Jei būtume uždarę savo rinkas, nesugebėtume realizuoti visos savo aukštos kokybės produkcijos vidaus rinkoje, nes jei bandytume apsaugoti save, būtume nubausti. Kiti elgtųsi taip pat, o tai sutrukdytų mums pasinaudoti galimybėmis realizuoti savo aukštos kokybės produkciją naujai besiformuojančiose ir vis labiau atsiveriančiose rinkose. Todėl, žinoma, mums reikia subalansuoto požiūrio.

Buvo užsiminta apie geografines nuorodas, bet dėl laiko stokos – pirmininkė griežtai reikalauja laikytis reglamento – pirmoje savo kalboje šio klausimo nepaliečiau. Klausimas dėl geografinių nuorodų yra labai svarbus Europos Sąjungai. Mes davėme labai aiškiai suprasti kitoms derybų partnerėms, kad niekada negalėsime pasirašyti susitarimo, jei klausimas dėl geografinių nuorodų nebus išspręstas teigiamai, nes šis klausimas yra labai svarbus, ypač aukštos kokybės produkcijos iš Viduržemio jūros regiono šalių atžvilgiu.

Dar trumpai atsakysiu jums, pone M. McGuinnessai. Sutinku su jumis, kad mes dešimtmečiais iš tikrųjų teikėme per mažai svarbos vystomajai pagalbai žemės ūkio sektoriui. Dabar, kai kainos – ne plataus vartojimo prekių kainos, nes šiandien matome, kad jos mažėja, bet sėklų ir trąšų kainos – staigiai kyla, mes pasiūlėme finansavimo mechanizmą, kuris galėtų padėti mažiausiai išsivysčiusioms šalims, skurdžiausioms pasaulio šalims, įsigyti sėklų ir trąšų. Klausimas dėl šio 1 mlrd. EUR fondo dabar svarstomas Parlamente. Tikiuosi, kad šis pasiūlymas, suteikiantis galimybę padėti besivystančioms šalims aprūpinti savo žmones maistu ir išvengti kaimo gyventojų persikėlimo į miestą, bus sutiktas palankiai. Prašyčiau to nepamiršti. Šis žingsnis labai svarbus.

Pirmininkė. – Gauti šeši pasiūlymai dėl rezoliucijos⁽¹⁾, pateikti pagal Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

---

(1) Žr. protokolą.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Daniel Dăianu (ALDE), raštu. – Nepavykęs Dohos derybų raundas pranašauja, kas laukia mūsų tokiu metu, kai gilėjanti finansų krizė labai sunkina vyriausybių galimybę žaisti pagal taisykles. Šaukiama apie laisvosios prekybos naudą vis labiau globalizuojamų rinkų nuosmukio sąlygomis. Bet laisvoji prekyba turi būti vykdoma sąžiningai, papildomai taikant tarptautinį režimą, kuris padėtų skurdžiausioms šalims vystytis. Nevienodai didelės ir vis didėjančios turtingiausiųjų šalių pajamos ir jų baimė, kad kai kurios naujai besiformuojančios ekonomikos šalys galės susilpninti jų galią, skatina protekcionizmo protrūkius. Pastangos kontroliuoti išteklius, kurie nėra neišsenkami, ir noras išsigyti plataus vartojimo prekių prieinama kaina taip pat lemia daugelio šalių polinkį apriboti prekybą.

Šiuo atžvilgiu derėtų paminėti vis sudėtingėjančią geopolitinę padėtį. ES turi imtis vadovaujamo vaidmens sušvelninant dabartinės krizės pasekmes, kad būtų išvengta daugiašalės prekybos ir finansų sistemos *de facto* žlugimo. Šis vaidmuo, be kitų užduočių, apima tarptautinių finansinių institucijų reformavimą, naujai atsiradusios pasaulio jėgos (BRIC) įtraukimą sprendžiant pasaulio ekonomikos klausimus ir tarptautinės architektūros, reguliuojančios finansų srautus, reformavimą. XIX a. pabaigoje žlugus tarptautinei sistemai, kuri skatino laisvą prekių ir kapitalo judėjimą, netrukus išsižiebė Europą suniokojęs karas. Turėtumėme to nepamiršti.

23. EB ir Ukrainos susitarimas, susijęs su partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime numatytų prekybos paslaugomis išpareigojimų išsaugojimu (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Zbigniewo Zaleskio pranešimas (A6-0337/2008) Tarptautinės prekybos komiteto vardu dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos ir Ukrainos susitarimo pasikeičiant laiškais, susijusio su partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime numatytų prekybos paslaugomis išpareigojimų išsaugojimu, sudarymo (COM(2008)0220 – C6-0202/2008 – 2008/0087(CNS)).

Zbigniew Zaleski, pranešėjas. – Ponia pirmininke, šiame pranešime apibendrinamas tam tikras ES santykių su Ukraina politikos etapas. Pradėdamas nuo prekybos ir paslaugų susitarimų, pasistengsiu plačiau apibrėžti bendradarbiavimo PPO, o po to ir išplėstoje Laisvosios prekybos zonoje, kai ši bus sukurta, viziją.

Šis pranešimas, kuriame apsiribojama tik keliais teiginiais, yra svarbus žingsnis reguliuojant ir plėtojant mūsų bendradarbiavimą su labai svarbia mūsų kaimyne Ukraina. Mūsų ketinimai ir veiksmai yra nuoseklūs ir skaidrūs. Mes vadovaujamės nuostata, kad jeigu ekonominės sąlygos pagerės, žmonės galės skirti daugiau energijos kitų problemų sprendimui – politinių, socialinių ir kitų, nors visos jos yra tarpusavyje susijusios. Šiandien, kai patys Ukrainos pamatai dreba, – prieš akimirką sužinojau, kad V. Juščenka paleido parlamentą, – mūsų pagalba gali būti labai vertinga, bet bendradarbiavimo tik ekonomikos srityje nepakanka. Reikia platesnio projekto, išsamesnės strategijos, kuri apimtų įvairius aspektus.

Mūsų kaimynystės politikos sistema suteikia galimybę įtraukti į ją panašaus pobūdžio strategiją kaip Viduržemio jūros regiono šalių sąjungą. Yra P. Napoletano pranešimas, kurį labai remia šiuo metu Tarybai pirmininkaujanti valstybė. Būtų gerai, jei Prancūzija drąsiau paremtų nemažos EP narių grupės pateiktą pasiūlymą dėl oficialios Europos ir kitų rytinių kaimynių parlamentų asamblėjos (EURO-NEST) sukūrimo. Mes neturėtumėme apsiriboti tik Viduržemio jūros regiono šalimis, bet turėtume siekti didesnės pusiausvyros mūsų kaimynystės politikoje. Europos Sąjungos sienas supančių šalių grandinėje neturėtų likti silpnųjų grandžių.

Kaip kad Viduržemio jūros regiono šalių sąjungos atveju, kur potencialiu kandidatu tapti šios Sąjungos administraciniu centru, sostine, yra Barselonos miestas, siūlau, kad būsimos rytų kaimynystės sąjungos – tai galėtų būti kažkas panašaus į Juodosios jūros regiono šalių sąjungą – administracija būtų įsteigta Lenkijos rytuose esančiame Liublino mieste. Istorškai Liublinas įrodė galintis būti tokiu centru, nes kadaise jis buvo svarbios tarptautinės sąjungos miestu, todėl galėtų atlikti panašų vaidmenį ir sąjungoje, kurią kuriame ar bent bandomė sukurti dabar.

Esu tos nuomonės ir siūlau, kad šie Rūmai, Komisija ir Taryba turėtų aktyviau susitelkti ties rytine kaimynystės politikos dimensija. Kodėl turėtumėme tą daryti? Atsakymas paprastas. Jei mes tikime, kad mūsų europinės vertybės gali pagerinti visos žmonijos gyvenimą, neturėtumėme pasyviai laukti ir stebėti, kaip politiniai įvykiai savaime rutuliojasi.

Gruzijos atvejis įspėja mus apie tai, kokia ateitis Ukrainos gali laukti. Neleiskime atsitikti taip, kad vieną rytą prabudę suvoksime, jog esame nustumti nuo politinės ir ekonominės arenos, kurią užėmė kiti, ar išgirsime

kaltinimus dėl pasyvumo, politinės vizijos neturėjimo ir negebėjimo spręsti konfliktų mūsų kaimynystėje. Jei vadovausimės Kremliaus strategija, – kuriai, regis, Socialistų frakcija pritarė Martino Schulzo vadovaujamos delegacijos vizito Maskvoje metu, – prarasime savo vaidmenį tarptautinėje arenoje. Mūsų Europos piliečiai kentės dėl energijos kainų, įtampos ir nesaugumo.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad net jei Ukraina ne taip veiksmingai plėtos demokratizaciją kaip norėtusi, vis tiek turėtumėme stengtis užmegzti ir stiprinti bendradarbiavimą su jos žmonėmis, kurių europiniai siekiai labai svarbūs, ne tik jiems patiems, bet galbūt net daugiau mums, Europos piliečiams.

Meglėna Kuneva, Komisijos narė. – Ponia pirmininke, norėčiau padėkoti Europos Parlamentui už tai, kad skubiai pateikė savo nuomonę ir priėmė šį teigiamą pranešimą, nes labai svarbu, kad šis susitarimas po Ukrainos įstojimo į PPO būtų sudarytas kuo skubiau, kad būtų išvengta bet kokio teisinio vakuumo.

Po Ukrainos įstojimo į PPO šiuo susitarimu išsaugomi du labai svarbūs įsipareigojimai, kurie padeda mūsų tarptautiniams vežėjams jūra vykdyti savo veiklą Ukrainoje.

Pirmoji nuostata užtikrina Ukrainos vidaus vandenynse tarptautines jūrų ir upių transporto paslaugas teikiančių Bendrijos piliečių ir įmonių nacionalinį traktavimą. Antroji nuostata leidžia išsaugoti vadinamąją Graikijos sąlygą, pagal kurią ES ar Ukrainos piliečiams ar jūrų transporto įmonėms, įsteigtoms už ES ar Ukrainos ribų, gali būti taikomos susitarimo dėl jūrų transporto paslaugų nuostatos, jei jų laivai yra registruoti atitinkamai ES ar Ukrainoje.

Šios dvi nuostatos bus įtrauktos į labai ambicingą laisvosios prekybos susitarimą, dėl kurio šiuo metu deramės su Ukraina. Šis laisvosios prekybos susitarimas vadinamas labai išsamiu ir visapusišku, todėl jis iš tikrųjų turėtų atitikti šias savybes.

Mes siekiame, kad taip ir būtų, bet šiuo metu svarbiems politiniams ir ekonominiams santykių su Ukraina aspektams iškilo pavojus. Procesas, kurį mes pradėjome ir plėtojame, susijęs ne tik su prekyba ir investicijų srautais. Tai ženklas, bylojantis apie tolesnę politinę ir ekonominę Ukrainos integraciją į pasaulio ekonomiką ir glaudžią partnerystę su ES.

Laisvosios prekybos susitarimas yra vienas iš pagrindinių elementų, sudarančių platesnį asociacijos susitarimą, dėl kurio mes deramės su Ukraina įgyvendindami savo kaimynystės politiką.

Kadangi Ukraina gali perkelti į savo nacionalinę teisę, įgyvendinti ir vykdyti ES *acquis* kai kuriose svarbiausiose srityse, kaip numatoma dabar vykstančiose derybose dėl laisvojo prekybos susitarimo, Europos Sąjunga turėtų būti pasirengusi suteikti Ukrainai privilegijų savo vidaus rinkoje šiose srityse. Tai ypač taikytina paslaugoms, nes būtent jos siūlo didžiausią pridėtinę vertę abiem partnerėms. Be to, kadangi Ukrainos įsipareigojimai PPO paslaugų srityje ir taip labai platūs, laisvosios prekybos susitarimas ir *acquis* suderinimas leis mums spręsti problemas, susijusias su užsienio šalims taikomomis kliūtimis.

Šis susitarimas paskatins ES tiesiogines investicijas į Ukrainą, nes jis suteiks galimybę pašalinti biurokratijos kliūtis ir užtikrinti skaidrumą, taip pat padės abiejų šalių eksportuotojams ir paslaugų teikėjams plėtoti glaudžius santykius ir keistis savo patirtimi. Visa tai galiausiai sudarytų sąlygas paspartinti prekybos srautus ir užmegzti daugiau asmeninių ryšių augančiame smulkaus verslo sektoriuje ir regioninio tiekimo grandinėse.

Šis procesas, žinoma, yra sudėtingas ir ilgas, bet Komisija tiki, kad susitarimas suteiks šios konvergencijos įgyvendinimui būtiną pagrindą ir paskatas.

Tačiau, kaip buvo pabrėžta pirmiau, neturėtumėme užmiršti, kad šis procesas susijęs ne tik su ekonominėmis galimybėmis. Jis yra platesnio Ukrainos gebėjimo įgyvendinti pokyčius ir jos partnerystės su Europos Sąjunga išbandymo dalis.

Zita Pleštinská, PPE-DE frakcijos vardu. – (SK) Nors šiuo metu Ukrainos vidaus politikoje vykstantys neramumai susilpnino šalies poziciją derybose, juos derėtų vertinti kaip demokratizacijos proceso dalį. Integracija į ES ir toliau lieka Ukrainos užsienio politikos prioritetu. Aš palankiai vertinu kolegos Zbigniewo Zaleskio pranešimą. Jame išryškinti visi svarbiausi elementai ir pabrėžta nuo Oranžinės revoliucijos Ukrainos padaryta pažanga.

Esu įsitikinusi, kad jei ES nebūtų taip aktyviai rėmusi Ukrainos pastangų stojant į PPO, jai greičiausiai nebūtų pavykę tapti šios svarbios organizacijos nare 2008 m. gegužės mėn. Kaip ir PPO atveju Ukrainai dabar vėl reikia ES paramos.

Praeitą savaitę Kijeve ir Kryme vykusio 11-ojo ES ir Ukrainos parlamentinio bendradarbiavimo komiteto susitikimo metu turėjau progos dar labiau įsitikinti, kad ES turi būti pasirengusi suteikti paramą, technologinę ir finansinę, Ukrainos pastangoms. Tačiau Ukraina privalo įgyvendinti būtinąsias reformas, ypač savo paslaugų sektoriuje, ir pradėti ambicingas derybas su ES.

Francisco Assis, *PSE frakcijos vardu*. – (PT) Mūsų svarstomo susitarimo sudarymas suteikia puikią galimybę dar kartą pabrėžti ryšių, daugelyje sektorių siejančių ES ir Ukrainą, svarbą.

Šie suintensyvėję ryšiai grindžiami bendrų vertybių ir principų paveldu ir tolesniu noru stiprinti partnerystę ir bendradarbiavimą instituciniu lygmeniu.

Europos Sąjunga negali nesižavėti Ukrainos žmonių pastangomis įtvirtinti demokratiją, teisinę valstybę ir atvirą ekonomiką. Atsižvelgdami į tai, kad ši veikla vyksta ypač sunkiomis sąlygomis, mes turėtume prisiimti dar didesnę atsakomybę už šią šalį ir už save.

Mes puikiai suprantame, kokia sudėtinga ir pilna įtampos nacionalinė Ukrainos tikrovė, nulemta šalies geografinės padėties ir istorijos, ir kokie svarbūs yra geopolitiniai ir geoekonominiai aspektai. Todėl Europos Sąjunga turi siekti skatinti tokių formų bendradarbiavimą, kuris prisideda prie tokios svarbios šalies kaip Ukraina vystymo ir stabilizavimo. Iš esmės, tai jau vyksta.

Jau praeitas kelias ir realiai atsivėrusios perspektyvos, grindžiamos asociacijos susitarimu, apimančiu laisvosios prekybos zonos sukūrimą, kurį numatoma pasirašyti artimoje ateityje, suteikia daug pagrindo optimizmui. ES yra išsipareigojusi atsižvelgti į labai plačių Ukrainos visuomenės sektorių siekį stiprinti ryšius su Europa. Šie siekiai susiję su Ukrainos noru tapti Europos tapatybės esmę sudarančios bendras vertybes puoselėjančios bendrijos, taip pat politinio ir ekonominio organizacinio modelio dalimi.

Prekybos, ypač paslaugų sektoriuje, skatinimas padeda užmegzti glaudesnius ekonominius ryšius ir gali labai prisidėti prie šalies modernizavimo. Ukrainos įstojimas į Pasaulio prekybos organizaciją, kurį ES entuziastingai rėmė, suteikė šaliai galimybę prisijungti prie daugiašalės pasaulio prekybos sistemos, kuri, be kitų aspektų, taip pat leidžia šaliai dar labiau priartėti prie Europos. Šis Ukrainos artėjimo prie Europos procesas turi būti suintensyvinamas, nes jis naudingas ne tik abiem tiesiogiai susijusioms šalims, bet taip pat visam regionui.

Ukraina yra Europos praeities ir jos ateities dalis. Bet kokie žingsniai, kad ir maži, link šio fakto išryškavimo yra verti pritarimo ir palaikymo.

Rebecca Harms, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Ponia pirmininke, norėčiau pakalbėti diskutuojamu klausimu kitu kampu.

Po praeitą savaitę vykusio Europos Parlamento delegacijos vizito į Ukrainą labai svarbu pabrėžti, kad Ukrainos tolesnis artėjimas link Vakarų, artėjimas link demokratijos ir net integracijos į Europos Sąjungą priklausys ne tik nuo Europos Parlamento, bet taip pat didele dalimi nuo pačios Ukrainos. Besikartojančios politinės krizės dėl reguliarių metinių vizitų, kasmet iškylančios diskusijos dėl to, ar bus surengti nauji parlamento rinkimai, nepadedą artėti link šios integracijos.

ES delegacija vizito į Ukrainą metu davė aiškiai suprasti, kad nesutarimai tarp skirtingų politinių blokų neturėtų užgožti politinės darbotvarkės ir kad politiniai blokai turėtų pagaliau susitarti, kokių priemonių jie nori imtis, kad šalies padėtis būtų stabilizuota.

Nėra apsispręsta dėl politinės programos, nes, iš esmės, nėra iš ko rinktis. Tai kelia didžiausią nerimą, nes daug Ukrainos piliečių, kurie sunkiai kovojo, kad šalyje būtų pradėtas demokratizacijos procesas, dabar purtosi Ukrainos politikos. Apie tokį Ukrainos žmonių nepasitenkinimą turi būti kalbama kiekvieno vizito ir kiekvieno susitikimo su Ukrainos politinių blokų atstovais metu.

Andrzej Tomasz Zapalowski, *UEN frakcijos vardu*. – (PL) Ponia pirmininke, prekybos ryšiai tarp ES valstybių narių ir Ukrainos yra labai svarbūs dėl demografinio abiejų partnerių potencialo. Dar svarbesnė priežastis, kodėl šie ryšiai turėtų būti plėtojami, yra ta, kad prekyba padeda propaguoti proeuropinius Ukrainos žmonių siekius. Tačiau mūsų dvišaliuose santykiuose dar yra daug neišspręstų problemų. Viena iš jų susijusi su neteisėtai Ukrainos parterijų vykdomu įmonių perėmimu. Ukrainos teisingumo administracijoje vyraujantys neaiškūs santykiai verčia nuogąstauti, kad galės prisireikšti ne vienerių metų, kol šis turtas bus susigrąžintas. Politinis mūsų partnerės nestabilumas taip pat daro žalingą įtaką mūsų besiplečiančiam bendradarbiavimui. Ateities perspektyvos dar sunkiau prognozuojamos.

Mes tikimės, kad Ukrainos valdžia padarys viską, ką gali, kad Europos Sąjunga galėtų matyti savo kaimynę gebančią pateikti visas teises ir politines garantijas, būtinas įmonių ir ekonominio bendradarbiavimo, ypač paslaugų srityje, plėtojimui.

Sylwester Chruszcz (NI). – (PL) Ponia pirmininke, politiniai ir ekonominiai ryšiai su Ukraina mums labai svarbūs. Investicijos į Ukrainą kasmet auga, o tai apima europinę dimensiją. Šios investicijos daro teigiamą įtaką daugeliui sektorių, įskaitant Ukrainos vartotojus, nes jos didina vartojimą. Užsienio bankų dalis Ukrainos bankininkystės sektoriuje jau sudaro 35 %. Paslaugų sektorius turi didžiulės gyvybinės svarbos Ukrainos ekonomikai. Tam, kad šis sektorius galėtų pasiekti ES šalių lygį, jį būtina toliau reformuoti ir investuoti į jį. Tas pats taikytina kitoms Ukrainos ekonomikos sritims, įskaitant sveikatos priežiūros ir turizmo sektorius.

Mes turime plėtoti ir stiprinti Europos Sąjungos valstybių narių ir Ukrainos ekonominius ryšius. Turime atminti, kad Ukraina yra labai svarbi tranzito šalis Europos energetinio saugumo požiūriu. Be to, mes vertiname Ukrainos pastangas, taip pat teisėkūros srityje, susijusias su ekonominiu dialogu su Europa išplėtimu ir neseniai įgyta Ukrainos naryste PPO.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) Ponia pirmininke, mano politinė frakcija, Sąjungos už tautų Europą frakcija, visapusiškai remia šį teisėkūros rezoliucijos projektą. Ukraina yra įdomi partnerė, ypač prekybos, paslaugų teikimo ir investicijų srityse. Tinkamas Europos Sąjungos ir Ukrainos bendradarbiavimas labai svarbus, ypač kaimyninėms šalims. Viena iš tokių šalių yra Lenkija, kurią su Ukraina sieja daug bendros patirties, išeinančios už ekonomikos sferos ribų.

Ukraina turi didžiulį potencialą plėtoti turizmo ir poilsio paslaugas. Tai turtingų istorinių tradicijų šalis. Kad galėtų tinkamai vystytis, Ukrainai reikia naujų technologijų, investicijų, taip pat bankininkystės ir socialinių ryšių sistemų plėtos, ir šiuo atžvilgiu Europos Sąjunga gali padėti Ukrainai. Ukraina taip pat yra svarbi Europos produkcijos realizavimo rinka. Į tai taip pat turėtumėme atsižvelgti apsispręsdami dėl savo užduočių ir tolesnės mūsų bendradarbiavimo krypties.

PIRMINKAVO: A. BIELAN

Pirmininko pavaduotojas

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Ponia pirmininke, susitarimas su Ukraina yra labai svarbus, nes jis padės racionalizuoti mūsų dvišalius santykius. Tai gera pradžia kelyje į ES ir Ukrainos asociacijos susitarimo pasirašymą. Pirmiausia šis susitarimas suteikia galimybę išplėtoti mūsų prekybinius mainus ir padidinti investicijas į dvišalę sistemą. Viena iš nepaprastai svarbių mūsų bendradarbiavimo sričių yra žinių perteikimas standartų, kokybės sferose ir mūsų teisinio ir institucinio paveldo konvergencija. Mainai tarp jaunimo, ypač studentų mainai, prisidės prie šių užduočių įgyvendinimo, taip pat prie bendradarbiavimo mokslo, kultūros ir turizmo srityse plėtojimo.

Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (UEN). – (PL) Ponia pirmininke, šiose diskusijose norėčiau atkreipti dėmesį į tris, mano nuomone, svarbius klausimus. Pirma, Ukraina yra svarbi Europos Sąjungos partnerė naftos ir dujų tiekimo šaltinių diversifikavimo požiūriu. Susitarimas su Ukraina suteikia Europai galimybę užsitikrinti šių energijos išteklių tiekimą iš Juodosios jūros ir Kaukazo kalnų regiono.

Antra, Ukrainos įstojimas į Pasaulio prekybos organizaciją šių metų gegužės mėn. sukūrė papildomas palankias sąlygas plėtoti ekonominius ryšius su šia šalimi, ypač paslaugų teikimo srityje.

Trečia, dėl labai apleistos infrastruktūros Ukrainai reikia rimtos finansinės paramos iš Europos Sąjungos, ne tik iš ES biudžeto, bet pirmiausia iš Europos investicijų banko ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko.

Meglana Kuneva, Komisijos narė. – Ponia pirmininke, dar kartą norėčiau Komisijos vardu padėkoti Parlamentui už šias pastabas, už teigiamą požiūrį ir už skubiai parengtą pranešimą.

Trumpuoju laikotarpiu po Ukrainos įstojimo į Pasaulio prekybos organizaciją tai padės abiem partnerėms išsaugoti tam tikrus svarbius ekonominius interesus, esant kuo mažesniai teisiniui vakuumui.

Vidutiniojo ir ilgojo laikotarpio požiūriu – tai tik vienas platesnio ir labai ambicingo ekonominės integracijos proceso, plėtojamo sudarant ir įgyvendinant asociacijos susitarimą su Ukraina, elementas.

Zbigniew Zaleski, pranešėjas. – Ponia Komisijos nare, susitarimą dėl jūrų transporto paslaugų sunku pervertinti. Visi žinome, kiek svarbos Juodosios jūros maršrutas ir tranzitas Ukrainos sausumos teritorija

galėtų turėti Europai, – visiems mums, – bet be mūsų paramos šios srities ateitis yra miglota. Dabar kalbėsime lenkiškai.

pranešėjas. – (PL) Mano kolegos minėjo glaudaus bendradarbiavimo būtinybę ir pabrėžė tą faktą, kad Ukraina akivaizdžiai priklauso Europai. Jie taip pat kalbėjo apie investicijas, turizmą ir verslą. Labai daug kas, žinoma, priklauso nuo pačios Ukrainos. Tai akivaizdu. Galbūt ypač dabar, šiandien, poliarizuotai Ukrainos visuomenei reikia ir reikės rytoj, ateinančiomis savaitėmis, pagalbos ekonominiame, politiniame, moksliniame ir socialiniame frontuose. Tad liaukimės tiek daug kritikuoti, o verčiau imkimės protingų ir konstruktyvių veiksmų. To reikia ir Ukrainai, ir ES. Labai dėkoju už diskusijas ir prašau jūsų tvirtai paremti šį pranešimą.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Bernard Wojciechowski (IND/DEM), raštu. – Paslaugų sektorius labai svarbus ir ES, ir Ukrainos ekonomikai. Ukraina, regis, yra priversta reformuoti savo energetikos sektorių, kad galėtų padidinti gamybą ir patobulinti kokybę ir saugos standartus. Todėl iškentus trumpalaikius pereinamojo laikmečio sunkumus būtų galima džiaugtis modernesnės ir skaidresnės paslaugų rinkos pranašumais. Kita vertus, neturėtumėme pamiršti kovos su Ukrainoje taip klestinčia korupcija.

Europos Sąjunga turi būti pasirengusi paremti Ukrainos pastangas, bet Ukraina savo ruožtu turi atlikti savo namų darbų dalį ir įgyvendinti reformas. Yra klausimų, kuriuos turime spręsti mes, Europos Sąjungos atstovai: (1) stiprinti Ukrainos ir ES valstybių narių energetinį saugumą; (2) užtikrinti didesnę energijos vartojimo efektyvumą; (3) pertvarkyti ir modernizuoti šilumos energetikos sektorių ir sumažinti jo neigiamą poveikį aplinkai; (4) padidinti reguliuojamąjį gamybos pajėgumą ir (5) padidinti energijos iš atsinaujinančių energijos šaltinių dalį. Visi šie klausimai susiję su atviros ir skaidrios energijos rinkos kūrimu. Monopolijų tokia svarbiame sektoriuje kaip energetika daugiau negali būti.

24. Vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Richardo Seebero pranešimas (A6-0362/2008) Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto vardu dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimo (2008/2074(INI)).

Richard Seeber, pranešėjas. – (DE) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti šešėliniams pranešėjams ir Komisijai už puikų bendradarbiavimą rengiant šį pranešimą.

Mes visi žinome, kad vanduo būtinas visų formų gyvybei palaikyti, tačiau jo ištekliai nėra neišsemiami. Ateityje iki trijų milijardų žmonių kentės dėl vandens trūkumo. Europos aplinkos agentūros duomenimis, jau 2007 m. trečdalis europiečių gyvena regionuose, kuriuose vandens ištekliai riboti. Ši problema ypač aktuali Kipre, Bulgarijoje, Belgijoje, Vengrijoje, Maltoje, Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Ispanijoje ir, deja, daugelyje kitų šalių. Vadinas, vandens suvartojama per daug. Klimato kaita, žinoma, taip pat blogina padėtį. Todėl per pastaruosius trisdešimt metų sausros padažnėjo ir tai jau kainavo 100 mlrd. EUR. Vien tik dėl 2003 m. sausros ES ekonomika patyrė apie 8,7 mlrd. EUR nuostolį. Šios kraštutinės oro sąlygos atneša ne tik ekonominių, bet taip pat socialinių ir žmogiškųjų padarinių. Be to, kad didelio karščio laikotarpis 2003 m. turėjo bendrą neigiamą poveikį žmonių sveikatai, dėl jo Europoje mirė apytikriai 35 000 žmonių.

Taip pat pastebime, kad vandens naudojimo tendencijos skirtingose Europos šalyse labai skiriasi. ES vidutiniškai per dieną suvartojama nuo 100 iki 400 litrų vandens, nors pagal Europos pragyvenimo standartus iš tikrųjų pakaktų 80 litrų. Taip yra dėl pasenusių technologijų lemiamo neefektyvaus vandens vartojimo, taip pat dėl vandens eikvojimo. Pavyzdžiui, 30 % vandens Prancūzijos skirstomuosiuose tinkluose tiesiog dingsta. Taigi mes Europoje turime dideles vandens taupymo galimybes.

Atėjo laikas ir Bendrijai imtis veiksmų. Komisija jau pradėjo spręsti su vandeniu susijusius klausimus keliose direktyvose, pvz., dėl maudymosi vandens, geriamojo vandens, potvynių, vandeniui taikomų aplinkos standartų ir pan. Be abejonės, iki šiol pagrindine gaire buvo 2000 m. priimta Vandens pagrindų direktyva ir jos įgyvendinimas. Dabar ypač svarbu Komisijai užtikrinti, kad iš šio teisės akto išplaukiantys išpareigojimai būtų vykdomi valstybėse narėse.

Aplinkos sąlygų ir klimato pokyčiai, intensyvesnis vandens naudojimas verslo, žemės ūkio sektoriuose ir buityje ir, žinoma, pakitę vartojimo įpročiai padidino vandens trūkumą. Deja, kraštutinės oro sąlygos pasitaiko vis dažniau. Vienur dažnėja didelės liūtys, lydimos potvynių, kitur kenčiama nuo ilgalaikių sausrų, niokojančių didžiuosius Europos teritorijas.

Komunikatas, kurį Komisija mums pateikė, yra svarbus žingsnis teisinga kryptimi, bet kad padėtis pagerėtų, būtina imtis esminių priemonių. Pirma, vandens trūkumo ir sausrų problema turi būti vertinama kaip globalus reiškinys. Europa negali susitelkti tik ties savo problemų sprendimu – neužmirškime, kad didžiulis migrantų skaičius plūsta į Europą, nes labai dažnai jie priversti palikti savo namus būtent dėl sausrų.

Antra, valstybės narės turi bendradarbiauti sprendžiant vandens trūkumo ir sausrų problemą. Vandens pagrindų direktyvoje numatyti vandentvarkos planai turi būti papildyti priemonėmis, padėsiančiomis spręsti vandens trūkumo ir sausrų problemą. Tačiau valstybių narių tarpusavio solidarumas jų atitinkamų vandens išteklių atžvilgiu nereiškia, kad jų suvereni teisė pačioms spręsti, kaip naudotis savo vandens ištekliais, turi būti panaikinta. Mano požiūriu, vandens transportavimas ilgais nuotoliais taip pat nėra išeitis.

Trečia, Komisijos dokumente nepateikiami konkretūs terminai ir konkretūs išmatuojami tikslai. Nenustačius tvarkaraščio ir konkrečių tikslų, ši strategija negalės būti įgyvendinta.

Ketvirta, Europa iš tikrųjų turėtų pasistengti tapti pasaulio lydere vandens taupymo technologijų srityje. Tam būtina spręsti ir žmogiškuosius šios problemos aspektus, ir, žinoma, šiuo metu svarbius ekonominius poreikius.

Apibendrinant, mums pateiktas pranešimas – tai svarbus Komisijos dokumento patobulinimas.

Vladimír Špidla, *Komisijos narys*. – (CS) Pone pirmininke, ponios ir ponai, vandens trūkumas ir sausros yra svarbi globali problema, o klimato kaita, be abejo, padėtį dar pablogins ir vandens trūkumo problema taps dar opesnė. Ši tendencija buvo patvirtinta kitame pranešime dėl klimato kaitos poveikio Europoje, kurį praeitą savaitę parengė Europos aplinkos agentūra.

Per pastaruosius trisdešimt metų Europos Sąjungoje labai padažnėjo didelių sausrų atvejai. Nuo 2003 m. sausros nukentėjo 100 mln. žmonių ir beveik trečdalis ES teritorijos. Nuo tada, kai Komisija pateikė savo komunikatą dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos sprendimo, gavome naujų įrodymų, bylojančių apie tai, kad ši tendencija nesilpsta. Kipras kenčia nuo didžiulės sausros, kokios nebuvo nuo 1900 m. Dėl šių vasarą nutraukto vandens tiekimo irigacijos tikslais ūkininkai prarado 80 % derliaus. Kai kuriuose regionuose buvo prarastas visas grūdinių kultūrų derlius. Apskaičiuotieji nuostoliai viršija 1,5 % Kipro BVP. Bet tai nebuvo vienintelė sausra: 2008 m. Kipre viena po kitos įvyko trys sausros.

Todėl šio pranešimo dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos sprendimo svarstymas Parlamente vyksta tinkamu laiku. Džiaugiuosi, kad Europos Parlamentas pasinaudojo šia galimybe duoti aiškią žinią, kad šią problemą spręsti būtina.

Visuotinis klimato atšilimas, gyventojų skaičiaus augimas ir vandens suvartojimo vienam asmeniui didėjimas – visa tai reiškia, kad spaudimas mūsų vandens ištekliais didėja. Dėl to didėja vandens trūkumo ir sausrų tikimybė ir ši problema tiesiogiai paveiks tą gyventojų dalį ir tas ūkio sritis, kurios priklauso nuo vandens tiekimo, pvz., žemės ūkį, turizmą, pramonę, energijos tiekimą ir transportą. Be to, vandens trūkumo ir sausrų problema daro neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir vandens kokybei. Padidėjo miškų gaisrų ir žemės niokojimo pavojus. Jei nebus imtasi skubių priemonių, ištisi regionai, ir Europos Sąjungoje, ir už jos ribų, galės pavirsti dykuma.

Kad tam būtų užkirstas kelias, mūsų prioritetu turi būti perėjimas prie praktikos, kuri užtikrins efektyvų vandens naudojimą ir jo taupymą. Tačiau vandens taupymo priemonės turės būti įgyvendinamos visais lygmenimis. Tik vyriausybės priemonių nepakaks, būtina, kad į vandens taupymo veiklą būtų įtraukti visi gyventojai.

Naujausios Eurobarometro apklausos, atliktos siekiant išsiaiškinti visuomenės požiūrį į klimato kaitą, duomenimis, 62 % europiečių laiko klimato kaitą ir visuotinį atšilimą rimčiausia problema, su kuria pasaulis šiandien susiduria, o 68 % europiečių kaip rimčiausią problemą nurodė skurdą, maisto ir geriamojo vandens trūkumą. Tokiomis aplinkybėmis geroji naujiena yra ta, kad šie visuomenės išreikšti nuogastavimai taip pat perteikti jų elgesyje: 61 % europiečių teigia ėmęsi asmeninių veiksmų sprendžiant klimato kaitos problemą, o daugiau kaip pusė jų pradėjo taupiau naudoti vandenį buityje.

Pone pirmininke, ponios ir ponai, džiaugiuosi, kad savo pranešime palankiai vertinate Komisijos komunikatą ir remiate pirmąjį pasiūlytą politikos priemonių rinkinį. Norėčiau padėkoti pranešėjui R. Seeberui už puikų darbą rengiant šį pranešimą, taip pat E. Herranz García iš Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto ir I. Garcíá Pérez iš Regioninės plėtros komiteto už jų teigiamą ir konstruktyvų indėlį. Šiame pranešime nurodytos priemonės atitinka priemones, išdėstytas praeitais metais Tarybos priimtose išvadose, taigi galima teigti, kad šiuo klausimu yra sutariama. Todėl dabar turime paversti šią politinę paramą realiais veiksmais.

Iratxe Garcíá Pérez, *Regioninės plėtros komiteto nuomonės referentė*. – (ES) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasveikinti R. Seeberą parengus pranešimą ir pasakyti, kad mes Regioninės plėtros komitete suvokiame vandens trūkumo problemą tapus vienu iš pagrindinių iššūkių sanglaudos politikai, nes ji jau paveikė 11 % Europos Sąjungos gyventojų ir 17 % jos teritorijos.

Todėl būsimoje sanglaudos politikoje į šį aspektą turi būti atsižvelgta panaudojant būtinąsias biudžetines priemones. Turime pabrėžti regionų ir vietos valdžios institucijoms, kad jos turi galimybę panaudoti struktūrinių fondų lėšas priemonių, skatinančių efektyvų vandens naudojimą, jo taupymą ir pakartotinį naudojimą, finansavimui.

Taip pat turime raginti Komisiją paremti Europos sausrų observatorijos, kurioje būtų renkami ir sisteminami nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai duomenys, įsteigimą.

Galiausiai mes turime pripažinti, kad vandens trūkumo ir sausrų problema daro tiesioginę įtaką socialinei, ekonominei ir teritorinei sanglaudai, nes jos poveikis tam tikruose regionuose labiau juntamas ir dėl to žemė šiuose regionuose apleidžiama, kyla miškų gaisrų ir degraduoja dirvožemis, o tai labai trukdo šių regionų vystymuisi.

Esther Herranz García, *Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonės referentė*. – (ES) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti R. Seeberui už atliktą darbą, nes savo pranešime jis atsižvelgė į daugelį dalykų, dėl kurių šiuose Rūmuose ne kartą buvo išreikštas susirūpinimas, susijusių su problema, svarbia visai Europos Sąjungai: vandens trūkumas ir sausros jau liovėsi būti problema, opi tik pietinėms Europos šalims.

Džiaugiuosi, kad į šį rezoliucijos projektą įtrauktos tam tikros mintys, išdėstytos mano parengtoje Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonėje, kurioje pasisakoma už žemės ūkio veiklą, pavyzdžiui, pabrėžiant vaidmenį, kurį gali atlikti ūkininkai užtikrinant tvarų turimų išteklių valdymą. Pranešime sausros ir vandens trūkumas taip pat nurodomi kaip veiksniai, skatinantys žaliavų kainų augimą – aspektą, kurį esamomis klimato sąlygomis, mano nuomone, būtina pabrėžti, kad būtų sprendžiami ne tik su aplinka susiję šios problemos aspektai, bet taip pat nepamiršti kai kurie svarbiausi ekonominiai padariniai.

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas taip pat įtraukė idėją dėl Europos sausrų observatorijos sukūrimo, taip pat minimą Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonėje, kuri, tikiuosi, vieną dieną taps tikrove.

Tačiau į tekstą, dėl kurio rytoj bus balsuojama, neįtrauktas Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto pasiūlymas, kad Komisija išnagrinėtų galimybę įsteigti ekonominio prisitaikymo fondą, kuris galėtų teikti paramą visiems sausrų paveiktiems ūkio sektoriams, įskaitant žemės ūkį.

Norėčiau asmeniškai patikinti jus, kad toliau remsiu mintį dėl šio fondo įsteigimo ir dar kartą pasiūlysiu ją Parlamentui, kai Komisija po kelių mėnesių parengs savo planuojamą komunikatą dėl prisitaikymo prie klimato kaitos.

Manau, kad dabar, kai jau turime Solidarumo fondą, įsteigtą siekiant sušvelninti stichinių nelaimių padarinius, atėjo laikas pamąstyti apie priemonę, skirtą prevencinei veiklai finansuoti, kad būtų sumažinta šių stichinių nelaimių daroma žala aplinkai ir dėl jų patiriami finansiniai nuostoliai.

Péter Olajos, *PPE-DE frakcijos vardu*. – (HU) Ačiū, pone pirmininke. Pirmiausia norėčiau prisidėti prie kolegų pagyrimų, skirtų R. Seeberui. Jis profesionaliai atliko šią sunkią darbo užduotį, todėl užsitarnavo pripažinimo ir pagyrimo. Tai, turėčiau pasakyti, yra labai svarbus reikalas. Sausrų pavojus gresia 90 % Vengrijos, mano šalies, žemių. Per pastaruosius kelerius metus reguliariai pasikartojančios sausros padarė didžiulės žalos Vengrijos žemės ūkiui. Vien tik praeitais metais padaryta žala siekė 1 mlrd. EUR. Sausrų problema opi ne tik pietuose esančioms šalims. Sausros sukėlė didžiulių problemų Vengrijoje, nepaisant to, kad per jos teritoriją teka didžiausia Europos upė Dunojus ir septintoji pagal dydį Tisos upė. Tačiau tarp šių didelių upių esanti 100 km pločio teritorija kenčia nuo dykumėjimo ir šis procesas vis spartėja. Visa tai byloja apie tai, kad Europos Sąjungoje reikia visapusiškos vandentvarkos programos, todėl aš palankiai vertinu šį pranešimą, nes jis rodo, kad Europos Sąjunga tvirtai apsisprendė imtis veiksmų siekiant suvaldyti šį dykumėjimo procesą.

Vakar Biudžeto komitetas mano siūlymu parėmė mintį dėl bandomojo projekto, skirto teikti pagalbą kontroliuojant dykumėjimo procesą, įgyvendinimo. Bet mes visi turime daugiau prisidėti prie efektyvios žemės ūkio praktikos ir visapusiško vandentvarkos rėmimo. Taip pat svarbu imtis priemonių, kurios skatintų gyventojus racionaliai naudoti vandenį. Dėl klimato kaitos reguliariai pasikartojančių vandens trūkumo laikotarpių poveikis, veikiausiai, bus dar labiau juntamas ir kiekvienas išgaravęs vandens lašas atneš padarinių.

Baigdamas norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į visuotinės atsakomybės klausimą. Gyventojų skaičius pasaulyje dinamiškai auga ir dėl to pramonė, žemės ūkis ir vandens ištekliai besivystančiose šalyse patiria dar didesnę spaudimą, todėl Europa privalo iš naujo įvertinti savo vandens išteklių atsargas. Šių atsargų išsaugojimas ir didinimas yra mūsų pareiga ir atsakomybė. Ačiū.

Edite Estrela, PSE frakcijos vardu. – (PT) Europos Parlamento Socialistų frakcijos, kuriai aš atstovauju, vardu norėčiau padėkoti pranešėjui už atliktą darbą. Tai svarbus pranešimas, kuriame pateikti tinkami pasiūlymai dėl to, kaip Europos Sąjunga galėtų spręsti vandens trūkumo ir sausrų problemą. Ši problema nėra nauja, bet ji tapo opesnė ir išplito dar plačiau. 2003 m. sausra paveikė per 100 mln. žmonių ir trečdalį ES teritorijos, atnešdama Europos ekonomikai nuostolius, siekiančius 8,7 mlrd. EUR. Vandens trūkumas jau nebėra problema, nuo kurios kenčia tik Europos pietuose esančios šalys. Kaip buvo minėta, šios problemos poveikis jau juntamas Vidurio ir Šiaurės Europoje, o dėl klimato kaitos padėtis dar blogėja.

Europos Sąjunga turi imtis skubių priemonių, kad būtų išspręsti du klausimai dėl pernelyg intensyvaus vandens naudojimo ir jo eikvojimo. Europos aplinkos agentūros duomenimis, Europoje yra didžiulės galimybės taupyti vandenį. Gali būti sutaupyta apie 40 % vandens. Taip pat bent 20 % vandens Europoje išeikvojama dėl neefektyvaus jo naudojimo. Esant tokiai padėčiai, mano pateikti ir Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto priimti pakeitimai dėl pakartotinio vandens naudojimo ir vandens gėlinimo yra visiškai pagrįsti. Be to, kadangi daug vandens prarandama dėl jo nuostolių vamzdynuose, siūlau, kad valstybėms narėms būtų suteikta galimybė pasinaudoti struktūrinių fondų lėšomis esamai infrastruktūrai atnaujinti ir technologijoms tobulinti. Neįmanoma sukurti vandens taupymo kultūros neįtraukiant į šį procesą piliečių. Todėl būtina skatinti visuomenės sąmoningumo didinimo ir informavimo kampanijas. Vanduo yra viešoji gėrybė, bet jos ištekliai riboti. Visi turime prisidėti prie vandens naudojimo mažinimo ir kovos su jo eikvojimu, kad juo prieinama kaina galėtų būti aprūpinti visi.

Baigdama norėčiau paklausti Tarybos ir Komisijos: kada bus patobulintas Solidarumo fondo paramos mechanizmas užtikrinant didesnę jo lankstumą? Sausra – tai anomalus gamtos reiškiny, atnešantis rimtų ir ilgalaikių padarinių, neigiamai atsiliepiantių gyvenimo sąlygoms, taip pat nuo jos nukentėjusių regionų socialiniam ir ekonominiam stabilumui, todėl būtų naudinga, jei šio fondo lėšos galėtų būti skiriamos tokių regioninio pobūdžio nelaimių padarytai žalai viešajam ir privačiajam sektoriams atitaisyti.

Anne Laperrouze, ALDE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, pastaruoju metu vykusios aktyvios diskusijos energetikos klausimu rodo, kad energija yra vertinga gėrybė ir pagrindinis poreikis. O vanduo? Jis dar vertingesnis. Mes žinome, kad besivystančiose šalyse vandens trūksta. O Europoje? Europoje vandens ištekliai taip pat labai vertingi. Tad liaukimės juos eikvoti ir pradėkime vandenį tausoti.

Pranešimas, dėl kurio bus balsuojama rytoj – tai išsamus pranešimas, apimantis techninius aspektus, pvz., vandens nuostolius skirstomajame tinkle, taip pat politinius ir socialinius aspektus, pvz., susijusius su efektyviu vandens naudojimu ir visuomenės sąmoningumo kėlimu. Taigi mūsų atsakomybė už vandenį yra ir asmeninė, ir kolektyvinė. Šiame pranešime taip pat kalbama apie problemas, atsirandančias dėl vandens trūkumo ir sausrų, problemas, reikalaujančias imtis ir skubių priemonių, ir, atsižvelgiant į klimato kaitą, ieškoti ilgalaikių jų sprendimo būdų.

Norėčiau pabrėžti, kad labai svarbu keistis gerąja patirtimi, nes vandens trūkumo ir sausrų problema vienu ar kitu mastu juntama visoje Europoje, todėl siekiant išvengti šių reiškinių ar sumažinti jų poveikį, būtina, kad visi regionai keistųsi praktine patirtimi. Aš net teigčiau, kad galima mokytis ne tik iš geros patirties, bet taip pat iš klaidų.

Mane taip pat džiugina tai, kad pranešime vandens prieinamumas siejamas su vandens kokybe. Iš tikrųjų, vandens kokybės problemai Europos Parlamentas teikia daug svarbos, pvz., yra priimtas dokumentas, kuriame nustatomi aplinkos kokybės standartai, taip pat vyksta diskusijos pesticidų naudojimo klausimu.

Vandens išteklių trūkumo problemą būtina spręsti visapusiškai: reikia skatinti mokslinius tyrimus ir naujovių diegimą, efektyviau naudoti vandenį pramonėje ir žemės ūkyje ir keisti vandens naudojimo įpročius buityje. Tad imkimės veiksmų ir paneikime seną anglų posakį, kad „žmogus tik tada supranta vandens vertę, kai jo šulinys išdžiūna“.

Marie Anne Isler Béguin, *Vers/ALE frakcijos vardu.* – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, aš taip pat norėčiau padėkoti pranešėjui už atliktą darbą. Galime tik pripažinti, kad vanduo yra vertingas turtas ir kad jo ištekliai riboti.

Pranešėjas kalbėjo apie tai, kad 3,2 mlrd. šios planetos gyventojų gali grėsti vandens trūkumo problema. Žinome ir tai, kad Europa nuo šios problemos taip pat neapsaugota. Todėl turėtumėme padaryti viską, ką galime, kad šis turtas būtų išsaugotas. Vanduo yra viešoji gėrybė, todėl tenka apgailestauti, kad kai kurių mano pateiktų pakeitimų Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas nepatvirtino.

Todėl kreipiuosi tiesiogiai į Komisiją. Tikiuosi, kad įgyvendindami BŽŪP reformą mes taip pat persvarstysime tam tikrus kultivavimo modelius – daugiausia turiu galvoje taikomus irigacijos metodus, kurie netinka kai kuriems Europos regionams ir kurių būtina atsisakyti, jei norime padaryti galą vandens eikvojimui.

Taip pat apmaudu, kad į pakeitimą dėl atominių elektrinių aušinimo nebuvo atsižvelgta, nes mano šalyje, Prancūzijoje, tuo metų laiku, kai vandens lygis upėse labai žemas, atominės elektrinės turi būti uždaromos arba aušinamos naudojant purkštuvus. Tokia praktika neprotinga ir kelia didžiulį pavojų mūsų piliečiams.

Kartika Tamara Liotard, *GUE/NGL frakcijos vardu.* – (NL) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau išreikšti savo nuoširdžią padėką R. Seeberui. Daugelis iš mūsų mano, kad švarus geriamasis vanduo atrodo taip. Norėčiau pabrėžti, kad daugybėje šalių ši stiklinė yra tuščia. Daugelis žmonių neturi vandens, arba jei turi, jis atrodo taip.

Dėl naftos stygiaus vyksta karštos diskusijos ir man kartais kyla klausimas, kodėl vandens trūkumo problema nesulaukia tokio paties dėmesio. Pagaliau tai gyvybės ir mirties klausimas. Gyventojų skaičius pasaulyje nuolat didėja, o švaraus geriamojo vandens ištekliai tik mažėja. Vandens trūksta net Europoje. Kalbu taip pat apie „paslėptąjį“ vandens trūkumą, kai, pvz., nutraukiamas geriamojo vandens tiekimas buities vartotojams. Priežastys gali būti įvairios: prastos sanitarijos sistemos, šliaužiančioji viešųjų paslaugų liberalizacija, pesticidų ir cheminių trąšų naudojimas ar intensyvi gyvulininkystė. Ar jums žinoma, kad norint pagaminti 100 g. jautienos, reikia 2 400 l vandens?

Komisijos komunikate didžiausias dėmesys skiriamas vandens taupymui. Mano nuomone, tai tas pats, kaip nešti vandenį į upę, nes pirmiausia reikia spręsti problemas, apie kurias ką tik kalbėjau. Pvz., pirmiausia reikėtų investuoti, Europoje ir už jos ribų, į tinkamas sanitarijos ir vandens valymo sistemas. Be to, būtina atsargiau naudoti pesticidus, įvertinti intensyvios gyvulininkystės poveikį vandentvarkai ir imtis kovos su klimato kaita priemonių.

Galimybė naudotis švariu geriamuoju vandeniu yra pilietinė teisė, kurią turi visi. Problema susijusi ne tik su geriamojo vandens pakankamumu, bet taip pat su švaraus geriamojo vandens paskirstymu, pernelyg didele tarša ir kova dėl privatizacijos. Pvz., Jungtinėje Karalystėje dėl privatizacijos per labai trumpą laiką kainos smarkiai pašoko į viršų ir dėl to nemažam buities vartotojų skaičiui buvo nutrauktas vandens tiekimas. Tai gėdinga. Aš pasisakau už tai, kad geriamojo vandens tiekimo paslaugas teiktų viešasis sektorius.

Johannes Blokland, *IND/DEM frakcijos vardu.* – (NL) Pone pirmininke, vandens trūkumo ir sausrų problema ypač opi pietinėms Europos Sąjungos šalims. Ją sukelia priežastys, susijusios ir su klimatu, ir su žmonių veikla. Turizmas taip pat kelia didelius reikalavimus vandens ištekliais būtent tose šalyse, kurios ir taip jau labai kenčia nuo šios problemos. Jungtinių Tautų tarpyvrausybinės klimato kaitos grupės (IPCC) atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad vandens trūkumo ir sausrų rizika ateinančiais metais tik didės. Taigi turime pasirūpinti, kad padėtis vandens atžvilgiu dar nepablogėtų.

Todėl manau, kad šis pranešimas siunčia tinkamą žinią. Efektyvus vandens naudojimas yra labai svarbus kovojant su vandens trūkumo ir sausrų problema. Ypač pabrėžčiau į šį pranešimą taip pat įtraukto vandens kainų nustatymo principo svarbą. Kai kuriose valstybėse narėse šis principas sėkmingai taikomas. Taip pat palankiai vertinu tai, kad pranešime nustatytas ryšys su Vandens pagrindų direktyva. Manau, tai tinkama vieta vandens trūkumo ir sausrų problemai. Baigdamas norėčiau pasveikinti pranešėją R. Seeberą atlikus puikų darbą.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Pone pirmininke, tol, kol garantuojamas išskirtinis valstybių narių suverenitetas vandens išteklių atžvilgiu, taip pat ES ar ETT nesikišimas, žinoma, būtų prasminga sukurti bendrą kovos su vandens trūkumu strategiją.

Tačiau ši strategija bus prasminga tik jei mes spręsimė šią problemą visapusiškai ir užsiimsime kitų, priežastiniu ryšiu susijusių problemų (pvz., demografinio sprogimo ar klimato kaitos) sprendimu. Žemės ūkio sektoriuje, kuriam tenka 70 % viso pasaulyje suvartojamo vandens, yra didžiulis taupaus vandens naudojimo potencialas.

Tačiau ES, reikalaujama prisijungimo prie kanalų sistemos ir jos naudojimo, taip pat „pridėjo savo trigrašį“ prie vandens eikvojimo.

Be to, dėl dabar juntamo vandens trūkumo dažnai kalti netinkami sprendimai. Pvz., Kipre statomi nauji golfo aikštynai nepaisant to, kad dėl nuolatinio vandens trūkumo vandens tiekimas gyventojams yra normuojamas.

Todėl turėtumėme sąmoningiau ir aktyviau spręsti problemas, susijusias su vandeniu, – gamtos turtu, būtinu gyvybei palaikyti, – bet tai neturėtų būti daroma ES būdingu stiliumi, verčiant visas valstybes nares imtis abejotinos vertės priemonių.

Antonio De Blasio (PPE-DE). – (HU) Ačiū, pone pirmininke. Ponios ir ponai, vandens trūkumas ir sausros yra viena iš opiausių problemų, su kuriomis dabar susiduria Europos Sąjunga. Ši problema yra kompleksinio pobūdžio, ji glaudžiai siejasi su kitais aplinkos klausimais, todėl ją reguliuojant į tai būtina atsižvelgti. Vandens naudojimo problema neapsiriboja kokia nors konkrečia geografinė teritorija. Ši problema neturi sienų, todėl ją būtina reguliuoti Europos Sąjungos lygmeniu. Turime pabrėžti šio tarpvalstybinio vandentvarkos aspekto svarbą. Priežastys, dėl kurių kyla potvyniai, atnešantys tiek daug žalos, yra glaudžiai susijusios su plačiai paplitusia miškų kirtimo praktika. Kitaip tariant, dėl miškų kirtimo kyla ir sausros, paverčiančios ištisus žemės plotus dykvieta, ir visa niokojantys potvyniai.

Svarbu pabrėžti, kad vandentvarkos srityje turi būti išlaikytas subsidiarumo principas. Būtina stiprinti regionų, vietos valdžios ir renkamų tarybų vaidmenį, nes šie valdymo organai gali daug prisidėti sprendžiant problemas, susijusias su vandens trūkumu ir sausromis, nustatydami žemėnaudos ir statybos srityje atitinkamas taisykles.

Be regionų ir vietos valdžios institucijų, dar yra visuomeninės organizacijos, galinčios vykdyti švietimo ir viešumo kampanijas, ir šis vaidmuo ateityje turėtų būti remiamas. Labai svarbu vykdyti skatinamąsias ir žiniasklaidos kampanijas, nes šiuose forumuose visuomenė gali ne tik sužinoti apie egzistuojančias problemas, bet taip pat pamatyti, kaip idėjos ir pasiūlymai įgyvendinami praktikoje.

Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kaip svarbu valstybėms narėms turėti tam tikrą lankstumo galimybę, kad jos galėtų reguliuoti kitus klausimus, susijusius su irigacija ir vandentvarka, atsižvelgdamos į savo konkrečias sąlygas. Skirtingais lygmenimis veikiantys reguliavimo organai turi bendradarbiauti kuriant tvarią vandentvarkos sistemą. Norėčiau padėkoti R. Seeberui už visą darbą, atliktą rengiant šį pranešimą, ir jums už dėmesį.

Cristina Gutiérrez-Cortines (PPE-DE). – (ES) Pone pirmininke, aš palankiai vertinu tai, kad toks dokumentas išvydo šviesą, nors manau, kad dėl klimato kaitos problemų, deja, stinga visapusiško požiūrio į vandens trūkumo ir sausrų problemos sprendimą, nes apsiribojama tik vandens taupymu.

Nepaisant to, aš palankiai vertinu tai, kad R. Seeber pabrėžė ir plačiau panagrinėjo kelis Komisijos dokumento aspektus, būtent kad kiekvienas turi teisę naudotis vandeniu – vanduo visiems – ir kad turime atsižvelgti į glaudaus regionų bendradarbiavimo būtinybę, ir nors šiandien principas „vanduo visiems“, manau, dar nėra įgyvendintas, tai gera pamoka visiems tiems, kurie mano, kad vanduo priklauso tik tiems, per kurių daržą teka upė.

Tačiau manau, kad turėtumėme pradėti žiūrėti į vandens stygiaus ir klimato kaitos problemas pro bendrą prizmę. Šiandien pasaulis susiduria su trimis pagrindinėmis problemomis: badas ir maisto stygius, klimato kaita ir sausros. Sausros pasaulį kamuoja jau daugelį šimtmečių.

Būtina didinti išteklių atsargas, bet apie tai pranešime nekalbama. Turime dauginti turimus išteklius, bet apie tai minima tik Parlamente pateiktuose pakeitimuose. Kalbu ne tik apie vandens gėlinimą, bet taip pat apie būtinybę vėl reguliuoti upes, apie naujus inžinerinius sprendimus ir naują vandens paradigimą, apimančią visas įmanomas priemones, skirtas vandens ištekliams išsaugoti, įskaitant miškų želdinimą, patvinusio vandens surinkimo rezervuarų naudojimą, vandeningojo sluoksnio atkūrimą ir pan.

Taip pat turime pagalvoti apie žemės ūkio strategiją, kuri padėtų mums gaminti tokį patį kiekį augalinių kultūrų, tik kitos rūšies, kuriai užauginti nereikia tiek daug vandens. Dėl tos pačios priežasties turime pradėti kalbėti apie vandens ekonomiją, kuri nėra susijusi vien tik su augančiomis kainomis, kaip buvo čia minėta, ar su tikrosiomis kainomis, bet yra kompleksinio pobūdžio ir apima daug skirtingų aspektų.

Taigi mums reikia žemės ūkio strategijos, vartojimo strategijos, žemėtvarkos ir upių reguliavimo, neišskiriant ir galimybės pakreipti upių vagą, jei to iš tikrųjų reikia. Svarbu, kad pasaulis toliau liktų tvarus ir kad būtų galvojama apie žmones ir ekonomiką.

Inés Ayala Sender (PSE). – (ES) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti Komisijai, kad pagaliau pateikė dokumentą vandens trūkumo ir sausrų klausimu, kurį Parlamentas jau ilgą laiką ragino priimti. Turėjome progą įsitikinti, kaip tinkamai tvarkomasi įvykus dideliems potvyniams, bet visada užmirštama, kad kitose vietose kenčiama nuo sausrų, tampančių struktūrine problema, ir kad vandens trūkumo problema atneša ne tik socialinių, bet taip pat ekonominių padarinių, o jos poveikis visiems tvarumo aspektams dar didesnis.

Noriu pasveikinti pranešėją R. Seeberą atlikus puikų darbą ir padėkoti jam už aktyvų dalyvavimą Europos aplinkos dienai skirtose diskusijose, surengtose mano mieste, Saragosoje, vykusios tarptautinės parodos „International Expo 2008“ metu.

Turiu padėkoti jam už tai, nes šioje parodoje Europos Sąjunga, kuriai atstovavo R. Seebero, galėjo išreikšti savo susirūpinimą dėl vandens išteklių tvarumo ir išdėstyti Europos Sąjungos poreikius ir problemas pačios ES ir Europos Parlamento požiūriu.

Taip pat turiu pasakyti, kad mes jau žinome, kad vandens trūkumo problemos labai glaudžiai susijusios su dabar pradėta kova su klimato kaita, nes mes žinome, kad dėl šiuo metu nevaržomai kertamų miškų ir sparčios miesto plėtros vandens trūkumo problema tampa dar opesnė, todėl atitinkamos valdžios institucijos šiose teritorijose turėtų atsižvelgti į tai rengdamos žemėnaudos planus, ypač planuodamos ekonominę veiklą vis didesnį susirūpinimą keliančiose upių baseinų teritorijose.

Šiuo aspektu – tą patį, iš esmės, siūlo ir Komisija – mes remiame sumanymą nustatyti vandens naudojimo būdų hierarchiją ir, kaip R. Sebeer pripažįsta savo pranešime, mes, žinoma, jokių būdu nemanome, kad upių vagų nukreipimas siekiant tiekti vandenį ilgais nuotoliais yra tinkamas būdas spręsti vandens trūkumo problemą.

Priešingai, mūsų atramos tašku visada turėtų būti tinkamas Vandens pagrindų direktyvos nuostatų taikymas, nes ši direktyva suteikia pagrindą siekti, kad visi Europos vandenys būtų geros būklės, kad būtų atsižvelgiama į poreikius, susijusius su konkrečiais upių baseiniais, ir kad būtų gerinama vandens kokybė.

Kaip teisingai pažymima R. Seebero pranešime, miestuose prarandamo vandens kiekis siekia iki 50 %, o viso Europoje netenkama 20 % vandens. Įdiegus įvairius naujus mechanizmus ir technologijas, taip pat įgyvendinus naujus vandens taupymo ir efektyvaus jo naudojimo būdus būtų galima sutaupyti 40 % dabar suvartojamo vandens.

Tam reikia skatinti tvarų vandens naudojimą, turimų vandens išteklių apsaugą, taip pat efektyvų ir tvarų jų naudojimą.

Todėl mes palankiai vertiname pasiūlymus įsteigti Europos sausrų observatoriją, kuri veiktų prie Europos aplinkos agentūros, ir sukurti miestų tinklą, kad būtų skatinamas tvarus vandens naudojimas.

Rolf Berend (PPE-DE). – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, vandens klausimo įtraukimas į visas politikos sritis ir išsamaus šio klausimo sprendimo plano sudarymas yra tikras iššūkis, su kuriuo privalome sėkmingai susidoroti, nes jau šios diskusijos labai aiškiai parodė, kad tokia būtinybė iškilo. Šis procesas turi būti vykdomas visais lygmenimis – nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu.

Kaip pranešėjas Solidarumo fondo klausimu ir atsižvelgdamas į tai, kad šis Parlamentas laikosi savo pozicijos jau nuo 2006 m. gegužės mėn., aš vėl raginu Tarybą kuo skubiau priimti rezoliuciją dėl ES solidarumo fondo, kad būtų baigtas finansavimo kriterijų ir tinkamų finansuoti priemonių nustatymas įtraukiant sausrų atvejus, kad su gamtos stichijų padariniais būtų galima veiksmingiau, lanksčiau ir tinkamiau tvarkytis.

Tačiau aš taip pat raginu regionines ir vietines valdžios institucijas kuo didesniu mastu pasinaudoti struktūrinių fondų teikiamomis galimybėmis ir investuoti į infrastruktūrą, kad būtų užtikrintas efektyvus vandens naudojimas, taip pat išvengta neigiamų padarinių apsaugant vandens išteklius. Turbūt net nereikia minėti, nes tai savaime aišku, kad šioje srityje ne mažiau svarbus vaidmuo tenka miesto ir kaimo gyventojams, kuriuos raginu rimčiau vertinti vandens taupymo priemones.

Dėkoju pranešėjui.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). - (SK) Vanduo – tai gyvybė. Be vandens žemėje gyvybės nebūtų. Lietaus vanduo yra Dievo dovana, kuria reikia naudotis atsakingai. Negalima leisti, kad ji būtų tiesiog nuleidžiama į balą. Ji turi maitinti žemę ir naują gyvybę.

Kiekvienais metais per 20 mlrd. m³ lietaus vandens nuleidžiama per miestų kanalizacijos ir drenažo vamzdžius į jūras ir vandenynus. Būtent todėl Europos žemynas džiūna, nes lietaus vanduo visais savo pavidalais yra vandens išteklių šaltinis žemynuose.

Aš džiaugiuosi pranešėjo Richardo Seebero indėliu ieškant būdų spręsti vandens trūkumo ir sausrų problemą ES. Tačiau tikėjau, kad pranešimas bus šiek tiek ambicingesnis. Apie būtinybę pradėti rinkti lietaus vandenį minima, bet labai nedaug, tik 48 dalyje, kurią Regioninės plėtros komitetas įtraukė mano siūlymu.

Tikiu, kad naujoji vandens paradigma, kurią sukūrė Slovakijos ir Čekijos mokslininkų grupė, vadovaujama Michalo Kravčíko, taip pat turės įtakos mūsų pranešėjui ir ateityje pakeis ES vandens pagrindų direktyvą. Mano žiniomis, Komisijos narys V. Špidla taip pat pritarė šiam pasiūlymui ir šiai programai.

Avril Doyle (PPE-DE). - Pone pirmininke, aš taip pat norėčiau padėkoti Richardui Seeberui už jo darbą šioje labai svarbioje srityje. Aš visapusiškai palaikau ėimą prie efektyvaus vandens naudojimo ir vandens taupymo ekonomikos ir, žinoma, prie visapusiško Vandens pagrindų direktyvos, kurią rengiant aš aktyviai dalyvavau prieš kelerius metus, kai mano buvusi kolegė iš Austrijos Marilies Flemming buvo pranešėja, įgyvendinimo.

Tiesą sakant, Vandens pagrindų direktyvos 9 straipsnio tekstas, į kurį šį vakarą norėčiau atkreipti jūsų dėmesį, buvo priimtas man pateikus atitinkamą pirminio pasiūlymo projekto pakeitimą. Norėčiau iš Komisijos išgirsti patikinimą, kad visi pasiūlymai, susiję su kainų už vandenį nustatymu ir privalomąja vandens apskaita, jei tokių bus pateikta, būtų suformuluoti atsižvelgiant į Vandens pagrindų direktyvos 9 straipsnio nuostatą, leidžiančią toliau taikyti Airijoje nusistovėjusią praktiką, pagal kurią gyventojai neapmokestinami už buityje suvartotą vandenį.

Neprašykite manęs čia ir dabar pateisinti tokią praktiką ir pagrįsti jos tvarumą, bet patikėkite, kad tai iš tiesų labai opus politinis klausimas, kurį siūlyčiau geriau palikti spręsti Airijos vyriausybei, o ne reglamentuoti ES direktyva. Airija yra įsikūrusi Europos vakarinėje dalyje esančioje saloje, kurioje vyrauja drėgnas klimatas, bet dėl klimato kaitos vandens trūkumo problema mums taip pat aktuali.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). - (HU) Maistas ir vanduo įgavo tokią pačią strateginę vertę kaip nafta ir dujos. Vieną akimirką mes patiriame vandens trūkumą, o kitą mus ištinka potvyniai. Tai Europos problema, ir R. Seebero pranešimas šiuo atžvilgiu labai svarbus. Norėčiau papildyti Estheros Herranzos García pasiūlymą mintimi, kad mums reikia bendros Europos pozicijos ne potvynių klausimu, bet vandentvarkos srityje, nes dėl potvynių patiriama tiek pat daug žalos kaip dėl sausrų, o komiteto nariams gerai žinoma, kad šioje srityje nėra bendros Europos rizikos valdymo sistemos. Būtent atsižvelgiant į tai sausrų problema turi būti sprendžiama, ir ne tik Viduržemio jūros regiono šalyse. Mano kolega Péter Olajos minėjo, kad per pastaruosius keturis dešimtmečius žemės lygis Homokhátság srityje, esančioje tarp Dunojaus ir Tisos, nusėdo keturiais metrais. Dykumėjimas jau pasiekė Vengriją ir Vidurio Europos šalis. Tai visos Europos problema. Galime daug ko pasimokyti iš savo kolegų Izraelyje, man ne gėda mokytis, nes jie taiko puikius irigacijos metodus. Ačiū už dėmesį.

Andrzej Jan Szejna (PSE). - (PL) Pone pirmininke, vandens išteklių, vandens ekosistemų ir geriamojo vandens apsauga yra vienas iš būtiniausių aplinkos apsaugos aspektų. Todėl būtina imtis suderintų veiksmų ES lygmeniu, kad būtų užtikrinta veiksminga šio vertingo gamtos turto apsauga. Vandens naudojimo srityje Europai iškilo trys pagrindiniai iššūkiai: taupus, tvarus ir efektyvus vandens naudojimas.

Klimato kaita nėra vienintelis iššūkis, su kuriuo Europa susiduria. Nepaisant didėjančios paklausos vandeniui, mes tebekovojame su pernelyg dideliu vandens suvartojimu, netvariu ir neefektyviu jo naudojimu. Vandens naudojimas didėja du kartus sparčiau nei gyventojų visame pasaulyje skaičius. Pačioje Europoje bent 20 % išteklių eikvojama dėl neefektyvios vandentvarkos. Todėl pirmenybė turėtų būti teikiama ne įprastiniam pasiūlos didinimui, o paklausos valdymo priemonėms. Pasiūlos valdymo priemonės turėtų būti taikomos tik tada, kai visos galimybės, susijusios su taupesne vandentvarka, geresniu paklausos valdymu ir švietimu, yra išsemtos. Regioninis bendradarbiavimas ir struktūrinių fondų lėšų panaudojimas taip pat galėtų atlikti visai nemenką vaidmenį.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. - (CS) Pone pirmininke, ponios ir ponai, dėkoju už diskusijas su vandeniu ir vandentvarka susijusių problemų klausimu, kuriose buvo išsakyta daug įvairių nuomonių. Negalėsiu atsakyti kiekvienam kalbėtojų, bet pakalbėsiu keliais pranešimo klausimais, kurie, mano nuomone, yra ypač svarbūs. Pirma, pranešime pripažįstama Vandens pagrindų direktyvos svarba. Visapusiškas šios direktyvos įgyvendinimas yra prioritetas, nes tai padės mums išspręsti problemą dėl prastos vandentvarkos. Pranešime taip pat pabrėžiama, kad pirmenybė turėtų būti teikiama paklausos valdymo priemonėms, ir

palankiai vertinama tai, kad Komisija didžiausią prioritetą sprendžiant šią problemą teikia vandens taupymui. Vandens taupymo požiūriu Europa turi didžiulį potencialą: 33 % vandens gali būti sutaupyta buityje ir 43 % – žemės ūkyje.

Pranešime taip pat pabrėžiamas ryšys tarp klimato kaitos, vandens trūkumo ir sausrų ir būtinybės įtraukti su vandeniu susijusius klausimus į kitas politikos sritis, pvz., į žemėnaudos planavimą, nes yra buvę atvejų, kai problema pablogėjo dėl netinkamų sprendimų. Be to, pranešime regioninės ir vietinės valdžios institucijos raginamos pasinaudoti struktūrinių fondų teikiamomis galimybėmis ir pabrėžiamas vaidmuo, kurį atlieka aplinkos apsaugos programos, įgyvendinamos pagal bendrosios žemės ūkio politikos antrąjį ramstį. Ši integracija bus prioritetinė užduotis pereinant prie praktikos, leisiančios taupyti vandenį.

Pranešime taip pat pripažįstama aukštos kokybės informacijos svarba, todėl jame Komisija raginama paspartinti Europos sausrų observatorijos įsteigimą. Atsakydamas į komunikatą, Komisijos jungtinis tyrimų centras dabar kuria jos prototipą.

Galiausiai pranešime pabrėžiama, kad būtina nustatyti konkrečias priemones ir jų įgyvendinimo tvarkaraštį. Galiu patikinti jus, kad Komisija ketina papildomai detalizuoti komunikate išdėstytus tikslus ir kad ji rengia pranešimą, kuriame bus įvertinta pažanga, padaryta sprendžiant šias problemas. Be to, Komisija įsipareigojusi nuolat spręsti šias problemas tarptautiniu lygmeniu, ypač įgyvendinant Jungtinių Tautų konvenciją dėl kovos su dykumėjimu ir Jungtinių Tautų pagrindų konvenciją dėl kovos su klimato kaita.

Pone pirmininke, ponios ir ponai, baigdamas norėčiau pasakyti, kad su vandeniu susiję klausimai ir toliau liks mūsų politinės programos dėmesio centre ir kad jūsų pranešimas yra labai naudingas ir aktualus indėlis į nuolatinės Komisijos pastangas prisitaikyti prie klimato kaitos.

Ponios ir ponai, mano nuomone, diskusijos aiškiai parodė, kad vandentvarkos klausimas apima daug įvairių aspektų, ir negaliu nesutikti su jumis, kad jis turi būti įtrauktas į visas politikos sritis ir kad jo aspektai taip pat turi didelės tarptautinės svarbos.

Richard Seeber, pranešėjas. – (DE) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, dėkoju jums už labai naudingą indėlį. Norėčiau iš karto pasakyti, kad vandens išteklių valdymas turi likti nacionaliniu reikalu. Tačiau turime parodyti solidarumą, nors šis solidarumas privalo būti savanoriškas.

Parlamento nariai pateikė daug gerų ir labai konkrečių pasiūlymų. Aš atsižvelgiau tik į kelis iš jų dėl tos paprasčiausios priežasties, kad tai pranešimas savo iniciatyva, o tokios rūšies pranešimai turi būti santykinai bendro pobūdžio, rengiami išdėstant juose tik svarbiausius principus. Nekantriai laikiu, kada galėsiu susipažinti su dokumentu, kurį Komisija, tikėkimės, pateiks per artimiausią savaitę – kalbu apie Žaliąją knygą dėl prisitaikymo prie klimato kaitos, kurios mes visi nekantriai laukiame, nes visi žinome, kad skyrius „Prisitaikymas ir klimato kaita“ pirmiausia susijęs su vandeniu. Taigi mes nekantriai laukiame konkrečių Komisijos pasiūlymų.

Norėčiau priminti jums, kad laikome, jog yra labai svarbu, kad su vandeniu susiję klausimai būtų įtraukti į kitas politikos sritis – tai taip pat pabrėžė mano kolega R. Berend. Europos lėšos neturi būti naudojamos finansuoti veiklai, kuri prisideda prie trumpalaikio ar ilgalaikio vandens stygiaus. Visi turime suprasti – turime siekti, kad tai būtų įsisąmoninta ne tik politikos ir ekonomikos lygmeniu, bet taip pat kelti piliečių sąmoningumą – kad vandens ištekliai nėra neišsenkami. Mano kolegė A. Doyle minėjo vandens kainodarą. Šiuo atžvilgiu viskas labai aišku: 9 straipsnio nuostatos turi būti įgyvendinamos, bet šiame straipsnyje valstybėms narėms suteikiama daug galimybių elgtis lanksčiai, nes į jų tradicijas būtina atsižvelgti.

Taip pat remiu paklausos valdymo priemones, nors į pasiūlos pusę, kaip pažymėjo mūsų kolegė iš Ispanijos, taip pat būtina atsižvelgti. Tam tikrais ypatingais atvejais vandens trūkumo problemą gali padėti išspręsti tik į pasiūlą orientuotos priemonės.

Baigdamas norėčiau nuoširdžiausiai padėkoti visiems už įkvepiančias diskusijas.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Louis Grech (PSE), raštu. – Vandens trūkumo problema kelia vis didesnę susirūpinimą visoms valstybėms, bet jos poveikis labiausiai juntamas skurdžiausiose šalyse, kuriose ši problema sukelia aplinkos ir ekonomines nelaimes. Vienos šalys kenčia nuo vandens trūkumo daugiau, kitos mažiau, atsižvelgiant į jų geografinę vietą

ir į tai, kokios pramonės šakos jų ūkyje vyrauja. Pvz., Viduržemio jūros regione vandens trūkumo problema dėl jos galimybės sužlugdyti turizmą taps ypač opi. Vandens, kaip gamtos turto, kurio ištekliai riboti, apsauga yra aplinkos apsaugos ir ekonominės plėtros pagrindas.

ES lygmeniu būtina sukurti darnesnę politiką vandens naudojimo, švietimo ir su vandeniu susijusių klausimų įtraukimo į kitas politikos sritis atžvilgiu, kad valstybėse narėse būtų užtikrinta veiksminga ir atsakinga vandens išteklių ir aplinkos apsauga. Taip pat būtina suaktyvinti mokslinių tyrimų veiklą vandens gėlinimo ir jo pakartotinio naudojimo technologijų srityse, kad būtų sukurtos pigesnės ir našesnės sistemos.

Be to, pačioje ES – bent jau daugelyje jos valstybių narių – reikia tinkamesnių ir griežtesnių teisės aktų, kurie padėtų pažaboti gruntinio vandens taršą. Taip pat reikėtų skatinti tam tikrus regionus panaudoti struktūrinių fondų lėšas su vandeniu susijusiems projektams finansuoti. Labai svarbu užtikrinti, kad visos suinteresuotosios šalys mūsų visuomenėje, politikai, pramonė ir vartotojai tikėtų šiuo prioritetu ir galėtų priimti kompetentingus sprendimus.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), raštu. – (RO) Klimato kaita gali padaryti nepataisomos žalos vandens ištekliais visoje planetoje, todėl labai svarbu pritaikyti visus socialinio ir ekonominio gyvenimo aspektus prie vandens trūkumo problemos poveikio neutralizavimo.

Europos ir tarptautinės teisėkūros sistemos suteikia galimybę pasinaudoti veiksmingais svertais, bet būtina paspartinti pažangą įgyvendinant visas priimtas priemones, ypač priemones, numatytas Konvencijoje dėl kovos su dykumėjimu ir Vandens pagrindų direktyvoje, nes jų įgyvendinimo terminų atidėliojimas kelia pavojų išteklių tvarumui.

Kreipiuosi į Komisiją ir valstybes nares prašydamas aktyviau įtraukti visas įgaliotas organizacijas ir vietinės valdžios institucijas ir raginti jas greičiau nustatyti skaidrius ir aiškius vandens tarifus, leisiančius įgyvendinti principą „teršėjas moka“ ir pašalinti sistemos nuostolius.

Taip pat rekomenduoju sparčiau įgyvendinti konkrečias priemones, kuriomis siekiama užtikrinti racionalų vandens naudojimą upių baseinuose, ypač ten, kur pastatytos hidroelektrinės, bet pirmiausia tų upių baseinuose, kurių vanduo naudojamas atominėse elektrinėse, nes dėl neracionalaus vandens naudojimo ir ryškiai sumažėjusios upių srovės daug gamtos netešiančių elektrinių bus priverstos užsidaryti, o tai suardys Europos elektros energijos sistemos pusiausvyrą ir sukels didelę grėsmę Europos Sąjungos elektros energijos sektoriaus saugumui.

Maria Petre (PPE-DE), raštu. – (RO) Norėjau įsiterpti, nes esu EP narė iš pietinės Rumunijos dalies, kuri pastaraisiais metais labai nukentėjo nuo sausrų.

Paskutinioji sausra, buvusi 2007 m., mano regione, Ialomitoje, paveikė per 80 % sodybų. Tikiu, kad šis reiškinys gali būti sušvelnintas ir kad galime pasiekti rezultatų, kurių norime, jei šią problemą taip pat ištirsime regioninės plėtros požiūriu. Valstybės narės turi atsakingai rūpintis vandens baseiniais, patiriančiais vandens trūkumą, bet jos turi elgtis ypač atsakingai suteikdamos leidimą šiose teritorijose vykdyti ūkinę veiklą.

Skirstant lėšas, investuojamas į vandens infrastruktūrą, prioritetas turi būti teikiamas aplinkai nežalingų technologijų pagrindu veikiantiems, efektyviai vandenį naudojantiems ir rizikos prevencijos priemonės diegiantiems objektams.

Taip pat tikiu, kad ir Komisija, ir valstybės narės turėtų palankiai vertinti vandens taupymą ir švietimo pagrindu įgytą sąmoningą požiūrį į vandentvarką.

Vandens trūkumo problema yra vienas iš naujų iššūkių. Ši problema jau paveikė 11 % Europos gyventojų ir 17 % jos teritorijos. Sanglaudos politika turi duoti atsaką šiam iššūkiui.

Baigdama norėčiau pridurti dar kai ką, ką laikau neatidėliotinos skubos reikalu: jei norime pasiekti rezultatų, turime optimaliai panaudoti Solidarumo fondo ir Bendrijos civilinės gynybos mechanizmo teikiamas galimybes.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), raštu. – (RO) Vandens trūkumo ir sausrų problema tapo labai svarbiu klausimu ir Europos Sąjungoje, ir visame pasaulyje, ypač atsižvelgiant į klimato kaitą, kuri dar pablogino padėtį. Tokie reiškiniai daro šalutinį poveikį biologinei įvairovei, vandens ir dirvos kokybei, taip pat didina miškų gaisrų riziką, kaip parodė Pietų Europoje pastaruoju metu siautę gaisrai.

Pietryčių Europoje dėl subsidijų, skiriamų įgyvendinant bendrąją žemės ūkio politiką, vandens suvartojimas išaugo, todėl būtina skatinti visišką tokio subsidijavimo sustabdymą, o paramą įgyvendinant kaimo plėtros

programas skirti vandentvarkos sričiai. Be to, dėl šiuo metu išaugusio poreikio biokurui esame priversti priderinti gamybą ir kitą ūkinę veiklą prie vietos lygmeniu turimų vandens išteklių atsargų.

Ieškant šių problemų sprendimo būdų, prioritetas turėtų būti teikiamas pereiti prie efektyvaus vandens naudojimo ir vandens taupymo. Naudojimosi vandeniu apmokestinimas, skatinantis vandenį naudoti racionaliai, Vandens pagrindų direktyvoje nustatytų tikslų įgyvendinimas ir jų įtraukimas į kitas politikos sritis turėtų įgauti konkrečių veiksmų, kuriuos reikės ateityje įgyvendinti, pavidalą.

25. Arkties regiono valdymas pasauliniu mastu (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl žodinio klausimo Komisijai, kurį pateikė Diana Wallis, Bilyana Ilieva Raeva ir Johannes Lebech Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijos vardu, dėl Arkties regiono valdymo pasauliniu mastu (O-0084/2008 – B6-0467/2008).

Diana Wallis, autorė. – Pone pirmininke, Arktis apibūdinama kaip paskutinė Žemės vieta, tebežadinanti žmonijos vaizduotę. Daugybė žmonių ją laiko ypatinga vieta. Įpusėjome Tarptautinių poliarinių metų programą. Prieš tai įgyvendinta tokio pobūdžio programa sudarė sąlygas Antarktidos valdymo chartijos atsiradimui.

Arkties regionas skiriasi. Jame gyvena gentys ir tautos, jis taip pat yra pasaulio klimato kaitos, su visomis jos grėsmėmis, iššūkiais ir galimybėmis, židinys. Aš jau ilgai ginčijuosi, kad mums reikėtų turėti Arktikos politiką, – kurią galbūt būtų galima integruoti į Šiaurės dimensijos mechanizmą, – ir labai džiaugiasi, kad man buvo suteikta proga mūsų Pirmininko vardu dalyvauti prieš mėnesį Grenlandijoje surengtoje konferencijoje, kurioje pirmą kartą buvau apsupta daugiau kaip tuzino pareigūnų iš skirtingų generalinių direktoratų. kažkas pagaliau suprato, kad tai svarbu.

Mes nekantriai laukiame būsimo Komisijos komunikato, bet ši rezoliucija priimama siekiant padėšinti jus, pone Komisijos nary, ir parodyti, kiek daug svarbos šie Rūmai teikia šiam klausimui. Taip, mes turime apsaugoti trapią Arkties regiono aplinką. Taip, mes turime pasirūpinti Arkties regiono išteklių, ypač energetinių, tvarumu. Taip, mes turime pasirūpinti laivų eismo Arkties vandenyse saugumu.

Paminėjau tik kelis aspektus, bet jų yra daug daugiau. Esu dėkinga kolegoms už bendradarbiavimą šiuo labai svarbiu klausimu. Mūsų žemyne pasibaigus Šaltajam karui, M. Gorbačiovas pasakė, kad Arktis turėtų tapti taikingo tarptautinio bendradarbiavimo regionu. Manau, kad Europos Sąjungos pareiga užtikrinti, kad tai būtų įgyvendinta – Arkties regione gyvenančių mūsų tautų, taip pat mūsų kaimynių labui. Taigi linkiu drąsos rengiant komunikatą.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, šios diskusijos vyksta ypač palankiu laiku. Komisija savo 2007 m. spalio mėn. komunikate dėl integruotos ES jūrų politikos paskelbė ketinanti apžvelgti ES interesus Arkties regione ir planuoja tą atlikti iki 2008 m. pabaigos. Ši apžvalga jau baigiama ir bus pateikta komunikato „Europos Sąjunga ir Arkties regionas“ pavidalu. Komunikatą planuojama priimti lapkričio mėn. vidury. Arkties regionas tampa vis svarbesnis pasauliui, o Europos Sąjunga yra itin glaudžiai susijusi su šiuo regionu. ES vykdoma politika klimato kaitos, energetikos, transporto ir žvejybos srityse daro tiesioginį poveikį Arkties regionui.

Trys valstybės narės turi teritorijų Arkties regione. Pažeidžiama šių jūros ir sausumos teritorijų aplinka sudaro labai svarbią sausumos ekosistemos dalį. Klimato kaitos poveikis iš visų pasaulio regionų Arktėje juntamas sparčiausiai ir labiausiai. Šio tūkstantmečio pradžioje patvirtinta Šiaurės dimensijos politika leidžia mums sėkmingai plėtoti į šiaurės Regioną nukreiptą išorės veiklą. Arktis, įskaitant Barenco jūros teritoriją, 2006 m. dokumente dėl Šiaurės dimensijos ateities, priimtame konsultuojantis su Rusija, Norvegija ir Islandija, pripažįstama labai svarbiu regionu.

Tačiau Šiaurės dimensijos politika visada buvo labiau orientuota į Europą, ypač į Rusijos šiaurės vakarus. Būsimajame komunikate, kuris apims daug aspektų, bus pasiūlyta Europos Sąjungai Arkties regiono atžvilgiu imtis dinamiškesnio ir labiau suderinto vaidmens, nukreipiant veiklą į tris pagrindinius tikslus: kartu su vietos gyventojais užtikrinti Arkties regiono aplinkos apsaugą ir išsaugojimą, skatinti tvarų Arkties regiono išteklių naudojimą ir gerinti daugiašalį Arkties regiono valdymą.

Klimato kaita yra planetos mastu vykstančio proceso rezultatas, todėl Europos Sąjunga turi toliau būti kovos su šiuo reiškiniu priešakyje. Aplinkos apsauga ir išsaugojimas komunikate bus įvardytos kaip pagrindinės prioritetinės sritys, bet nebūtinai atmetant tvaraus Arkties regiono išteklių naudojimo galimybę.

Komisija taip pat planuoja padidinti, bendradarbiaudama su šio regiono šalimis, savo indėlį į Arkties regioną, ypač į jo valdymą, kaip nurodyta 2008 m gegužės mėn. priimtoje Arkties vandenyno konferencijos Ilulissato deklaracijoje. Kol sąlygų sukurti konkrečiai šiam regionui skirtą privalomąją teisinę sistemą, regis, dar nėra, turime vadovautis išplėstiniu teisiniu pagrindu, nustatytu Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje ir kitose teisinės intervencijos priemonės numatančiose konvencijose.

Tačiau mes aiškiai matome, kad jau priimtos teisės nuostatos dar nėra visapusiškai įgyvendintos, todėl būtina užtikrinti, kad jų būtų laikomasi, kartu pritaikant jas prie naujų sąlygų. Mes siekiame, kad būtų sukurta bendradarbiavimu grindžiama sistema, kuri padės užtikrinti šio regiono perspektyvumą, taip pat laisvę ir nešališkumą jo prieinamumo požiūriu. Mes suprantame, kad būtina pagerinti koordinavimo veiklą ir pateikti daugiau strateginių rekomendacijų.

Šiuo atžvilgiu Komisija ketina pateikti nemažai pasiūlymų, įskaitant pasiūlymą išplėsti Šiaurės dimensijos politikos „Arkties langą“. Mes norime, kad komunikatas duotų postūmį nuodugniai jame išdėstytų įvairių klausimų, klojančių pamatą būsimajai ES Arkties politikai, svarstymui. Šiuo komunikatu siekiame sukurti labiau suderintą Arkties klausimams spręsti skirtą pagrindą, leisiantį nuodugniau apsvarstyti įvairias temas. Taigi būtų sukurtas pagrindas ES politikos šiame regione formavimui.

Nėra abejonės, kad stipresnė politika šioje srityje pasitarnaus pagrindu būsimoms diskusijoms dėl Arkties regiono ateities, suteiksiančioms galimybę Europos Sąjungai jau pradžioje dideliu mastu prisidėti prie jo plėtojimo.

Tunne Kelam, PPE-DE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, norėčiau padėkoti D. Wallis už iniciatyvą surengti šias diskusijas ir už rezoliuciją. Tą buvo būtina padaryti dėl dviejų priežasčių. Pirma, Arkties regiono atžvilgiu dar nėra nustatyta jokių daugiašalių normų ir taisyklių. Nėra tarptautinių saugos taisyklių, reguliuojančių laivų eismą šiame regione, o dėl to ateityje gali kilti rimtas pavojus.

Antra, šiame regione prasidėjo stulbinantys klimato pokyčiai, į kuriuos būtina reaguoti.

Trečia, auga susidomėjimas ekonominėmis Arkties regiono perspektyvomis, nes jame gali būti apie penktadalis visų pasaulyje dar neatrastų naftos ir dujų atsargų. Tiesą sakant, konkurencija tarp skirtingų suinteresuotųjų šalių siekiant užsitikrinti galimybę naudotis šiais ištekliais ir juos kontroliuoti jau vyksta. Vienas iš ženklų, bylojančių apie tokį ekonominį susidomėjimą šiuo regionu, yra praeitais metais iškelta Šiaurės ašigalyje plevėsuojanti Rusijos vėliava.

Todėl mes raginame Komisiją pateikti komunikatą dėl Arkties regiono, kuriame būtų pasiūlytos temos ir darbo procedūros. Ypač laukiame, kad Komisija į savo darbotvarkę įtrauktų Arkties regiono energetikos ir saugumo politiką.

ES, bendradarbiaudama su savo artimiausiomis kaimynėmis Islandija ir Norvegija, turėtų suformuoti savo Arkties politiką. ES šiaurės dimensijos politika Arkties problemas iš dalies apima, bet tapo aišku, kad reikia išsamios Arkties politikos, kuri padėtų spręsti platų svarbių Arkties regiono problemų ratą. Galiausiai mes siūlome, kad Komisija pradėtų derybas tarptautiniu lygmeniu, kad pagaliau būtų pasirašyta tarptautinė Arkties regiono apsaugos sutartis.

Michel Rocard, PSE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, daugeliui iš mūsų buvo džiugu išgirsti jus kalbant apie planuojamus teigiamus pokyčius, nes apie juos anksčiau nebuvo kalbama, kurie, be abejo, bus išdėstyti mūsų nekantriai laukiamame Komisijos komunikate Europos Parlamentui ir Tarybai. Tačiau klausantis jūsų atsakymo susidarė įspūdis, kad visiško pripažinimo dėl to, kad įvykiai rutuliojasi labai sparčiai, nebuvo.

Pirma, Tarpyvyriausybė grupė klimato kaitos klausimais pranešė, kad Arkties regionui dabar iškilo daug rimtesnės grėsmės nei prieš ketverius ar penkerius metus, ir šiai nuomonei dabar pritaria dauguma mokslininkų. Iškilo grėsmė inuitų gyvenimo sąlygoms ir regiono biologinei įvairovei. Gyvosios gamtos rūšims, įskaitant poliarines meškas, taip pat gresia išnykimo pavojus.

Antra, šią vasarą pirmą kartą po tiek tūkstantmečių rytinė ir vakarinė Arkties vandenyno dalys tapo tinkamos laivybai. To anksčiau niekada nebuvo. Taip pat pastaruoju metu pasigirsta žinių apie taršos nafta, metano dujų išsiskyrimo ir kitokios žalos Arkties regiono aplinkai atvejus.

Trečia, mano kolega iš PPE frakcijos ką tik priminė mums apie tai, kad Rusijos povandeninis laivas iškėlė Rusijos vėliavą Šiaurės ašigalyje. Apie ką tai byloja? Rusija nori išplėsti savo jūrinę zoną reikšdama pretenzijas į visą kontinentinį šelfą, o tai sudaro 38 % viso Arkties vandenyno paviršiaus ploto. Padėtis grėsminga, nes

tai jau Arkties regiono militarizacijos preliudija. Vienintelis būdas, pone Komisijos nary, užkirsti šiam procesui kelią, kurį dabar svarsto Jungtinių Tautų kontinentinio šelfo ribų komisija – tai pradėti derybas dėl tarptautinės Arkties regiono apsaugos sutarties. Apie tai anksčiau niekada nebuvo kalbama.

Kartu su Grenlandija ir Danija Europos Sąjunga turi vieną valstybę narę, kuri ribojasi su Arkties regionu, ir dar dvi valstybes nares, turinčias šiame regione savo teritorijų. Mus sieja glaudūs ryšiai su Islandija, todėl Europos Sąjunga turi teisę prašyti jos – manau, tą būtina neatidėliotinai padaryti saugumo užtikrinimo, laivybos politikos ir klimato išsaugojimo labui – tęsti iniciatyvas, skatinančias perteklinės energijos gamybą.

Dabar turime pradėti derėtis dėl Arkties regiono apsaugos sutarties, tokios, kokia jau pasirašyta Antarktidos atžvilgiu. Tą žinau, nes buvau vienas iš šių derybų rėmėjų. Būtent atsižvelgdamas į visa tai, apie ką pirmiau kalbėjau, siūlau paskubėti, nes nėra laiko delsti. Būtina pradėti derybas, kol JT komisija dar nebaigė nagrinėti Rusijos pareikšto reikalavimo.

Danutė Budreikaitė *ALDE frakcijos vardu.* – (LT) Dar neseniai Arkties regionas buvo Arkties valstybių nacionalinio saugumo ir mokslinių tyrimų objektas. Šiandien dėl klimato kaitos, ledynų tirpimo atsiranda kitų aspektų – tai aplinkos apsauga, energetikos šaltiniai, žmonių sveikata. Tačiau, deja, ryškiausiai dominuoja ekonominiai ir ypač energetiniai interesai – tai naujų laivybos kelių atsivėrimas prekybai ir keleivių pervežimui ir energetiniai ištekliai. Mokslinių vertinimų duomenimis, Arktyje yra 30 % pasaulio neatrastų gamtinių dujų, 20 % gamtinių suskystintų dujų, 13 % naftos išteklių. Pastarųjų metų Arkties ir kitų pasaulio valstybių veikla ir įsakomos pozicijos rodo, kad jos norėtų suvereniai naudotis Arkties ištekliais. Be to, vyksta susiskaldymas tarp pačių Arkties šalių siekiant pasidalyti įtakos zonas. Aš pritariu deklaracijos mintims parengti ES ir Arkties regiono politiką apimant tiek ekonominius, tiek aplinkos, tiek ir vietos gyventojų prisitaikymo prie klimato kaitos aspektus. O kalbant apie energetiką, Arkties klausimas turėtų būti ES bendrosios energetikos politikos dalis, tik turėtume pagaliau pereiti nuo kalbų prie veiksmų.

Satu Hassi, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (FI) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau labai padėkoti D. Wallis ir kitiems, iškėlusiems šį klausimą. Iš atvirojo kosmoso galima matyti, kad klimatas Žemės planetoje šiltėja. Apie klimato atšilimą aiškiai byloja tai, kad ledas aplink Šiaurės ašigalį vasaros metu vis labiau tirpsta. Šie pokyčiai turėtų būti pavojaus varpas, raginantis mus imtis ryžtingesnių veiksmų apsaugant klimatą. Vietoj to, prasidėjo varžymasis dėl teisės naudoti Arkties regione esančias naftos ir dujų atsargas. Tai rimtas prieštaravimas.

Mums labai reikia tarptautinės sutarties dėl Arkties regiono valdymo, bet jos atspirties tašku ir pagrindiniu tikslu turėtų būti regiono aplinkos išsaugojimas paskelbiant moratoriumą, kaip tai buvo padaryta Antarktidos atveju. Jei sureaguosime į šiaurės ledyno tirpimą paprasčiausiai intensyvesniu organinio kuro atsargų eikvojimu, mes dar labiau pabloginsime klimato kaitos problemą.

Avril Doyle (PPE-DE). - Pone pirmininke, Arkties regionas atlieka pasaulyje vis svarbesnį geopolitinį vaidmenį. Dėl tiesioginio klimato kaitos poveikio iki šiol uždaryti jūrų keliai šiame regione tampa atviri.

Tačiau tai neturėtų stebinti, nes Arkties regione klimato šilimo procesas daug spartesnis: vidutinė temperatūra šiame regione per pastarąjį šimtmetį pakilo 2°C, o likusioje pasaulio dalyje – 0,6°C. Ši labai trapi ir pažeidžiama ekosistema patiria vis didesnę spaudimą iš išteklių ištroškusių šalių, norinčių išnaudoti jos potencialą. Jei nebus nustatytas daugiašalis valdymas, neturėsime garantijos, kad šios šalys gerbs tvarų vietinių tautų ir genčių gyvenimo būdą ar deramai atsižvelgs į Arkties regiono, kaip pasaulio klimatą stabilizuojančios jėgos, svarbą visam pasauliui.

Arkties regionas labai svarbus pasaulio klimato stabilumo požiūriu, todėl norėčiau paraginti Komisiją užtikrinti, kad ši mintis, žinoma, kartu su energetikos ir saugumo politikos klausimais, būtų perteikta būsimame Komisijos komunikate dėl Arkties regiono politikos.

Taip pat raginu Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad Arkties regionui, kaip teigiama mūsų rezoliucijos 9 pastraipoje, „atsižvelgus į jo poveikį pasaulio klimatui ir unikalią natūralią aplinką, jam būtų skiriamas ypatingas dėmesys formuojant ES poziciją 15-oje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje, kuri vyks 2009 m. gruodžio mėn. Kopenhagoje“ ir diskutuojant daugiašalio šio unikalaus regiono valdymo klausimu.

Libor Rouček (PSE). - (CS) Ponios ir ponai, Arktis – tai vienintelis regionas pasaulyje, kurio atžvilgiu dar nenustatyta jokių daugiašalio valdymo taisyklių. Tačiau susidomėjimas šiuo regionu, taip pat jo geopolitinė ir strateginė svarba pastaruoju metu išaugo neįtikėtinu mastu. Arkties vandenyne didėja laivų – ir komercinių, ir turistinių – eismas. Auga susidomėjimas regiono mineraliniais ištekliais. Klimato kaita daro neigiamą

poveikį čiabuvių gyvenimo būdai ir regiono biologinei įvairovei. Dėl visų šių priežasčių Arkties regiono klausimais turi būti diskutuojama tarptautiniu lygmeniu siekiant, kad būtų pasirašyta sutartis dėl Arkties regiono apsaugos, kaip kad buvo pasirašytas 1993 m. Antarktidos sutarties Madrido protokolais. Trys Arkties regiono šalys yra Europos Sąjungos valstybės narės, o dar dvi priklauso bendrai Europos ekonominei erdvei. Todėl Europos Sąjunga turėtų imtis pagrindinės žaidėjos vaidmens būsimoje tarptautinėse derybose dėl Arkties regiono.

Kaip jau girdėjome, Komisija šiuo metu rengia komunikatą dėl jos politikos Arkties regiono atžvilgiu. Savo bendrame pasiūlyme dėl rezoliucijos mes raginame Komisiją apsvarstyti visus pirmiau minėtus aspektus. Taip pat manome, kad labai svarbu užtikrinti, kad Arkties regione ir Arkties vandenyne nebūtų jokių karinių pajėgų ir jokių branduolinių ginklų, kaip pirmiau kalbėjo Diana Wallis. Mes taip pat norėtume paraginti Komisiją, kad ji apsvarstytų galimybę sukurti specializuotą Arkties regionui skirtą skyrių, kuris būtų atsakingas už šių tikslų realizavimą ir regiono problemų sprendimą.

Richard Seeber, pranešėjas. – (DE) Pone pirmininke, kaip visi žinome, nors šiek tiek žinių apie Arktiką turime, šis regionas tarptautinės teisės požiūriu dar yra *terra incognita* tikrąja šio žodžio prasme. Mano kolega T. Kelam minėjo apie tai, kad nėra teisės aktų, reglamentuojančių jūrų eismą.

Be to, kalbant apie gamtos išteklius – yra nustatyta, kad Arkties regione yra 22 % pasaulio naftos ir dujų atsargų – šis regionas ateityje Europai turės didžiulės reikšmės. Todėl ypač svarbu, kad buvo nuspręsta, vadovaujant D. Wallis, pateikti šią rezoliuciją.

Dabar Komisija turėtų parengti planą – strategiją su nustatytais konkrečiais tikslais ir konkrečiomis priemonėmis. Manau, kad būtent to mums dar trūksta. Net jei žmonės jau suprato problemos svarbą ir pradėjo ją spręsti, dar nėra jokios strateginės orientacijos. O mes nenorime būti antri! Kai kurios šalys, besiribojančios su Arkties regionu, ypač Rusija, bando pasinaudoti esama padėtimi, o jei mes taip ilgai delsime, bus labai sunku imtis tinkamų veiksmų prieš tokią galingą valstybę kaip Rusija.

Europa, kaip kolektyvas, neturėtų tarnauti pavienių valstybių narių interesams. Arkties regionas svarbus mums visiems, todėl negalime leisti, kad tam tikros valstybės narės bandytų pasinaudoti tuo, kad bendra užsienio ir saugumo politika neveikia. Bendras visos Europos interesas yra daug svarbesnis.

Taigi dar kartą raginu Komisiją kuo skubiau pateikti tikslų ir konkrečią strategiją, kad galėtume apsvarstyti ją Parlamente. Padėtis per daug pavojinga ir verčia mus nerimauti.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Pone pirmininke, ponios ir ponai, manau, diskusijos aiškiai parodė, kad ši problema – ir aplinkos, ir geopolitiniu požiūriu – iš tikrųjų susijusi su mūsų pagrindiniais strateginiais interesais. Jos taip pat parodė, kad negalima delsti, būtina kuo skubiau suformuluoti ES politiką. Tačiau taip pat aišku, kad kai kuriuos pasiūlymus įgyvendinti būtų sunku ir kad bendra padėtis Arkties regiono atžvilgiu ir Europos Sąjungos, ir tarptautinės teisės požiūriu labai sudėtinga. Turime atminti, kad svarbiausios šio regiono šalys, pvz., Norvegija, Islandija, Grenlandija ir Rusija, nėra Europos Sąjungos narės, todėl mūsų strategija negali būti grindžiama teritorinių teisių įgyvendinimu.

Tačiau yra aišku, kad strategija vis dėlto turi būti suformuluota. Šiaip ar taip Komisija jau dirba su šiuo klausimu ir labai greitai, tiesą sakant, jau po kelių savaičių, pateiks atitinkamą komunikatą. Ponios ir ponai, dėl laiko stokos negalėjau atsakyti į visų jūsų pastabas, bet jas pasižymėjau ir perduosiu Komisijai, kad į jas būtų atsižvelgta. Kaip pirmiau bandžiau trumpai paaiškinti, kai kuriuos pasiūlymus būtų labai sunku ir sudėtinga įgyvendinti.

Pirmininkas. – Gavau tris rezoliucijų projektus, pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklų 108 straipsnio 5 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

András Gyürk (PPE-DE), raštu. – (HU) Šiaurės ašigalis pastaraisiais metais tapo vienu iš klimato kaitos simbolių. Dėl to, kad šiame regione yra nemažos gamtos išteklių atsargos, yra pavojus, kad jis greitai galės tapti tarptautinių konfliktų epicentru. Visa tai pranašauja nuolatinius ginčus dėl teritorinių teisių į šį regioną.

Europos Parlamentui nederėtų veltis į šiuos geopolitinius ginčus, tačiau norėčiau pabrėžti kelis aspektus.

Pirma, šalys visus ginčus turėtų spręsti teisiniu ir diplomatinio būdu, o ne iškeldamos regiono teritorijoje savo vėliavą. Manau, kad dabar galiojančios tarptautinės taisyklės, nors jos ir nėra tobulos, suteikia pagrindą spręsti ginčus diplomatinio keliu.

Kita vertus, atsižvelgiant į augantį Europos poreikį energijai, nepanaudoti Šiaurės ašigalio regione esantys energijos ištekliai gali prisidėti prie Europos energijos tiekimo saugumo. Bet tada turėsime užtikrinti, kad šie ištekliai būtų naudojami nepažeidžiant biologinės regiono pusiausvyros. Visais atvejais bus būtina užtikrinti, kad aplinkosauginių reikalavimų būtų laikomasi. Bijau, kad šiuo metu galiojančios tarptautinės teisės nuostatos to užtikrinti negali.

Manau, svarbu pažymėti, kad Šiaurės ašigalio regione esančių išteklių naudojimas atliks tik papildomą vaidmenį Europai apsirūpinant energijos ištekliais. Galimybė naudotis šiuo šaltiniu taip pat neturėtų atšaukti būtinybės platesniu mastu naudoti energiją iš atsinaujinančių šaltinių ir nuolat didinti energijos naudojimo efektyvumą.

26. Kovos su nedeklaruojamu darbu stiprinimas (trumpas pristatymas)

Pirminikas. – Kitas klausimas – Piero Antonio Panzeri pranešimas (A6-0365/2008) Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto vardu dėl kovos su nedeklaruojamu darbu stiprinimo (2008/2062(INI)).

Pier Antonio Panzeri, pranešėjas. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kalbėsiu trumpai, nes, regis, jau gana vėlu.

Pirmiausia, žinoma, norėčiau padėkoti savo nuomonę pateikusiems komitetams ir šešėliniams pranešėjams, su kuriais kartu dirbau kelis mėnesius. Iš dalies dėl jų indėlio mums pavyko parengti tekstą, kuriam pritarrė didžioji Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto narių dauguma.

Mes parodėme, kad nedeklaruojamo darbo problema egzistuoja visose šalyse, taigi jei Europa nori pasiekti Lisabonoje užsibrėžtus tikslus, ji privalo stoti į kovą su šiuo reiškiniu.

Tekste yra priimtos kelios pastraipos, kurias laikau labai svarbiomis sprendžiant nedeklaruojamo darbo problemą, kurios mastas toks didelis, nes nedeklaruojamas darbas sudaro apytikriai 20 % Europos bendro vidaus produkto. Taikstytis su šia plačiai išplitusia neteisėta veikla negalima, nes ji labai iškraipo konkurenciją tarp įmonių ir teritorijų, taip pat mažina darbo ir darbuotojų saugumą.

Todėl mes elgiamės teisingai atkreipdami dėmesį į šią problemą, nes turime suvokti, kad jei su nedeklaruojamu darbu rimtai nekovosime, artimoje ateityje minėtos problemos taps dar aštresnės, o tai galės smarkiai susilpninti Europos socialinės apsaugos sistemas.

Būtent dėl šių priežasčių buvo nuspręsta pateikti šį pranešimą Parlamentui. Kaip minėjau, pranešime yra pateikti keli svarbūs pasiūlymai, kuriuos įgyvendinus, jei Komisija taip pat tam išpareigos, būtų galima pasiekti teigiamų rezultatų. Manau, galiu pasakyti, kad Europos Parlamentas savo darbo dalį atliko. Dabar kitos institucijos turi atlikti savąją, kad galėtumėme pasiekti savo tikslus kovoje su nedeklaruojamu darbu.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau padėkoti pranešėjui ir pasakyti porą žodžių pranešime išdėstytais klausimais. Nedeklaruojamas darbas, kaip teigiama Žaliojoje knygoje dėl darbo teisės modernizavimo, vis labiau tampa tarpvalstybiniu reiškiniu. Todėl būtina šią problemą spręsti. Mūsų nuomone, ekspertų grupės suformavimas ir keitimosi informacija tarp socialinės apsaugos institucijų, pvz., darbo inspekcijų, sistemos sukūrimas yra svarbūs žingsniai kuriant tam tikros rūšies nuolat veikiančią Bendrijos organizaciją, atsakingą už tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kaip siūloma 53 pastraipoje.

Mes visi sutinkame, kad sprendžiant nedeklaruojamo darbo problemą reikia dėti daugiau pastangų. Tačiau manau, kad tinkamiausios ir labiausiai pasiteisinančios būtų priemonės, įgyvendinamos valstybių narių lygmeniu. Mūsų atliktas tyrimas parodė, kad padėtis nedeklaruojamo darbo atžvilgiu valstybėse narėse skiriasi. Todėl priemonių įgyvendinimas Bendrijos lygmeniu neturėtų būti laikomas neatidėliotino pirmumo reikalu. Pranešime siūloma pasirašyti „nedeklaruojamo darbo išaiškinimo pakta“ siekiant palaipsniui iškleti aikštėn nedeklaruojamą darbą, kuris būtų taikomas tam tikrą ribotą pereinamąjį laikotarpį neskiriant nuobaudų. Tai nebloga mintis. Mes manome, kad valstybės narės turėtų imtis veiksmų kartu su socialiniais partneriais, kurie kovą su nedeklaruojamu darbu taip pat laiko vienu iš prioritetinių uždavinių. Komisija turėtų galimybę remti jų iniciatyvas panaudodama programai PROGRESS skirtas ar struktūrinių fondų lėšas.

Dėl raginimo pasiūlyti valstybėms narėms parengti bendruosius nuostatus, kurie būtų taikomi asmenims, padedantiems savo sutuoktiniams ar šeimos nariams šeimos įmonėse, džiaugiuosi galėdamas atsakyti, kad Komisija neseniai priėmė pasiūlymą dėl direktyvos dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris, kuri pakeis Direktyvą 86/613/EEB ir leis užtikrinti, kad asmenys, padedantys sutuoktiniams ar šeimos nariams šeimos įmonėse, turėtų vienodo lygio apsaugą kaip ir savarankiška veikla besiverčiantys asmenys.

Igyvendindama programą PROGRESS, Komisija taip pat ieško naujų būdų, kurie leistų geriau vertinti ir stebėti padėtį nedeklaruojamo darbo atžvilgiu. Taip pat vyksta darbas siekiant nustatyti ES lygmeniu sukauptos gerosios patirties pavyzdžius, kad tokia patirtimi būtų galima keistis. Šiai užduočiai skiriame ypač didelį dėmesį, nes tikimės, kad tokiu būdu sukaupta patirtis leis mums kuo greičiau pasiūlyti bandomąjį projektą, kuris būtų naudingas kuo didesniai valstybių narių skaičiui.

Klausimu dėl neteisėtos imigracijos ir dėl pasiūlymo taikyti nuobaudas darbdaviams, samdantiems neteisėtai ES gyvenančius trečiųjų šalių piliečius, nesiplėsiu. Mes suprantame pranešime išreikštą susirūpinimą dėl netinkamo elgesio su neteisėto samdymo aukomis ir dėl rangovų atsakomybės ir į tai atsižvelgsime mūsų diskusijose su Taryba. Komisija labai džiaugiasi, kad Europos Parlamentas remia jos pastangas panaikinti pereinamojo laikotarpio nuostatas, ribojančias darbuotojų iš naujųjų valstybių narių mobilumą.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad šis labai konstruktyvus pranešimas suteiks Komisijai ir Tarybai naujų jėgų sustiprinti kovą su nedeklaruojamu darbu padarant ją labiau matomą ir labiau suderinant mūsų pastangas.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Louis Grech (PSE), raštu. – Nedeklaruojamas darbas skatina darbo jėgos išnaudojimą, iškraipo darbo rinką ir suteikia konkurencinių pranašumų nesąžiningiems darbdaviams, o tai veda prie žemo lygio neteisėtos ekonomikos.

Vienas iš šaltinių, maitinančių nedeklaruojamą darbą – tai neteisėtai ES valstybėse narėse gyvenantys imigrantai.

Neteisėta pigios darbo jėgos išnaudojimo praktika labai greitai plinta. Tikėtina, kad šis reiškinys ateityje nesiliaus plitęs, nes neteisėtiems imigrantams reikia pinigų, o bijodami, kad bus išprašyti iš šalies, kurioje gyvena neteisėtai, jie vengia pranešti apie darbo įstatymus pažeidžiančius darbdavius. Aš vertinu kai kurių valstybių narių pastangas kovoti su šiuo pasipiktinimą keliančiu įstatymo pažeidimu, bet šios kovos rezultatai, apskritai, nėra labai įspūdingi. ES ir valstybės narės turi suderinti savo pastangas ir priimti daugiau teisės aktų, leisiančių imtis rimtų baudžiamųjų priemonių prieš įstatymų pažeidėjus.

Nelegalios darbo jėgos pasiūla, neteisėto darbo kultūra, nepakankamai griežti įstatymai, darbdavių nesąžiningumas, ekonomikos ir finansų krizė ir mažėjantis įmonių rentabilumas – visa tai sudaro labai palankias sąlygas išnaudotojiškai veiklai.

Ona Juknevičienė (ALDE), raštu. – (LT) Europos Sąjungoje nedeklaruojamo darbo rinka išlieka didelė. Bendrijoje, laisvai judant darbuotojams, padaugėjo nedeklaruojamo darbo atvejų. Tai nenaudinga ne tik patiems nelegaliai dirbantiems žmonėms, tačiau ir valstybių finansams. Nelegalus darbas trikdo vidaus rinkos veiklą, neleidžia užtikrinti veiksmingos konkurencijos. Nelegaliai dirbantys žmonės dažnai būna išnaudojami darbdavių, neturi teisių į socialinę ir sveikatos apsaugą. Tokie atvejai ypač paplitę tose Bendrijos narėse, kurios vis dar taiko pereinamojo laikotarpio nuostatas, ribojančias naujųjų valstybių narių darbuotojų laisvą judėjimą. Tokie suvaržymai skatina nedeklaruojamo darbo plitimą, todėl jie turėtų būti kuo greičiau panaikinti.

Apmatau ir nepateisinama, kad ES savo piliečius paverčia beteisiais netinkamai sukurto politikos įkaitais. Susitikimuose su užsienyje gyvenančiais lietuviais emigrantais ne kartą teko išgirsti, kad darbdaviai pasinaudoja imigrantų vietos įstatymų neišmanymu, kalbos nemokėjimu ir neretai nesumoka jiems priklausančio atlyginimo. Mano manymu, ES privalo imtis ryžtingų ir griežtų veiksmų kovojant su nedeklaruojamu darbu. Šiuo metu dėl nedeklaruoto darbo darbdaviams numatyta nedidelė atsakomybė, jie dažnai atsiperka nedidelėmis bandomis, kurios neatgraso jų nuo nelegalių darbuotojų samdymo.

Manau, kad sankcijos, kurios turėtų tiesioginį poveikį darbdavių ekonominiams interesams, pavyzdžiui, veiklos licencijos sustabdymas ar atėmimas, draudimas pasinaudoti valstybių narių ar Bendrijos fondų parama, būtų efektyvi priemonė nedeklaruojamam darbui gerokai sumažinti ar net jam visiškai panaikinti.

Katalin Lévai (PSE), raštu. – (HU) 2007 m. pabaigoje atlikta Eurobarometro apklausa parodė, kad 5 % dirbti galinčių Europos Sąjungos piliečių (19,7 mln. žmonių, o iš viso ES gyvena 392,9 mln.) dirbo nelegaliai. Kai kuriose valstybėse narėse nedeklaruojamo darbo lygis pasiekė ar net viršijo 20 % BVP. Nedeklaruojamas darbas yra vienas iš veiksnių, darančių ilgalaikį neigiamą ekonominį poveikį Europos darbo rinkai. Susidaro užburtas ratas, iš kurio ir darbuotojams, ir darbdaviams sunku ištrūkti.

Labiausiai nedeklaruojamas darbas paplitęs žemės ūkio, statybų, namų ūkio, viešbučių ir turizmo sektoriuose, t. y. tuose sektoriuose, kuriuose darbo vietos išsaugojimo garantijos labai menkos ir darbuotojams mokamas mažas darbo užmokestis. Todėl darbo teisės modernizavimas ir šios juodosios rinkos kontrolė negali likti tik tuščia teorija, o turi virsti konkrečiomis valstybių narių lygmeniu įgyvendinamomis priemonėmis. Siūlau, kad Komisija parengtų Europos Sąjungos kovos su juodąja rinka strategiją ir imtųsi liūto dalies vykdant valstybių narių veiklos užimtumo ir socialinės apsaugos srityje priežiūrą. Valstybės narės turi tęsti savo mokesčių ir socialinės apsaugos sistemų pertvarką, kad būtų sumažinta sunki darbo jėgos mokestinė našta.

Siūlyčiau pradėti taikyti ES paslaugų čekių sistemą, kuria naudodamiesi namų ūkiai gali pirkti namų priežiūros paslaugas mažesne kaina žinodami, kad socialinės apsaugos įmokos ir mokesčiai bus sumokėti pagal šią paslaugų čekių sistemą. Bet viena iš svarbiausių sėkmingos kovos su nedeklaruojamu darbu sąlygų yra ta, kad valstybės narės turėtų atverti savo darbo rinkas darbuotojams iš naujųjų valstybių narių, nes patekimo į darbo rinką apribojimai, net daliniai, ne tik prieštarauja Europos Sąjungos steigimo principams ir Europos dvasiai, bet taip pat gali padidinti nedeklaruojamo darbo mastą ir suardyti teritorinę pusiausvyrą.

Sirpa Pietikäinen (PPE-DE), raštu. – (FI) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau padėkoti P. A. Panzeri už puikų pranešimą dėl veiksmingesnės kovos su nedeklaruojamu darbu ES.

Pranešime teigiama, kad nedeklaruojamas darbas kai kuriose valstybėse narėse siekia 20 % BVP. Ypač šiose šalyse, taip pat kitose ES valstybėse narėse nedeklaruojamas darbas yra ne tik rimta ekonominė, bet taip pat socialinė problema, nes yra pažeidžiama žmonių teisė į darbą.

ES išipareigojusi siekti į savo darbotvarkę įtraukti „padoraus darbo“ tikslų, bet be veiksmingos kontrolės ir aiškių taisyklių jų įgyvendinti gali nepavykti. Prastos darbo sąlygos ir tai, kad nedeklaruotą darbą dirbantys darbuotojai dažnai neginami svarbių teisės aktų dėl sveikatos ir saugos ir dėl minimalaus darbo užmokesčio, sukūrė Europoje naujos formos vergiją.

Su nedeklaruojamo darbo problema galima kovoti naudojant ir botagą, ir morką. Turi būti įgyvendinta daugiau kontrolės priemonių, leisiančių greičiau nei dabar įsiterpti galimų darbo teisės pažeidimų atvejais. Svarbų vaidmenį užtikrinant sąžiningas taisykles darbo pasaulyje, kontroliuojant, kaip jų laikomasi, bei teikiant siūlymus jų patobulinimui gali atlikti profesinių sąjungų judėjimas. Taip pat būtina vykdyti nacionalines informavimo kampanijas, kad darbuotojai būtų geriau informuoti apie kiekvienoje valstybėje narėje galiojančias darbo teisės nuostatas.

Tačiau vien reguliavimo priemonėmis nedeklaruojamo darbo problemos neišspręsimė. Sąžiningos įdarbinimo taisyklės, padorus atlygis už darbą ir tinkamas socialinės apsaugos lygis turi būti užtikrinti ne tik visose ES valstybėse narėse, bet taip pat viso pasaulio mastu. Kiekvienam žmogui, nesvarbu, kokioje šalyje jis gyvena, turi būti suteikta galimybė užsitikrinti padorų gyvenimą ir turėti pagrindines socialines garantijas.

Rovana Plumb (PSE), raštu. – (RO) Nedeklaruojamas darbas – tai reiškinys, išplitęs visose ES valstybėse narėse, ir nerimą kelianti Europos ekonominės rinkos savybė, prieštaraujanti darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros principams.

Kova su nedeklaruojamu darbu šiek tiek primena bendrovės „Microsoft“ dvikovą su kompiuterių piratais. Kuo naujoviškesnių būdų griebiamės kovodami su nedeklaruojamu darbu, tuo išradingesni tampa nesąžiningi darbdaviai. Puikus to pavyzdys yra naujai atsiradęs „pilkojo darbo“ reiškinys, kai darbdaviai sudaro su darbuotojais sutartis minimaliam garantuojamam atlyginimui, o likusią atlyginimo dalį moka vokeliuose.

Rumunijoje šis reiškinys įgyja vis didesnį mastą ir šiuo metu „pilkasis darbas“ sudaro 20–50 % viso darbo. Nerimą kelia tai, kad pradžioje tokią praktiką taikydavo smulkios įmonės, o dabar tokių metodų taip pat griebiasi stambios ir gerai žinomos įmonės, vengiančios mokėti mokesčius ir socialinio draudimo įmokas, todėl ateityje jų darbuotojai turės labai mažas pensijas ir atsidurs ties skurdo riba.

Norėjau atkreipti dėmesį į šiuos aspektus, nes manau, kad būsimoje kovos su nedeklaruojamu darbu strategijoje turėtų būti atsižvelgta į konkrečias sąlygas kiekvienoje valstybėje narėje. Reikia vieningo europinio požiūrio ir veiksmingo bendradarbiavimo tarp vyriausybės įstaigų, darbo inspekcijų ir socialinių partnerių.

27. Socialinių teisės aktų, susijusių su kelių transportu, taikymas (trumpas pristatymas)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Alejandro Cercaso pranešimas (A6-0357/2008) Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto vardu dėl socialinių teisės aktų, susijusių su kelių transportu, taikymo (2008/2062(INI)).

Alejandro Cercas, pranešėjas. – (ES) Pone pirmininke, Komisijos nary, ačiū, kad šiandien čia esate. Kaip jums žinoma, 2002 m. kovo mėn. Taryba ir Parlamentas taikinimo procedūra pasiekė sutarimą dėl Direktyvos 2002/15/EB, kuria nustatomi reikalavimai, taikomi mobiliąja kelių transporto veikla besiverčiančių žmonių darbo laiko organizavimui siekiant užtikrinti jų sveikatos apsaugą ir saugą, kelių eismo saugumą bei suvienodinti konkurencijos sąlygas. Ši direktyva apima visų rūšių darbą, t. y. ne tik vairavimą, bet taip pat fizinį krovo ar transporto priemonės valymo darbą, kurį vairuotojams kai kartais tenka atlikti.

Taikinimo procedūra pavyko išspręsti svarbiausią problemą dėl to, ar į šios direktyvos taikymo sritį taip pat turėtų būti įtraukti savarankiškai dirbantys vairuotojai. Taigi pritariant Komisijai šalys susitarė, kad savarankiškai dirbantys vairuotojai turi būti įtraukti siekiant visiems laikams padėti galą dvigubiems standartams, taikomams savarankiškai mobiliąja kelių transporto veikla besiverčiantiems asmenims ir samdomiems vairuotojams.

Dėl tokio taisyklių nesuderinimo kyla labai rimtų problemų: šie savarankiškai mobiliąja kelių transporto veikla besiverčiantys asmenys dirba labai ilgą darbo dieną, o tai kelia grėsmę jų sveikatai ir kelių eismo saugumu, taip pat nemažai jų verčiasi „fiktyvia“ savarankiška veikla, taigi yra pažeidžiamos sąžiningos konkurencijos taisyklės.

Todėl tai, kad buvo nuspręsta visiems laikams padaryti galą tokiam dvigubų teisės standartų taikymui nustatant atitinkamą pereinamąjį laikotarpį, buvo tikras laimėjimas. 2002 m. Komisija, Taryba ir Parlamentas priėjo bendrą išvadą, kad toks žingsnis labai protingas ir logiškas.

Remiant Užimtumo ir socialinių reikalų ir Transporto ir turizmo komitetams buvo nuspręsta parengti šį pranešimą savo iniciatyva todėl, pone Komisijos nary, kad dabar Komisijos, Tarybos ir Parlamento išipareigojimas įgyvendinti šį principą, regis, nėra toks tvirtas, atsirado daug dviprasmybių, painiavos ir aiškinimų, kurie mūsų netenkina.

Komisija turėjo parengti ataskaitą dėl teisės akto, kuriuo būtų užtikrintas savarankiškai dirbančių vairuotojų įtraukimas į direktyvos taikymo sritį. Tokia ataskaita buvo pateikta praeitais metais, bet, kaip joje teigiama, ji nėra galutinė, todėl galutinio varianto mes dar laukiame, o tai reiškia, kad dabar, kai iki tokiam įtraukimui nustatyto galutinio termino liko pusė metų, mes dar neturime iš Komisijos nei galutinės ataskaitos, nei atitinkamų teisėkūros iniciatyvų.

Taigi, pone Komisijos nary, galutinis terminas artėja, bet mums nėra aišku ir nesame įsitikinę, kad pasiryžimas įgyvendinti principus, dėl kurių tuo metu buvo sutarta, neišblėso. Be to, sklinda gandų apie tai, kad mažtoma persvarstyti kriterijus. Taigi šis Parlamento pranešimas yra ir priminimas, ir reikalavimas.

Tai priminimas apie Tarybos, Komisijos ir Parlamento išipareigojimą darbuotojams, įmonėms ir visiems piliečiams padaryti galą tokiai padėčiai, suteikiančiai prielaidų teismo ieškiniams, ir reikalavimas laikytis duotų pažadų. Nėra jokių aplinkybių, dėl kurių reikėtų keisti planus. Savarankiškai dirbantys vairuotojai turėtų būti įtraukti į direktyvos taikymo sritį, nes būtinybė užtikrinti vairuotojų sveikatą, kelių eismo saugumą ir sąžiningą konkurenciją tebėra aktuali.

Dar yra paskutinis prašymas, pone Komisijos nary, kad baigiantis šiam terminui, šio išipareigojimo neatsižadėtumėte. Ekonominiai interesai ar konkrečių profesinių sektorių noras įgyti konkurencinių pranašumų niekada neturi būti svarbesni už visuomenės interesus, apie kuriuos kalbėjau.

Tai labai svarbu, todėl visų savo kolegų vardu raginu jus, pone Komisijos nary, negriauti pusiausvyros ir kuo skubiau pateikti pažadėtąją teisėkūros iniciatyvą.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Ponios ir ponai, Europos Parlamentas šiandien diskutuoja direktyvos dėl mobiliąja kelių transporto veikla besiverčiančių asmenų darbo laiko organizavimo įgyvendinimo ir tolesnio jos plėtojimo klausimu. Šiame konkrečiame teisės akte nustatomi reikalavimai mobiliąja kelių transporto veikla besiverčiančių asmenų, pvz., autobusų ir sunkvežimių vairuotojų, darbo laiko organizavimui. Tačiau direktyvos nuostatos netaikomos savarankiškai dirbantiems vairuotojams.

Daugelis iš jūsų prisimena, kad ši direktyva buvo priimta 2002 m. po labai įtemptos taikinimo procedūros, kurios pagrindu buvo patvirtinta viena sudėtinė sąlyga, kad nuo 2009 m. kovo 23 d. direktyvos taikymo sritis bus išplėsta įtraukiant į ją visus savarankiškai dirbančius vairuotojus, jei Komisija pateiks Tarybai ir Europos Parlamentui esamų sąlygų, pagal kurias savarankiškai dirbantys vairuotojai nėra įtraukti į direktyvos taikymo sritį, poveikio įvertinimo ataskaitą ir atitinkamą teisėkūros pasiūlymą.

Nors klausimas dėl to, ar reikėtų įtraukti savarankiškai dirbančius vairuotojus į direktyvos taikymo sritį, yra tikra dilema, bet leiskite man taip pat pasakyti, kad tai nėra tikra problema. Pagrindinis Komisijos tikslas, kurio ji siekė rengdama teisėkūros pasiūlymą dėl darbo sąlygų kelių transporto sektoriuje – tai užtikrinti aukšto lygio socialinę apsaugą ir sąžiningą konkurenciją, taip pat kelių eismo saugumą. Taigi Komisija nusprendė, kad būtina mobiliąja kelių transporto veikla besiverčiantiems asmenims nustatyti specialų režimą priimančią bendrąją direktyvą dėl darbo laiko lydinčių konkretų teisės aktą.

Tačiau po 2002 m. su vairuotojais susijusios teisės aktų nuostatos gerokai pakito ir šis pokytis buvo teigiamas. Jūsų ir ypač H. Markovo dėka 2005 m. buvo priimtose naujos taisyklės, reglamentuojančios vairuotojų darbo trukmę, poilsio laiką ir tikrinimo procedūras.

2002 m. priimta direktyva dėl darbo laiko pradžioje buvo taikoma tik samdomiems vairuotojams, bet 2005 m. patvirtintos taisyklės jau galiojo visiems vairuotojams: ir samdomiems, ir dirbantiems savarankiškai. Šios taisyklės taikomos 80 % visų vairuotojų darbo laiko. Taigi į Parlamento poziciją, išreikštą vykdant taikinimo procedūrą dėl 2002 m. darbo laiko direktyvos, buvo deramai atsižvelgta. Jei kalbėtume dėl 2002 m. darbo laiko direktyvos persvarstymo, tai niekam ne paslaptis, kad skirtingų valstybių narių pozicija šiuo klausimu labai skiriasi. Taip pat nėra vieningos nuomonės pačiose valstybėse narėse ir pačiame transporto sektoriuje.

2007 m. gegužės mėn. Komisija paskelbė savo ataskaitą dėl savarankiškai dirbančių vairuotojų įtraukimo į direktyvos taikymo sritį pasekmių. Ataskaitoje buvo pateiktos dvi išvados. Pirma, joje teigiama, kad toks įtraukimas turėtų ir pranašumų, ir trūkumų. Antra, įgyvendinant direktyvą iškilo tam tikrų problemų, nes valstybės narės susidūrė su sunkumais taikydamos ją. Šią problemą daugiausia sukėlė klaidingas kai kurių vairuotojų priskyrimas savarankiškai dirbančių vairuotojų kategorijai. Būtent taip pats transporto sektorius apibūdina tuos vairuotojus, kurie, nors oficialiai laikomi savarankiškai dirbančiais, tikrovėje dirba kokiai nors vienai įmonei ir negali savo nuožiūra planuoti savo darbo. Jų socialinė padėtis pažeidžiama ir, kaip minėjau pirmiau, nors direktyvos nuostatos jiems jau galioja, jų taikymas turi būti gerokai patobulintas. Komisija vykdė nuodugnią direktyvos nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę stebėseną ir pastebėjusi pažeidimus ėmėsi teisminių veiksmų, kai tai buvo būtina. Valstybėms narėms baigus šios direktyvos nuostatų perkėlimą į savo nacionalinę teisę, mes atlikome nuodugnų patikrinimą. Baigus šį patikrinimą, tais atvejais, kur buvo nustatytas įsipareigojimų pažeidimas, buvo inicijuoti teisiniai procesai.

Šiuo metu Komisija taip pat atlieka poveikio vertinimą, kurio išvadų pagrindu šiais metais bus parengtas teisėkūros pasiūlymas. Todėl būtų per anksti Komisijai dabar pateikti savo nuomonę tais aspektais, susijusiais su savarankiškai dirbančiais vairuotojais, dėl kurių iškyla klausimas, ar reikėtų juos įtraukti į darbo laiką reglamentuojančios direktyvos taikymo sritį.

Aš palankiai vertinu A. Cercaso pranešimą, ypač pasiūlymus, susijusius su direktyvos nuostatų perkėlimu į nacionalinę teisę. Tačiau, kaip minėjau prieš tai, Komisija yra tos nuomonės, kad pranešime pasiūlytame sprendimo būde nėra atsižvelgta į problemą, susijusią su būtinybe užtikrinti visapusišką ir teisingą direktyvos nuostatų perkėlimą darbuotojų, kurie jau įtraukti į direktyvos taikymo sritį, atžvilgiu. Būtent su tuo mes iki šiol dirbame ir tikimės, kad artimiausiu metu pateiksime atitinkamą pakeitimą.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), raštu. – Kelių transportas – tai viena iš ekonomikos sričių, atliekančių esminį vaidmenį ES. Norint užtikrinti kelių eismo saugumą, taip pat vairuotojų ir keleivių sveikatos apsaugą ir saugą, būtina laikytis taisyklių, reglamentuojančių vairuotojų darbo ir poilsio laiką.

Mes ypač palankiai vertiname pasiūlymą įtraukti į darbo laiką reglamentuojančios direktyvos taikymo sritį visus sektoriaus darbuotojus, įskaitant savarankiškai dirbančius vairuotojus, nes tai padės užtikrinti sąžiningą konkurenciją kelių transporto sektoriuje.

Taip pat būtina aiškiai pabrėžti, kad direktyvoje nustatyti tik būtinieji reikalavimai ir jie jokia būdu nepanaikina kai kuriose valstybėse narėse jau galiojančių aukštesnių standartų.

28. Socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu (trumpas pristatymas)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Gabrielės Zimmer pranešimas (A6-0364/2008) Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto vardu dėl socialinės įtraukties skatinimo ir kovos su skurdu, įskaitant vaikų skurdą, Europos Sąjungoje (2008/2034(INI)).

Gabriele Zimmer, pranešėja. – (DE) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau išreikšti apgailestavimą dėl to, kad dėl pranešimo savo iniciatyva, kurį ketinu pateikti komiteto vardu, nenumatoma atvirų diskusijų plenariniam posėdyje ir pakeitimų teikimo galimybė. Manau, tai nepriimtina, kad Parlamento nariai tokiu būdu apriboja savo teises ir nuvertina savo iniciatyva teikiamus pranešimus.

Mūsų komitete vyko labai gyvos diskusijos dėl šiandien pateikiamo pranešimo, kurio atžvilgiu buvo priimta per du šimtus pakeitimų, keturiasdešimt kompromisinių pakeitimų ir surengti du svarstymai, skirti ekspertams ir kitoms suinteresuotosioms šalims, ir visa tai vyko glaudžiai bendradarbiaujant su Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetu. Taigi Parlamento narių susidomėjimas šiuo klausimu tikrai didelis.

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas didžiąja dauguma, apimančia visas frakcijas, balsavo už tai, kad ES kovos su skurdu ir socialine atskirtimi strategija būtų toliau tobulinama. Tikiuosi, kad visi plenarinio posėdžio nariai rytoj savo balsais tam taip pat pritars. Šiandien 78 mln. žmonių gyvena skurde, iš jų 19 mln. vaikai, todėl komitetas mano, – ir šią poziciją aiškiai išdėstė savo pateiktoje nuomonėje, – kad Europos Sąjunga ir jos valstybės narės privalo nustatyti konkrečius ir išmatuojamus tikslus socialinės integracijos skatinimo ir kovos su skurdu srityje.

Prieš kelias dienas Komisija pasiūlė principus, kuriais galėtų būti grindžiama Tarybos tvirtinama aktyvios socialinės integracijos strategija. Mes, kaip komitetas, remiame šiuos pasiūlymus, nes turėjome galimybę su jais susipažinti iš anksto. Tačiau savo pranešime mes einame toliau ir raginame vadovautis visapusišku požiūriu į aktyvią socialinę integraciją.

Manome, kad šis požiūris turėtų būti grindžiamas šiais keturiais pagrindiniais principais: pirma, pakankamos finansinės pajamos nustatant minimalių pajamų sistemas, susijusias pašalpas ir socialinę paramą; antra, aktyvi užimtumo rinkos politika siekiant sukurti daugiau darbo vietų ir užtikrinti pakankamas pajamas; trečia, geresnės galimybės naudotis kokybiškomis bendruosius interesus tenkinančiomis viešosiomis paslaugomis; ketvirta, aktyvesnis įtraukimas tų, kurie paveikti skurdo ir socialinės atskirties, į šios strategijos formavimo ir įgyvendinimo procesą. Be to, mes norime integruoti lyčių lygybės klausimą į visus šios strategijos aspektus.

Mūsų komitetas laiko nepriimtiniu dalyku tai, kad net ne visose ES valstybėse narėse yra sukurtos nacionalinės minimalių pajamų sistemos. Minimalių pajamų lygis daugelyje šalių yra žemiau ES nustatytos skurdo ribos. Todėl reikalaujame, kad būtų užtikrintos minimalios pajamos ir minimalus darbo užmokestis, viršijantys nustatytą skurdo ribą. Raginame Tarybą ES mastu nustatyti tikslą, kad minimalios pajamos siektų bent 60 % šalyje nustatytų vidutinių pajamų, o minimalus darbo užmokestis sudarytų bent 60 % šalyje ar atitinkamame sektoriuje nustatyto vidutinio darbo užmokesčio. Turi būti nustatytas galutinis terminas, iki kurio valstybės narės turėtų įgyvendinti minėtus tikslus vadovaudamosi subsidiarumo principu ir taikydamos atvirą bendradarbiavimo metodą.

Komitetas konsultacijose dėl šio pranešimo ypač daug dėmesio skyrė kovos su vaikų skurdu klausimams. Vaikų gerovė – tai mūsų pagrindinis rūpestis. Įgyvendinant JT vaiko teisių apsaugos konvenciją, pagal kurią dauguma valstybių narių yra įsipareigojusios, būtina politiškai susieti kovą už vaiko teises su kova su vaikų skurdu.

Mes pabrėžiame, kad galimybė naudotis kokybiškomis paslaugomis, mūsų nuomone, yra labai svarbus veiksnys, skatinantis suaugusių asmenų ir vaikų, ypač vaikų, kuriems gresia skurdas, socialinę integraciją. Mes primygtinai reikalaujame, kad valstybės narės pradėtų kovą su skurdu pirmame etape įsipareigodamos iki 2012 m. sumažinti jį 50 %. Mes taip pat patvirtiname šio Parlamento sausio mėn. priimtą rezoliuciją dėl gatvės vaikų reiškinio panaikinimo iki 2015 m.

Vladimír Špidla, Komisijos narys. – (CS) Pone pirmininke, ponios ir ponai, leiskite man pasakyti kelis žodžius apie šį pranešimą. Jums visiems gerai žinoma, kad atnaujintoje socialinėje darbotvarkėje Komisija pasiūlė mintį įtraukti kovą su skurdu kaip neatsiejamą socialinės darbotvarkės dalį ir pakartojo tą mintį savo

rekomendacijoje dėl socialinės įtraukties. Džiaugiuosi, kad pranešėjos žodžiu pristatytame dokumente šiai rekomendacijai pritariama ir kad kai kurios pagrindinės joje išdėstytos nuostatos vertinamos teigiamai. Norėčiau pasakyti, kad Komisija teikia labai daug svarbos integruotai socialinės įtraukties skatinimo politikai, bet vaikų skurdo klausimą laiko dar svarbesniu. Atsižvelgdamas į tai, norėčiau pabrėžti, kad pirmą kartą per visą šios Komisijos kadenciją ši tema pateikiama taip išsamiai. Mes siekiame ir toliau eiti šia kryptimi, nes visiškai aišku, kad tradicinis skurdas, kurį vaikai paveldi iš tėvų – tai viena iš rimčiausių sociologinių problemų, susijusių su skurdu. Mūsų nuomone, būtina nutraukti šį užburto ratą.

Ponios ir ponai, akivaizdu, kad šiuo atžvilgiu Komisija gali visapusiškai pasitikėti Parlamento parama. Aš, žinoma, su susidomėjimu stebėsiu tolesnę pažangą minėtų dokumentų ir pranešimo atžvilgiu. Taip pat galiu tvirtai patikinti, kad Komisija visapusiškai atsižvelgs į Parlamento sprendimus ir nuomonę savo tolesnėje veikloje siekiant socialinės įtraukties: tai nėra klausimas, kuriam išspręsti pakanka vieno komunikato, nėra tai ir mūsų, kurį galima laimėti per trumpą kelių savaičių ar mėnesių laiką.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Slavi Binev (NI), raštu. – (BG) Pone pirmininke, kolegos, norėčiau išreikšti savo paramą Gabrielės Zimmer pranešimui dėl socialinės įtraukties skatinimo ir kovos su skurdu. Kova su vaikų skurdu yra ES prioritetas, bet yra daugybė kliūčių, trukdančių tinkamai socializacijai.

Norėčiau supažindinti jus su precedento neturinčiu atveju Bulgarijoje, kuris rodo, kaip dėl valdžios institucijos kaltės tūkstančiai vaikų neturi galimybės gauti išsilavinimą ir siekti kažko geresnio savo gyvenime. Dėl vyriausybės sprendimų vaikai, išpažįstantys krikščionybę, valstybinėse mokyklose patiria diskriminaciją religijos pagrindu. Bulgarijos švietimo ministerijos nuolaidžiavimu mokyklos Kardzhelio, Razgrado, Targovištės ir Šumeno rajonuose per musulmonų Ramazano šventę buvo dvi dienas uždarytos, nors ši šventė oficialiai švenčiama tik musulmonų kraštuose. Nepaisant to, kad švietimas Bulgarijoje yra pasaulietinio pobūdžio, šiuose rajonuose ši diena buvo paskelbta religine mokyklos švente! Bulgarijos vaikai buvo priversti praleisti pamokas.

Bulgarija yra krikščioniška šalis ir nėra priėmusi jokių potvarkių dėl oficialaus musulmonų religijos švenčių šventimo. Tai kaip gali Bulgarijos viešosios švietimo įstaigos tyliai, be jokių paaiškinimų ir savo vaikų sąskaita švęsti Bulgarijoje oficialiai nešvenčiamą religinę šventę? Kažkas Bulgarijoje akivaizdžiai suinteresuotas tuo, kad vaikai per musulmonų šventes nesėdėtų klasės suoluose, o eitų į turkų mečetes.

Bairbre de Brún (GUE/NGL), raštu. – (GA) Socialinės įtraukties politika pirmiausia turi būti grindžiama žmogaus teise gyventi oriai ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Todėl įgyvendinant socialinės įtraukties politiką būtina užtikrinti pakankamą pajamų lygį, kad žmonėms netektų skursti ir patirti socialinę atskirtį.

Pranešime remiami svarbūs Komisijos žingsniai, kuriais siekiama sustiprinti kovą su skurdu ir socialine atskirtimi. Jame primygtinai raginama suintensyvinti šią kovą nustatant aiškius rodiklius ir konkrečius tikslus. Jame pabrėžiama būtinybė kovojant su skurdu vadovautis visapusiškesniu požiūriu, apimančiu platų ES politikos sričių ratą.

Ypač svarbu, kad pranešime raginama užtikrinti pakankamą minimalaus darbo atlygio ir minimalių pajamų lygį, prioritetinį dėmesį skirti kovai su vaikų skurdu, taip pat užtikrinti galimybę žmonėms, kuriems gresia socialinė atskirtis, naudotis viešosiomis paslaugomis. Kartu turi būti įgyvendinamos socialinę įtrauktį skatinančios priemonės, apimančios aprūpinimą būstu, švietimą, profesinį rengimą, visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, taip pat paramos asmenims ir šeimoms planus.

Proinsias De Rossa (PSE), raštu. – Šis pranešimas buvo apibūdintas kaip visapusiška kovos su skurdu strategija. Tačiau dabar, kai mūsų piliečiams ir ekonomikai tenka kovoti su sunkiais pasaulio finansų krizės padariniais, kaip niekada anksčiau tapo aišku, kad gyvename tarpusavyje susijusiame ir priklausomame pasaulyje.

Politika, kurią Europos Sąjunga vykdo įvairiose srityse, taip pat daro poveikį už jos ribų esančioms šalims. Todėl formuojant vidaus politiką būtina atsižvelgti į problemas, egzistuojančias už ES ribų. Negalima atskirti Europos kovos su skurdu nuo pasaulio mastu vykdomos kovos su socialine atskirtimi.

Vaikų darbas didina skurdą, pasmerkdamas ištisas kartas neraštingumui, ligoms ir ankstyvai mirčiai. Vaikai turi mokytis mokykloje, o ne dirbti. Išvystyta ekonomika negali būti sukurta naudojant išsilavinimo neturinčią darbo jėgą. Vaikų darbas atima galimybę kurti geresnes sąlygas. Vaikų darbas, iš tikrųjų, prisideda prie pasaulio ritimosi žemyn.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), raštu. – (PL) 2005 m. 78 mln. žmonių Europos Sąjungoje, o tai sudaro 16 % visų ES gyventojų, gyvena ties skurdo riba. Šiuo metu kas penktas ES gyventojas gyvena sąlygomis, neatitinkančiomis nustatytų standartų, kiekvieną dieną apie 1,8 mln. žmonių priversti ieškoti prieglobsčio benamiams skirtuose nakvynės namuose, 10 % gyvena šeimose, kurių nė vienas narys nedirba, 4 % yra ilgalaikiai bedarbiai, 15 % gauna labai mažą darbo atlygį, 8 % dirbančių žmonių gyvena ties skurdo riba ir net 19 mln. vaikų kenčia skurdą.

Ne visos ES valstybės narės turi tinkamas socialinės apsaugos sistemas.

Atsižvelgiant į tai, Komisijos pasiūlytas požiūris į aktyvią socialinę integraciją vertas pripažinimo. Socialinės integracijos politika turi laiduoti visiems žmonėms pagrindinę teisę gyventi oriai ir dalyvauti visuomenės gyvenime, taip pat užtikrinti integruotą darbo rinką, geresnes galimybes naudotis kokybiškomis paslaugomis, lyčių lygybę ir diskriminacijos nebuvimą.

Socialinės paramos lygis šiuo metu žemesnis už skurdo grėsmę, todėl valstybės narės turi priderinti ją prie pagrindinio tikslo – ištraukti žmones iš skurdo. Turi būti vykdomos socialinės apsaugos programos, suteikiančios žmonėms veiksmingą pagalbą ir paramą ieškant galimybių užsitikrinti stabilų užimtumą.

Būtina nedelsiant imtis veiksmų sprendžiant problemas, su kuriomis susiduria vaikai, ypač vaikai iš imigrantų šeimų, apleisti vaikai, išnaudojami vaikai ir smurtą patiriantys vaikai.

Louis Grech (PSE), raštu. – Atsižvelgiant į pastaruoju metu, tiksliau tariant, šiuo metu, pasaulyje siaučiančią finansų ir ekonomikos krizę ir į jos padarinius, mano nuomone, būtina persvarstyti esamą skurdo sąvokos apibrėžimą ir kriterijus, taikomus nustatant skurdo ribą.

Susirūpinimą kelia tai, kad skurdas neretais atvejais nėra toks akivaizdus kaip prieš kelis dešimtmečius, bet ne mažiau realus. Šiuolaikinis gyvenimo būdas leidžia šią naują skurdo formą dideliu mastu paslėpti.

Daugelio šeimų perkamoji galia mažėja dėl brangstančio pragyvenimo, ypač dėl augančių maisto, sveikatos priežiūros paslaugų ir energijos kainų. Mažas pajamas gaunančioms šeimoms, pensininkams, bedarbiams ir kitoms pažeidžiamoms mūsų visuomenės grupėms gresia kovos už išlikimą pavojus, nes minėtos išlaidos sudaro didžiąją jų mėnesinių pajamų dalį.

Pastaruoju metu sparčiai prastėjantys pasaulio ekonomikos rodikliai byloja apie artėjančią ekonomikos nuosmukį. Tai neišvengiamai pakenks visų ūkio sektorių stabilumui. Socialinių programų ir paslaugų pasiūlos mažėjimas skaudžiausiai atsileps tiems, kurie patiria perkamosios galios mažėjimą.

Manau, kad Europos Sąjunga ir valstybės narės turi imtis priemonių šiai socialinę nelygybę didinančiai paslėpto skurdo problemai, su kuria susiduria daug ES piliečių, spręsti.

Livia Járóka (PPE-DE), raštu. – Europos Sąjungoje pripažįstama, kad būtina panaikinti vaikų skurdą, ir šiam klausimui teikiama daug svarbos. Romų vaikai yra ypač skurdžiai gyvenanti mažuma, negaunanti tinkamos pagalbos apsirūpinimo būstu, užimtumo, švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

Visi šie veiksniai lemia tai, kad romų vaikai neturi ateities ir patiria socialinę atskirtį, ypač jei jie auga dideliame skurde. Tokia aplinka atima galimybę romų vaikams naudotis savo teisėmis, kurių jie verti. Skurde augantys romų vaikai neturi galimybių, kuriomis dauguma vaikų gali laisvai naudotis. Į socialinės atskirties ir vaikų skurdo problemas būtina atsižvelgti formuojant ES ir valstybių narių politiką, ypač srityse, susijusiose su aktyvia socialine įtrauktimi.

Šiuo metu turimais duomenimis, 50 % romų yra visiškai ar beveik neraštingi, 30 % 3–10 metų amžiaus vaikų serga rimtomis ligomis, pvz., tuberkulioze. Be to, romai gyvena dešimt metų trumpiau nei dauguma žmonių. Romų socialinė atskirtis, kurią jie patiria vaikystėje, jiems užaugus dar padidėja. Daugelyje Europos miestų 90 % romų yra bedarbiai ir nepuoselėja daug vilčių artimiausioje ateityje darbą surasti. Siekiant socialinės sanglaudos ES, šis užburtas ratas turi būti nutrauktas.

Magda Kósáné Kovács (PSE), raštu. – (HU) Siekiant užtikrinti mūsų vaikų gerovę, būtina, kad jie gyventų švarioje aplinkoje, turėtų padorų būstą, tinkamą maistą ir galimybę įgyti išsilavinimą. Pranešimas apima per

platų spektrą klausimų, kad būtų tinkamai atsižvelgta į vaikų padėtį. Todėl jame nėra išsamiai perteikta, o tik užsiminta, kokių mastų vaikų skurdas daro įtaką dabartinei visuomenei ir formuoja jos ateitį.

Pranešimas apima socialinės integracijos ir skurdo temas, nagrinėjamas kompleksiniu būdu, kai kur vadovaujantis visapusišku požiūriu, kai kur susitelkiant ties rizikos grupėmis, pvz., etninėmis mažumomis, migrantais, vyresnio amžiaus žmonėmis, neįgaliaisiais, ypač išskiriant moterų ir vaikų padėtį. Aš, žinoma, pritariu nuomonei, kad užimtumas yra svarbiausias kovos su skurdu ginklas. Tačiau savaime jis dar neužtikrina socialinės integracijos ar skurdo panaikinimo.

Pranešime taip pat rašoma apie tai, kad daug žmonių, turinčių darbą, gyvena skurdžiai. Kaip teisingai nurodoma, to priežastys glūdi netinkamose darbo sąlygose ir neteisingoje darbo užmokesčio sistemoje, taikomoje tam tikroms nepalankioje padėtyje esančioms grupėms. Apgailestauju, kad dokumente, kuriame siekiama perteikti įvairovę, nepasigilinta į problemas, su kuriomis susiduria tam tikros rizikos grupės, ir nepasiūlyta būdų joms spręsti. Tačiau atsižvelgdama į autorės įsipareigojimą ir pranešimo turinį, galiu būti tikra, kad pranešimas paskatins Europos institucijas priimti įstatymus, kurie padės šį tikslą pasiekti ir padėti nuo skurdo kenčiantiems žmonėms, nes būtent šio tikslo siekiama pranešime.

Siiri Oviir (ALDE), raštu. – (ET) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kiekvienas žmogus turi teisę aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, įskaitant teisę į darbą ir ekonominę veiklą, ir teisę džiaugtis normaliomis gyvenimo sąlygomis bei visuomenės, kurioje jie gyvena, gerove.

Užimtumo užtikrinimas, be abejo, yra geriausiais būdais užkirsti kelią skurdui ir socialinei atskirčiai. Tačiau įdomu tai, kad šiandien Europos Sąjungoje 20 mln. žmonių, turinčių darbą, daugiausia moterys, gyvena skurde.

Mano nuomone, be to, kad būtina spręsti skurdo ir socialinės atskirties problemas, su kuriomis susiduria labiausiai pažeidžiamos gyventojų grupės, didesnis dėmesys ES taip pat turėtų būti skiriamas kovai su dirbančių žmonių, ypač moterų, skurdu.

Būtina persvarstyti ES darbo rinkos skatinimo politiką: kad dirbantiems žmonėms galėtumėme pasiūlyti didesnę socialinę apsaugą, mums reikia tramplino, nuo kurio atsispidami galėtumėme užtikrinti šioms žmonėms galimybę turėti nuolatinį, gerai apmokamą ir teisiniu požiūriu užtikrintą darbą.

Taip pat manau, kad valstybėse narėse darbuotojams mokamas darbo užmokestis (minimalus atlyginimas) turi būti nustatomas teisingai, dirbantiems žmonėms garantuojant pakankamas pajamas, kad jiems netektų kęsti skurdo.

Taip pat palankiai vertinu raginimą nustatyti ES tikslą dėl minimalaus darbo užmokesčio siekiant, kad būtų mokamas bent 60 % atitinkamo (nacionalinio, sektoriaus ir t. t.) vidutinio darbo užmokesčio siekiantis atlyginimas, taip pat susitarti dėl grafiko, kada šis tikslas turi būti įgyvendintas visose valstybėse narėse.

Tik pusiausvyra tarp lankstumo ir apsaugos gali pagerinti padėtį užimtumo ir socialinės įtraukties srityse.

Rovana Plumb (PSE), raštu. – (RO) Praėjo jau devyneri metai, kai į darbotvarkę buvo įtraukta „padoraus darbo“ sąvoka, bet pusė planetos darbo jėgos uždirba mažiau kaip 2 dolerius per dieną, o moterų užimtumas 2007 m. tesiekė 49 %, nors dirbančių vyrų dalis sudarė 74,3 %.

Rumunijoje tik 15 % visų dirbančių gyventojų turi pakankamas pajamas užtikrinančių padorų darbą, o dirbančių moterų, kurioms gresia skurdas, yra apytikriai 10 % daugiau nei vyrų. Akivaizdu, kad daugelyje ekonomikos sektorių moterims už darbą mokama daug mažiau nei vyrams. Mėnesinio darbo užmokesčio skirtumas moterų nenaudai sudaro apytikriai 1/3 šalyje nustatytos minimalios bazinės algos.

Tarptautinės darbo organizacijos atlikto tyrimo rezultatai, paskelbti Tarptautinės moterų dienos proga, aiškiai rodo, kad Europa daugiau negali leisti sau ignoruoti moterų potencialo, o siekiant įgyvendinti lyčių lygybės principą, moterims būtina užtikrinti vienodas galimybes patekti į darbo rinką ir gauti padorų darbą. Galimybių gauti padorų darbą užtikrinimas visiems piliečiams turi būti užimtumo politikos prioritetas, nes tai yra pagrindinis socialinės įtraukties mechanizmas ir kartu vienintelis tinkamas būdas kovoti su skurdu.

Katrin Saks (PSE), raštu. – (ET) Socialinė atskirtis ir vaikų skurdas yra problemos, kurias turėtumėme rimtai spręsti, todėl šiuo atžvilgiu komiteto iniciatyva yra sveikintina. Tačiau turėtumėme pamąstyti, ar mūsų planai yra pakankamai ambicingi. Valstybės narės šiuo atžvilgiu turėtų imtis kelių svarbių žingsnių.

Pakankamos pajamos, užtikrinančios žmonių pragyvenimą, yra tai, ko mums reikia labiausiai, kad būtų sumažinta socialinė atskirtis. Turėtumėme pripažinti, kad daugelyje ES valstybių narių nustatytas minimalus atlyginimas neužtikrina normalių pajamų.

Socialinės paramos mažinimas, žinoma, yra vienas iš veiksnių, didinančių socialinę atskirtį. Persvarstant biudžetą šiomis ekonominės depresijos sąlygomis Estijoje pradėta atvirai kalbėti apie vaiko pašalpos panaikinimą. Visuotinė vaiko pašalpa yra tai, ko vertas kiekvienas vaikas. Be to, kad ši pašalpa suteikia praktinę pagalbą šeimoms, ji dar turi svarbią simbolinę reikšmę. Kaip buvusi demografijos reikalų ministrė ir kaip dabartinė Estijos vaikų apsaugos lygos pirmininkė, aš su šiais reikalais esu gerai susipažinusi ir darysiu viską, kad ši parama, nors ji kainuoja brangiai, nebūtų panaikinta.

Be socialinių pašalpų, skirtų pajamoms palaikyti, taip pat yra kitų svarbių tikslinių pašalpų, skirtų pažeidžiamoms grupėms, pvz., pagyvenusiems asmenims, vienišoms motinoms ar vienišiams tėvams, daugiavaikėms šeimoms ir neįgaliesiems. Šios rūšies pašalpomis dengiamos papildomos išlaidos, susijusios su asmeniniu išlaikymu, medicinine ir socialine priežiūra. Jungtinėje Karalystėje pagyvenusiems žmonėms šaltuoju metų laiku mokama pašalpa, neleidžianti jiems sušalti savo namuose ir kęsti energetinį skurdą, yra puikus pavyzdys, kuriuo valstybės narės, įskaitant Estiją, galėtų pasekti.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), raštu. – (RO) Kelių transporto paslaugos sudaro 1,6 % BVP ir aprūpina darbu 4,5 mln. Europos Sąjungos piliečių.

Ekonomika ir visuomenė, apskritai, labai dideliu mastu priklauso nuo kelių transporto sektoriaus efektyvumo, nes 44 % prekių gabenama sunkvežimiais ir 85 % žmonių keliauja automobiliais ir autobusais.

Kad būtų įgyvendinti teisiniai reikalavimai, susiję su socialinėmis sąlygomis, valstybės narės turėtų investuoti į kelių transporto infrastruktūrą ir imtis būtinų veiksmų tinkamam investicijų, skirtų kelių transporto infrastruktūros plėtrai, lygiui užtikrinti. Plėtojant infrastruktūrą, prioritetą turėtų būti teikiamas saugių stovėjimo aikštelių statybai.

Kad būtų pašalintos visos dirbtinės kliūtys, trukdančios laisvam prekių judėjimui, aš paprašiau, – tai padariau pateikdama pakeitimą, – kad Komisija Europos Parlamentui pateiktų ataskaitą, kurioje būtų apžvelgta kiekvienos valstybės narės padėtis eismo reguliavimo požiūriu. Atsižvelgdama į tai, kad tam tikros eismo reguliavimo priemonės riboja laisvą prekių ir žmonių judėjimą, aš paprašiau Komisijos persvarstyti dabar galiojančius teisės aktus ir pasiūlyti jų pakeitimus, kad būtų užtikrintas eismo reguliavimo sistemos nuoseklumas.

29. Kito posėdžio darbotvarkė (žr. protokolą)

30. Posėdžio pabaiga

(Posėdis baigtas 12.25 val.)